Poštarina plaćena u gotovomi

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 48 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASÁRNAP, október 16. 288. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Cena bég

Annak a revolverdörrenésnek villanása, amely Prágában kioltotta Cena bég életét, ujabb fénysugarat vet a balkáni helyzet feszültségére.

Kovacsevics Mihájló tábornoknak a macedón kérdés frontján kellett hősi halált halnia, de az események hátteréből az olasz kéz körvonalai rajzolódtak a motivumokat nyomozó képzelet elé. Most, hogy Cena bég is áldozatul esett a titkos tényezőktől kormányzott gyilkos fanatizmusnak, szintén felmerül a kérdés: kik akarhatták eltenni láb alól azt az albán diplomatát, aki a jugoszláv-albán viszony harmóniájának volt az ekszponense? Mert az nyilvánvaló, hogy az ilyen megdöbbentő gonosztett nem elszigetelt egyéni elhatározásból születik meg és a gyilkos csak gondosan és ellenőrizhetetlenül megszervezett felbujtás eszköze.

Az egymásba kapcsolódó tények összefüggésének velejárója, hogy a legujabb politikai gyilkosság alkalmából a beogradi sajtó Olaszországot támadja. Cena bégnek oroszlánrésze volt abban, hogy az olaszalbán paktum miatt keletkezett izgalom lecsillapult és Jugoszláviának Albániához való viszonya a békés megértés vágányára terelődött. Az olasz fasizmus azonban nem találja meg számitását a balkáni népek egyetértésében, mert csak a viszály állandó ébrentartásával tudja megtörni azt az elvet, hogy *a Balkán a balkáni népeké*, amely elvet a legnagyobb erővel a jugoszláv állam képviseli. Ezért keres a jugoszláv közvélemény olasz mesterkedést ugy a macedón komité üzelmei, mint a római liceum albán diákjának elvetemült cselekedete mögött.

— Róma — irja a *Politika* — Szófián és Tiranán keresztül a macedón komité közremüködésével Jugoszlávia megsemmisitésére tör. Cena bég nem Jugoszláviának, hanem saját állama boldogulásának volt a barátja és azért kellett meghalnia, mert belátta, hogy hazájának elsősorban Jugoszlávia barátságára van szüksége, ami természetesen nem felel meg Mussolini érdekeinek. Az előkelő beogradi lap végül kereken kimondja, hogy hasonló vérengzésekért az olasz kormány felelős.

A beogradi sajtónak ez az olaszellenes hangulata, amelyet a prágai merénylet ujból hullámzásba hozott, mindenesetre jellemző, ha annak hatását tompitani fogják is a hivatalos külpolitikai fórumok. A feltevéstől a bizonyosságig hosszu ut vezet, amelyet diplomáciai ügyekben a konfliktusok megelőzéséhez vagy elsimitásához füződő érdekek tesznek nehezen járhatóvá. Cena bég tragikuma nem fog közvetlen befolyást gyakorolni a balkáni konstellációra, de fölötte aggályos azoknak a jelenségeknek sürü megismétlődése, amelyek azt a szuppoziciót támasztják alá, hogy a Balkán talaját az olasz külpolitika szivós és rendszeres aknamunkával vulkanizálja. A meglepetésszerü olasz-albán paktum, a jugoszláv fegyverkezésről koholt vádak propagálása, a tiranai jugoszláv követség dragomániának letartóztatása, a macedon banditák szakadatlan garázdálkodása, a stipi és most a prágai merénylet: egy lánc szemeinek látszanak, amelyet Rómában kovácsolnak a balkáni nagyhatalom bekeritésére, hogy az olasz expanziv törekvések ide irányuló utja szabaddá váljon.

Jugoszlávia külpolitikáját a béke rendithetetlen kultusza jellemzi. Valahányszor a Balkán egyensulyát fenyegető ellentétek kiéleződtek, mindannyiszor impozáns módon tárult fel ország-világ előtt a jugoszláv külpolitika megfontolt mérséklete és az összhang lehetőségét istápoló békeszeretete. Az ország biztonságának legszilárdabb alapja ez a következetes békepolitika, amely azonban az erő kritériumait sem nélkülözi. Cena bég a jugoszláv-albán barátság martirja. Ez a körülmény kegyeletes helyet biztosit számára a jugoszláv nép emlékezetében, de egyszersmind felfokozza az illetékes faktorok energiáit, hogy a vértanukat szaporitó kalandor-politikát az igazság fegyvereivel tegyék ártalmatlanná. Az ország heroikus küzdelmet folytat a béke Herosztráteszei ellen s ebben a küzdelemben méltán apellál az egész civilizált világ segitségére.

Kedden ül össze a parlament

Háttérbe szorult a demokrata blokk megalakitásának terve Radics István és Pribicsevics Szvetozár nincsenek megelégedve a demokraták magatartásával

Timotievics demokrata inditványára semmisitették meg a miniszterelnök fiának mandátumát

Beogradból jelentik: A mandátumok igazolásának befejezése után, amely egy héten keresztül ébrentartotta a politikai világ érdeklődését, a parlament összeüléséig, néhány csendesebb nap következik. Az általános helyzet az utóbbi napokban nem változott, az egyes pártok közötti viszony a régi maradt. Legfeljebb annyit lehet feljegyezni, hogy

az igazoló bizottság ülésein történtek bizonyos mértékben eltávolitották a demokratákat a Pribicsevics- és a Rádics-párttól,

miután ez a két utóbbi párt nincs megelégedve a demokratáknak a radikálisokkal szemben tanusitott enyhe magatartásával.

Ez visszahat a demokrata blokk megalakitására irányuló tervekre is, amelyek a helyzet általános kialakulása folytán egyelőre amugy is háttérbe szorultak.

Magukban a kormányzópártokban látszatra nyugalom van, *annál élénkebben müködnek azonban bizonyos belső erők, amelyek ugy a radikálisoknál, mint a demokratáknál a helyzet megváltoztatására törekszenek.* A demokratáknál

Davidovics és hivei csendesen szemlélik a párt miniszereinek munkáját, de fel vannak készülve rá, hogy bármely pillanatban felléphessenek a mostani koalició ellen.

A radikális pártban a centrum és általában a mérsékeltebb elemeknek akciója észlelhető, akik felé — ugy látszik — *Vukicsevics* Velja miniszterelnök is közeledést keres. Legalább erre mutatnak azok a gyakori tanácskozások amelyeket a miniszterelnök *Trifunovics* Misával és más ehhez a csoporthoz tartozó politikusokkal naponként folytat. Ezek a tanácskozások a jelek szerint kedvező eredményt igérnek.

Radics István még pénteken este Zagrebba utazott, ahonnan csak kedden tér vissza. Miután az igazoló bizottság befejezte müködését, most már a parlament plenuma fog a mandátumok igazolásával foglalkozni. Tekintettel arra, hogy október 20-ikáig be kell fejezni a mandátumok igazolását, a parlament elnöke hétfőre összehivta a parlament ülését és

az összehivó hirdetményt ki is akasztották a parlament hirdetőtáblájára.

Közben azonban kiderült, hogy az ellenzék nem nyujtotta még be különvéleményeit, *Perics* Ninkó ideiglenes elnök tehát a miniszterelnökkel való megegyezés alapján *ujabb hirdetményben kedden hivta össze a parlament ülését.*

Megsemmisitették a miniszterelnök fiának mandátumát

Az igazolóbizottság pénteken éjjel fejezte be munkáját. A vajdasági mandátumok igazolása után Ljubljana város mandátumaira került a sor. A klerikálisok és Pribicsevicsék közt éles vita folyt, majd a mandátumokat igazolták.

Ezután visszatért a bizottság a szarajevói mandátumokra és *Kulenovics* Dzsafer muzulmán inditványára igazolták a kerület mandátumait, kivéve *Popovics* Milutinét, akinek járásában három községben vizsgálatot rendeltek el és a vizsgálat befejezéséig az igazolást elhalasztották.

Rátértek ezután *Vukicsevics* Velja miniszterelnök fiának, Vukicsevics Milosnak koszovói kerületi mandátumára, amelyet azért támadtak meg, hogy Vukicsevics Milos éveinek száma még nem éri el a harmincat. Vukicsevics Milos ügyében a bizottság különböző okmányokat szerzett be, amelyek közül a házasságkötést végző lelkész, a hadügyminisztérium és igazságügyminisztérium értesitései arról szólnak, hogy Vukicsevics 1898-ban született, mig a beogradi községi bejelentőhivatal közlése szerint 1910-ben, amikor Vukicsevics Velja Beogradba költözött, ugy jelentette be fiát, mint aki 1897-ben született. A sabáci lelkészi hivatal bejelentette, hogy az erre vonatkozó okmányok a háboruban megsemmisültek.

Timotijevics Koszta demokrata azt javasolta, hogy *semmisitsék meg Vukicsevics Milos mandátumát* és hivják be helyettesét. *Milasinovics* radikális rámutatott arra, hogy nincs tisztázva az a kérdés, hogy Vukicsevics Milos mikor született és ezt csak születési bizonyitványnyal lehetne jogi érvénnyel igazolni. Szerinte a tévedés Vukicsevics Milos franciaországi érettségi bizonyitványába került be először és valójában Vukicsevics Milos már több mint harminc éves.

Badiszavljevics Pribicsevics-párti képviselő szólalt fel ezután és viharos jelenetek után, amelyeknek során éles kifakadások hangzottak el, különösen Radics és Pribicsevics részéről Vukicsevics miniszterelnök ellen,

a többség a radikális és klerikális szavazatok ellenében megsemmisitette Vukicsevics Milos mandátumát.

Végül *Urek* szlovéniai Pribicsevics-párti képviselő mandátumáról folyt rövid vita. Urek bizonyos bünügyi akták szerint beszámithatatlan. A bizottság ezeket az aktákat nem találta figyelembevehetőnek és megállapitotta, hogy Urek megválasztása ellen törvényes akadály nem forog fenn.

Az igazolóbizottság szombat délelőtt tartotta utolsó ülését, amelyen felolvasták a többségi jelentést. A jelentés egyszerüen felsorolja, hogy mely mandátumok ellen nem volt panasz és hogy kinek a mandátumát igazolták a panaszok ellenére, továbbá, hogy *Zeljkovics* Boskó bihácsi és *Popovics* Milutin szarajevói kerületi képviselők megválasztása ügyében vizsgálatot rendeltek el és végül, hogy Vukicsevics Milos mandátumát megsemmisitették. A radikálisok különvéleményt terjesztenek elő Vukicsevics Milos ügyében, a demokraták pedig a csacsaki, kragujeváci és zagrebi választások ügyében.

Őfelsége Topolára utazott

Őfelsége *Alekszandar* király szombaton délelőtt tiz órakor Topolára utazott, ahol néhány napig marad és részt vesz a királyi szőlők szüretjén.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács péntek esti és szombat délelőtti ülésén letárgyalta a lakástörvényt *Goszár* Andrija szociálpolitikai miniszter referátuma alapján. Ezenkivül *Szavics* egészségügyi miniszter előterjesztésére a minisztertanács elhatározta, hogy a költségvetésbe 24 millió dinárt vesz fel kórházak és szanatóriumok épitésére Szerbiában és Montenegróban.

A lakástörvénytervezetre, mint Gossar Andrije szociálpolitikai miniszter ujságirók előtt kijelentette, égető szükség van, mert a lakások teljes felszabaditása azzal a következménnyel járna, hogy a lakók ezrével kerülnének ki az uccára.

Hajsza a rabló után

A sztaribecseji csendőrök egy tiszaparti bokorban bukkantak rá Ács Sándorné támadójára

Sztaribecsejről jelentik: A szetaribecseji csendőrség több napi nyomozás után szombaton délelőtt kézrekeritette Ács Sándor sztaribecseji hajóspénztáros feleségének a támadóját és ezzel egyidejüleg kiderült a rablótámadás gyanuja miatt letartóztatott Schlesinger Ferencnek ártatlansága, akit szombaton már szabadon is bocsájtottak.

A rablótámadó nyomára maga Ács Sándor vezette a csendőrséget. Szombaton reggel Ács, amikor a piacra igyekezett, egy fiatalemberben felismerte felesége támadóját. Azonnal értesitette a csendőrséget, de ennek neszét vette a fiatalember is és megszökött. A rendőrök hosszas hajsza után a novibecseji tiszaparton egy bokorban akadtak rá a fiatalemberre, akit beszállitottak a községházára. Kiderült, hogy *Fendler* Istvánnak hivják, tizenkilenc éves vranjevói származásu rovottmultu csavargó. Az a feltevés, hogy Fendler egyéb rablásokat is elkövetett. A csendőrség ebben az irányban is kiterjesztette a nyomozást.

Wilson unokahuga vasárnap akar startolni repülőgépével Európába

Ruth Elder Párisba megy

Newyorkból jelentik: Ha az időjárás kedvező marad, akkor *Wilson-Greyson* pilótanő *Dawn* nevü repülőgépén vasárnap reggel startol Kopenhágába. A repülőgép teljesen készen áll az indulásra, lehetséges azonban, hogy Wilson-Greyson asszony két szakaszban fogja megtenni az Európába vezető utat.

Mint Párisból jelentik, ott minden előkészületet megtettek *Ruth* Elder fogadtatására. Az amerikai pilótanő *Haldeman* kapitánnyal együtt pénteken átszállt, arról a holland gőzösről, amely megmentette, egy német hajóra, amelyen szombaton érkezett meg az Azori-szigetekre. A pilótanő innen Párisba utazik és csak később tér vissza Amerikába.

Amsterdami jelentés szerint a D. 1220 Henkel-féle német repülőgép elindulását a kedvezőtlen időjárás miatt bizonytalan időpontra halasztották.

Királyok festője Noviszadon

Jovanovics Pája, a világhirü festőművész elkészitette a Noviszad város által rendelt királyképeket

Noviszad városa — mint már jelentettük — *Jovanovics* Pája, a világhirü festőművésznél megrendelte a városháza diszterme részére Őfelsége a király és a királynő életnagyságu képeit, amelyeket a kiváló müvész már elkészitett és Noviszadra szállitott. Maga a müvész szombaton reggel Noviszadra érkezett és dr. *Trifkovics* György korházigazgató főorvossal megjelent dr. *Borota* Braniszláv polgármesternél, akinek élőszóval is bejelentette, hogy a képek elkészültek és azoknak felszerelésénél személyesen jelen kiván lenni. Dr. Borota polgármester nyomban intézkedett, hogy *Klicin* Predrág kulturtanácsnok Jovanovics festőművésznek mindenben segitségére legyen.

Alkalmunk volt Jovanovics Pájával beszélni, aki a következőket mondotta:

— Negyvenöt éve festek és müvészi pályafutásom alatt igen sok képet festettem, amelyek szerte a világban, udvaroknál, nagy muzeumokban, képkiállitásokon, közintézményeknél és Ausztráliában is igen sok képem van. Egy hatalmas, huszonnégy négyzetméteres amerikai csataképemet San-Jago (Chile) muzeumában őrzik. Portréim Ausztrália több nagy muzeumában és képtárában elhelyezve.

— A háboru előtt ismételten lefestettem Ferenc József császárt és királyt, akinek tizennégy hatalmas életnagyságnál is nagyobb képe van különböző intézményeknél elhelyezve. Ferenc József mindezekhez a képekhez személyesen ült modellt és ezek a képek közül a legszebb a bécsi Rathausban van.

— Ferenc József a későbbi IV. Károly király házassága alkalmából megrendelte a saját portréját, amelyet nászajándékul szánt a trónörökösnek és amelyet személyesen, autóján vitt ki Schwarzaubba, ahol sajátkezüleg helyezte el a rengeteg nászajándék mellé. Épp prezentálni akartam Ferenc József kabinetirodájának a császár által megrendelt portré számláját, amikor Windischgrätz herceg főudvarmestertől meleg hangu köszönőlevelet kaptam a trónörökösnek küldött értékes »nászajándékért«. Természetesen félreértés volt, de én többé nem állhattam elő a számlával és igy a Ferenc József által megrendelt portré, mint az én nászajándékom szerepelt.

— Legutóbb megfestettem a belga király és királynő képét és most készültek el Őfelsége Sándor király és Mária királynő képei, amelyeket Noviszád rendelt meg. Ugy Őfelsége a király, mint a királynő többizben ültek modellt ezekhez a képekhez.

— Délfranciaországban, a Cannes melletti Juan Lepinében van a mütermem, hol sokat dolgozom. Noviszadról visszatérek Juan Lepinébe, mert sokat kell dolgoznom.

Titelen földet kapnak a magyarok is

A képviselőtestület földet és házhelyet szavazott meg a magyar nincsteleneknek

Titelről jelentik: A titeli községi képviselőtestület legutóbbi közgyülésén a magyar kisebbségre nézve nagyjelentőségü határozatot hozott. A képviselőtestület *Lalin* János községi főjegyző inditványára ugy határozott, hogy *a titeli nincstelen magyarokról is gondoskodik és őket földhöz és házhelyhez juttatja.* A képviselőtestület *nyolcvannégy magyar családnak szavazott meg egyhangulag 400—400 négyszögölnyi házhelyet,* amely telek ötszáz dinár értékü és öt év alatt fizetendő le. További nyolcvankét magyar családnak a képviselőtestület 800—800 négyszögölnyi szántóföldet, illetve heréskertet szavazott meg, ezer dináros vételáron, amely ugyancsak öt év alatt fizetendő meg. A községi képviselőtestület legközelebbi ülésén a német földnélkülieket fogja kielégiteni.

A képviselőtestület határozata csak kezdete az agrárreform kiterjesztésének a nemzeti kisebbségekre, miután Titelen a szláv földigénylőket és dobrovoljácokat már kielégitették. A határozat elsősorban *Lalin* János községi jegyző érdeme, aki a Csajkáskerületben az egyetlen a régi jegyzői gárdából és aki már számtalanszor bebizonyitotta, hogy mindenkor a nép érdekeit tartja szem előtt és nem ismer különbséget nemzetiségek között. A közbecsülésben álló főjegyző most ujabb tanujelét adta annak, hogy községében igyekszik egyenlő mértékben kiterjesz teni a jogokat minden polgárra.

A községi képviselőtestület egyhangu határozata osztatlan örömet keltett Titelen, különösen a magyarok körében.

LECSUSZTAM A TOBOGÁNRÓL

Szubotica a „Kis Páris" után „Kis Práter" lett, amióta mozgó lépcső, repülő szőnyeg és hullámvasut szórakoztatja a közönséget

Azok, akik azt hitték, hogy Szubotica nem halad egy uton nyugat nagy városaival, azok tévedtek. Az első ember aki meglátta, hogy Szubotica *»valóságos kis Páris«*, az *Radics* István volt, a horvát parasztpárt vezére — igaz, hogy Radics kissé rövidlátó. A szuboticai kövezetet nem látta. De nem látta az adólisztákat sem. Radics még nem is sejtette, hogy megérkezett Szuboticára a *Simmy Tobogan,* mégis a világváros nevét és jellegét adományozta nekünk dijmentesen.

Ha Szubotica kis Páris, akkor viszont a Zrinski-tér a *»Kis Práter«*. Tagadhatatlan, hogy Párisban nincs Práter, de viszont a Praterban van tobogán s a Zrinski-téren is van.

Práter a Zrinyi-téren

A *Simmy Tobogan* furcsa név alatt azt a komplikált faszerkezetet kell érteni, melyet most állitottak fel Szuboticán a Zrinyszki-téren. Eleinte mindenki azt hitte, hogy kutfurás lesz, hogy Petrovics Koszta, a főmérnök földgázt keres a hitközségi elnök háza előtt. De nem. Pénteken este kiderült, hogy a Simmy Tobogan szórakoztató intézmény. Van itt *guruló szőnyeg, hullámcsuszó vasut* és *mozgó lépcső.* Ördöngős szerkezet mozgatja a masinát és két emelet magasságba vezet fel a boszorkányos lépcső, amelyre ha fellépsz, lesüllyed a lábad alatt, ugyhogy fél órai tipegés-topogás után is ugy érzed, hogy egyhelyben vagy. Mikor végre felér az ember a tetejére, azt hiszi, hogy az Eifel tornyot mászta meg. A Tobogant Szubotica legujabb szórakozását, pénteken este nyitották meg válogatott közönség előtt.

Juj! juj! juj!

Az emeletes alkotmány előtt este nyolc óra felé életveszélyes volt a tobogás. Dadák, boltlányok, segédek, kistófiuk, hazatérő családapák, demokraták s arisztokraták szorongtak a pénztárnál. Rengeteg villanyégő nappali fénnyel öntötte el a Tobogan környékét fent a magasban szines lámpaernyők himbálóztak az őszi szélben. lent kipirult arcok lesték izgatottan a masina megindulását.

— Mozgólépcső és repülő szőnyeg lecsuszással együtt három dinár. Tessék hölgyek és urak megpróbálni. kitünő élvezet, simmyoriginál erszteklassz — kiabált a bőrkabátos tulajdonos.

Ezzel egyidejüleg megmozdult a lépcső és a szőnyeg. Ezt az élvezetet én se akartam elszalasztani. Elvégre anynyiszor lecsusztam már. Most is lecsusztam arról, hogy a gyárosok és a milliomosok városatyának jelöljenek.

Jegyet váltottam és beálltam a várakozók csoportjába. A tulajdonos még kiabált, a tömeg morajlott. Senki se akart első lenni. Szuboticán ez uj, itt ringlispil a legismertebb tömegszórakozás és megértettem annak a kis nőnek aggodalmát, aki belekarolt lovagjába és egyre nyugtalankodott:

— Pista én félek, Pista én leszédülök. Pista én nekem rövid a szoknyám, Pista igy, Pista ugy...

A Pista bátoritotta a nőcskét, de a foga neki is vacogott és pislogva nézte a repülő szörnyeget.

— Ja ehhez bátorság kell — mondta egy vállas suhanc — és ami fő, tapasztalat. Én értek ehhez, voltam Pesten, tudom a fortélyát.

Ezzel odalépett a lépcsőhöz. Leugrott. Mindenki a vakmerő tapasztalat nézte. A tobogán Lindbergje fellépett a lépcsőre és menni akart. Akart, de a lépcső lesüllyedt, ujból felemelte a lábát és várt, aztán lépett, mellé, jobbra, balra, már lihegett és szeme is kitágult. Öt lépcsőről ment fel tizet vissza. Lent nevettek és tapsoltak. A bátor pedig mászott, girbe-görbe mozdulatokkal egyszer előre, aztán hátra esett, nyaka elgörbült és vicsorgatta a fogait.

— Juj!! Jujj!!

Lecsuszások...

A repülő szőnyegről éppen lerepült egy fejkendős leány, aki a közeli pékműhelyből szökött ki. Volt mit látni. Az érdeklődés átterelődött erre az oldalra. Humoros jelenetek következtek. Hol volt, hol nem volt mit látni. Neki vágtam én is a lépcsőnek. Nem tudom meddig mentem, de mire felértem alig szuszogtam. Ott se szó, se beszéd, alám nyomtak egy szőnyeget és belöktek a siklóba. Repültem lefelé, villámgyorsasággal közben *hullámoztam* és a gyomrom . . . de azt hagyjuk, leértem és ráestem egy szalmazsákra és egy, még valakire, azt hiszem az előttem csuszóra, Ő sikoltott és azt mondta: *jaj az izém* . . . Megtapogattam először ötet, aztán ujból ötet akartam megtapogatni, de nem volt időm, mert »rám csuszott« egy irigy ember, alighanem a lovagja.

Utánam még sokan lecsusztak: egy fess jogász, nővel, akit egy órája főzött, egy kis hölgy a földbirtokossal, akit egy bundáért főzött, a szabóm, aki évek óta engem főz. Három dinárért csuszott le a jó ember, noha ezt dijtalanul is megtehette volna.

Hogy mi a lecsuszás, azt régen tudom . . . Hogy mi a tobogány, ezt is megtanultam . . . De miért — *Simmy?* Ezt jó volna tudni.

Szegedi Emil

TINTA

Majdnem-mondások

Valakinek sok ezer évvel ezelőtt kezébe nyomtak egy nagy darab sárga érckupacot, azzal, hogy arany. Az illető nézegette, tapogatta, szagolgatta, nyalogatta, majd megállapitotta, hogy nem arany. Pedig fénylett. De mégse volt az. Idő multán, hogy tapasztalata gazdagodott, ez az őskori lángelme élményét ebbe a tömör mondatba süritette:

— Nem mind arany, ami fénylik.

Azóta váltig használjuk, anélkül, hogy szégyelnők a kölcsönzést, vagy számot tartanánk az eredetiségre. Köztulajdon lett, közmondás. Nekünk egyébként se jelenti azt, amit szerzőjének. Esetleg csak egy üres igéretre értjük, vagy egy fölcicomázott versre.

Ezuttal nem erről akarok szólni, hanem azokról a megjegyzésekről, melyek a személyes észrevételek és a szokásmondások közöttt valami korcs rejtett élete élnek, szintén megmerevedtek már, de még nem fejeznek ki általános jelképes igazságot, csak holmi kétes, nagyon vitatható bölcseséget. Leghelyesebb, ha példákat hozok föl.

Kapok egy rongyos bankót. Magam elé teszem, kisimogatom, arra gondolva, hogy talán el se fogadják tőlem, aztán egy megadó mozdulattal összehajtogatom, erszényembe gyüröm és fösóhajtok:

— Hejh, csak egy zsákkal lenne belőle.

A gyermek beteg, lázas. Csak egy kis meghülésről lehet szó, semmi egyébről. Tüstént ágyba fektetik, teát itatnak vele, pár pillanat mulva elszenderedik. A család barátja megjegyzi:

— Ki kell aludnia magát.

A képtárban portrét néz valaki, mely egy fiatallányt ábrázol s igy lelkesedik:

— Mintha élne.

Ha ez a valaki ugyanezt a fiatallányt a valóságban látja, ekkép áradozik:

—Mintha festve volna.

A vonat késik, bejön a fülkébe a kalauz, közli, hogy a késés körülbelül félóra. Ilyenkor az utitársunk, rendesen a feleségünk, noha tudja, hogy a vonat még sohase hozott be késést, odaveti:

— Majd behozza.

Szaporithatnám a példákat, de abbahagyom. Minden áldott nap találkozom ezekkel a majdnem-mondásokkal, melyek nem annyira eredetiek, hogy közmondásokká emelkedjenek és sokkal eredetieskedőbbek, kérkedőbbek, öntetszelgőbbek, semhogy békésen elvegyüljnek a többi becsületes, szürke kifejezésekkel. Valaányszor hallom ezeket, mindig elfog valami mély-mély szomoruság és valami dühös, viszkető nevetőinger. Uraságoktól levetett ötletek, kilött patronok, szinpadi játékpénzek, leégett gyufaszálak az utszélen. Kopottak, a kopottság minden nemessége nélkül. Senkinek se ártanak, senkinek se használnak. Ugy látszik mégis szükségünk van rájuk. Csak virágozzanak továbbra is. Nem vet árnyékot azokra, akik élnek velük. Remélem arra sem, aki ezt észrevette és megirta.

Kosztolányi Dezső

A demokrata-párté lesz az első urna Szuboticán

Az egységes munkáspárti lista a második — A demokratáknak Lendvai József földbirtokos, a munkáspártnak Rotter Mihály nyomdász a listavezetője — A magyar párt még nem készitette el listáját

Szomborban öt listát fognak benyujtani

A szuboticai törvényszéken szombaton egész sor uj listát nyujtottak be. A listák között ezuttal már szuboticaiak is szerepelnek és pedig a demokrata párt és az egyesült munkáspártok listája. A benyujtás sorrendjében Szuboticán az első lista a demokratáké, a második a munkásoké lesz.

A magyar párt jelölőbizottsága már csak az utolsó simitásokat végzi, de a jelöléseket csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha teljesen kész lesz.

A választási kampány érdekes momentuma, hogy a Pribicsevics-párt és a Pasics-csoport lapot indit együttes listájuk támogatására. Az uj lap cime *Szlobodna Recs* lesz.

A szuboticai törvényszékhez szombaton benyujtották a topolai magyar párt listáját, amelynek listavezetője *Kihut* János földmives. A következő jelöltek: *Rind* Károly földmives, Franck Károly dr. ügyvéd, *Tölgyesi* Péter földmives, *Ober* István asztalos. Pacsirról ugyancsak a magyar párt nyujtott be listát, amelynek élén *Nagy* Ferénc földbirtokos áll. Horgosról a radikálisok (listavezető *Tóth* János földmives), Feketicsről a német párt (*Weiszmann* Jakab földmives), Molról a Pribicsevics-párt (*Tabakovics* Mitar) és a bajnoki községi párt (listavezető *Kókai* Antal) nyujtották be listájukat.

A szuboticai törvényszék szombaton jóváhagyta a maliigyosi munkás és parasztszövetség listáját. Ennek a listának első jelöltje Pap József. A munkás és parasztszövetségé az első urna Maliigyoson.

A szuboticai demokrata párt listája

A szuboticai demokrata párt listáján, amelyet szombaton nyujtottak be a törvényszéknél, az első harminc jelölt sorrendben a következő: *Lendvai* József földbirtokos, dr. Havas Emil ügyvéd, dr. Dimitrijevics Dragomir ügyvéd, dr. Rabstein Mátyás orvos, Vukmanov Lojzija földmives, Bukvics Lojzija földmives, Markovics Antal földmives, dr. Pataki Antal ügyvéd, Fischl Pál helyettes bankigazgató, Kopunovics Iván fakereskedő, dr. Popovics Milivoj ügyvéd, Decker József kereskedő, Rákosi Bartul magántisztviselő, Zsinak Matko magántisztviselő, Rudics Márton cipész, Alaga Miklós borbély, Pleszkovics Béla kereskedő, Szekeres Péter vendéglős, Karsai Bertalan vállalkozó, Sztipics Péter vendéglős, dr. Boschan Samu ügyvéd, Jámbor Antal földmives, Bodrogi Stipan földmives, Angyelics Márkó vendéglős, Milekics Jócó bankigazgató, Rudics László munkás, Jovanovics Alekszandar kereskedő, Bacslija Márton földmives, Kellert Benő dr. ügyvéd és Vidákovics Benő kocsmáros. A demokratáké lesz az első urna Szuboticán.

Az egységes munkáslista

Szubotica városban másodiknak a *munkás- és parasztszövetség* nyujtotta be listáját a törvényszékhez. A november hatodiki községi választás lesz az első alkalom, amikor a szuboticai munkásság teljesen egységesen lép fel, minden pártárnyalati és szakmai-szövetségbeli különbségre való tekintet nélkül. A munkás és parasztszövetség listáján *Rotter* Mihály nyomdász az első jelölt, utána következnek: Matics Lajos gépész, Kozma Gyula szabómunkás, Pintér János cipészmunkás, Poljákovics Márkó földmunkás, Jager Antal lakatos, Kudlik Sándor nyomdász, Orosz János földmunkás, Oberovics János szabómunkás, Vojnics Vince építőmunkás, Ikotics Dezső nyomdász, Horváth Bálint nyomdász, Selesics Antal földmunkás, Deák János szabómunkás, Szabics Nikola építőmunkás, Muszin Jeremiás földmunkás, Gadzsur János lakatos, Váci András földmunkás, Bukvics Vécó szabómunkás, Bogár János lakatos, Ikotics Péter nyomdász, Török István nyomdász, Poljákovics Dancsó földmunkás, Zvekán István szabómunkás, Nagy Márton asztalos, Kothenc Imre földmunkás, Poljákovics Pájó földmunkás, Kovács Dániel napszámos, Ürmös József esztergályos és a harmincadik jelölt Kovács István földmunkás. A munkásság urnája a második lesz Szuboticán.

A vajdasági néppárt külön listát állit Szuboticán

Rajics Balázs vikárius a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

— Becses lapjuknak e hó 13-áról keltezett 285. számában a 3. oldalon áll e kitétel: »A radikális párt listáját hir szerint a Rajics Balázs vezetése alatt álló vajdasági néppárt is támogatja.«

— Kijelentem, hogy e kitétel nem felel meg a valóságnak. *Sem én, sem a vezetésem alatt álló párt nem támogatunk egy más pártot sem, listát sem mást, csak a magunk listáiát.*

Kérem, hogy e helyreigazitó soroknak b. lapjában a törvény értelmében helyt adni méltóztassék. Tisztelettel Rajić Balázs.

A szombori kormánypárt magyar és zsidó jelöltjei

Szomborból jelentik: A szombori városi kormánypárt péntek este tartott értekezletén megállapitotta azoknak a magyar és zsidó jelölteknek a névsorát, akik a párt listáján szerepelni fognak.

Magyar jelöltek: *Cettl* György bankigazgató, *Zwirschitsch* Károly nagyiparos, Angyal Nándor müépitész, Weigand Lőrinc szódagyáros, Kéménci József cipész, dr. Müller János ügyvéd, Hrakovszki István elektrotechnikus, Valient Sándor cipész, Langbein Mátyás asztalos, Nagy Péter szobafestő, Weiland János női szabó, Kovalovszki István vendéglős.

A kormánypárt zsidó jelöltjei: *Vámoscher* Andor hitközségi elnök, dr. *Bruck* József ügyvéd, dr. Scher Ármin ügyvéd, Grünbaum Aladár kereskedő, Vámoscher Gábor földbirtokos, Kirchner Mihály iparos.

A városi kormánypárt listáját valószinüleg hétfőn nyujtják be.

A demokraták is beléptek a szombori polgári blokkba

A szombori polgári blokk listáján, amelyet már közölt a Bácsmegyei Napló, változást eszközöltek, amennyiben a demokratákkal sikerült megegyezni és a demokraták is beléptek a blokkba. A demokraták három jelöltje kap helyet a blokk listáján és pedig *Veszelinovics* Milorád nyugalmazott baranyai alispán, aki a hatodik jelölt lesz, *Joszics* Jásó szombori szabó a huszonhatodik jelölt és *Teofánovics* Emil, aki a negyvenharmadik jelölt lesz a közös listán.

Tiz választóhelyiség lesz Szentán

Szentáról jelentik: A városi tanács a községi választásokra tiz szavazóhelyet jelölt ki. Az első tüzoltókerülethez tartozó lakosság a központi iskolában, a másodikhoz tartozók a Kopogi iskolában, a harmadik a Boros óvodában, a negyedik az Ujtemplomtéri iskolában, az ötödik a csirkepiaci óvodában, a hatodik a Munkásházi iskolában szavaznak. Az orompartiak, felsőhegyiek, bogarasiak Gornjibregen, a tornyosi uttól az adai határvölgyig Keviben, a tornyosi uttól a Csantavir—sztarakanizsai völgyig Tornyoson és a völgyön tul a topolai határig lakók Gunarason szavaznak.

A noviszadi zsidó lista ügye

A noviszadi zsidóság körében az utóbbi napokban elégedetlen hangok hallatszanak a zsidó nemzeti egyesület külön listájával kapcsolatban. Dr. *Sattler* Mátyás a noviszadi zsidó nemzeti egyesület elnöke, ezzel kapcsolatban a következőket jelentette ki munkatársunk előtt:

— A zsidó nemzeti egyesület a községi választásokon követendő eljárását nem akarta függővé tenni, egyetlen politikai párt állásfoglalásától sem, hogy vajjon az illető párt jelöl-e listáján zsidót, vagy nem. A zsidó nemzeti egyesület kezdettől fogva az önálló zsidó lista mellett foglalt állást és amig a nem cionista zsidóság vezetői egészen az utolsó napokig különböző politikai pártokkal tárgyaltak, a zsidók esetleges jelölések érdekében, a mintegy háromszáz zsidó választót magábafoglaló zsidó nemzeti egyesület, önálló lista elkészitésére, hozott határozatot azzal, hogy a listán helyett kap minden zsidó, tekintet nélkül cionista, vagy nem cionista voltára, ha egyéni kvalitásainál fogva rátermett arra, hogy a város képviselőtestületében a zsidóságot méltón reprezentálja.

— Az első helyet a listán a zsidó nemzeti egyesület a zsidó hitközség elnökének, dr. *Lusztig* Nándor ügyvédnek ajánlotta fel, aki dicséretreméltó módon, habozás nélkül elfogadta a cionista kezdeményezés által megszületett önálló zsidólista vezető helyét. A második helyet a zsidó nemzeti egyesület az egyik saját vezető emberével óhajtotta betölteni, annál az egyszerü oknál fogva, mert a kezdeményezés az egyesület részéről indult ki. A harmadik, tehát tulajdonképen az első helyet az egyesület a noviszadi zsidóság egyik tekintélyes vezérférfiának, *Ernszt* Bernát urnak ajánlotta fel, mint aki tudásánál, közéleti multjánál és egyéni kiválóságánál fogva méltón rászolgált arra, hogy a zsidóság jelöltjei között az elsők sorában álljon. A tárgyalások azonban ennél a pontnál megakadtak és nem jutottak tovább. A nem cionista zsidóknak Ernszt Bernát köré sereglő része nem akart belenyugodni abba, hogy Ernszt Bernátot a harmadik helyen jelöljük, a Zsidó Nemzeti Egyesület pedig a kezdeményező jogánál és szervezett erejénél fogva ragaszkodott az eredeti sorrendhez. Igy legnagyobb sajnálatunkra a listát nem tudtuk ugy összeállitani, hogy az az egész noviszadi összzsidóságot kielégitette volna és kénytelenek voltunk Ernszt Bernát urnak határozott eziránvu kijelentése után az ő jelölésétől eltekinteni. A Zsidó Nemzeti Egyesületet a lista elkészitésénél sem elfogultság, sem pedig hatalmi szempontok nem vezették és igazán nem rajta mult, hogy önálló zsidó lista nem lett egyuttal »közös« zsidó lista is.

Önálló listát akarnak a vrsaci magyarok

Vrsacról jelentik: Vrsac magyar választói tárgyalásokat folytattak a német párt vezetőségével egy közös kisebbségi lista felállitása érdekében, a megegyezés azonban meghiusult, mert a német párt nem akarta honorálni a magyarok kivánságait. *A magyarok körében most felmerült az önálló magyar lista felállitásának gondolata.* Tekintettel arra, hogy dr. *Juga* Velimir kormánypárti radikális képviselő intervenciójára legutóbb is 53 magyar nemzetiségü választót vettek fel a névjegyzékbe, *az önálló magyar lista esetén 3—4 magyar jelölt biztos megválasztására lehet számitani*, mig ha más pártokkal szövetkeznek, ezt az eredményt elérni nem tudják. *Az önálló magyar listának gondolata a vrsaci magyarok körében nagy megelégedést keltett.*

Kikindai jelölések

A kikindai törvényszékhez a polgári blokk listáján kivül benyujtotta listáját a radikális párt, a kereskedők pártja és a magyar párt. A radikális lista első két jelöltje *Budisin* Jóca volt képviselő és *Lozancsics* Szlávkó ipartestületi elnök. A kereskedők pártja listájának élén Gutmann Miksa bankigazgató áll, utána következnek Jovanovics Szima nyomdatulajdonos, Áldán Milán nagykereskedő és Feidl Miklós füszerkereskedő. A kikindai magyar párt listavezetője dr. *Zsiross* Lajos ügyvéd, a párt elnöke, a második jelölt pedig dr. *Brenner* Frigyes főesperes, apostoli protonotárius.

CSAK
Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!
A 104 receptet tartalmazó könyvet kivánatra ingyen és bérmentve megküldi:
Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Forgács Anna szülei terhelően vallanak Erdélyi Béla ellen

A vizsgálóbiró megkezdte a tanukihallgatásokat a millstadti rejtély ügyében

Budapestről jelentik: A vizsgálóbiró szombaton kezdte meg a tanukihallgatásokat a millstadti rejtély ügyében és szombatra kihallgatásra idézte be *Gáldi* Nándor államvasuti felügyelőt, aki — mint ismeretes — Erdélyiék társaságában nyaralt, továbbá *Löw* Zoltánnét és két leányát, akik állandó társaságát képezték Forgács Annának, végül Forgács Anna szüleit, *Feuer* Géza menetjegyirodai főtisztviselőt és feleségét is. A vizsgálóbiró Erdélyi Bélát is maga elé vezettette, aki a tanukihallgatások alatt fogházőrök kiséretében a vizsgálóbiró előszobájában várakozott és mindenkit megbotránkoztatva jókedvüen nevetgélt.

Elsősorban a szerencsétlen végü szinésznő szüleit, Feuer Gézát és feleségét hallgatta ki a biróság. A szülők mindeddig nem akarták elhinni, hogy Erdélyinek része lehet leányuk meggyilkolásában, ugy látszik azonban, hogy az eddigi nyomozás eredményei őket is megingatták eddigi véleményükben, mert szombaton már ügyvéd kiséretében jelentek meg a vizsgálóbiró előtt és bejelentették, hogy miután nyomatékos gyanu merült fel arra nézve, hogy szerencsétlen leányuk nem természetes halállal halt meg, elégtételt követelnek leányuk haláláért. Forgács Anna anyján rendkivüli izgalom vett erőt, amikor férjével megjelent a törvényszék épületében és amikor a vizsgálóbiró előszobájában egy pillanatra meg látta Erdélyit elforditotta a fejét, majd zokogásban tört ki és félájultan dőlt férje karjaiba, aki alig tudta lecsillapitani és bevezetni a vizsgálóbiróhoz. Feuerék kihallgatása kilenctől egész egy óráig tartott és a hozzájuk közelállók szerint mindketten elmondták mindazt, amit leányuk és Erdélyi életéről és házasságáról tudtak. A kiszivárgott hirek szerint Forgács Anna szüleinek szombati vallomása terhelő Erdélyi Bélára.

A többi tanuk kihallgatásával a vizsgálóbiró szombaton nem tudott végezni és miután valószinü, hogy a vizsgálat hosszabb időt vesz igénybe, Erdélyi Béla bünügye valószinüleg csak a jövő év elején érik meg főtárgyalásra.

Érdekes, hogy Erdélyi Béla a fogházban naplót készitett védője, dr. *Gál* Jenő részére, ezt a naplót azonban a vizsgálóbiró lefoglalta, mert ugy találta, hogy becses adatokat tartalmaz arra nézve, hogy Erdélyi Béla a gyilkos.

Teasütemény
e ismert jó készitményü kapható már a
Steiner cukrászdában
Telefon: 205 10322

Kunyhó és palota

A becskereki tüdővész elleni liga kéri a jegyzői tanfolyam félbenmaradt palotájának átengedését — Kétszáz ágyas tüdőbeteg kórházat aka nak benne létesiteni

Becskerekről jelentik: Van Becskereken két ház egymás mellett a Hajduk-Veljkova-uccában, amelyek, mintha a jelenkort akarnák szimbolizálni egymásmellettvalóságukkal, mint két felkiáltójel, két gunyos mosoly, vagy két szomoru mementó. Az egyik egy óriás palota, sok milliós értéket reprezentál, még nem egészen kész, de már *tizenhárom éve üresen álló,* használatlan és használhatatlan épület, három uccára nyiló gyönyörü fronttal, de egyetlen ajtó vagy ablak nélkül, az eső, hó, szél pusztitásának kitett gerendázattal, melyet csak részben föd be a hiányos, drága és értékes cseréptető.

A hatalmas, impozáns épület már majdnem befejezetten áll tizenhárom esztendeje, 1914 óta, a háboru kitörése óta, amikor is a magyar kormány rendeletére abbahagyták az épitkezést, holott már csak az utolsó simitások voltak hátra rajta. A palotát a vármegye építtette, jegyzői tanfolyamot akart abban felállitani 180 tanuló részére szolgáló internátussal és a tanárok részére modern és kényelmes lakásokkal. Impozáns, hatalmas épület az, amely ott áll disztelen vörös tégláival, hulló vakolatával, üvegtelen ablakaival, mint egy vak, béna óriás, tehetetlen,üresen, pusztulón. *Csak két-három szerencsétlen, nyomorban sinylődő, hajléktalan család vonult meg a pincéjében* az eső és a hó elől, minden hatósági engedély nélkül, a kényszeritő szükségtől üzetve.

Ez óriás, nagy palota mellett szerényen, észrevétlen, a maga jelentéktelensége miatt szinte szégyenkezni látszó: csöpp kis házikó huzódik meg, apró kert közepén. De amennyivel kisebb amannál, annyival tisztább, rendesebb és elevenebb. Ez a ház készen van, van teteje, ajtaja, ablakja, még lakója is van, *mint* azt a kapu fölött lévő tábla mutatja.

„Állami tüdőbeteg diszpanzer Veliki-Becskerek“

Ebben a kis villaszerü szük épületben serény és szorgalmas munka folyik. Az emeleten két tágas világos nagy szoba, ez az ambulancia, a rendelő és várószoba, ahol *a tüdőbajosokat ingyen orvosi vizsgálatban részesitik,* receptet irnak és szükség esetén még az orvosságot is ingyen adják nekik. A másik két szobában betegek feküsznek. Az egyikben két leány, szegény hivatalnoknők, a másikban egy szerencsétlen tüdőbeteg család, férj, feleség, két gyerek, akik *már négy esztendeje laknak itt* és ugy jutottak ide, hogy dr. *Iszakovics* Vojiszláv, a diszpanzer igazgatója, felszedte őket az uccáról, ahová négy év előtt csikorgó télen kirakta őket a lakáshivatal rendelete. Most már csak az anya beteg, apa és két gyermeke kigyógyult és nyugodt, csendes életet élnek a diszpanzérben, onnan jár a férfi *munkára,* a gyerek gimnáziumba, a leány varrodába.

A gyönyörü, de halott palota mellett ez a kis gyógyintézet sikerült szatirája közállapotainknak. Egy nagy palotát tizenhárom éve otthagynak üresen, mikor oly nagy szükség volna minden kis lakószobára és a tüdőbeteg diszpanzert, hogy a tágas, üres palotában helyeznék el, ebbe az apró házikóba zsufolják, amikor Becskereken ugyszólván minden második ember tüdőbeteg. Ez a kicsike villa is csak azért áll a tüdőbajgyógyitás rendelkezésére, mert egy lelkes, önfeláldozó, nemeslelkü ember fáradhatatlan energiával előteremtette *hozzá azt a néhány* százezer dinárt, amire szükség volt.

Dr. Iszakovics Vojiszláv orvos egy élet munkáját áldozta a tüdővész gyógyitása szolgálatában, megteremtette a tüdővészellenes ligát és összehozott vagy félmillió dinárt,amiből megvehették ezt a kis épületet a város legegészségesebb helyén, a Bega kanyarulatánál és helyet adott benne az állami diszpanzernek. Ámde a kis épületecske még a legkisebb faluban sem volna elég a tüdővész leküzdésére. A tüdővész elleni liga nevében most beadványt intézett a beogradi tartománygyüléshez, amely szerint Torontálmegye jogutódja a palota tulajdonosa és *kérte, hogy adják át az épületet a liga használatára,* aminek ellenében a liga befejezné a maga költségén a félbemaradt épitkezést és a pusztuló palotát megmenti a beteg emberiség céljaira.

Az egész Bánát területén nincs egyetlen olyan gyógyintézet sem, ahol egy tüdőbeteget mindaddig kezelni lehetne amig annyira meg nem gyógyul, hogy betegsége már nem jelent veszélyt a környezetére. A kórházban csak rövid ideig türik meg a tbc-és beteget, a munkáspénztár csak néhány hónapon át gyógyittatja őket szanatóriumban, holott sok esetben éveken át tartó elkülönitésre és gyógyitásra van szükség. Jegyzői tanfolyam csak Szomborban lesz, feleslegessé vált épület nemesebb, fontosabb, emberibb célra nem is fordítható, mint a tüdőbetegek gyógyitására.

A beogradi tartománygyülés november 5-én kezdi meg ülésezését, amelynek során a becskereki tüdővész elleni liga kérése fölött is dönteni fognak és remélhető, hogy inkább egy ilyen nemes cél szolgálatába engedik át az épületet, mintsem továbbra is üresen álljon és pusztuljon.

A pápa szuverenitást kap a Vatikán területe fölött

Egy földnyelvvel egész a tengerig meghosszabbitják a Vatikán területét

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* diplomáciai levelezője jelenti, hogy nemcsak a római katholikus és egyéb egyházi körökben, hanem Róma diplomáciai köreiben is igen sok szó esik a Vatikán hivatalos lapjának, az *Osservatore Romano* vezércikkéről, amely

a Vatikán és az olasz királyság közeli kibéküléseinek lehetőségéről szól.

A Daily Telegraph szerint sokan azon a véleményen vannak, hogy

a Vatikán és Mussolini közt aktiv eszmecsere folyik,

a római kérdés lehetséges megoldásának különböző módozatairól. Valószinü, hogy a tárgyalások olyan irányban fognak fejlődni, hogy

a pápa szuverénitását ujra helyreállitják a Vatikán birtoka felett és ezt a területet egy földnyelvvel egész a tengerig meghosszabbitják.

Ebben az esetben lehetséges lesz, hogy a pápa kilépjen az önkéntes szimbólikus elzártságából.

Cena bég gyilkosa tagadja, hogy büntársai vannak

A beogradi albán követ meggyilkolásának részletei — A merénylő Algibiada Bebi albán diák, három nappal ezelőtt érkezett Rómából Prágába — Vallomása szerint politikai bosszuból ölte meg Cena béget

Azt hiszik, hogy a merénylő a forradalmi szervezet tagja

Prágából jelentik: Óriási izgalmat kelt Prágában az a vakmerő merénylet amely szombatra virradó éjszaka történt a cselszlovák főváros egyik előkelő kávéházában és amely

merényletnek Cena bég beogradi és prágai albán követ esett áldozatul, akit egy Algibiada Bebi nevü albán diák több revolverlövéssel megölt.

A prágai sajtó pártkülönbség nélkül egyöntetüen elitéli a merényletet és a bünös könyörtelen megbüntetését követeli. A lapok rámutatnak arra, hogy

ez már a második eset Prágában, hogy meggyilkolnak Prágában olyan balkánpolitikust, akinek célja a balkáni népek kibékitése volt.

Az első merényletnek *Daszkalov,* volt prágai bolgár követ esett áldozatul, akit egy Ziconkov nevü bolgár emigráns gyilkolt meg és akit a prágai esküdtbiróság előbb felmentett, majd amikor a felmentőitéletet a felsőbiróság megsemmisitette, husz évi fegyházra itélték Ziconkovot, aki a fegyházban meg is halt. A lapok rámutatnak arra, hogy a most meggyilkolt Cena bég, Albánia egyik legképzettebb diplomatája volt, aki minden eszközzel arra törekedett, hogy lehetőleg barátságos viszonyt teremtsen Albánia és Jugoszlávia között.

Szemtanu a merényletről

A prágai lapok közlik a merénylet egyik szemtanujának elbeszélését, aki elmondotta, hogy közvetlenül Cena bég asztala mellett ült, a Passage-kávéház első emeletén. Az albán követ közelében egy fiatalember ült, akin semmi feltünőt nem lehetett észrevenni. Egyáltalán nem látszott izgatottnak, hanem nyugodtan orosz ujságokat olvasott.

Az ismeretlen fiatalember és Cena bég között hirtelen szóváltás támadt,

amely azonban hamar véget ért, majd a követ a ruhatárhoz ment, ahol nyugodtan átnyujtotta jegyét.

A fiatalember néhány lépésnyi távolságból követte Cena béget és amikor a ruhatárban közvetlen mögéje ért, revolvert rántott és rálött a háttal álló követre.

A lövés fején találta Cena béget, aki megtántorodott és mindkét kezével belekapaszkodott a ruhatár asztalába. Ebben a pillanatban egy másik lövés dördült el és

a második golyó is hátulról a fején találta Cena béget, aki erre előre bukott és elterült a földön.

A kávéház vendégei között óriási izgalom támadt. Mindenki felugrott a helyéről és az általános kavarodásban csak egy ember maradt nyugodt: a merénylő. Ellenkezés nélkül adta át revolverét az odarohanó főpincérnek, majd amikor a merénylet után öt perccel két rendőr érkezett a kávéházba, átadta nekik utlevelét.

A merénylő mindkét lövése halálos volt

és az albán követ, akit a kávéházban tartózkodó jugoszláv egyetemi hallgatók emeltek fel és helyeztek el egy autóban, kórházba szállitása közben meghalt.

A merénylő vallomása

Cena bég merénylőjének Algibiada Bebinek kihallgatását még az éjszaka folyamán megkezdték és a prágai rendőrfőnökségen másnap egész délelőtt is tartott kihallgatása. A rendőrség megállapitotta, hogy a merénylő a római egyetem huszonhárom éves hallgatója és Bécsen keresztül ment Prágába, azzal az eltökélt szándékkal, hogy megöli Cena béget.

A rendőrség előtt tett vallomásában a merénylő előadta, hogy a merényletet teljesen önállóan követte el és semmiféle szervezetnek nem tagja. Bosszut akart állni Cena bégen, *mert renegáttá vált és cseroen* hagyta a macedon szervezeteket,

amelyekkel pedig egyidőben szoros összeköttetésben állt.

A rendőrség a merénylő vallomását kétkedve fogadja és azon a véleményen van, hogy Algibiada Beba valószinüleg tagja valamely szervezetnek, amely a macedon forradalmárokkal áll összeköttetésben

és büntársai is vannak.

A merénylő Prága külvárosának egyik szállodájában, a Balkán-hotelban lakott három napon át, amióta Rómából megérkezett. Apja az albániai Elbasszánban gimnáziumi igazgató és jó ajánlólevelekkel juttatta be fiát a római Monte Mario kollégiumba, ahol antik és modern irodalmat és filozófiát tanult.

Arra a kérdésre, hogy honnan vette a pénzt és

nem olaszok adtak-e pénzt a merénylőnek az utazásra,

Algibiada Bebi azt válaszolta, hogy senkitől sem kért és az utazás költségeit a maga pénzéből fedezte.

Érdekes, hogy

Cena béget, amióta Prágában tartózkodott, állandóan detektiv őrizte

és a detektiv akkor is vele volt, amikor betért a Passage-kávéházba, azonban azt mondta a detektivnek, hogy csak egy feketét iszik és mindjárt kijön. A detektiv kinnmaradt a kávéház ajtajában és ezalatt történt a merénylet.

Meginditó Cena bég magántitkárának viselkedése, aki egyre sir és nem mozdul el gazdája holtteste mellől.

Beogradban már huszszor terveztek merényletet Cena bég ellen

Beogradból jelentik: Cena bég meggyilkolása nagy feltünést és megütközést keltett Beogradban, mert

Cena a jugoszláv-albán barátság egyik előharcosaként volt ismeretes

és igy az ellene elkövetet merénylet annál kinosabb hatást keltett itt. Némely körökben tiranai kezeket vélnek látni a merényletben. Cena bég nem csak Prágában, hanem Beogradban is akkreditált követ volt és Prágában most jelent meg első izben.

Beogradban már többször készült merénylet Cena bég ellen

és ez alatt a három év alatt, amig ő képviselte Albániát a jugoszláv fővárosban a beogradi rendőrség mintegy husz összeesküvésnek jutott nyomára, amelyek Cena élete ellen irányultak. Ezeket az összeesküvéseket a beogradi rendőrségnek sikerült minden esetben csirájában elfojtani. Amikor az uj albán követ Prágába indult, a beogradi rendőrségnek első dolga volt értesiteni a prágai rendőrséget arról a veszélyről, amely Cena bég életét állandóan fenyegette.

Sthylla beogradi albán ügyvivő szombaton felkereste Marinkovics Voja külügyminisztert, aki a jugoszláv kormány részvétét fejezte ki az albán követ meggyilkolása alkalmából.

Sthylla ügyvivő szombaton este Prágába utazott, hogy ott átvegye a meggyilkolt Cena bég holttestét és intézkedjen annak Tiranába való szállitásáról.

NAPRÓL NAPRA

A kambodzsai 500 özvegy. Kambodzsa nemrég elhunyt királya sulyos örökséget hagyott az országnak. Ravatala körül, mely még mindig ott áll a királyi palotában, 500 özvegy sir-ri. (Ennyi felesége volt tudniillik a királynak, noha nyolcvan éves is elmult).

Egyelőre az özvegyek jajveszékelnek, de vajjon mi lesz velük, mikor véget ér a *hosszantartó halotti szertartás?*

Valamikor a kambodzsai király özvegyei az elhunyt férjet követni tartoztak a halálba, máglyát gyujtottak s ők halálos sivalkodással belerohantak a tüzbe, hogy boldogult urukkal egyesüljenek.

De a franciák — a boncok heves tiltakozása ellenére is — eltörölték a barbár szokást. A pogány papok *Morodon* király halálakor, (aki elődje volt Sisovat-nak, a most elhunyt királynak), azt kivánták, hogy legalább tizenkét asszonyt égessenek el. (Egy tucat feleséget). Ezt sem engedte meg a francia kormány.

Ami a mostani 500 özvegyet illeti, az uj király, *Manivugh,* hallani sem akar felőlük. Neki meg van a maga pompásan fölszerelt s gazdag háreme, melyben tizenöt feleség, nyolc táncosnő foglal helyet. Az özvegyekről való *gondoskodást* teljes egészében a francia kormányra háritja.

Minthogy pedig a franciák nem engedélyezik a máglyahalált, nekik kell foglalkozniok azzal, mi legyen az 500 vigasztalhatatlan özveggyel, ami Kambodzsában sem kis kérdés, ahol egyre drágább az élet, egyre nagyobb a lakásinség.

*

A szent ital. *A japánok szent italáról,* a teáról egy régi, vallásos könyv emlékezik meg. *A titkok galáns könyve,* mely a fölkelő nap országában ugy el van terjedve, mint nálunk a biblia.

Ez a könyv előljáró beszédében ékes nyelven elmondja a tea tiz legfőbb erényét.

— A tea — olvassuk itten — megoltalmaz bennünket *minden* gonosz szellemtől, serkenti bennünk a fiui szeretetet, megvéd mindennemü bajoktól, szellemünket ébren és frissen tartja, életmüködéseinket összehangolja, nem kapunk járványos betegségeket, egészségünk holtunk napjáig virágzó marad, nyájasak leszünk, lelkünk derüs, erkölcsünk feddhetetlen, nem fognak rajtunk a csunya szenvedélyek s végül boldogan, könnyen halunk meg.

Az egész ugy szól, mint egy teakereskedés reklámja. De az orvosok könnyen összeállithatnának tiz másik pontot, mely arra tanit bennünket, *hogy* egyáltalán ne igyunk teát.

*

Angol hirek. Meginditó szertartás játszódott le nemrég egy brooklyni templomban: nyolcvanadik évfordulóját ülték annak, hogy *Beecher* tisztelendő atya gyüjtést inditott hivei között, melynek célja az volt, hogy kiváltsanak egy néger lányt a szolgaságából. *Miután* az angol hivők összeadták a pénzt, a fekete lányt kiengedték, az Washingtonba ment, itt apáca lett, még ma is él egy zárdában. Pont száz esztendős. Beecher tisztelendő atya egyik előharcosa volt a négerek fölszabaditásának, testvéröccse *Beecher Stowe*-nak a »Tamás bácsi kunyhója« cimü hires regényirójának.

*

A petroleumkirály *három* frankja. A genfi ujságok Rockefellerről, meg a népszövetségről az alábbi történetet közlik:

A hires petroleumkirály még tavaly a Népszövetséghez fordult azzal a kéréssel, hogy a »költségére nyomassa ki angol *nyelven*« a *nemzetközi* szervezetek kézikönyvét. Erre a célra — *előlegül* — 4500 aranyfrank összeget folyositott.

Ma már megjelent ez a könyv, el is küldték a petroleumkirálynak, hogy Amerikában szétosztogassa azok között, akik a népszövetségben még hisznek.

Maga a könyv kiállitása pont 4505 aranyfrankba került. (Ami azt bizonyitja, hogy a petroleumkirályok kitünően tudnak számolni.)

Minthogy azonban a Népszövetség az előlegezettt összeget azonnal a bankba tette s ezalatt a tőke 8 aranyfrank kamatot hozott, a mérleg 3 aranyfrank haszonnal záródott.

Vajjon mit csináljanak ezzel a pénzzel?

A Népszövetség ülést hivott össze, itt a kérdést minden oldalról megvitatták. Egyesek azt inditványozták, hogy a három frankot adják oda egy koldusnak. Mások viszont a mellett foglaltak állást, hogy az összeg — bármilyen kicsi is — a nagytőkést illeti meg.

Ez a nézet diadalmaskodott.

A három frankot utalványon elküldték Rockefellernek, a petroleumkirálynak, köszönő szavak kiséretében.

Felekezeti iskolákat követel a katholikus püspöki kar

A katholikus püspökök zágrebi konferenciája

Zagrebből jelentik: Háromnapi tanácskozás után szombaton fejezte be rendes őszi konferenciáját a jugoszláviai katholikus püspöki kar. A konferencián, melyen dr. *Bauer* Ante zagrebi érsek elnökölt, résztveit az ország valamennyi katholikus püspöke.

A tárgyalások főtémája a Vatikánnal kötendő konkordátum kérdése volt. A konferencia követelte, hogy Jugoszlávia kössön a Vatikánnal egy konkordátumot, mely hasonló volna a nemrégen Lengyelországgal megkötött szerződéshez. A püspökök *azon az álláspónton* vannak hogy a katholikus egyháznak *teljes önállósdgot kell biztositani,* ugy vallási mint közoktatásügyi téren. Egyik főkövetelése a püspöki karnak, hogy a szerzetes-rendeknek és püspökségeknek továbbra is biztositsák azt a jogát, hogy kórházakat tartsanak fenn és *felekezeti iskolákat szervezhessenek,* melyeket az állam nyilvánossági joggal tartozna felruházni. Az iskolákban egyházi kvalifikált tanerők müködjenek, teljesen önállóak legyenek és *az állam* csak *a* tanterv ügyében gyakorolja a legfelsőbb ellenőri jogát.

A konferencia ezenkivül foglalkozott az ugynevezett »katholikus mozgalom« szervezéséről is és ebben az ügyben is számos fontos határozatot hozott. Az akciónak *egyházmegyeközi* jelleget akar adni a püspöki kar, mely Zagrebban központi fórumot szervez, mely teljesen önállóan intézné a katholikus mozgalmat.

A konferencia résztvevői a szombati nap folyamán elutaztak Zagrebből.

Bányászsztrájk fenyegeti Németországot

Hétfőn reggel százezer bányász akar sztrájkba lépni

Berlinből jelentik: A középnémetországi és keletelbai barnaszénipar területén

nagyarányu bérharc tört ki.

A *bérkövetelések* ügyében megindult egyezkedési tárgyalások eredménytelenül végződtek, ugy hogy az eddigiek szerint

hétfőn százezer bányász fogja megkezdeni a sztrájkot a középnémetországi bányákban.

A helyzet különösen azért veszedelmes, mert a munkabeszüntetés következtében a középnémetországi **villamosáramfejlesztőtelepek is leállanak,** amelyeket közvetlenül a bányákból látnak el barnaszénnel. Németországban nagy az izgalom.

Holttest a község kutjában

Meggyilkolta bátyját egy szerbiai földmüves és a hullát a szomszéd község kutjába dobta

Beogradból jelentik: Ponikva szerbiai községben borzalmas gyilkosságot fedeztek fel.

A község nyitott ivóvizes kutjában egy férfi holttestét találták meg, amely körülbelül husz napja lehetett a kutban.

A rendőrség nyomozást inditott és megállapitotta, hogy a hulla azonos *Gyorgyevics Milán szlochinaci földmivessel, aki három héttel ezelőtt nyomtalanul eltünt a községből.* A további nyomozás során kiderült, hogy

Gyorgyevicset testvéröccse és nagybátyja gyilkolták meg.

A csendőrök elfogták a gyilkosokat, akik *beismerték, hogy ők ölték meg Gyorgyevics Milánt.*

Gyorgyevics Milán, aki a háboru alatt osztrák-magyar hadifogságba került, a békekötés után nem tért vissza otthonába, hanem Noviszadon maradt és feleségül vett egy jómódu magyar leányt. Évek mulva Gyorgyevics visszavágyott szülőfalujába, Szlodinácra, eladta holmiját és feleségével hazament szülői házába, melyet ő és öccse, Gyorgyevics Ráda örökölték. A szorgalmas földmives éjjelt nappallá téve dolgozott, hogy otthonát, amely nagyon elhanyagolt állapotban volt, rendbehozza. Öccse, mialatt ő dolgozni járt, otthon maradt és udvarolni kezdett bátyja feleségének. Az asszony és sógora között szerelmi viszony kezdődött, de a férj mindaddig nem vett észre semmit, mignem egy alkalommal tetten érte feleségét testvéröccsével. Gyorgyevics nem akart veszekedni, hanem kiadta öccse örökségét és elküldte a háztól. A fiatalember ekkor felkereste nagybátyját és

földet igért neki, ha segit bátyját megölni.

A nagybácsi hajlandó volt segiteni és pontosan megbeszélték, hol végeznek Gyorgyevics Milánnal. A fiatalember több liter pálinkát szerzett, megjelent bátyja házában és bocsánatot kért. Gyorgyevics mit sem sejtve megbocsátott öccsének, aki azt inditványozta, hogy a békét pálinkával ünnepeljék meg. *Mikor Gyorgyevics a sok pálinkától elkábult,* nagybátyja, aki a padláson rejtőzködött, erre lejött és

hátulról egy doronggal fejbe sujtotta Gyorgyevicset, aki szétzuzott koponyával holtan fordult le a székről.

Gyorgyevics öccse ekkor kést rántott és hatszor bátyja mellébe döfte. *Mikor a gyilkosok meggyőződtek, hogy áldozatuk meghalt, ponyvába csavarták a holttestet és az ágy alá rejtették.*

Hajnalban, mikor a község elcsendesedett, kocsira tették a holttestet és elindultak, hogy valahol elrejtsék. Igy érkeztek Ponikva község határába, de mivel már világosodott, nem merték tovább vinni a holttestet, hanem

beledobták a község egyetlen kutjába,

aztán pedig visszatértek Szladinácra.

Pénteken egy asszony fedezte fel a holttestet, amikor vizet akart meriteni. Értesitette a csendőrséget, amely megindította a nyomozást és a gyilkosokat letartóztatta.

Világszabadalom!

A fütőtechnika csodája!

»ZEPHIR«

falüzelésü, légfütéses folytonégő kályha

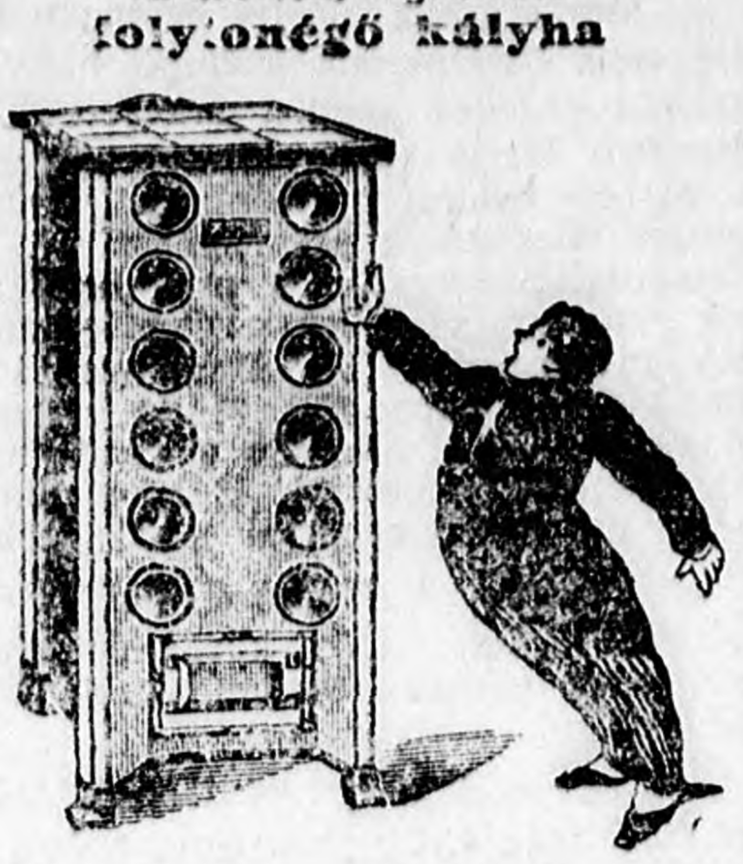

Tartóssága örökös! — Többéves garancia

Fatüzelés legkellemesebb, „Zephir“-rel a legolcsóbb!

10 fül egy szobát 24 kiló fával órán át

Leggazdaságosabb, legigienikusabb! - Gyárija:

BARZEL D. D. „ZEPHIR“

kályhagyára SUBOTICA 21.

8170 Kérjen árjegyzéket!

Lerakat minden nagyobb városban

Filmdrámaszerü bankrablás fényes nappal Hollyvoodban

Newyorkból jelentik: Hollywood, a világhires filmváros az elmult szombaton oly izgalmas jeleneteknek volt szinhelye, amelyet bármely hires filmrendező is megirigyelhetett volna. Kevéssel a déli üzletzárás előtt — hét vége volt — egy legmodernebb tipusu, elegáns személyautó állott meg a Merchants-bank kapuja előtt, amely Hollywood legforgalmasabb sugárutján, a South Broadwayon van.

Nagy sietve és látható izgtottsággal szállott ki a kocsiból négy férfi, akiknek kezében sétabot, illetve esernyő helyett revolver és puska volt. Egy férfi, ugyancsak állig felfegyverezve a kormánykeréknél maradt, miközben az autó le nem állitott motorja tovább berregett. A kocsi belsejében egy másik férfi forgatható filmállványra pillanatok alatt gépfegyvert szerelt föl, amelyet ugy irányitott, hogy az az egész sugárutat minden irányban leszórhatta.

— Állj! Vissza! Mert lövök! — hangzott a vezényszó a gépfegyver mellől s az ucca járókelői közül senki sem mert a parancsnak nem engedelmeskedni, de ijedtükben még a rendőrt sem értesitették.

Ezzel az uccai jelenettel egyidejüleg a bank pénztárszobájában is hasonlóan izgalmas jelenet peregtt le filmszerü gyorsasággal. Fél tucat hivatalnok állott itten vagy félszáz üzletfél rendelkezésére, ugyhogy meglehetős sokan voltak a teremben, mikor a »filmfelvevő« fegyveres banditák oda beléptek. Előreszegezett revolverrel és puskával állitott be a négy bandita a pénztárhelyiségbe és harsány hangon megparancsolta a hivatalnokoknak, hogy a terem egyik sarkában feküdjenek hasra s meg ne moccanjanak, ha kedves az életük.

Ez természetesen meg is történt. Két fegyveres bandita most az ötven üzletfelet a terem másik sarkába terelte, akik föltartott kezekkel önkéntelen szemtanui voltak az érdekfeszitő rablófilm további eseményeinek. Remegve nézték végig, amint a fegyveres banditák teljesen kifosztották a pénzszekrényeket, elvittek onnan minden aranyat, ezüstöt és papirpénzt és mindezt a magukkal hozott bőrtáskába rejtették.

Mindössze néhány percig tartott ez az izgalmas jelenet, majd a merész banditák gyors iramban az uccán rájuk várakozó autóhoz szaladtak, beszálltak és a következő pillanatban őrült gyorsasággal továbbhajtattak.

Majdnem négymillió dinár értéket tulajdonitottak el igy a vakmerő banditák, akiket most egész Amerika rendőrsége nyomoz.

HIREK

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Grbics Deján szentai állami adóhivatali adótisztet Dárdára adótisztnek kinevezte.

— ***Mária görög királyi hercegnő Budapesten.*** Budapestről jelentik: Szombat délután érdekes vendég érkezett Budapestre Mária görög királyi hercegnő, a görög exkirály fivérének, György herceg feleségének személyében, aki dr. Ferenczy Sándornak, a pszihoanalitikusok magyarországi egyesülete elnökének meghivására jött Magyarországra, ahol néhány napot tölt. Mária hercegnő maga is kiváló müvelője a pszihoanalitikának és Budapestről Bécsbe utazik, hogy ott Freud tanárral találkozzék.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Jórészt felhős, ködös és inkább hüvös idő várható, esetleg kisebb lecsapódásokkal.

— **Kinevezték a noviszadi ügyvédvizsgálóbizottság birótagjait.** Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli biróságnál müködő ügyvédbizottság tagjainak mandátuma három évre szól és most december végén kell a bizottságot ujjáalakitani. Dr. Ignjatovics Nikola, a felebbviteli biróság elnökének előterjesztésére az igazságügyminiszter kinevezte az ügyvédvizsgálóbizottság biró tagjait. Elnök: dr. Ignjatovics Nikola, felebbviteli birósági elnök, alelnök Powolni Milán, semmitőszéki biró, tagjai: dr. Putnik Száva, Aranicki Sztánkó, dr. Szavkovics Jovan, Jackovszki Alekszander, semmitőszéki birák, dr. Popovics Milivoj felebbviteli birósági alelnök, dr. Gyurgyev Boskó és Marics Rafo felebbviteli birósági tanácselnökök, dr. Petrovics Vladiszláv, dr. Kiss János, dr. Pavlovics Jovan, felebbviteli birósági birák. Helyettes tagjai: dr. Bogoszavljevics Emil, dr. Kucsananin Jovan, semmitőszéki birák, dr. Kupuszarevics Mihály főállamügyész, dr. Gyukics Bogdán és Zorics Milán, felebbviteli birósági birák és dr. Belajdzsics Vladimir kerületi törvényszéki elnök. A kinevezettek mandátuma 1928—1930. évekre szól. Az ügyvédvizsgáló-bizottság ügyvéd tagjait a kamara fogja kijelölni.

— **A Narod fő szerkesztőjének sajtópöre.** Noviszadról jelentik: A mult év május 22-ikén a Narod cimü noviszadi lapban Szavics Mirkó főszerkesztő cikket irt, melyben Jaksics Zsárkó volt képviselőről azt állitotta, hogy ő is turn-taxista, utalván az akkor aktuális szekvesztrum-affērra. Jaksics pört inditott Szavics Mirkó ellen, akit a törvényszék julius 16-ikán sajtó utján elkövetett rágalmazásért tiz napi fogházra és ezer dinár pénzbüntetésre itélt. A tábla augusztus 16-ikán megsemmisitette a törvényszék itéletét és a főszerkesztőt becsületsértés cimén négyezer dinár pénzbüntetésre itélte. A semmitőszék szombaton elutasitotta Jaksics semmiségi panaszait, ugyhogy a tábla itélete jogerőre emelkedett.

— **Az építésügyi miniszter elrendelte a noviszadi dunai hid munkálatainak azonnali befejezését.** Noviszadról jelentik: Dr. Borota Braniszláv noviszadi polgármester pénteken Beogradban járt és ez alkalommal dr. Sumenkovics Ilija építésügyi miniszternél megsürgette a noviszadi hid munkálatainak befejezését és rámutatott arra a nagy kárra, amely a hid késedelmes elkészültével a közgazdasági életet éri. A miniszter megnyugtatta a polgármestert, hogy a hid befejezését gátló okokat sikerült elháritani és intézkedés történt, hogy a hid hátralevő munkálatait, a hidpadozat és a petrovaradini hidfő elkészitését azonnal munkába vegyék, ugyhogy a Noviszad—petrovaradini hid még a télen elkészül.

— **Vilmos excsászár hugának esküvője.** Berlinből jelentik: Vilmos excsászár hugának, Viktoria schaumburg-lippei hercegnőnek esküvőjét november első hetére tüzték ki, a nála majdnem negyven évvel fiatalabb vőlegényével, Subkov nevü orosz emigránssal. Az esküvő a bonni evangélikus templomban lesz, tehát a hercegnő nem fog áttérni a görögkeleti vallásra.

A mexikói kormánycsapatok körülzárták a felkelők vezérét, Gomez tábornokot

Az ellenforradalmárok mindenütt vereséget szenvedtek

Newyorkból jelentik: A *Chicago Tribune* mexikói jelentése szerint a mexikói kormánycsapatok vezérkari főnöke hivatalos jelentést tett közzé, amely szerint

a fölkelés vezérét Gomez tábornokot harmincöt hivével együtt Hustuco mellett körülzárták.

Gomez vagy fogságba esik, vagy megkisérli a kitörést, ez esetben azonban *biztosan agyonlövik.*

Escoban tábornok döntően megverte a fölkelőket, akik százhuszonhat halottat hagytak vissza

és kétszáz felkelő a tábornok fogságába esett.

— **Müvészhangversenyek Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Ingyenkenyér Egyesület október 27ikén Rosenthal Móric világhirü zongoramüvész felléptével jótékonycélu hangversenyt rendez a Szloboda nagytermében — Kubelik Jan október 22-ikén a noviszadi Szlobodában müvészhangversenyt rendez, amelyen Beethoven, Bach, Saint-Saens, Paganini több kiváló alkotását fogja játszani.

— **Betörés Becskereken.** Becskerekről jelentik: Popov Jova Becskereki csavargó pénteken este betört Szrdanov Miléva lakására, ahonnan ruhanemüeket vitt el. A rendőrség Popovot letartóztatta, aki kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a betörést Sztapavici Sztojkov Sándor nevü barátja rábeszélésére követte el. A rendőrség Sztojkovot is le akarta tartóztatni, de megszökött.

L.B.O. női harisnyák
legfinomabb és legtartósabb minőségben
angol pulloverek és mellények
nagy választékban
Klein Jenő üzleteiben
Novisad, Vel.-Bečkerek és Senta

— ***Becskerek város két milliója.*** Becskerekről jelentik: A pénzügyminisztérium kiutalt Becskerek város részére két millió kétszázezer dinárt követezetvám cimén. A pénzből a város az utakat fogja rendbehozatni.

A palicsi nagyvendéglő október 16, 17. és 18-ikán a Szerb Jótékony nőegylet évi közgyülése alkalmával nyitva lesz és a t. *közönség rendelkezésére áll.*

— **Hivatalos hatalommal való visszaélés miatt két napi fogház.** Becskerekről jelentik: A becskereki törvényszéken szombaton tárgyalták Tomin Márton volt szlovacskiaradáci községi segédjegyző és Csemán Janó földmüves bünügyét. Tomán ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt, Csemán ellen pedig *hatóságsértésért indult eljárás.* Csemán és Tomin ugyanis összeszólalkoztak, mire Tomin hivatalába rendelte Csemánt és megverte. A biróság a volt segédjegyzőt hivatalos hatalommal való visszaélés miatt hét napi fogházra itélte, Csemánt pedig felmentette.

— **Eljegyzések.** Kunst Mariska Knicsevo és Udvari Antal Batina jegyesek. (*Minden külön értesités helyett.*)

Rudics Etelka és Tóth János jegyesek. (Minden külö értesités helyett.)

Sajti Lajos eljegyezte Schreier Katókát Szubotica.

Fritzi Bergenthal (Beodra) és Iszó Neumann prokurista (Noviszad) jegyesek. (*Minden külön értesités helyett.*)

Weisz Bözsit, özv. Hartmann Rafaelné nevelt leányát eljegyezte Fischer Vilmos földbirtokos (Szubotica). (Minden külön értesités helyett.)

Fabris vezeti a középeurópai serlegdöntő mérkőzést. A középeurópai serlegmérkőzések döntőjét, a prágai Sparta és a bécsi Rapid között október végén játszák le. A Sparta mindkét mérkőzés levezetésére Fabris zagrebi birót nevezte meg, a Rapid azonban a jelölést visszautasitotta arra hivatkozva, hogy Fabris a prágai Csehszlovákia—Ausztria mérkőzés vezetésénél nem felelt meg Hosszas tárgyalások után végre megegyezés jött létre a Sparta és a Rapid között, mely szerint Fabris az első prágai mérkőzést vezetné, a bécsi revánsmérkőzést pedig egy a Rapid által megnevezendő más országbeli biró.

— **Agyonsujtotta a hajtókerék.** Noviszadról jelentik: A bácsi Leventa kendergyárban halálos szerencsétlenség történt. Karácsonyi Róza munkáslányt elkapta a hajtókerék és olyan erővel vágta a földhöz, hogy a szerencsétlen lány szörnyethalt. A vizsgálat megindult.

— **Nyolc nap alatt le kell fizetni a negyedosztályu kereseti adót.** Szentáról jelentik: Az állami járási pénzügyigazgatóság felhivja az alkalmazottakat tartó iparosokat és kereskedőket, hogy nyolc napon belül jelentsék be alkalmazottaikat és 1927. év január elsejétől október elsejéig az alkalmazottak után járó adókat fizessék be az állami adóhivatalban. Azt, ki a bejelentési kötelességének nem tesz eleget, szigoruan megbüntetik.

— **Az oktatóhadnagy véletlenül szivenlőtt egy közlegényt.** Noviszadról jelentik: Ilics Misa hadnagy a noviszadi katonai lövöldében önmüködő pisztolyt mutatott be a legénységnek. Mig a hadnagy magyarázta a fegyver szerkezetét, a pisztoly véletlenül elsült és Sokin Zdarvkó őrszolgálatos sztapári közlegényt sziven találta. A szerencsétlen közlegény azonnal összeesett és meghalt. A katonai hatóságok meginditották a vizsgálatot.

— **Ujabb leányszöktetés Szentán.** Szentáról jelentik: Peczárszki Vászó szentai gazdálkodó és felesége megjelentek szombaton a rendőrségen és Dudás Emil bünügyi kapitánynak jelentették, hogy tizenhat éves Milica nevü lányuk hétfőn eltünt hazulról. A rendőrkapitányság nyomban megejtette a nyomozást és megállapitotta, hogy a lányt Hatala István tizennyolc éves asztalossegéd szöktette meg, aki hétfőn a kora reggeli órákban fölkereste Grbenár István barátját és attól elvitte munkakönyvét és a lánnyal Beogradba szökött. Peczárszki hétfőn noviszadon járt, felesége a piacon tartózkodott, mialatt Hatala megszöktette a lányt. Mikor a szülők hazatértek, Karagyorgyeva-uccai lakásuk minden ajtaját tárva-nyitva találták. Milica lányuk felkutatására a rendőrség meginditotta a nyomozást.

Kozmetikai intézet
Állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt
Subotica, Cirill-Metod trg
5
Villany- és fénykezelő ** Bőr- és szépségápolás

— **Uj ügyvédi iroda Szuboticán.** Dr. Kovács Károly szuboticai ügyvéd, a Cara Dusán-ucca 3. szám alatt (Régi-Kaszinó-palota), Vass Ádám vendéglője mellett nyitotta meg ügyvédi irodáját.

— ***Adomány.*** Rosenberg Heddi Bácska-Topoláról ötven dinárt küldött a Bácsmegyei Napló szerkesztőségébe Molnár Rozália részére. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Halálozás.** Zsombolyáról jelentik: Rádai Nándor zsombolyai polgári iskolai rajztanár ötvennégy éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Huszonhét éves tanári müködése alatt szaktudásával, igazságérzetével és kiváló pedagógusi erényeivel nemcsak tanitványai, hanem az egész Bánát társadalmának közbecsülését és szeretetét vivta ki és halála őszinte részvétet kelt. Temetése óriási részvét mellett ment végbe. A szertartást Neff Ferenc apátplébános végezte, majd a sirnál Henz Mátyás a tanári kar, Decker Miklós tanitványai és Frey Antal tanitó volt tanitványai nevében bucsuztatta az elhunytat.

— **Tizenhat birkát elhajtottak egy szrbobrani szállásról.** Noviszadról jelentik: Özvegy Horváth Róza szrbobrani szállásáról az elmult éjszaka ismeretlen tettesek tizenhat birkát hajtottak el. A csendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Fölmentették a királysértés vádja alól.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton felmentette a királysértés vádja alól Sajin Mita loki földmüvest, mert beigazolódott, hogy tettét teljesen beszámithatatlan állapotban követte el.

A vasárnapi sportfelvonulás. A szuboticai alszövetség elnöksége értesiti a szuboticai egyesületeket, hogy a borus és hideg időjárásra való tekintettel az olimpiai napi diszfelvonuláson a játékosok nem futballdresszben, hanem civil öltözékben vonulnak fel. Felkéri az elnökség a birótestület tagjait, hogy a felvonuláson vegyenek részt. Gyülekezés tiz órakor a Bácska-pályán. *Bénis Simon,* elnök.

Dr. Török Béla igazgató-főorvos hazaérkezett. Rendel 9—11-ig és 3—5-ig.

— **Uj vezető járásbiró Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter *Markovics Radoszláv* járásbirót noviszadi vezető járásbiróvá nevezte ki.

— **Telekkönyvi vizsgák Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli biróságnál *október végén tartják* meg a telekkönyvi vizsgákat.

Dr. Tordai Izsó szuboticai ügyvéd irodáját Trg Kralja Petra 8. alól Manojlovićeva ul. 3. szám alá az első emeletre (rokkantak palotája) helyezte át.

„UNA"
a jelenkor legkiválóbb kézi
tüzoltó-készüléke
Ára 800—1300 dinár
Képviselőket keresünk
„UNA" trgovina kemičko-tehničkih materijala
Zagreb, Račkoga ulica 3

— **A baranyai menekültek szuboticai szervezete** felkéri tagjait, hogy folyó hó 16-ikán délelőtt tiz órakor a Szokolszka-ucca 16. szám alatti vendéglőben fontos ügyben okvetlenül jelenjenek meg.

— **A szuboticai rendőrség felhivása a bicikli tulajdonosokhoz.** A szuboticai rendőrség felhivja az összes kerékpártulajdonosokat, hogy október 12-ikétől november 1-ig bezárólag feltétlenül jelentkezzenek a rendőrség 107. számu szobájában az uj igazolványok átvételére. A rendőrség ugyanis fényképes igazolványokat fog kiadni a kerékpártulajdonosoknak, amely nélkül november elseje után nem lehet kerékpározni. Az uj igazolvány kiadásához egy fénykép és a kerékpár számról kiadott rendőrhatósági határozat szükséges. Az uj igazolvány tiz dinárba kerül és azokat november elsejéig egész délelőtt és délután 3—5 óra között lehet megkapni Prodanovics Mladen rendőrkapitány hivatalában.

— **Vajdasági tanfelügyelői kinevezések.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi minisztérium a következő tanfelügyelőket nevezte ki a Vajdaságban: Zsabalj Markovics Gyorgye, Szenta Uvalics Vladimir, Szubotica Vujics Radomir és Ognyanov Petár, Novibecsej Csiplics Zsárkó, Szombor Teofánovics Emil és Csonkics Milán, Becskerek Dondarszki Vásza, Kikinda Markovics Novák, Palánka Milosevics Bozsidár.

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadtság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes »Ferenc József« keserüviz kitünő háziszer, amely az emésztőszervek legtöbb részéből eredő zavarokat gyorsan megszünteti és visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a *Ferenc József* viz öreg embereknél is enyhén, kellemesen és megbizhatóan hat. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

— **Római leletek Kátyon.** Noviszadról jelentik: A telefonkábelek lefektetése alkalmával Radukin Tosa gazdálkodó földjén eszközölt ásatásoknál tiz centiméterrel a föld szine alatt egy csontvázra bukkantak, amely mellett egy római időkből származó bronzkarkötő, egy agyagedény, amelyen Severus császár képmása látható és egyéb római időből származó leletek voltak. A kátyiak az értékes leleteket a beogradi nemzeti muzeumnak adományozták.

Reményi fotómüvész szines nagyitásai szenzációsak!

— **Letartóztatott járási tanfelügyelő.** Leszkovácról jelentik: Nagy feltünést és izgalmat keltett Pesity Jován leszkováci járási tanfelügyelő és volt ipariskolai igazgató váratlan letartóztatása. Pesityet sikkasztás büntettével vádolja az ügyészség. Pesity még ipariskolai igazgató korában minden egyes tanitványától iskolai bizonyitványok kiállitásáért 16—16 dinárt szedett be, de sem a bizonyitványokat nem adta ki, sem a pénzt nem téritette meg a tanulóknak. Később tanfelügyelő korában a leszkováci járás összes elemi iskolák igazgatóságától befolyt — és különböző jótékony célra gyüjtött — összegeket nem továbbitotta rendeltetési helyükre, hanem saját céljaira forditotta. Megállapitották róla, hogy éveken át törvényellenesen vette fel a drágasági pótlékokat. Az elsikkasztott összeg nagysága még nincs megállapitva.

»TUNGSRAM«

hálózócöves

SUPER

sok embert boldoggá tett

— **A vajdasági katholikus egyetemi hallgatók zagrebi egyesületének »Veni Sanctéja.«** Zagrebből jelentik: A vajdasági katholikus egyetemi hallgatók egyesülete, a »Vojvodina« csütörtökön tartotta ezévi »Veni Sancte«-ját, amelyen a szentmisét a püspöki konferencia alkalmából Zagrebban tartózkodó Rodics beogradi érsek celebrálta, majd buzditó beszédet intézett az ifjusághoz. Az ünnepi mise után Rodics érsek és Budanovics Lajos szuboticai püspök meglátogatták az egyesületet.

Uj szanatórium nyilt meg Vel.-Kikindán sebészeti, szülészeti és nőgyógyászati betegek részére dr. Róth Pál operatőr v. egyetemi tanársegéd és közkórházi főorvos vezetése, valamint dr. Bród Gyula speciálista nőorvos és szülész, volt budapesti klinikai orvos és Szent Rókus-kórházi alorvos és dr. Szimics Milos a beogradi áll. kórház volt alorvosának közremüködése mellett.

— **Házasság.** Ifj. Konrád Ádám gyertyánosi malomigazgató október 11-én házasságot kötött Fiedler János zsombolyai földbirtokos és vaskereskedő leányával, Erzsikével.

— **A jugoszláv-magyar birósági anyag kicserélése.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter rendelkezése folytán október 20-án cserélik ki a noviszadi felebbviteli biróságnál a jugoszláv-magyar birósági anyagot. A vajdasági anyagot Noviszadra szállitották a felebbviteli birósághoz, ahol Brankovics Boriszláv felebbviteli birósági elnöki titkár, mint a kiküldött bizottság vezetője és Tomics Veljkó felebbviteli birósági irodafőigazgató át fogja adni a Noviszadra érkező magyar bizottságnak a vajdasági anyagot, mig a magyar anyag Dolnja Lendaván kerül átadásra.

Uprava Somborske Poljoprivredne Berze javlja, da je

g. Ivan Eremin

član upravnog odbora u 49. godini voga života naprasno umro.

Pokojni je stekao ne aboravljive zasluge oko osnivanja i proćvata berze

Večna mu uspomena!

Uprava Somborske Poljoprivredne Berze

— ***Az erdélyi szász egyetem vagyonát román kézre akarják átjátszani.*** Nagyszebenből jelentik: Az erdélyi szászok körében nagy visszatetszést keltett az Universul cimü bukaresti lapnak egyik legutóbbi cikke, amely az erdélyi ugynevezett szász egyetem hétszáz éves vagyonának román kézre való átjátszására indit mozgalmat. A szász egyetem vagyona tudvalevőleg csak közmüvelődési célokra forditható és körülbelül százmillió lejnyi értékre tehető. A vagyont eddig a szász egyetem husz képviselőből álló közgyülése igazgatta, akiket Nagyszeben, Brassó, Segesvár, Szászsebes, Szászváros, Medgyes és Beszterce városok, valamint a Királyföld tizenegy kerülete választott. Az Universul most azt követeli, hogy a szász egyetem vagyonának kezelése szempontjából az egész területet, amelyen a szászok elszórtan laknak, egyetlen választási kerületté alakitsák és a szász egyetem közgyülését továbbra is husz ember alkossa, akiket azonban ennek az egységes választási területnek valamennyi lakója az általános szavazati jog alapján válasszon. Ez pedig a románoknak a szászokkal szemben kétharmadnyi többséget biztositana.

— **Uj elemi iskola Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A közoktatásügyi miniszter hozzájárult a noviszadi »Novo naselje«-n létesitendő uj modern iskolaépület felépitéséhez. Az épitési munkálatokat a közeli napokban megkezdik.

— ***Megszünt az »Áller Képes Családi Lapja.«*** Az »Áller Képes Családi Lapja«, amely illusztrációkkal a legkülönbözőbb nyelveken jelenik meg és az olvasók körében elég nagy népszerüségnek örvend, beszüntette magyar kiadását. A képes családi lap tehát ezentul nem jelenik meg magyar nyelven és igy eggyel kevesebb magyar képes hetilapok száma.

— **Az iskolakerületek uj beosztása.** Beogradból jelentik: Kumanudi Koszta dr. közoktatásügyi miniszter a vajdasági iskolakörzetek uj beosztását rendelte el. Az uj beosztás szerint a noviszadi körzethez tartozik Noviszad város is. A bácskapalánkaihoz az eddigi odzsaci körzetet is hozzácsatolták. A szombori első iskolakörzethez tartozik Szombor város, a második körzethez az eddigi apatini és kulai. Az első szuboticai körzethez csatolták Szubotica várost és a tanyai államnyelvü népiskolákat; a második körzethez a nem államnyelvü elemi és középiskolák tartoznak. Az uj zsablyai körzetbe esik az eddigi zsablyai, titeli és sztaribecseji körzet. A velika-kikindai körzetbe összevonták az eddigi kikindai és jasatomicsi iskolakörzeteket. A novibecseji körzetet a becskerekivel egyesitették, a vrsacit pedig a belacrkvaival.

Dr. Frank Pál szülész, nőgyógyászspecialista, a berlini klinika volt tanársegéde és *dr. Radó Irén*, a berlini gyermekkórház volt orvosa rendelésüket folyó évi november 1-én *Szomborban*, Kralja Petar ulica 13. (Szimics-ház) megkezdik.

A szuboticai iparos tanonciskola igazgatósága közli, hogy a beiratások október 17-ikétől november 1-ig tartanak. Beiratási dij 100 dinár.

— **Iskolai tankönyvek elemi iskolai tanulók részére.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter szigoru rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az elemi iskolákban csak a jóváhagyott tankönyveket szabad megvétetni a gyermekekkel. Az I. és II.-ik osztályban csak az olvasókönyvek az előirt tankönyvek.

Minden étkezésnél és minden asztalon

az Ovomaltinet illeti meg a diszhely csodás táphatása miatt, amelyek ezt a szert az élet minden szakában a fizikai jólét megtestesitőjévé teszik

Gyermekek, akiknek a legnagyobb mértékben van szükségük jó táplálékra, hogy testi fejlődésükben előrehaladjanak, felnőttek, akik a létért való harcban állandóan ki vannak téve annak a veszélynek, hogy erejük felmondja a szolgálatot, öregek, akiknek már csak a jó táplálékot nyujtja az élet, azoknak mindnek az

OVOMALTINE

az, amire okvetlenül szükségük van

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben. — 100 gr. 18·50 dinár, 250 gr. 36·25 dinár és 500 gr. 63·25 dinár

Kérjen ingyenes mintát alulirott cégtől erre a lapra való hivatkozással

Dr. A. Wander D. D., Zagreb

579

»TUNGSRAM«

rádiólámpák lényegesen tökéletesedtek és mégsem drágultak meg

Győződjék meg róla!

102/2

— **Harangszentelés Alekszandrovón.** Az alekszandrovói görögkeleti hitközség hiveinek áldozatkészségéből négy harang készült az ottani templom részére. Az uj harangok, amelyek a noviszadi Jovanovics-féle harangöntődéből kerültek ki, szombaton érkeztek Szuboticára és délután három órakor szállitották ősi szokás szerint ökrös fogatokon Alekszandrovóra. A harangszentelési ünnepély vasárnap délelőtt kilenc órakor lesz. A szertartást Ludaics Milos szuboticai görögkeleti plébános és Mihajlovics Sztanisa alekszandrovói görögkeleti plébános fogják végezni. Az ünnepélyre hivatalosak az állami és katonai hatóságok képviselői, Szubotica város tanácsa és nagyszámu társadalmi egyesület.

Dr. Kerényi Dezső ügyvéd irodáját Noviszadon a tőzsdepalotával szemben megnyitotta.

— **Halálozás.** Szomborból jelentik: Péntek este hirtelen meghalt Eremin Jován, a szombori általános fogyasztási szövetkezet igazgatója. Péntek este még részt vett a tőzsdebiróság ülésén, majd onnan hazament, vacsora közben rosszul lett és néhány perc mulva bátyja, Eremin György szombori *rendőrfőkapitány* karjai közt kiszenvedett. Eremin Jovánt szeretetreméltó modoráért és rokonszenves egyéniségéért mindenki szerette és tisztelte Szomborban, amelynek közgazdasági életében tevékeny részt vett. Halála városszerte mély részvétet keltett.

Dr. Szilasi László Noviszadon rendelőjét áthelyezte Kralja Alekszandra 15. (örmény templomsarok) alá.

— **Uj elemi iskolai igazgató Titelen.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter Illics Emil titeli elemi iskolai igazgatót felmentette állásától és osztálymüködésre utalta, helyette Csávics Emil tanitót — volt igazgatót — nevezte ki a titeli elemi iskolák és ovodák igazgatójának.

TŐZSDE

Zürich, okt. 15. *(Zárlat.)* **Beograd 9.13,** Páris 20.36, London 25.25 és ötnyolcad, Newyork 518.525, Brüsszel 72.225, Milánó 28.34, Amszterdam 208.525, Berlin 123.75, Bécs 73.17, Szófia 3.75, Prága 15.365, Varsó 58, Budapest 90.65, Bukarest 3.23.

Szombori terménytőzsde, okt. 15. Buza 290—295. Rozs 280—285. Zab 205—207.50. Árpa 61—62 kilós 220—225. Kukorica 202—205. Bab 310—315. Liszt 0-ás 415—435. 2-es 395—415. Irányzat változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 15. Buza bácskai 78—79 kilós 2 százalékos 290—295 dinár, bánáti 78—79 kilós 2 százalékos 285—290 dinár, rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 280—290 dinár, árpa bácskai 65—66 kilós 255—260 dinár, zab bácskai 205—210 dinár, kukorica bácskai 204—205 dinár, bácskai uj március-áprilisi 210—212.50 dinár, bánáti 200—202.50 dinár, lisztek: 0g bácskai 415—425, kettes 395—405, ötös 370—380, hatos 315—325, hetes 260—270, nyolcas 200—205, bab bácskai fehér uj 2—3 százalékos 170—175, korpa jutazsákokban 170—175 dinár. Irányzat: nyugodt. Forgalom: 37 vagon. Komló legkiválóbb 5000—5300 dinár, első minőségü 4500—5000 dinár, közép jó minőségü 3500—4500 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: közepes.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 15. A gabonatőzsde áralakulása egyenetlen. A készárupiacon minden árucikk magasabb áron volt elhelyezhető, mig a határidőpiacon ingadozó volt az irányzat és a zárlatnál a buzánál kisebb áremelkedés mutatkozott, mig az októberi rozs 6 fillérrel gyengült, a márciusi rozs pedig 12 fillérrel emelkedett. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza októberre 30.24—30.36, zárlat 30.20—30.24, márciusra 32.40—32.50, zárlat 32.40—32.42, májusra 32.72—32.80, zárlat 32.76—32.78, rozs októberre 29.06—29.10, zárlat 29—29.06, márciusra 30.24—30.30, zárlat 30.26—30.28, tengeri májusra 24.74—24.76, zárlat 24.76—24.78. A készárupiacon: Buza 30—31, rozs 28.45—28.60, árpa 24.75—25.75, sörárpa 26—31, köles 23—24, tengeri 24.50—24.75, zab 22.75—23.75, repce 46—47, korpa 17—17.50.

»TUNGSRAM«

szállitja Amerika legjobb hangszóróját a

»CONUST«

Budapesti értéktőzsde, okt. 15. Magyar Hitel 91, Osztrák Hitel 58, Kereskedelmi Bank 128.25, Magyar Cukor 235, Georgia 18.5, Rimamurányi 126.2, Salgó 77.7, Kőszén 734, Bródi Vagon 2.9, Beocsini Cement 268, Nasici 183, Ganz Danubius 190.5, Ganz Villamos 177, Atheneum 27.5, Nova 38.3, Levante 26.25, Pesti Hazai 236.5. Irányzat: bizakodó.

Vízállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 310 (—24), Apatin 395 (—27), Bogojevó 398 (—24), Palánka 357 (—24), Noviszad 336 (—24), Zemun 274 (—10), Pancsevó 250 (—12), Szmederevó 342 (—14), Orsova 314 (—2). Dráva: Oszijek 166 (—4). Száva: Mitrovica 180 (—14). Beograd 210 (—16). Tisza: Becsej 140 (—10), Titel 312 (—22).

PURGEN

Világhirü hashajtó!

KÖZGAZDASÁG

Negyven kályhát készít naponta a szuboticai Zefir kályha-gyár

Montenegrótól Szlavoniáig szuboticai Zefir-kályhákkal fütenek

A szuboticai gyáripar egyik legnagyobb aktivitásu üzeme a zefirkályhagyár, amely mindössze két éve áll fenn, de gyártmányai máris rendkivül nagy népszerüségre tettek szert és el vannak terjedve egész Jugoszláviában.

A zefirkályha *Héber* Sándor budapesti kályhagyáros szabadalma és Jugoszláviában kizárólagosan a Barzel d. d. (Rozenfeld testvérek) szuboticai gyára készíti. A Palicsi-uti Halbrohr-telepen nyert ideiglenes elhelyezést a zefirkályha-gyár, amelyben *Spán* Andor üzemvezető kalauzolta a *Bácsmegyei Napló* munkatársát. *Spán* Andor, aki Héber budapesti gyárából jött Szuboticára, hogy a gyár üzemét kitünő szaktudással vezesse és a zefirkályha gyártását irányitsa, igen érdekes adatokat mondott el a gyár müködéséről, gyártmányainak elterjedtségéről és teljesitőképességéről.

A gyár müködésének első (csonka) évében kilencszáz kályhát gyártott, amelyek olyan kitünően beváltak a használatban, hogy a második évben már eddig több mint ezer kályhát gyártott és szállitott el, de a megrendelések a téli szezonra való tekintettel, egyre nagyobb számban érkeznek és már is több mint kétezer a megrendelések száma, ugyhogy most

naponta negyven kályhát állitanak elő

és valamennyi már előre el van adva.

Az üzem hatvan munkásnak ad kenyeret és kizárólag belföldi munkásokat foglalkoztat.

Külföldről a nyersanyagnak is csak egy csekély része érkezik: a csehszlovákiai Chamotte-tégla, mig a kályha többi alkatrészét részben maga a gyár állitja elő, részben a szuboticai vasbutorgyárban gyártja.

A szuboticai zefirkályha-gyár az egyetlen az egész országban, amely ezt a legmodernebb fajta kályhát gyártja és gyártmányait

Montenegrótól Szlovéniáig mindenhol vásárolják.

Zagrebban és Beogradban önálló lerakata van a gyárnak és képviseletei vannak egész Jugoszláviában.

A gyár hatalmas kályhaépitőterme érdekes látványt nyujt. Ebbe a terembe már a kész alkatrészek kerülnek, amelyekből itt épitik fel a legnagyobb gondossággal a kályhákat. Mig a terem elején még csak összeállitott alapvázak állnak, addig a végén már a teljesen kész kályhákat próbálják ki, mert egyetlen egy kályhát sem szállitanak ki a gyárból anélkül, hogy ki ne égették és ki ne próbálták volna. Ebből a teremből a kályhák a csomagolóba kerülnek, ahol nem a kályhákat teszik a ládába, hanem a deszkalapokból a kályhára illesztik a ládát, amely igy a legpontosabban fekszik és a legtávolabbi utat is sérülés nélkül teszi meg.

A szomszédos vasbutorgyárban egy hatalmas Friktivus-prés a kályhagyártás középpontja. Ez a prés egy másodperc alatt hevités nélkül görbit meg és formál különböző alakura karvastagságu vasrudakat. Itt történik a lemezek és a kályhák főalkatrészét képező csövek készitése, nickelezése, ajtók és más vasalkatrészek készitése. A zefirkályhagyár üzemének ezt a részét *Stamberger* Ferdinánd mérnök és *Milodanovics* Márton müvezető vezetik.

A zefirkályhák elterjedése egyre nagyobb méreteket ölt és érdekes, hogy mig tavaly inkább a kisebb tipusu zománcozatlan kályhákat vásárolták, az idén a nagyobb (8—10—12 csöves) kályhákat rendelik. Ennek okát könnyü megtalálni, ha elolvassuk azt a számtalan dicsérő és köszönő leveiet, amelyeket a vásárlók küldtek a gyárba. Ezekből megállapitható, hogy a közönség előbb csak kisérletként vásárolta a zefirkályhákat és a kisérletre nem akart nagyobb összeget kockáztatni, mig most a közönség legszélesebb rétegei meggyőződtek a kályhák nagy előnveiről, kitünő melegszolgáltatásáról és a nagy fütőanyagmegtakaritásról, miért is jobbnak látták a több szoba fütésére alkalmas nagyobb formákat vásárolni.

Elmondja még *Spán* Andor üzemvezető, hogy az idei modellek lényegesen jobbak, ami főleg abban nyilvánult meg, hogy a kályhákat sokkal erősebben chamotte-ozzák és hosszabb füstjáratokat létesitettek a kályhában, ugy hogy a melegnek még oly csekély mennyisége, mint eddig, sem távozzék el felhasználatlanul. A kályhák iránt megnyilvánuló nagy kereslet miatt előreláthatólag jövőre már uj gyárépületet emelnek és lényegesen kibővitik az üzemet.

Cukorgyárszentelés Sztari-Szivacon. Sztari-Szivacról jelentik: A mult évben Sztari-Szivacon a répatermelők soraiból *részvénytársaság* alakult, amely uj cukorgyár felépitését határozta el. Az épitkezések már befejeződtek és október 23-ikán fogják az épületet felszentelni. Az igazgatóság nagy előkészületeket tesz, hogy a szentelési ünnepély minél fényesebben sikerüljön. Az ünnepélyre meghivták a *földmüvelési* és kereskedelmi minisztert, azonkivül a bácskai képviselők közül is többen bejelentették részvételüket. A gyár az idei kampányban 200 vagon répát akar feldolgozni.

Gazdasági kiállitás Kovacsicán. Kovacsicáról jelentik: A kovacsicai szerb gazdasági egyesület november 11-ikén földmüvelési, gazdasági és állattenyésztési kiállitást rendez. A kiállitás iránt a vajdasági gazdakörökben igen nagy az érdeklődés.

Fellendült Jugoszlávia idegenforgalma. Susákról jelentik: Hivatalos statisztika szerint az idén harminchatezer külföldi kereste fel a jugoszláv fürdőhelyeket, a belföldi látogatók száma pedig százötvenezer volt. Tekintettel arra, hogy külföldön — különösen Franciaországban és Amerikában — mind nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a jugoszláv tengerpart iránt és ugy a horvát tengerparton, mint Dalmáciában örvendetesen fellendült az idegenforgalom, az a terv merült fel, hogy hat-nyolc uj nagy szállodát, továbbá tiz kisebb hotelt és uj penziókat épitenek és a kereskedelmi miniszterium közlése szerint az Állami Jelzálogbank nagyobb kölcsönt fog folyósitani az uj szállodák felépitésére és a jugoszláv tengeri fürdők modernebb berendezésére.

SPORT

Ötszáz dinár a sportolóknak

A Bácsmegyei Napló szerkesztősége méltányolni kivánja azt a rendkivül nagy érdeklődést, amely a sportesemények iránt a vajdasági közönség körében megnyilvánul és az e heti ötszáz dináros problémát a sportolók jutalmazására tüzte ki. A jutalomban részesül az, aki eltalálja a jövő vasárnapi, október 23-iki bajnoki mérkőzések eredményét, továbbá azt, hogy hányan küldenek be megfejtést.

Felhivjuk a sportközönség figyelmét mai lapunk 25-ik oldalára, ahol a sportpályázat részleteit közöljük.

A Hungária szerződési ajánlatot tett Becicsnek

A kitünő Szand-csatárra a Nemzeti is szemet vetett

Hogy a SAND budapesti vendégjátéka mennyire megnyerte a magyar szakkörök tetszését, mi sem bizonyitja jobban, mint az az ajánlat, melyet két budapesti vezetőegyesület: *a Hungária és a Nemzeti tett a SAND nagytehetségü csatárának, Becicsnek.*

A kitünő SAND-csatár, aki tudvalevőleg nem tud magyarul, pénteken két levelet kapott Budapestről. A levelek magyarul voltak irva és ezért Becics bevitte a SAND klubhelyiségébe, hogy ott valakivel lefordittassa. A piros-fekete táborban nagy lett a megrökönyödés, amikor kiderült, hogy az egyik levél a Hungária fűtőkárától, Kisfalvaytól jött, aki formális szerződési ajánlatot tett Becicsnek. Hasonló tartalmu volt a Nemzetitől érkező levél is, melyben Faragó, az ismert budapesti sportvezér próbálta megnyerni Becicset a budapesti profiegyesület számára. Mindkét levél tele van magasztaló sorokkal a SAND-csatártehetséget illetően, akiről azt irják, hogy budapesti játéka annyira megnyerte tetszésüket, hogy biztosak abban, jó kezekben, *kitünő környezetben kiváló csatárjátékossá fejlődnék.* Becics természetesen nagyon büszke lett a levelekre, az ajánlatok elfogadásáról azonban szó sem lehet, mivel *tanulmányai Szuboticához kötik, ezenkivül eszeágában sincs egyelőre profivá fölcsapni.*

A SAND annyira nem veszi komolyan az »elszipkázást«, hogy nem is tesz lépéseket abban az irányban, hogy megvédje játékosgárdáját a budapesti profiegyesületek csábitásaitól.

Tenniszversony a Vajdaság bajnokságáért

Noviszadról jelentik: A noviszadi Lawntenniszklub szombaton és vasárnap rendezi meg a Vajdaság bajnokságaiért kiirt nemzetközi tenniszversenyelt, a melyre Jugoszlávia minden reprezentativ játékosa benevezett. A férfi egyesben a következő játékosok vesznek részt: Kacijancsics (Szubotica), Popovics, Seleketinszky, Sostek, Milovanovics, Gross, Sztanojevics, Nedics, Gavrilovics, Bogdanovics (Beograd), Balázs (Becskerek), őrgróf Pallavichiny fivérek (Futak), Flamann, dr. Mamuzics (Odzsaci), Bokor, Heiszler (Szenta), Venzera (Vrbasz), Uzelac, Csernojarov, Jakab, Mogin I., Mogin II., Dragincsics (Noviszad), dr. Leser. A női egyesben: Uzelacné, Francuszki Olga, Frank Olga, Frank Terus, Gvozdarovicsné (Noviszad), Grossné, Tanaszkovics Szojka, Markovicsné (Beograd), Bokorné (Szenta) és Venzera Libusa (Vrbasz). A férfi párosversenyben a párok a következőképen neveztek: Balázs—Flamann, Popovics—Seleketinszky, Sostek—Milovanovics, Csernojarov—Uzelac, Radovics—Sztanojevics, Gavrilovics—Bogdanovics. A vegyes párosversenyben a következő összeállitásban neveztek be: Balázs—Venzera Libusa, Markovicsné—Popovics, Grossné—Gross, Uzelacné—Uzelac, Francuszki Olga—Csernojarov, Gvozdarovicsné—Flamann, Bokorné—Bokor, Frank Teri—Mogin I., Frank Klári—Mogin II.

Reggel kilenc órakor kezdődött a verseny, nagyszámu nézőközönség érdeklődése mellett. A beogradiak csak este érkeztek meg és vasárnap délelőtt fogják majd az előmérkőzést lefolytatni, a döntő mérkőzések délután lesznek.

A szombati eredmények: Női egyes: Frank Terus (Noviszad) — Francuski Olga (Noviszad) 4:6, 6:4, 6:3. Bokorné (Szenta) — Burazovics Nadica (Noviszad) 6:2, 6:8, 6:4. Férfi egyes: Csernojarov (Noviszad) — Bogdanovics (Beograd) 6:0, 6:1. Flamann (Odzsaci) — Gavrilovics (Beograd), 6:2, 6:1. Bogdanovics (Beograd) — Mogin I. (Noviszad) 6:1, 6:4. Sztanojevics (Beograd) — Bokor (Szenta) 6:3, 6:3. Balázs (Becskerek) — gróf Pallavicino (Futak) 6:1. Walkover. Balázs (Becskerek) — Gavrilovics (Beograd) 6:2, 7:9, 6:2. Férfi páros: Balázs, Flamann — gróf Pallavicino, Mogin 6:2, 61. Csernojarov, Uzelac — Gavrilovics, Bogdanovics 8:6,7:5.

Szand—Bácska

Előzőleg: SzMTC—ZsAK

A Bácska-pályán vasárnap délután fél két órai kezdettel az SzMTC—ZsAK játszik barátságos mérkőzést, utána pedig a két rivális, a SAND és Bácska találkoznak. A SAND a következő csapattal veszi föl a küzdelmet:

Siflis — Held, Bacsila — Kopilovics, Becics, Fischer — Inotai, Kikics, Kovács, Horváth, Karip.

A Bácska komplett bajnoki csapatát állitja sorompóba:

Virág — Szárcsevics, Marcikics II. — Copkó I., Kulundzsics, Kopunovics — Polyákovics, Rudics II., Copkó II., Rudics I., Slezák.

A mérkőzést Horvátzky Fábián, a birószövetség elnöke vezeti.

Csehszlovákia—Jugoszlávia. Zagrebből jelentik: A JNS választmánya vasárnap ülést tart, hogy kijelölje azt a válogatott csapatot, mely Jugoszláviát fogja képviselni a tradicionális október 28-iki prágai országközi válogatott mérkőzésen. A Bácsmegyei Napló tudósitójának dr. Pandakovics szövetségi kapitánytól szerzett információ szerint a csapat valószinüleg ugyanazon összeállitásban játszik, mint három hét előtt Zagrebban Magyarország ellen, csak a csatársor összeállitása kétséges még és a szövetségi kapitány még nem tudja, vajjon a Marjanovics — Bencsics — Bonacsics — Cindrics — Giller, vagy a Marjanovics — Bonasics — Luburics — Cindrics — Giller együttest küldje el Prágába.

KINTORNA

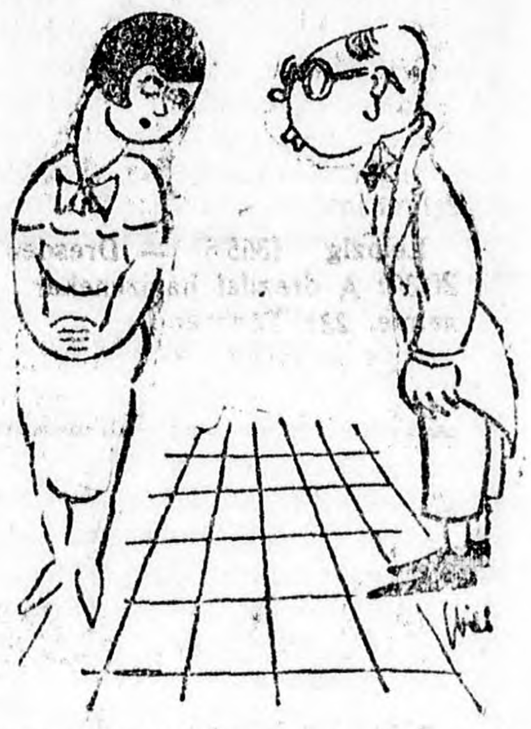

Feleség: Ahányszor szép lányt látsz, elfelejted, hogy feleséged van.

Férj: Ellenkezőleg, drágám — annál élénkebben gondolok rá.

*

A szinmüvésznő olyan életet élt, hogy Lukrecia Borgia kismiska volt hozzá képest. A városban egyébről sem beszéltek, mint az ő szerelmeiről és mulatozásairól.

Hosszu idők után aztán egyszer megérkezett vidékről a müvésznő mamája, aki boldogan konstatálta, hogy a lánya milyen szépen lakik, milyen pazar kiszolgáló személyzete van és milyen szép, milyen jó szinben van. Elbeszélgettek és a müvésznő egyszercsak rágyujtott egy cigarettára. A mama összecsapta a kezét és kétségbeesetten kérdezte:

— Édes lányom, te cigarettázol?

*

A férj reggel felébred és igy szól a feleségének:

— Mit szólsz hozzá, az éjjel három ezrest nyertem a klubban?

— Nagyszerü.

— Na, háromezer talán nem is volt épen, de több volt, mint kétezer.

— Na, az egy kis differencia.

— Természetesen. De mindössze csak egy ezrest vesztettem.

— De Adolf!

— Igen, három ezrest vesztettem. Szavamra, egy fillérrel sem többet.

— De hát akkor mit beszélsz nyereségről?

— Szivem, kiméletesen akartalak értesiteni.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, október 16

Zagreb (310) 17: Tánczene. 20.30: Vidám szórakoztató zene. 22: Szórakoztató zene.

Zürich (588) 11: Délelőtti hangverseny. 15: A házizenekar hangversenye. 10.30: Kamarazene. 20: Sig. Kun Gluck-dalokat énekel. 21: A házizenekar hangversenye.

Budapest (555.6) 9: A katholikus nagygyülés alkalmából tartandó ünnepi nagymise a belvárosi plébániatemplomból. 10.30: Ujsághirek, kozmetika. 11: Evangélikus istentisztelet a Bécsikaputéri templomból. 12.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 13.30: Dr. Ballenegger Róbert egy. tanár: »A föld és a gép.« 16: Kalotaszegi népmesék. 16.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 16.45: Dr. Bevilaque Béla előadása: »A daloló pesti ucca.« Az ucca zenéjének müvelődéstörténete 1885—1927. 19.15: Másfélórai könnyü zene. Zenekari hangverseny. 20.45: Pontos időjelzés, sport- és lóversenyeredmények. 21: A Britannia-nagyszállóból Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 22.30: A Britannia-nagyszállóból Brit Boy's jazz-band.

Berlin (483.9, 566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 9: Egyházi zene. 11.30: Hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 21: Népies hangverseny Puccini és Wagner müveiből. 22.30: Tánczene.

Prága (348.9) 16: Katonazenekari hangverseny. 17: Barthelet-emlékünnepély átvitele a nemzeti muzeumból. 19: Operaelőadás »Tiefland« d'Albert. 22.20: Hangverseny.

Róma (450) 10.30: Egyházi zene. 17: Szórakoztató zene. 20.45: G. Bizet: »Carmen« cimü operájának 3-ik és 4-ik felvonása.

Leipzig (365.8) — **Dresden** (275.2) 20.30: A drezdai házizenekar hangversenye. 23: Tánczene.

Milánó (315.8) 17: Jazz-band. 17.50: Gyermekkarének. 20.45: Időjelzés. Utána a házizenekar hangversenye. 23: Jazz-band.

München (535.7) — **Nürnberg** (303) 11: Harangjáték. 12: Térzene közvetitése. 18: Egyházi énekek. 19.30: Hangverseny. 20.30: A házizenekar hangversenye. 22: Tánc- és szórakoztató zene.

Nápoly (333.3) 17.10: Szórakoztató zene. 21: Zenekari hangverseny. 22: Sporthirek.

Wien (517.2, 577) — **Graz** (357.1) — **Innsbruck** (294.1) — **Klagenfurt** (272.7) 10.30: Karl Walter orgonahangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 19: Paul Stefan előadása a modern zenéről. 20.05: H. Ibsen »Nova« cimü 3 felvonásos szinmüvének közvetitése.

Mes ze földön, messze éjjen csak a vrbász!
GAYER BUTOR
dicséretét hallja! 7232

Hétfő, október 17

Zagreb (310) 17.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Kamarazene. 22: Szórakoztató zene. 20: Házizenekar hangversenye. Szórakoztató zene.

Berlin (483.9, 566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 17: Szórakoztató zene. 20.30: Szórakoztató-est. 22.30: Zenekari hangverseny.

Wien (517.2, 577) — **Graz** (257.3) — **Innsbruck** (294.3) — **Klagenfurt** (272.7) 11: Délelőtti hangverseny. (Silving-kvartett.) 18.45: Heinrich von Kleist emlékünnep. 20.5: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye.

Leipzig 355.8) — **Dresden** (275.2) 16.30: A drezdai házizenekar hangversenye. 18: A német diákegyesületek wartburgi ünnepélye. 19: »Undine«, romantikus opera négy felvonásban (Lortzing). 22.15: Tánczene.

Budapest (555.6) 9.30: Hirek, közgazdaság. 12: Pontos időjelzés, hirek, közgazdaság. 13: Időjárás- és vizállásjelentés. 15: Hirek, közgazdaság. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 17: Dr. Lukinich Imre »Az emberiség legrégibb történelmi emlékei.« 17.35: Hangverseny. 19: »Mit üzen a rádió?« 20: Német nyelvoktatás. (Dr. Eduard Szentgyörgyi.) 20.30: Dr. Zádor Jenő rádióestje, Basilides Mária és Goda Gizella, az Operaház müvésznőinek közremüködésével. 22: Pontos időjelzés, hirek, közlemények. 22.20: A Britannia-nagyszállóban Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

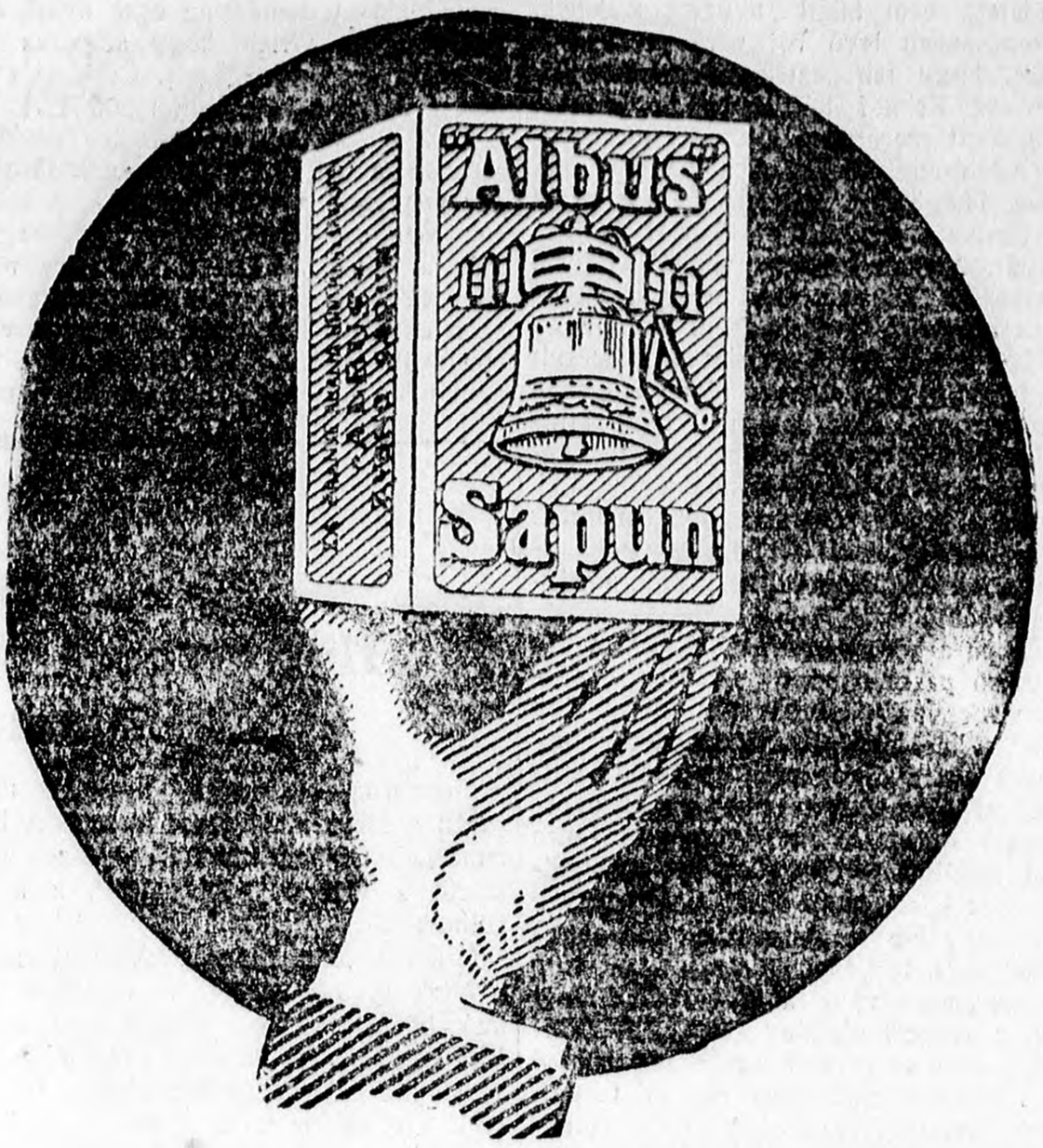

„ALBUS"
Szappan kitünő!

A 7-es SZAMU CELLA

(30 REGÉNY

— Leo! a nyomorult... fenyegetett!... azt mondta, megöl.

Nem emlékszem többre.

Az emberi erőlködésnek határai vannak... A hang hirtelen elhalt ajakán . . . feje vállára hanyatlott és kimerülten, sápadtan, fehér tajtékkal ajaka szélén visszahullott a párnára.

Az orvos feléje rohant és megfogta kezét.

— Isten mentsen meg attól, hogy oly embert öljek meg, aki tudja, hol a bökkenő.

— Engedje nyugodni estig.

— Igaza van, mondta Buvard, addig sebesültünk visszanyeri erejét és tetszés szerint kérdezhetem.

Ezzel mindketten eltávoztak egyedülhagyva a sebesültet.

A VÉN ASSZONY.

Gardener szintén eltávozott. Nem maradt a pavillonban senki, mint az alvó Tibart és Ferenc, aki az első emeleti lakosztályt takarította.

De alig távoztak, midőn az előszoba harangja megszólalt.

Az előszobába ment, hogy kinyissa az ajtót.

A lépcsőn egy vén asszony állott, fején több helyen kilyukadt kockás kendővel, melynek egyik csücsa rosszul fedett el egy sebhelyet, mely arcán látszott.

— Mit akar? — kérdezte Ferenc.

Az öreg nő alázatos mozdulatot tett.

— Itt nem osztogatnak alamizsnát — mondta Ferenc.

— Bocsásson meg, uram . . . nem azért jöttem, hogy alamizsnát kérjek, annál kevésbbé, hogy alkalmatlan legyek önnek, hanem szivességre akarom kérni. Sok jót hallottam önről, barátom és most látom hogy épen nem tulóztak azok, kik önt magasztalták. Figyeljen tehát és el ne áruljon . . . Azt mondták nekem, hogy olyan embert vettek ide magukhoz, ki néhány nap előtt halálos sebet kapott.

— Hallja . . . folytatta, szemét törülve, ámbár nehéz lett volna abban könnyet fölfedezni. Nagyon csekély dolgot kérek öntől, de ha megteszi . . . soha se feledkezem meg önről imáimban. Engedje, hogy megnézhessem.

A szolga nagy zavarban volt, de meglátszott, hogy ingadozik.

Végre elhatározta magát és a szoba felé ment melyben Tibart feküdt:

— Jöjjön! de ne maradjon sokáig és föl ne ébressze.

Ezzel belépett. Ferenc kivül maradt. Az öreg nem sokáig maradt. Legfölebb öt percig. Aztán kikel: arccal megjelent.

Ezzel boritékot adott át Ferencnek, melyet ez remegő kézzel vett át, mintha valami rejtélyes és borzasztó dolgot érzett volna maga körül. Vissza akarta adni, de az öreg nő már távozott és betéve maga után az ajtót, eltünt. Midőn Ferenc magához térve meglepetéséből, kibontotta a boritékot . . . ezerfrankos bankjegyet talált abban. Hideg veriték lepte el egész testét és a sebesült szobájába szaladt, de alig lépte át küszöbét, midőn megbövülten állt meg.

A VIZSGÁLÓBIRÓNÁL.

Buvard tiz órakor távozott a pavillonból, azzal a szándékkal, hogy Chataigneraiehoz megy. Különben is átlátta, hogy tovább nem habozhat. Liprani herceg figyelmes lett, kétségkivül intézkedni fog, elkerülje az öt fenyegető veszélyt és attól lehetett tartani, hogy külföldön fogja keresni a biztonságot, melyet Párisban nem élvezhet többé. Ámbár a herceg bünössége reá nézve világos volt, mégis maradtak homályos pontok, melyeket föl kellett világositani.

Az bizonyos volt, hogy Lucenay Klotildot a herceg akarta megfigyelni . . .

Buvard tehát legjobbnak vélte, ha Chataigneraiera bizza magát és vele együtt igyekszik felderiteni a bünténnyt. Chataigneraie a vizsgálóbirót nem találta irodájában.

Buvardot nagyon bosszantotta a véletlen, miután azonban csak este kellett megjelennie a pavillonban, eltávozott és midőn az óra hármat ütött, visszatért a törvényszéki palotába. Ezuttal Chataigneraie irodájában volt

— Ah! Ön az, Mangin! mondta — üléssel kinálva őt — régóta nem hallottunk önről és ha nem csalódom, eltünése egy időre esik Lucenay Klotild gyilkosának megszökésével.

— Hát biz én azóta a gyilkost kutattam!

— De legalább sikerült?

— Féligmeddig. Egyszerüen annyi, hogy tegnap óta tudom, ki a gyilkos. Épen ezért jöttem ide. Ismerem a gyilkost, tudom hol lakik és mi se lenne könnyebb, mint hogy azonnal megnevezzem önnek, de jónak láttam, hogy előbb közöljek önnel valamit.

Az az egyén, aki meggyilkolta Lucenay Klotildot magas állást foglal el Párisban, melyet nevének és vagyonának köszönhet. Az ellene felhozott vád nagy botrányt okozna és ily kalandot csak is tagadhatlan bizonyitékok után szabad kockáztatni.

— Tehát egyetlen bizonyitéka sincs erre nézve?

— Csupán meggyőződésem. Azonban néhány nap óta egy embert tartok barátaim egyikénél, ki részt vett a gyilkolásban és ki hajlandónak mutatkozik, hogy mindent megvalljon. Azt akarom önnek fölajánlani, hogy maga hallgassa ki Tibartot, ő az az ember. A vizsgálóbiró fejét rázta.

Buvard elszánta magát.

— Legyen! Előbb-utóbb ugy is meg kell tudnia... Hallja tehát Lucenay Klotild gyilkosa . . . Liprani herceg!

Chataigneraie félig fölemelkedett székéről és ugy nézett Buvardra, mintha kételkednék eszének épségében.

— Liprani herceg! — ismételte kételkedő mosollyal . . .

— Bizonyos vagyok benne.

Valóban, Mangin, azt hiszem, helyesen tette, hogy habozott.

Ezzel föl akart állni, midőn az ajtó kinyilt és a szolga egy névjegyet adott át a vizsgálóbirónak.

Mihelyt a vizsgálóbiró a névjegyre pillantott, fölugrott és Buvard felé fordult és átadta neki a névjegyet, melyen ez állt:

LIPRANI HERCEG.

Chataigneraie intésére a szolga bevezette a herceget.

(Folyt. köv.)

A tengeri szörny

Arnold von Harff lovag, aki 1471-ben született, nem talált nyugtot a jülichi hercegségben levő ősi várában arra a hirre, hogy felfedezték Amerikát. Kolombusz Kristóf felfedezéséhez hasonló dolgokkal szeretett volna ő is dicsekedni. Addig-addig sarkalta a kalandvágya, amig 1496-ban csakugyan hajóra szállt és beutazta Egyiptomot, Sziriát és Kis-Ázsiát. Amikor hosszu tengeri utjáról visszatért, könyvet irt, amelyet sajátkezü rajzaival diszitett. Nem volt ugyan céhbeli tudós, de jó nevelésben részesült és főiskolai tanulmányai révén alaposan elkészült volt több esztendei tengeri utjára. Könyve éppen ezért még manapság is értékes kompendiuma a földrajzi, állattani, növénytani és egyéb ismeretek akkori állásának és áttekintést nyujt annak a korszaknak a tudományról, amelyben iródott.

Ebben a könyvben, a többi közt a következő passzus van: »A tengeri sárkánynak vagy lariaconnak négy lába van, körmei akár a griff madáréi, nagy széles szárnyai vannak, amelyek segitségével a szárazon is nagyokat ugorhatik. Azonkivül vastag hosszu farka van, amellyel nagyszerüen tud csapkodni maga körül, nagy szája, nagy agyara ugy hogy hosszu karmaival, éles agyarával, erős farkával és ugrásaival nagy veszedelmére válik a bálnáknak.« Ezeken a tengeri sárkányokon kivül Harff lovag állitása szerint még egy csomó más szörnyállatot látott, igy pl. tengeri ökör, amelyről egyebek közt ezt mondja: »Folyton marakodik a himje a nőstényjével« — amely családi vonatkozási jelenség aligha szoritkozik csak a tengeri ökrökre, de amelyet a nemes lovag elég fontosnak tart, hogy külön kiemelje.

Manapság mosolyogva olvas az ember ilyen és ehhez hasonló tudományos megfigyeléseket. A tudomány világában azonban még évszázadokon át kisértett a tengeri sárkány és a tengeri ökör. Velük együtt kisértett a tengeri kigyó, amelyről 1555-ben Claus Magnus tesz először emlitést. Azóta sokszor látták, irták le, sőt le is rajzolták. Csakhogy csodálatoskép minden képén más formáju ez a szörnyeteg. Már ebből is következtetni lehetett volna, hogy tengeri kigyó pedig egyáltalán nincs. Az is gondolkodóba ejthette volna az embereket, hogy miért látni mindig csak rajzban, miért nem sikerült egyszer fogni is egyet.

A sárkánnyal és az ökörrel együtt a tengeri kigyó is csak belekerült a tudományos könyvekbe. Hogy milyen sokáig tudták magukat ott fenntartani. Kiderül abból, hogy 1892-ben Oudanans zoológus szükségesnek tartotta a tengeri kigyó kérdésének ujonnan való tudományos megvizsgálását. Az ő kutatásai szereztek végül teljes bizonyosságot, hogy tengeri kigyó soha sem is volt, vagy legalább olyan nem, amilyent Claus Magnus uram elképzelt. A mai tudomány »tengeri« jelzővel jelöl meg egyes kigyófajtákat, ezek azonban semmikép sem csodaszörnyetegek, hanem nyomoruságos apró kigyók, amelyek véletlenül a vizben, tehát a tengerben is meg tudnak élni. Ép ugy ismernek egy tengeri sárkányt is, ez azonban alig 12 cm. hosszu halacska és semmikép sem Harff lovag meseszörnye.

A csodaszörnyek családja ugy látszik még ma sem halt ki teljesen. A Kongó őserdőiből visszakerült utazók beszélik, hogy ott valami különös állatfajta él. Vannak, akik állitólag maguk látták ilyet, mások meg a bennszülöttektől hallottak róla. Kézre sohasem került még egy se. A megfigyelésekre kell tehát támaszkodni. Ezek szerint az okapi — igy nevezik ezt az állatot — a zsiráf és a gazella középarányosa. Aztán ráakadtak egy elhullott példányra. Lehuzták a bőrét és kitömték. A kitömött állatból következtetéseket vontak le az élők szokásaira, táplálkozására, stb. Végül aztán elevenen fogtak el egyet. Bár csak 25 órát élt, Villmot zoológusnak elég ideje volt, hogy megvizsgálja. Majdnem minden, amit a jelentésekből és a kitömött példányról tudni véltek, hamisnak bizonyult.

De hát minek Afrikába menni, ha csodaállatokról akarunk nyomokat találni, amelyekről nemcsak a hagyomány beszél, hanem a tudomány komoly müvei is megemlékeznek. Az ilyen állat pl. a jól ismert angolna. Ami segédeszközt a vegytan, az állattan, a biológia és egy csomó más tudományág csak nyujt, azt mind harcba vitték, hogy alaposan kikutassák a tulajdonságait. Csak az eredetére borult áthatolhatlan homály.

A néphit szerint az angolna azokból a hajszálakból teremtődik, amik fürdéskor véletlenül a vizbe kerülnek. A tudósok meg azt hiszik, hogy elevenen jut már a világra. Látni persze még nem látta egyikök sem. De hát sok minden szólt emellett. Igy aztán az angolna eleven szülöttjéről való mese átment a tudományba is, ahol dr. Eberhardt természettudós védte nagy apparátussal. Csak az 1906—1922. időszakban sikerült dr. Schmidt Johannes dán tudósnak az angolna-rejtély megoldása. Bebizonyitotta, hogy az angolna hal módjára ikrákat rak le. Igaz, hogy az ikratelepek a mexikói öbölben vannak. Az európai folyamangolnák oda vándorolnak és ott rakják a tojásokat, amelyekből apró álcák képződnek és sodródnak a golf-áramlattal az európai partokra. Az óceánon való vándorlásuk eltart vagy négy évig, miközben az álcából angolna válik. A fiatal angolnák a mi folyamainkba jutnak el, ahol »nagykoruságukig« maradnak. Aztán megint visszaözönlenek a mexikói öbölbe.

FILM

Hollywoodi csillagok közelről
Vita Chaplin körül

Fraccaroli, aki most amerikai utja során a hires mozivárost buvárolja, bemutatja nekünk közelről, egészen közelről a film nevezetességeit, a mozi Olimpuszát.

Mindenekelőtt Mary Pickfordról szól, a *legédesebb Maryről*, az érzelmes filmek hősnőjéről, akit joggal *a film galambjának lehet nevezni*. Megjelenése, mosolya, bája egyaránt finom. Ő az örök kislány, a sziv, a kecsesség leánya, aki anyáskodik a kisfiukkal, védelmezi s megmenti őket. Még mindig fiatal, az életben is. Pickford egyébként nem az ő neve, csak müvészi neve, az életben *Smith kisasszonynak nevezték s Buffalo-ból származik.*

Egy időben ez a nyájas, mindig szelid moziszinésznő *föllázadt örökké egyforma szerepköre ellen, nem akar többé kislánykodni*, de az amerikai közönség, mely ragaszkodik a hagyományokhoz, *semmi áron sem tudta elképzelni Maryt asszonynak, szerelmes nőnek, szenvedélytől reszkető démonnak.* Meg kellett maradnia régi mesterségénél, melyhez egyébként kitünően ért. Ebbe könnyüszerrel bele is törődhetett, *hiszen évente egymillió és háromszázezer dollárt keres egyetlen föllépéséért*, mert szerződésileg ki van kötve, hogy csak egy filmben szerepelhet.

Férje *Douglas Fairbanks*. Vele együtt filmezik s a házaspár a müvészetben is kiegészíti egymást. Mary kijelenti, hogy soha az életben nem talált eddig ilyen kitünő férjet. Tudniillik *ennek a mozigalambnak már eddig két férje volt.* Az első két férje nem is fogható a kitünő Douglashoz. Négy évvel ezelőtt vette őt el s most 38 esztendős. Ő is *egymillió négyszázezer dollárt kap egyetlen filmért.* Neki is csak egyszer szabad föllépnie évente. (Ha összerakják a pénzüket, valahogy megélnek!)

Douglas *katholikus*, Mary *Christian scientist.* (A Christian science cimü vallást negyven évvel ezelőtt egy bostoni urhölgy találta föl, aki abban a véleményben volt, hogy a régi vallások nem elegendők az ember földi és tulvilági boldogságának megalapozásához.)

Harold Lloyd arról nevezetes, hogy az *életben nem hord szemüveget.* A szemüveg, mely ugyszólván létalapjához tartozik, pusztán mozi-fogása. *Hollywoodban mindenkinek, aki valamire akarja vinni, meg kell alkotni az alakját, rá kell kényszeriteni a közönség képzeletére.* Ha a közönség elfogadja s megszereti, akkor kész a szerencséje. Vajmi nehéz egy igazán eredeti ötletet kisütni, de néha egy semmi, egy jellegzetes egyéni rigolya is megteszi hatását.

Mikor Harold Lloyd kezdte, akkor *Tom Mix* már megteremtette kócos *cow boy*-át, *Charlie Chaplin* már diadalra vitte tétova botorkálását, örökös merev ügyetlenkedését s ismerték sápadt, kisbajuszos gyermekarcát a bámuló szemeivel, mindenkinek meg volt a maga fémjelzete. Ekkor Harold Lloydnak az a sugallata támadt, hogy *teknőckeretes szemüveget tesz az orrára s onnan sohase veszi le*, akkor sem, hogyha beugrik egy ablakon, fölmászik egy háztetőre vagy szerelmet vall a kedvesének vagy boxolódik ellenfelével.

Mennyit keres. *Ő keres legtöbbet.* Harold Lloyd mint a mágnes vonzza a dollárokat. Keresetével nem mérkőzhet sem *Gloria Swanson*, sem *Pola Negri*, *May Murray*. *Öt esztenlő alatt a derék, szemüveges Harold Lloyd a mosolygó arcával huszmillió dollárt tett zsebre.*

Feleségével Beverly dombjain királyi villájában éldegél. Nyugodt, derüs, jó polgár, szereti feleségét és leányát. Felesége Mildred *Davies*, valaha szinésznő volt, de otthagyta a filmet, mikor nőül ment hozzá. Legközelebb ujra föl fog lépni ő is...

*

Tudvalévő, hogy Charlie *Chaplin*, a mozi dédelgetett komikusa ellen az amerikai közvélemény föllázadott, mert elvált feleségétől, Lita *Grey*-től. Meg akarták ismételni azt a bojkottot, melyet Fatty-val szemben valósitottak meg.

Az ügy valahogy rendbe jött Amerikában, ahol a jeles szinész hivei ligába tömörültek, hogy megmentsék karriérjét. Azt állitották, hogy az amerikai puritanizmus elsősorban azért gyülöli Chaplint, mert *európai, angol származása.*

A vitának folytatása van azonban Franciaországban. Itt André *Suarés*, a kritikus cikket közölt, melyben szóvá tette az uj mozidivat tultengését, az amerikai komikus állandó tömjénzését, kijogásolta, hogy *Chaplin Hamletről csak félvállról beszél s azt állitja, hogy ő »már nehezebb feladatokat is megoldott«*, valamint egyes iróknak égig magasztaló kijelentéseit, melyek szerint Chaplin egyszerüen egy *»szerény félisten«*, vagy a *»lángész tükre«, akit nem birálni kell, hanem föntartás nélkül imádni.*

Ezért a vélemény-nyilvánitásért keményen elverték rajta a port. Suarés türelmetlen támadóinak most gunytól szikrázó, ragyogó cikkben válaszol, kikel a léhaság tulzásai a *charlotizmus, a karcsizmus ellen.* Többek közt ezt irja:

— Ki hitte volna? Mégis a hit korában élünk. Valóban, tévedtünk: ez a század nem idegenkedik az örökkévaló témáktól. Nemcsak az aranyért, négerekért, táncért, benzinért s ökölharcért lelkesedik. Ennek a századnak van egy istene: *Karcsi.* Vannak oltárai is az egész földön: *a mozik.*

De azért Karcsi csak bohóc. Minden bohócos benne: járása-kelése, modora, föllépése, háta, karja, fejhordozása. A bohóc ruhája olyan, mint Charlot ruhája: kis kalap, mely egybe olvad koponyájával, minden gondolatával, lötyögő nadrág, mely kipuposodik, ki-

LIFKA

Október 17—23. Egész héten minden nap 4, 6, 1/29 órakor

Gyurkovics lányok

Herczeg Ferenc regénye és szindarabja filmen

eredeti zenével és magyar táncokkal

Micikém, csak ne légy harcias, én bátran megyek érted a halálba is, csak engedd meg, hogy

„beszéljek a mamával“

HORKAI FERI gróf: Willy Fritsch

GYURKOVICS MICI: Betty Balfour

Énekes és táncos revüvel

Elegáns **Női kalapok**

LICHT-nél, SOMBORBAN

10185

buggyosodik combjai körül, vagy a cipőtalpa alá gyürődik, hosszu szalónkabát, mely lábikrájáig leffeg, tágranyilt szem, ujjai között a táncoló nádipálca s főképp az óriási cipő, mely ugy rátog, mint a hal szája, ez a fekete labdaverő, a bohóc szobortalapzata. Charlot az élet bohóca. A lehető legangolabb.

— Charlot *Dickensnek* lelkétől lelkezett fia, aki a körutak csőcselékének martalékává lett. Ahelyett, hogy a cirkuszban produkálná magát, Amerika gépies poklában játszik. *A mozi elrontotta s a közönségesség lejtőjére sodorta.* Dickens ellenálhatatlan humora gyakran az érzelgősségbe csap, de ő annyira szellemes, szelid, nyájas, hogy vele együtt élünk abban a világban, ahol a kacagó villik megtáncoltatják és megvigasztalják a kislányokat. Ellenben az érzelgős Amerika ormótlan a durvaságában, idomtalan ürességében, politikájában és erkölcsében.

— Mindezek ellenére éljen Karcsi! Semmi ellenvetésem sincs Karcsi ellen s megadom neki a teljes igazságot: Karcsi a mozi tehetsége, de csak azé. »Bohócnak született és Karcsi akármit is csinálunk, bohóc marad.

KÖNYVEK

A harmadik Róma.

Ferrero hatkötetes Róma története uj utat jelent a történetirásban. Komoly történeti munka, minden tulzás nélkül, azonban mégis olyan érdekes és izgalmas, mint egy regény. Történelmi művében a régi Róma regényét irja meg Ferrero. Most megjelent *»A harmadik Róma«* cimü regénye pedig a mai Róma történetét adja azzal az objektivitással, ahogyan egy történetiró látja saját korát.

A regény egy izgalmas bünpör keretében mutatja be a fasizmus előtti és részben a fasizmus korabeli Rómát. Történelmi és politikai szempontból is értékes ez a regény, az első és egyetlen, amely néhány jellegzetes személyben rajzolja az olasz oligarchiát abban a pillanatban, amikor a történelmi és politikai események kikezdik régi hatalmát. A regény háttere az afrikai háboru, amely 1896-ban Olaszországnak az aduai ütközetben történt legyőzetésével végződik. Magáról erről a háboruról a sajtó alatt levő harmadik kötet fog szólni. Ferrero könyvét Révai József forditotta le folyamatosan, ugyhogy az olvasó nem érzi, hogy idegen könyvet olvas. A Ferrero könyvet a Genius budapesti könyvkiadó adta ki azzal a müizléssel, amely kiadványait jellemzi.

*

A Letopisz legujabb száma. Noviszadról jelentik: A Matica Szrpszka kiadásában megjelenő Letopisz legujabb száma 160 oldal terjedelmü és abban a következő irók közleményei jelentek meg: Sztáics Vasza, Milosevics Momcsilo, dr. Atyimovics Miodrag, dr. Inkioszti M., dr. Milankovics. M., Makszimovics Deszanka, Jaksics Mileta, dr. Sztefanovics Szvetiszláv, Markovics Nikola, dr. Taranovszki Teodor, Vidakovics A., Petrov Mihály, Tokin Boskó és Vrhovac Vuk.

*

Most lép harmincegyedik évfolyamába a »Deutsche Kunst und Dekoration« cimü folyóirat, amelynek a cime is már programmot jelent Németországban: a Darmstadtban megjelenő folyóirat a legmegbizhatóbb cicerone müvészi kérdésekben. A lap kiadója dr. Alexander Koch, egyik legjobb ismerője és megértője a müvészi kérdéseknek és folyóirata felülmul nivóban és megbizhatóságban minden hasonló lapot

Az uj októberi számnak már a kiállitása is kápráztató és szebbnél-szebb müvészi illusztrációk pazar bőségben követik egymást. A tartalma pedig olyan gazdag és érdekes, hogy a festészet, szobrászat, épitészet, lakásdekoráció, kertészet és müvészi női kézimunka egész terrénumát felöleli.

A kitünő folyóirat Darmstadtban jelenik meg és egy szám ára 2.50 márka

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Napóleon és a színészek
Színésznő és költő

Berlinben bemutatták *Unamunonak,* a világhires spanyol irónak egy darabját, melyet *Toddo un hombre* cimü regényéből egy *Hoyos* nevü spanyol iró alkalmazott szinre. Ez a talpig-férfi egy mexikói, aki a két könyökével, a szilaj erejével érvényesül. Azt rebesgetik róla, hogy első feleségét meggyilkolta az öröksége miatt. Ez a kalandor elvesz egy fiatal leányt, de előzőleg összevásárolja a nő leveleit, melyek hirbe hozhatnák. Az áldozat mégis megszereti férjét, valósággal bolondul utána. Meghóditja az akarata, az ereje. Csak amiatt szenved, hogy ura sohase nyilvánitja — legkisebb jellel sem — az érzelmeit. Szerelemről, érzésről beszélni ennek a férfinek megalázkodás. Beéri azzal, hogy a felesége az övé.

Az asszony, hogy fölébressze férje féltékenységét, kacérkodni kezd egy gróffal. Miután férje ekkor is érzéketlen marad, kijelenti, hogy a gróf a szeretője. A férfi nem hiszi el, ugy kezelteti a nőt, mint valami beteget, aztán szanatóriumba csukatja. Innen gyógyultan távozik és még jobban szereti az urát. Most a férj megtörik, bevallja feleségének, hogy szereti. De már késő. Az asszony az izgalmaktól elcsigázva meghal. Erre a talpig-férfi elvágja a nyakát.

*

Amerikából azt jelentik, »egy milliárdos megvásárolta az ifjabb Dumas darabjának, a Kaméliás hölgynek a kéziratát.«

Ez a hir afféle amerikai kacsa lehet, mert tudvalevő, hogy a hires darab kézirata elveszett. Ezt maga Dumas irja meg. Annak idején egy barátjának ajándékozta hálából, mert mig irta darabját a »Fehér ló« nevü szállóban, az napról-napra lemásolta gyönyörü irásával, hogy azonnal benyujthassa a szinház igazgatóságának. Később barátja a kéziratot magával vitte egy indiai utjára, de a Jóreménység fokánál — akkoriban még nem vágták ki a suezi csatornát — vihar támadt, a hajó elsüllyedt s vele együtt a Kaméliás hölgy egyetlen kézirata is.

Talán soha oly magasra nem hágott még szinésznők és szinészek ünneplése, mint a mi századunkban.

A szinház kilépett az uccára, a szinésznő magánélete közüggyé lett. Napilapok harsonázzák neveiket, arcképeik a kirakatokban diszelegnek, nevükről szappanokat, szépitőszereket, ételeket neveznek el, megjelenésük az uccán a tömegnek ünnep és boldogok azok, akik elfoghatják őket a szinészbejárónál s aláirásukkal növelhetik autogram-gyüjteményük értékét.

De ez a divat tetőpontja egy lelkesedésnek, — mely a jelek szerint — már hanyatlóban van. Épen azért érdekes számunkra Pierre *Louys*-nak, a nagy francia költőnek most közzé tett ifjukori naplója, melyben egy szinielőadás okozta benyomásait irta le, a fiatalság lelkendező hevével és emléket állit Sarah Bernhardtnak, akit Toscában látott. Mennyire más ez a rajongás, mint a mai kor elismerése, melyet a hirverés ezer és ezer eszköze és fogása növel. E sorok elolvasása után valóban érezzük, hogy mi a különbség a tizenkilencedik s a huszadik század eszmevilága között.

De hadd szóljon maga a napló gyermetegen gügyögő, lázas stilusa:

— Ó, Sarah, Sarah! Sarah maga a báj! Sarah maga az ifjuság! Sarah maga a szépség! Sarah isteni!

— Őrült vagyok, magamon kivül vagyok, azt se tudom, hogy mit csinálok, semmire se tudok gondolni, hiszen tegnap este Sarah Bernhardt-t láttam.

— Jaj, istenem, micsoda nő! Nem tudom, hogy kezdjem, könnyek vannak szememben, csak rágondolok, szeretném viszontlátni őt, beszélni vele, hallani. Mindent odaadnék, ha ma este mellette lehetnék és holnap is és azután is, mindig-mindig. Lázam van, elszomorodom arra a gondolatra, hogy vége és csak mához egy esztendőre láthatom ujra, vagy talán soha többé.

— Ha értelme volna, érzem, ugy szeretném őt, mint egy őrült, ó Sarah! Sarah! Jaj Istenem Sarah, te szép vagy és bájos, mint tizenhét esztendős korodban, te vagy a nagy Sarah. Te vagy a világ első nője. Ó most megértem, hogy szeretik a szinésznőket, ha ilyen zseni van bennük. Most megértem, hogy mindent elkövetnek érettük. Hogy mindent elhagynak érettük, hogy tönkre mennek a férfiak, most megértem, hogy öngyilkosságot lehet elkövetni ilyen nőért. De hogy lehet összemérni Sarah-t a többi szinésznővel? Sarah az egyetlen. Sarah! Sarah! Jaj, Istenem, mikor látom viszont? Sirok, reszketek, őrjöngök, Sarah, szeretlek!

Majd leirja a Tosca előadását szinte mozzanatról-mozzanatra, az önkivület részletességével:

— Mario a kastély terasszán fekszik, Tosca azt hiszi, hogy még él és csak tetteti a halottat. »Ne mozdulj! Egy katona megy erre... Ott... Kelj föl... Nem, nem, még mindig jönnek a katonák... Ott... ott. Jaj, Istenem megint egy őrjárat, hát sohasem lesz vége ennek... Óh kelj föl... Jöjj... Jöjj már... *(Csapkodja kezét.)* Siess már... Mondom, hogy nincs semmi veszedelem... De mi ez... *(Közeledik hozzá.)* Teremtő Isten, elájult. *(Megforditja a halottat és látja, hogy golyók járták át.)* Jaj, meghalt... meggyilkolták... meggyilkolták... meggyilkolták... *(Sarah ekkor a holttestet görgetni kezdi. A katonák visszajönnek. Tosca örjöng.)*

— A többi szinészekről semmit sem irok. *Csak Sarah van. Más senki.* Féltizenkettőkor tértem vissza a *Port Saint Martin* szinházból. Lefeküdtem, kicsit szunnyadtam, de csak Sarahról álmodtam. A szinpadon volt s a nézőteret az álmok köde felhőzte be. Rám nézett és mosolygott. Hajnali négykor fölébredtem. Lázam volt. *Ha ez igy tart, megőrülök...*

Szinházi körökben már régóta él az a babona, hogy *azok a szinészek, akik Napoleon szerepét alakitják, előbb-utóbb nagyzási hóbortba esnek. Zacconi* maga is átment egy korszakon, mikor a francia császár alakja annyira megbabonázta, hogy barátjai *már nyugtalankodni kezdtek egészsége miatt.*

Legfurcsább azonban az az eset, amelyről *Skinner,* Chlarie Chaplin életirója ad hirt.

Chaplin egyszer megunta kis nádipálcáját, kacér bajuszkáját s körülbelül két esztendővel ezelőtt arra vállalkozott, hogy kezébe jogart vegyen és Napoleont alakitsa. Több hónapig tanulmányozta a császár mozdulatait, szeszélyeit, magatartását, fintorát. *Nemsokára azonban tanulmánya valóságos rögeszmévé vált*

Egy napon felesége, Zita *Grey, azt látta,* hogy ura austerlizzi szürke egyenruhában ül az asztalhoz s a los angelesi moziesillag egész komolyan azt követeli, hogy *kamarásai jelentsék neki, mi történt ma a harctéren.* A vendégek összemosolyogtak, de Chaplin *leszamarazta őket.* Miután fölkelt az asztaltól, dolgozószobájába zárkózott, egész délután nem is hagyta el.

Vagy egy hét multán *Skinner* levelet kapott Chaplintól, melybe egy másik levelet zárt, azzal a kéréssel, hogy *azonnal adja át a nagyvezérkarnak.*

— Erre — irja Skinner — tüstént barátomnál termettem . Megdöbbenve láttam, hogy Chaplin *teljesen Bonapartevá változott, testestől-lelkestől.* A lelki átalakulás megrázó képe volt ez. *Chaplin lassan közeledett felém, nyájasan megszoritotta kezem, majd a legjellegzetesebb napoleoni mozdulatokkal beszélt világhóditó hadseregének diadalmas előnyomulásáról.* Egyszerre a zongorára ugrott és lángoló beszédet intézett szárnysegédeihez. Erre felesége néhány moziszinésznővel együtt beszaladt a dolgozóba és *párnával kezdte bombázni férjét,* aki eszméletlenül rogyott össze A szomoru kaland annyira megviselte Chaplin idegzetét, hogy utána *pár hónapig ágyban kellett feküdnie.*

Albert *Dieudonné,* a francia moziszinész, aki Abel *Gance* Napoleon-filmjének cimszerepét játszotta, szintén megadta az árát.

Eleinte csak tréfálódzott:

— Mindössze abban hasonlitok Napoleonhoz, hogy a világháboru alatt én is káplár voltam...

Nem is akarta mingyárt elfogadni a szerepet, de amint a tükörben szemügyre vette erélyes arcát, haját, komor ajkait, sasorrát, hatalmas homlokát, igy mormogott:

— Hát igen, a fiatal Bonapartet eljátszom. Megpróbálom.

Ő is tanulmányozta szerepét, éjjel-nappal könyveket olvasott, bele melegedett. *Mellére szivta a mérget.* Hónapok multán a barátai körében összefüggéstelen mondatokat dünnyögött maga elé:

— Holnap Barras-nál... Holnap a csatatéren.

Mikor pedig barátai arra céloztak hogy *nyilván a filmre gondol, keserűen elmosolyodott és és rágta ajkait.*

Nála sulyosabb tünetekkel nem járt ez a betegség, de a film fölvétele után neki is hosszabb pihenésre kellett rászánnia magát.

Hanem egyszer igy sóhajt föl:

— Bizony, veszedelmes egy figura ez az ördöngős Bonparte. Nem jó vele tréfálni.

Szerkesztői üzenetek

K A. A kalendáriumnak is meg van a népnevelő hivatása és egyuttal széles néprétegekre kiterjedő publicitása. Nem mellőzés: méltó kulturszerep az iróra akinek kivételes, sajátos tehetsége éppen odakivánkozik. Népies zamatu elbeszélését is odaszántuk.

B. F. L. Van benne ötlet, de még le kell küzdenie az előadás nehézkességét a stilusbeli és ortográfiai pongyolaságokat.

Hamleti probléma. Igaza van, nagy örömünk minden ujabb tehetség felbukkanása a vajdasági halott avarból. S az igazi tehetség nem veszti kedvét az első próbálkozásnak, sokszor apró defektusokon muló, balsikere miatt. Ebben az esetben is ezt reméljük. *Abban nincs igaza,* hogy meg kell hamisitania magát.

Érdeklődő. A zsidó kórházban a mütéti dij 1000 dinár, napi ápolási dij 85 dinár, betegek valláskülönbség nélkül felvétetnek.

Nyugalmazott utkaparó Titel. Az ön nyugdiját nem a beográdi, hanem a bácskai tartományi pénzügyigazgatóság utalja ki. A rendkivül nagy késedelem oka talán éppen az, hogy helytelenül a beográdi pénzügyigazgatósághoz küldi be nyugtáját. A nyugtát Szomborba a bácskai tartományi pénzügyigazgatósághoz kell küldeni (Financijska Uprava Bačke Oblasti, Sombor.) Jól teszi ha nyugtáját mindég már az előző hónap 15—20-ka között elküldi és akkor valószinü, hogy legföljebb 5—10 napos késedelemmel meg is kapja pénzét.

B. M. Senta. A kérdezett cégnek Szubotican nem volt fiókja, hanem csak ügynöksége. Beográdba fordultunk megtudni, hogy a cég fennáll-e.

Cs. A .Csantavir. A Miatyánk régebbi imádság, mint az Üdvözlégy Mária.

Gy. B.-né Baczka Topola. Itt lakó magyar honpolgár részére a beográdi magyar követség állit ki utlevelet, és amennyiben vissza akarnak jönni, utlevelükre Budapesten, vagy ott, ahol tartózkodnak, jugoszláv vizumot kell szerezni.

Sz. Gy. Ada. A munkások fizetését csődnyitáskor ugynevezett I. osztályu követelésnek számitják és ezt a csődtömegből elsősorban kell kielégiteni. Ha a csődtömeggondnok Önt továbbra is akceptálta, mindenestre jár a fizetés a csődnyitás után is.

H. L. Jasovo. A katonai szolgálati idő letöltése még nem teszi Önt jugoszláv állampolgárrá, ha azonban Ön katonaköteles és nem szolgálja le a katonaidejét, akkor nem kapja meg az állampolgárságot. A mi tanácsunk az, hogy mégis szolgálja le katonaidejét és aztán jelentkezzék a katonai parancsnokság utján az állampolgárságért.

S. M. Srbobran. B. levele hosszabb utánjárást igényel. Néhány nap mulva adhatunk csak részletes választ. Addig is szives türelmét kérjük.

Beográdi L. A. Ugy látszik nem veszi figyelembe, hogy a »Habostorta« melléklet 16 oldalával együtt a lapnak terjedelme tényleg 48 oldal.

Rumai magyarok. Az osztálysorsjegyek húzását közölni fogjuk.

V. J. Vel. Bečkerek. 1. Utlevélhez kell ugyan állampolgársági bizonyitvány, azonban illetőségi bizonyitványra is kiadják. 2. Magyarországba és Romániába 10.000 dinár, Ausztriába pedig 20.000 dinár vihető ki 1 utlevélre, az illető ország valutájában. Dinárban csak 2000 dinár vihető ki bárhová. 3. Magyarországra havonkint 3000 dinárt lehet küldeni pénzeslevélben. 4. A magyar konzulátus megadja a három havi vizumot betegség esetén. Az utlevelet, ha az a külföldi tartózkodás ideje alatt lejár, meg lehet hosszabbitani az ottani konzulátusnál.

S. L. N. Kanjiža. A lakástörvényre vonatkozó minden változást a Bácsmegyei Napló közölni fog.

H. Gy. Bajmok. Magyarország és Jugoszlávia között még nem jött létre semmiféle kölcsönös megállapodás az egyik állam polgárainak a másikban való ingatlanszerzése, letelepedése, valamint üzleti tevékenysége iránt.

B. F. Zagreb. A Marica Grófnő operett első premierje Bécsben volt.

Egy hü olvasó, Kula. Utlevelét, hogyha hosszabb ideig akar ott tartózkodni, mint amennyire az szól, ott Bécsben is meghosszabbittathatja az SHS követségnél.

Nostrifikálás, Sombor. A Magyarországon szerzett jogi doktorátust Jugoszláviában elismerik és az illetőt a noviszádi ügyvédi kamara, mint ügyvédjelöltet bejegyzi.

K. I. & K. Kupuszina. A községi pótadó magassága a törvényben egyáltalában nincs számszerüleg korlátozva. Csupán arra nézve rendelkezik a törvény, hogy a 200 %-ot meghaladó pótadó kivetésének törvényességéhez szükséges a pénzügyminiszterium, illetőleg az általa delegált pénzügyigazgatónak a hozzájárulása.

P. J. Mol. A penészt a szarvasbőrkeztyűből legegyszerübben benzinnel lehet eltávolitani.

Sz. S. Szombor. Novoszel Andor Sentán lakik, tanitó. Autogrammot szivesen küld.

Novi Sad, Futoški put 9. Az orvosi diploma elnyerése után még három évig kell tanulnia az illetőnek, hogy a bőrgyógyászatban specializálhassa magát.

Audiencia. Ha Ön királyi audienciára akar menni, az udvari marsalli hivatalnál kell jelentkeznie. Ugyancsak ott tudhatja meg, hogy Őfelsége mikor ad audienciát.

S. G. Mali Idjoš. Filmszinésznek lenni igen nehéz sokkal nehezebb, mint Ön és társai gondolják, és pályázó is állandóan sok van. Beográdi cimet nem tudunk adni. Forduljon esetleg tanácsért, szerb vagy német nyelven a »Fanamet Presbiro«-hoz, Zagreb, Moravska ulica 10. cimre.

O. J. Pačir. Táncmesteri vizsgát a táncmesterek országos szövetsége kebelében működő vizsgáztató bizottság előtt kell letennie. A táncmesterek évenkint egyszer közgyülést tartanak, a közgyülés helye mindig más és más város és a közgyülés alkalmából vizsgáztatják le a jelentkezőket. Az ezévi közgyülést a mult hónapban tartották meg Szomborban, azt még nem tudjuk, hogy a következő közgyülés hol és mikor lesz megtartva.

D. L. Noviszad. Északamerikában a következő magyar lapok jelennek meg: 1. Kanadai Magyar Ujság, Winnipeg, Man Canada, 296. 1/2 Main Street. 2. Martin Himler Weekly, Himlerville Kentucky, U. S. A.

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak FOGPOR - PASZTA - SZÁJVIZ

K. P. Bezdán. Arra nézve nincs semmiféle rendelet a miniszteriumtól, hogy csakis állami irkákat szabad árusitani. Csupán arról van szó, hogy az iskolai feladatokra kell ilyen állami irkákat használni, a házi feladatokat azonban bármilyen más irkákba is lehet irni.

»D« Stari Bečej. A leipzigi őszi mintavásár már meg volt szeptemberben. A legközelebbi, tavaszi vásárt március 2-tól 8-ig fogják megtartani. Egyébként annak idején hirdetni fogjuk a Bácsmegyei Naplóban.

K. G. Nova Crnja. A gyermekét, hogyha magyar anyanyelvü, átirathatja a szerb gimnáziumból a magyarba. Különbözetit a magyar nyelven kivül egyéb tárgyból nem kell tennie. Mindenesetre legjobb ha mindjárt megteszi a szükséges lépéseket az illetékes helyen.

Elvira, Bácska-Palánka. A kezelés kettős irányu, egyrészt az izzadással járó kellemetlen illatot, másrészt az egész jelenséget kell megszüntetni, aminek az oka lehet: vérszegénység, idegesség, amikor is ezt kell gyógyitani. Ha ezek az előidéző körülmények fenn nem állanak, forró vizes szappanos mosást kell alkalmazni. A chrom szappannak is van izzadást csökkentő hatása. Ha már szárazra van letörölve, ugy salicylszesz, vagy salicylpuderral bedörzsölendő.

Keresztsorosrejtvény

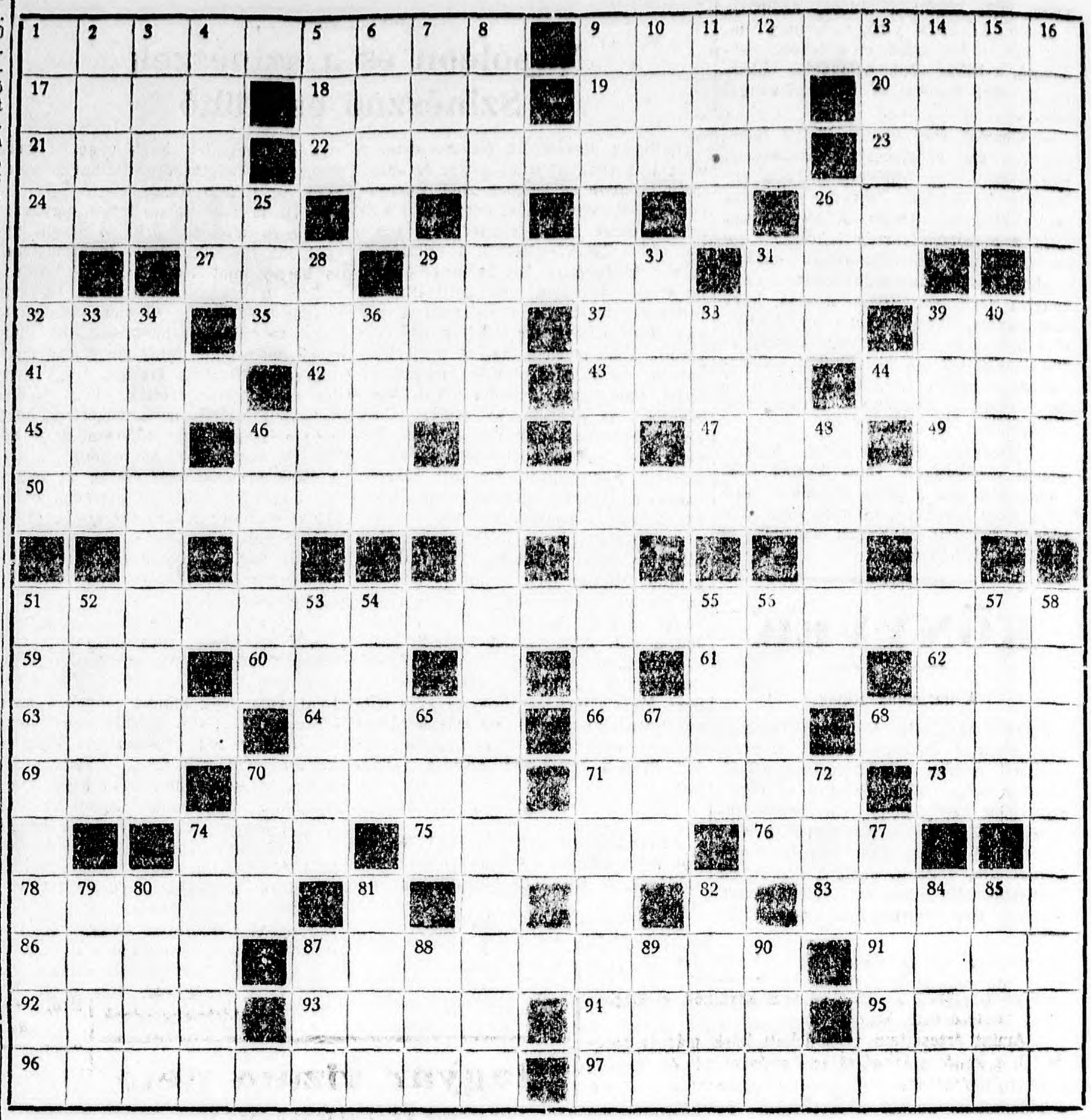

Vizszintes sorok:

1. Ékszer
9. Üldözi a törvény
17. Üvegen van
18. A civakodás görög istennője
19. Régi nemesi családnév
20. Hires bécsi operaénekesnő
21. Ilyen a jól elkészitett étel
22. Aki valamely szolgálatot honorál
23. Táncdarabok, scherzok dallamos középtétele
24. Az angolok egyik délafrikai gyarmata
26. Férfinév
27. A gazda teszi mostanában
29. Folyó Észak-Oroszországban
31. Tesz — németül
32. A 17., 24. és 35-ik vizszintes sorok második betüi
35. Egyiptom uralkodóinak cime
37. A főkönyv »tartozik« rovata
39. Cégek cimében sürün előforduló szó
41. Négy azonos mássalhangzó
42. Testrész
43. Város
44. Helyhatározó
45. Afrikai kérődző
46. Madár
47. A fogadás összege
49. Ideges ember nem türi
50. Raffael egy hires festménye (Vatikán.)
51. Kölcsey verssor
59. Müvészet — idegen nyelven
60. Bibliai alak
61. Cigarettapapir
62. Nem mozdul
63. Iskola
64. Filmgyár
66. Fán van
68. Női név
69. Állam nevének kezdőbetüi
70. Adónem
71. Háziállat neve idegen nyelven, fonetikusan
73. Félhang
74. Kalapgyáros
75. Kevesen fogják tudni, hogy ilyen szinonimája is van a »fék«-szónak
76. Angol kocsi
78. Drótnélküli szórakozás
83. Egy német nyelvjárás neve
86. Jó levegőben van
87. Ha még egyszer annyi volna, mint amennyi van, sem lenne sok
91. Görög isten
92. Hosszu — angolul
93. Kocka — latinul
94. Időegység névelővel
95. Lásd 17-ik vizszintest
96. Szórakozóhely
97. Boccaccio novellás gyüjteményének cime

Függőleges sorok:

1. Skócia fővárosa
2. Szárnyasok belsőrésze
3. Igy is fut a ló
4. A klór és hidrogén vegyülete
5. Külföldi pénz neve fonetikus kiejtéssel
6. Kereskedő
7. Szegecs
8. Panthus trójai hős szavai Trója pusztulása láttán
9. Annyi mint: végső szükség esetén
10. A családfő
11. Szórakozóhely
12. Foglalkozás
13. Hivatalnok teszi
14. Török-tatár néptörzs
15. Dallam
16. A bolgár képviselőház neve
25. Igekötő a forditottja
26. »Marad« szinonimája
28. Egyik ezt teszi, a másik védekezik
29. Nóta
30. Külföldi hires gyártelep nevének kezdőbetüi
31. Női név
33. Hires uszó keresztneve
34. A kereskedő mérlegének egyik fontos adata
36. Hires, nálunk is járt artista
38. Legelőször erre tanitják a kis diákot
39. A »cotillon« magyar neve
40. Uriházak személyzetéhez tartozik
46. Az ókori görög állam fénykora füződik nevéhez
48. Ősi fegyver
51. Az olasz gondolások dala
52. Mars görög pendantja
52. A gabonát tisztitják ezzel
54. Szórakozás, ami semmibe sem kerül
55. Zsebedben csörög
56. Hallgatnia illik
57. Kétbetüs ige főnévi igenévi alakja
58. Vivófelszerelés is
65. Bácskai falu
67. ... nő
70. Szócska, csak összetételekben
72. Időegység
74. Angliában és Amerikában a tulzó nacionalizmus neve
77. Acélba vésett szó — a Gillette-pengén
79. Mutatónévmás
80. Méh teszi
81. Bánatos, szomoru

Nyakkendők óriási választékban hihetetlen olcsó árakon Braća Schönberger-nél Novisad, Jevrejska 6

82. Forma
84. Ázsiai folyó
85. 1919-ig német gyarmat Afrikában
87. Lásd 72-ik függőlegest
88. Több mint vita
89. Angol számnév
90. Lásd 10-ik függőlegest

NYILT-TÉR

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget és vevőinket, hogy

asztalos és mübutorgyárunkat

a mai kor igényeinek megfelelően, saját telkünkön felépitve, a le modernabb ujabb gépekkel felszerelve és megnagyobbitva

Bene Sudarevićeva ul. 54—56. szám alá helyeztük át.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy igen t. vevőinknek

állandó raktárt tartunk különféle butorokból

s árainkat ezen kényelmes épitkezés folytán még mélyebben leszállitsuk. — Arajánlattal az ország bármely részébe ingyen szolgálunk.

Teljes tisztelettel

Szenti és Virág,
asztalos- és mübutor-gyáros

10234

Jónás János ügyében többen fordultak hozzám különböző felvilágositásért, akiknek ezuttal a következőket válaszolom: B.-Topolán, 1913. évben egy kiházasitó egylet alakult, amelynek egyik beltagja Jónás János közismert topolai lakos volt.

Az egyesület vezetése körül büntetendő cselekmények történtek, miért is a szuboticai ügyészségnél büntetendő eljárás indult az egyesület vezetői ellen, amely ügy befejezése után többen bünössek mondattak ki s igy Jónás János is jogerősen el lett itélve 6 hónapra. IV. 1771/1913. számu itélettel.

Amint tudom az elitéltek le is töltötték büntetésüket, csak Jónás János ur nem, de hogy miért nem került mindezideig erre sor, nem tudom, bár magam is kiváncsi volnék reá.

Bizonyára ezt nem tudták az illető hatóságok sem, amelyek Jónás János urat jogerős elitélése után a községi birói székbe ültették, később pedig közgyámmá nevezték ki s emellett több olyan poziciót töltött be, amelyre vállalkoznia nem is lett volna szabad, minthogy ezen tisztségeket kizárólag tiszta multu egyének tölthetnek be, amivel azonban Jónás ur többé nem dicsekedhet.

Bármi oka is annak, hogy ezideig nem került sor büntetésének kitöltésére, tudom, hogy az igazság fegyvere, a törvény mégis győzni fog, minden esetleges intervenció felett s Jónás ur sem kerülheti el kiérdemelt büntetésének kitöltését.

Amint értesültem az érdekelt felek már is megtették a kellő intézkedést az ügyészségnél és igy Jónás ur büntetésének kitöltését hamarosan meg is fogja kezdeni. **Dudás Antal.**

Értesités

A »*Sreća*« jótékony kiházasitó egyesület ezuton értesiti tagjait, hogy a következő kifizetési csoportban az alábbi sorszámu könyvecskék tulajdonosai részesülnek kiházasitási segélyben: 548, 313, 72, 124, 114, 113, 1230, 552, 546 és 148. Továbbá ezeken kivül a 319, 284, 45, 709, 774 és 634. sorszámu tagsági könyvecskék tulajdonosai. Kérjük a helybeli érdekelt tagokat, hogy irodánkban f. hó 20. kezdve jelentkezzenek. A vidéki tagokat levélben értesitjük a kifizetési nap pontos dátumáról. **Vezetőség.**

Hirdetmény

A *futaki uradalomban* számfelettivé vált következő ménesbeli angol magasvérü lovak és csikók kerülnek f. é. *október hó 23-án IRMOVA*-pusztán délelőtt 10¼ órakor kezdődő önkéntes, nyilvános és szóbeli árverésen azonnali készpénzfizetés mellett eladásra, még pedig:

21 drb öreg kiselejtezett ménesbeli kancaló.
4 drb 4 éven felüli heréltló.
6 drb 2—3 éves méncsikó.
14 drb 1, 2 és 3 éves kancacsikó.
12 drb 1, 2 és 3 éves herélt csikó és
23 drb idei mén és kancacsikó.

Az árverésre vasuton érkező t. vevőközönség részére árverés napján »KISZÁCS« vasuti állomáson, — a Noviszad felől jövő reggel 4.43 és 9.40 és Szuboticáról 6.19 órakor érkező vonatoknál, — kellő számu kocsi fog rendelkezésre állani.

Árverési feltételek az árverés megkezdése előtt fognak közzététetni, illetve felolvastatni.

St. Futog, 1927. évi október hó 13-án.

URADALMI JÓSZÁGIGAZGATÓSÁG STARIFUTOG

A szuboticai kir. törvényszék st. 1676—1927. sz. végzése alapján közzéteszem, hogy vb. Szegő testvérek sztarakanizsai cég csődvagyonát 1927 október 17-ikén és a következő napokon reggel 8 órától megkezdetten a helyszinén, Sztarakanizsán, Kralja Aleksandra ul. 9. sz. a. levő üzlethelyiségben a csődbiztos közbenjöttével kicsinyben eladom.

Ugyanakkor kiadom bérbe a Szegő házban levő Bakalic-féle üzlethelyiséget is.

10344 *Batta Péter dr.* tömeggondnok.

Az Apatin—szontai ármentesitő társulat állandó alkalmazásra

keres vizmestert

Az ajánlatok 1927 december 1-ig küldendők be és abban megjelölendő az igényelt javadalmazás. Mellékelendők egyszerü nem hitelesitett másolatban, amelyeket a társulat vissza nem ad a képesitést igazoló iratok, az eddigi alkalmazásokról szóló másolatok. Igazolni kell azt is, hogy ajánlattevő katonai kötelezettségének eleget tett. Ajánlattevők tartoznak az ugyanezen területen levő lecsapoló társulat teendőit is elvégezni.

Ajánlattevőknek az államnyelven kivül a német nyelvet is tudniok kell.

Azok, akik valamely vizmesteri szakiskolát végeztek, előnyben részesülnek.

Broj: 656—1927.

Apatin, 1927 október 8-án.

Az Apatin—Szontai Ármentesitő Társulat igazgatósága.

10197

Csődárverési hirdetmény

Vb. Gilić Milorád könyvkereskedő elleni csődügyben a szuboticai törvényszék St. 2696/1927. sz végzése alapján a csődtömeghez tartozó ingóságok, u. m. könyvek, papir- és irókészleteket 1927 október 17-ikén délelőtt kilenc órakor Szentán, a városházban levő üzlethelyiségben árverésen egy tömegben vagy darabonként eladom.

Szenta, 1927 október 15-ikén.

Dr. Répás Nándor
ügyvéd,
csődtömeggondnok.

Magyar vizum nem szükséges!!

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza

1927. szept. 21-től október 22-ig.

Fenti időn belül a magyar határ *vizum nélkül* léphető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Fenti 30 nap alatt a Budapestre és vissza való utazásra, nemkülönben a Budapesten keresztül eszközlendő átutazásra lényeges vasuti dijmérséklések, továbbá szállodai és vendéglői kedvezmények adatnak

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogositó igazolványok (40 dinár és portó beküldése ellenében).

Szuboticán: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Zmaj Jovin trg 3, a Bácsmegyei Napló fiók-kiadóhivatala (Rádió Reklám), Manojlovićeva ulica 8., Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Közgazdasági Bank, Kereskedelmi és Iparbank.

Noviszad: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Putnik Utazási Iroda, Kereskedelmi és Iparbank.

Velikibecskerek: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Velikibecskereki Takarékpénztár.

Velikibecskerek: Takarékpénztár — Schenker & Co. Filiale (Alekszandrova ul. 13.)

Velikakikinda: Centralna Stedionica, Központi Takarékpénztár.

Szombor: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Pancsevó: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete Népbank R.-T.

Beograd: Putnik Utazási Iroda, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kereskedelmi Megbizott (Beograd, Palata Akademie, tel. 20—23) szerezhetők be.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü hölgyközönséget, hogy bécsi és budapesti tanulmány utamról hazatértem és magammal hoztam a legujabb őszi és téli modelleket, lapokat és a legujabb zsánerü diszitéseket.

Teljes tisztelettel
Garai Ella
női felsőruha divatterem
Szubotica, Alekszandrova-ulica 11.

Hirdetmény

Az apatin-szontai ármentesitő társulat töltésmagasbitási és erősbitési munkálatait (kb. 1,100.000 m³) ki fogja adni irásbeli zárt ajánlatok vagy nyilvános szóbeli árverés utján.

Vállakozók reflektálhatnak az egész munkára, vagy pedig kisebb parcellákra.

Az irásbeli zárt ajánlatok 1927. évi október hó 19. déli 12 óráig nyujtandók be. Az ajánlatok zárt, lepecsételt boritékban a *társulati épitőbizottsághoz* intézendők, ezenkivül letétbe helyezendő a megajánlott összeg 10%-a kaucióképen készpénzben, vagy áll. értékpapirban, ahogyan azt az áll. számvitelre vonatkozó törvény 88. §-a előirja.

Ha az ajánlat nem az egész munkára vonatkozik, akkor pontosan körülirandó a munka helye, a melyre az ajánlat vonatkozik a védtöltésen elhelyezett kilométeroszlopok figyelembe vételével.

Folyó évi október hó 20, 21 és 22-én a helyszinen (védtöltésen) nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Ezen szóbeli, valamint az irásbeli ajánlatok eredménye az épitőbizottság október hó 23-án d. e. 8 órakor tartandó gyülésén fogja tárgyalni. Az épitőbizottság erre vonatkozó előterjesztését az ugyanaz nap d. e. 10 órakor tartandó választmányi gyülés fogja tárgyalni és határozni.

Elkésett, vagy sürgönyi ajánlatok, avagy oly ajánlatok, melyek ezen feltételeknek nem felelnek meg, figyelembe nem vétetnek.

Részletes feltételek és tervek minden nap d. e. 10—12 óráig a társulati irodahelyiségben Apatinban megtekinthetők.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlatukban kijelenteni, hogy ugy a részletes feltételeket, valamint a terveket ismerik és azoknak alávetik magukat.

Ajánlattevőre az ajánlat érvényes azonnal, a társulatra nézve pedig csak akkor, ha a Földmivelésügyi Miniszter Ur a társulat erre vonatkozó határozatát tudomásul veszi, illetve jóváhagyja.

Apatin, 1927. szeptember 19-én.

Broj 590/1927.

Az apatin-szontai ármentesitő társulat elnöke.

Értesités

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy fodrászüzletemben a hölgyfodrászatot is bevezettem. Ondolálás 8 dinár, fejmosás 8 dinár, hajvágás 8 dinár, manikür 8 dinár, bérlet 10 szám 60 dinár. Elsőrendü kiszolgálás.

Kérem a mélyen tisztelt hölgyközönség szives pártfogását.

Veszek kihullott hajat.

Huszák Pál
uri és női fodrász, Aleksandrova ulica 15. Prokesch palota, vasuttól 2 perc.
1057

A Vajdaság legnagyobb és legmodernebbül berendezett

képkeretező és aranyozó

műintézete

F. BACHINGER

Subotica, Aleksandrova ul. 13. Mühely Sudarević eva ul. 34
9933

Kész ruhák

férfi, női és gyermek, **bluzok, szoknyák, felöltők, házi készletek bécsi** divat szerint. Azonkivül **pulloverek, svetterek, mellények és más sok gyermek kötöttáru, kalapok, fehérnemük, harisnyák, nyakkendők** és az összes divatos tárgyak csodálatosan alacsony áron **R. Stermecki nagyáruháza Celje, 27 szám, Szlovénija.** Kérjen mindjárt képesárjegyzéket több ezer ábrával. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaküldöm.
1661

Ha Bécsbe jön, szálljon meg a HOTEL NEWYORK-ban, WIEN

II., Sperlgasse 5 (5 percre a St[illegible]platz-[illegible]) — Tulajdonos: Karl Geiringer

Magyar kereskedők találkozóhelye
Modern komfort — Központi fütés
Folyó hideg-meleg viz — Fürdő
Hall — Rádió — Egyágyas szoba
5 shillingtől kezdve

Belföldön nem kapható
bármilyen **speciális cikket beszerez és elvámolva szállit** elsőrangu wieni bejegyzett cég. Megrendelések lehetőleg mintákkal „Nur Kassa“ jeligére **Rádió Reklam Jugoszlávia Szubotica** postafiók 48 küldendők 10222

Szőlőojtványok
amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcsfák és rózsafák megrendelhetők
Sévár László 10342
mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről
Petrovaradin (Majur) Postafiók 17.
Lerakat Bačeva ulica Árjegyzék kivánatra ingyen!

Akác komlórud 7·00 méter hosszban
kiválóan szép minőségben, előnyösen beszerezhető **Löwy Sándor és József, Budapest, V., Mérleg-ucca 9.** Tel.: 983-17
103

MÉZET
szavatolt tiszta, sürü, világos, elsőrendü minőségben, jó csomagolásban minden mennyiségben ajánl:
Ludwig Ritzmann
méznagykereskedése és méhészeti-vállalata
Novi-Vrbas. Bačka.
Kérjen árajánlatot! Kérjen ajánlatot! 10306

Naptárárusitók figyelmébe!
Mielőtt bárhonnan naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL
1928-ra
Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár
A naptárak még szebb kiállitásban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál
lényegesen olcsóbbak

Ki akar érettségizni?
Gimnáziumból vagy kereskedelmi osztályvizsgákat tenni. Irjon azonnal „Boross—Girdos“ tanintézetnek, Budapest, VIII., Rákóczi ut 57/a. — Teljes siker.
3082

Kereskedelmi tudással rendelkező
uraknak és hölgyeknek
biztos egzisztenciát nyujtok
Felvilágositással szolgál a Publicitas A. D., Beograd, Pozorišna 2 sz. „Existencia“ jelige alatt
10764

Élő- és mű-sirkoszorúkat
müleveleket, virágokat és szobadiszeket legolcsóbb árak mellett — a legdiszesebb kivitelben — ajánl:
„HORTENZIA“ müvirágüzem SZUBOTICA, Dunav altr Puka u. 2 (Sántha szanatóriummal szemben)
9454

Ügyes és bevezetett
képviselőket
keresünk Jugoszláviai sorsjegyek kis havi részletekben fizetendő eladására. Ajánlatok J. C. Zumbulović Beograd, Kralja Petra ul. 52. cimre kéretnek.

Perinum
fenyősó-borszesz a
reuma
legnagyobb ellensége.
Kapható mindenütt

Már tegnap is meggyőződhetett mindenki, hogy
igazat hirdetünk!
Lehetővé tettük a divatáruban is a régi állapotokat
Olcsó pénzért
jó és megbizható árut adunk!
Ezen az uton haladunk és fogunk tovább haladni
Braća Stipančević
női és uri divatárukereskedés
Subotica
Kr. Aleksandrova ulica
0313

Szerezzen örömet gyermekének
és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
a Bácsmegyei Napló könyvosztályában
Ára Din. 75·—
Vidékre 5 din. portóköltség

Különleges modellek
EREDETI PÁRISI KALAPOK
érkeztek
POGANY kalapszalon
tr. Fra J. š. 15. I. em. (Ljubi setić ház)

9371

Butort
izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Trbovljei (Trifail-i)
szén szobafütésre
100 kg. **58·—** dinár, bécsi koksz 100 kg. **85·—** dinár házhoz szállitva kapható
Sipos Sándor Subotica
I. Sokolska ul. 6, Telefon 863
10108

Káposzta
hagyma, gesztenye, rózsaburgonya, dió szükségletét vagontételebben és kicsinyben a legelőnyösebb árban szerezheti be
Grünbaum Adádárnál, Sombor
Mala Crkva ul. 7
0184

Ha kevés a pénze és fázik
menjen a gyümölcspiacon **Lejkó Béla** rőfösüzletébe, mert ott már kaphat **74 dinárért** 140 cm. széles tiszta gyapju **télikabát** kelmét
1308

Saját készitésü **iskola- akta- táskák**
bőrből és vászonból, valamint **ridikülök** legolcsóbban csakis a készitőnél kaphatók:
Schlager Henrik, Subotica
speciális böröndös és bőráru-kereskedése, Aleksandrova ul.
3074

Hölgyközönség figyelmébe
Szenzációs őszi **kalapujdonságaim** és gyönyörü **kalapmodelljeim** megérkeztek
HAN JOLÁNKA Subotica, Városi székház
241

Szervezési munkálatokhoz
akvizicióképes urakat keresünk
a vajdasági városok, községek és falvak területére. Kereseti lehetőség 3—10.000 din. havonta. A házról-házra való járásra feltétlenül vállalkozni kell. Ajánlatokat
„Literaria“, Mavro Heumann,
Subotica, Karadjordjev trg 12 cimre kérünk
10270

Tisztelt Pékmesterek!
Tudomásukra adom hogy csak én garantálok az általam épitett kemencékért (Dupla kemence épitő) 36 éves praksziz.
Jovanović Mihály, Novisad
Kamenička nasalenjene 29. 10452

1 darab használt, teljesen kifogástalan karban levő
Fordson traktor
egy 3 vasu Oliver és egy 4 vasu kulai ekével teljes felszereléssel más vállalkozás miatt
sürgősen eladó
Érdeklődők forduljanak Földvári Bélához St.-Bečej.
Ugyanott jókarban levő használt Fordautók olcsón eladók 10451

Szabóüzlet-megnyitás!
Izléses munka, olcsó árak!
Értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy a **Krámer Antal és Társa** cégtől, melynek 25 éven át szalónmunkása voltam, megváltam és Horváth Lajos házában, Vass-féle vendéglővel szemben
szabóüzletet nyitottam
Minden igyekezetem odairányul, hogy jó és olcsó munkával továbbra is kiérdemeljem régi ismerőseim és barátaim szives támogatását. Tisztelettel
Rukavina István
angol uri szabó
Izléses munka, olcsó árak!
Szabóüzlet-megnyitás!

“Dama“ Divatszalon Subotica
TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

LEVELEZÉS

Intelligens fiatal nő keresi jólszituált intelligens uriember ismeretségét. Jelige »Poesie« Főposta, Subotica 10358

Richmond. Drága kicsi »rabszolgám«!« Kincsként őrzöm minden szavát, minden mozdulatát minden szeretetét, minden csókját Minden csak tegnap volt ma van és holnap lesz Minden, minden... 10377

HÁZASSÁG

Árva vagyok, apa és anya nélkül, 24 éves keresztény hajadon, jó gazdasszony igényeim szerények. Ezuton keresek élettársat. Nagyobb földbirtokom, szép házam és készpénzem van. Jellemes urak leveleit »Őszinte« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 10263

Hölgyek. 34 éves, keresztény, özvegy, nagyvagyonu földbirtokos vagyok. Van olyan nemesszivü hölgy, aki hajlandó volna bebizonyitani, hogy gyermekem igazi anyja tud lenni? Ilyen élettársnak ideális életet biztositok. Nem reflektálok pénzre, csak házi boldogságra. — Részletes ajánlatokat »Anya« jeligére a kiadóba kérek. 10262

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek Szülők, hölgyek urak megbizást elfogadja »Doktorné«, Subotica, Pašićeva 3. I 10436

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhezmenni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetitő iroda, Temesvár. 4. Str. Berteloth 21 1622

FOGLALKOZÁS

Bognár, aki asztalos és kertészmunkát is végez, gazdaságban állást keres. Cime: Pfeifer József, Surján (Bánát). 10407

Besseres Kinderfräulein mit Jahreszeugnissen serbisch und deustch sprechend sucht sofortige Stelle geht auch zu kleineren Kindern. Adresse: Ruzsica Weisz, Osijek III., Zmaj Jovina 34. 10429

Motorgépész, középiskolát végzett, tanult géplakatos, sör, jég- és asztalosgyári gyakorlattal, szerelésekben és gépjavitásokban jártas állást keres. Szives megkereséseket »Gépész-lakatos« jeligére a kiadóba kér. 10409

Elhelyező irodámba ajánlok és keresek szállodai, kávéházi, háztartási személyzetet: nevelőnőt, házvezetőnőt stb. helyben és vidéken. Lang agentura, Subotica Pašićeva 3. I. 10438

Mészégetőmestert, aki a szakmában jártas, keresek Walter István, Bač. 10440

Nevelőnő éves bizonyitványnyal uri családnál állást keres. Beszél és ir németül és szerbül. Cim: Anna Sluga, Tavankut (Sombori vonal). 10432

Készitek elegáns kabátot 100 dinárért, utcai ruhát 50 dinárért. Házhoz jövök napi 40 dinárért. III. Sremska ul 3. 10395

Almolnár vagy molnársegéd, józan életü, szorgalmas, alkalmazást nyerhet Lipkovics és Hubert malomban, Ada. 10345

Főmolnár kerestetik tiszamenti városban, a pályázóktól megkivántatik versenyképes lisztek előállitása és a hibás diagramokért felelősséget kell vállalni. *Pályázatokat a kiadóhivatal továbbit.* 10328

Kifutó vagy tanonc füszerkereskedésbe felvétetik. — Szabó Miklós, II., Masarikova 86. 10384

Cipészsegéd, elsőrendü munkás jó fizetéssel azonnal beléphet. Zombori Pál Padej (Banat). 10314

Fiatal cukrászsegédet keresek azonnali belépésre. — Cim a kiadóban. 10372

Ügyes fiatal cukrászsegédet azonnali belépésre keresek Cim: Varoška Kafana, Vel. Kikinda. 10278

Fiatal segéd a rövidáru szakmából azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban. 10447

Intelligens urileány társalkodónőnek, házikisasszonynak,házvezetőnőnek ajánlkozik. Hasonló minőségben már volt alkalmazva. Bizonyitványai kitünőek. Cime Strossmayerova ul. 6. 10448

Józan és teljesen szakképzett főmolnárt keresünk 3 vagonos magas őrlésü vám- és kereskedelmi malmunk vezetésére. Varga Mihály és Társa, Čantavir. 10343

Intelligens nő bármilyen üzletben elárusitónőnek ajánlkozik. — Leveleket »Szorgalom« jeligére a kiadóba kér. 10424

Szobafestő és mázoló-inas havi fizetéssel felvétetik. J Spitzer, Subotica Štrosmajerova ul. 8. 10283

Elsőrendü iró, számoló cimző és sokszorositó gépeket és azok kellékeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak Paul cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9583

Vincellér, aki szőllőmunkákban, konyhakertészetben és a borkezelésben tökéletesen jártas, több éves bizonyitványokkal állást keres. — Lendvay József, vincellér. Sonta (Bácska). 16265

Legjobban ajánlható nevelőnőket, nyelv- és zenetudással vagy anélkül, gyermekkertésznőket, ovónőket, játszótársakat, egyetemi és zeneakadémiai növendékeket a szünidei hónapokra teljes ellátással (au pair) is ingyenesen közvetit tagjainak: »Pädagogenbund« Wien. IV. Karlsplatz 7. 7537

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Molnársegéd állást keres Cim »Molnár« jelige alatt a kiadóban. 10291

Takaritónőt keresek a délelőtti órákra. Cim a kiadóban. 10398

Munkásnők és egy kifutófiu felvétetik. V. Gajeva ul. 63. 10245

Mérlegképes könyvelő, perfekt szerb, bármilyen állást vállal, félnapos vagy esti könyvelésre is vállalkozik. 10273

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumivulkanizálást. 8678

Ügyes, precizen dolgozó nő ki monogramozás és magashimzésben tökéletes, s ki leányok szakszerü tanitását és további vezetését vállalná, azonnali elhelyezést talál vidéken. Ágynemü és fehérnemü varrásban jártasak előnyben. Jelentkezők »Kézimunka« jeligén a kiadóhivatalba. 10373

Társalkodónőt, izr. vallásut, 40—50 éveset keresek aki perfekt német és szükség esetén a háztartásban is segit, azonnali belépésre idősebb hölgy mellé. Fényképes ajánlatok a következő cimre küldendők: — Lang Jakab, Beli Monastir (Baranya.) 10376

Nőifodrászsegédet, aki szépen ondolál jó bubihajvágó október 20-iki belépésre keresek. Fizetése 1000 dinár, 10% és teljes ellátás Cim: Deli András, Debeljača. 10368

Fiatal füszerkereskedősegéd beszél szerbül, németül és magyarul, azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 10366

Intelligentes deutsches Kinderfräulein wird gesucht Advokat dr. Wilheim, Subotica. 10350

Keresek házvezetőnő-háziasszony-helyettest, aki jól főz és a háziasszonyt a házimunkában teljesen pótolja. Irásbeli ajánlatok Schmolka hirdetőiroda, Noviszad, Jevrejska 7. 10362

Házmesternek gyermektelen házaspár kerestetik Cim a kiadóban. 10349

Füszerkereskedősegéd, beszél szerbül, magyarul és németül, állást keres. Cim Subotica, Paje Kujundžićeva 61. 10347

Értelmes, megbizható kifutófiu felvétetik Spitzer szőrmeáruházában, Subotica Sokolska ulica. 10326

Fényképészsegéd(nő) első rendü negativ és pozitiv retusőr, ki a felvételekben is gyakorlott, azonnali belépésre kerestetik Lengyel Géza mütermében, Subotica 10227

Intelligente Wienerin serbo-kroatisch sprechend in Erziehung Kinderpflege gut bewandert mit Jahreszeugnissen eventuell auch als Stütze der Hausdame sucht entsprechenden Wirkungskreis. Petrossyan Wien III Gürtel 21. Tür 12. 12

Esztergályos munkát legolcsóbban és legjobban Blantz Ferenc esztergályosnál Kulán szerezhet be. 9747

Jó házból való fiu kifutónak felvétetik. Cim a kiadóban. 10232

Főmolnári állást keres elsőrendü szaktudásu, józangondolkozásu fiatalember több éves prakszissal, jó bizonyitványokkal. Szives megkereséseket a kiadó 10233. szám alatt továbbit. 10233

VÉTEL-ELADÁS

Üzletet kisebbszerüt, de jómenetelüt vennék füszeres vagy vegyeskereskedést bárhol, városban vagy községben. Lakás szükséges. Ajánlatokat kiadóba kérek »Biztos megélhetés« jeligére. 10315

Nagy vaskályhát 2 méterest, jó állapotban megvételre keresünk. Lifka-mozi. 10313

Majdnem uj A. E. G. és egy berlini Theatrograf mozigép, komplett, olcsón eladó. F. Kniesel. Staramoravica. 10431

Jólmenő cipőüzlet teljes berendezéssel jutányos áron eladó. Takács János Subotica, Bajai ut 29. 10419

Ford autó, használt, jókarban, kitő hat gumival 10.000 dinárért eladó. Szeles Testvérek, Sombor. 10430

Káposztát, burgonyát vagontételekben is legolcsóbban szállit Vladimir Jakov Stapar. 10402

Somborban a beltéren házat vennék kerttel 130.000 dinárig. Cim »Urania« Sombor, Čonopljanska ul. 16. 10405

Hálószobabutor ágybetéttel szekrények nélkül, eladó Cim a kiadóban. 10406

Láncos magánjáró 8 HP Clayton-Schutleworth gyártmány, eladó. Elcserélném traktorral és 6-os MÁV cséplővel. Varga György Bačko Petrovoselo. 10401

Két üzlethelyiség és mellette két irodahelyiség a főtéren örök áron eladó. Strosmayerova ulica 24, Subotica. 10396

Ford teherautó eladó. Vukovics Antalnál, Preradovićeva 21. 10434

Villanymotorok, 33 HP, 8 HP, 1 HP, eladók. Használható 110—220 Volt váltóáramhoz. Cim: Vladislav Wilhelm, Subotica, Pašićeva ul. 2. 10397

Mindszentekre sirkoszorukat, rendkivül olcsó árban kaphat mindenféle nagyságban tiszta babér alapból rózsa, szegfü, krizantenum diszitéssel. Előjegyzéseket elfogadok, olcsóbb mint bárhol. Kain virágüzlet, Városháza. 10387

Veszek használt, épitkezéshez szükséges épületfát, cserepeket, parkettot, ajtókat, ablakokat, padlódeszkákat, téglát, takarékfüzhelyet. Bővebbet a Palicsi-uti trafikban, Dragolylovicsnénál. 10304

Gesztenyét, szép nagyot minden mennyiségben utánvéttel küldök napi áron. Djuro Vincijanović, Slavonska Požega. 10336

Asztalos-gépek, 10 HP nyersolajmotorral, jutányosan eladók. Bačkogradište Urania. 10356

Sütőde berendezéssel, helyiséggel, lakással együtt, nagyon jómenetelü, betegség miatt eladó. Cim a kiadóban. 10352

Házhelyek a szegedi szőlőkben a vasutállomástól 500 lépésre eladók. Cim a kiadóhivatalban. 10367

Tea és pasterizált vajat sajtot, turót legolcsóbban szállit Kammerer Wendel Apatin. 10365

Eladó ház 22.000 dinárért 2 szoba, 2 konyha és kamra, azonnal beköltözhető. Rajnic-falu 21. Bővebbet fodrászüzlet, VIII., Crnojevićeva 2. 10380

Gyönyörü müköböl faragott virágállvány, hallba alkalmas, eladó. Sokolska ul 2. I. 10441

Üzlethelyiség portáléval kiadó. Rollós boltajtó eladó. Aleksandrova ul. 11. 10161

Eladók magasanfekvő szép házhelyek. Szegedinski put Tállasy kert, menhely mellett. 10443

Meidinger és vaskályha, uj fehér előszoba fal, két uj világos keményfa szekrény eladó. Zmaj Jovina 2. 10442

Eladó »Opel« kisautó, kitünő karban, villamosvilágitással, »Massey-Harris« 4½ HP álló gőzkazán cca 4—5 qum fütőfelülettel, stabil fekvő gőzgép, két cilinderes, cca 6—8 HP, álló gőzmotor cca 3 HP, Gaumann strapamozigép. A gépek üzemképes állapotban vannak és olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett is eladók. A. Kovač, Sombor, Kralja Petra 2. 9984

Szuboticán, főtéren, jóforgalmu hentes-mészáros-üzlet gépekkel, teljes felszereléssel kedvező feltételekkel eladó, vagy kiadó. Cim a kiadóban. 10280

Téli alma eladást megkezdjük. Piukovits-iroda VI., Jelačićeva ulica 4. 10224

Szlavónbródban gyári és vasutas negyedben levő jólmenő vegyeskereskedés más elfoglaltság miatt kedvező feltételek mellett eladó. A közeli 5 gyárban és vasuti műhelyben közel 4000 munkás dolgozik. Biztos megélhetés. Esetleg az ötlakásos ház melyben az üzlet van kedvező fizetési feltételek mellett is eladó. Bővebbet Blau Szofia urnőnél Szlavónbródban. 10285

Téglagyár (kőrkemence) nagyforgalmu, Vinkovci melletti tiszta német községben, 220.000 dinárért eladó. »Bömches« ügynöksége Bačka Topola. 10199

Fajgalambok, csirkés, prima, eladók. Pilić Emil, Mol 10196

40 hold elsőrendü szántó nagy angolparkos kastéllyal cselédlak, gazdasági épületekkel, teljes felszereléssel vasuthoz közel, topolai járásban, jutányos áron eladó. »Bömches« ügynöksége Bačka Topola. 10286

Gyönyörü villa 13 hold elsőrendü földdel, benne termő szőlő, szép gyümölcsös buzával bevetett szántó, gazdasági épületekkel, Oriovácon 250.000 dinárért eladó esetleg bérbeadó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10287

Szuboticán két üzlethelyiség és két szoba a főtéren, uj palotában, örök áron eladó. Bővebbet I., Strosmajerova ul. 24. 9859

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza, aranyórák, láncok, ezüstbot és óra, aranygyürük, briliáns és gyémántgyürük, aranytmérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb irógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

Nyersolajmotor, -kompressor nélküli, 6 lóerős Deutz-féle, egy éve üzemben, eladó. Megtekinthető Tükörgyár, Starakanjiža. Ugyanott igen olcsón eladó egy 50 cm-es papirvágógép. 9805

Mélyen leszállitott áron

Uj divatüzlet Somborban

Szerb templommal szemben

Djura Konjović

Telefon 363

Megérkeztek nagy választékban őszi, téli, női és férfi ruha és kabátszövetek, ugymint:

Ruha-, kabátselymek, paplanselymek és atlaszok, vásznak fél és tiszta len, barchetek minden szinben

10423

Mélyen leszállitott áron

Elsőrangu, önálló, dolgozni tudó francia **munkásnőt keresek Malvin salon** Novisad, Jevrejska 18 10230

TŐKE

Épület-, butor- és portál- **asztalos** Palmotićeva ul. 20. Tanonc felvétetik.

Használt pálinkás és boros **hordók** 15 literről 46 hektóig **eladók** NOJCSEK GÉZA SUBOTICA 6123

KORZÓ MOZI

Vasárnap utoljára

Jozett kisasszony a feleségem

Október 17—19 Hétfő—szerda

LYA DE PUTTY ADOLPHE MENJOU

Sátán keservei

LIFKA MOZI

Vasárnap utoljára

HARRY LIEDKE, OSSY OSWALDA ujdonsága

VIHAROS ÉJSZAKA

Hétfőtől naponta

Gyurkovics lányok

Herczeg Ferenc regénye után

Eredeti zene, énekes és táncos revüvel!

Előadások kezdete mindkét moziban 4, 6 1/2 9 órakor

NEM KELL ÚTLEVÉL ÉS VIZUM

az orvosoknak, hogy külföldre utazzanak vásárolni, mert mindennemű orvosi müszert és betegápolási cikket legolcsóbban vehetnek

TENNER ORVOSI MÜSZERDEPOTBAN

Subotica, Korzó 11. sz. (Ügyeljen a cégre)

Komplett felszerelések. Nikkelezés, élesitós, javitás

»ORCO«

az arisztokrata svájci sajt. Kérje mindenütt!

Képviselet:

Fr. Srdar & Co. Zagreb, Djure Deželića Prilaz 81

100 dinártól filckalapok

Eredeti velour- és bársony-modellek a legnagyobb választékban!

Pogány kalapszalónban

Szubotica, Trg Fra Ješe 15. sz. I. emelet

Füszer- és csemegeszükségletét

Kovács és Gelányi

üzletében Rudics-kitérő. Tel. 8—45 szerezze be

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tételt is házhoz szállitunk!

2538

TEKSTIL

Részletfizetésre

adunk mindenfajta szövetet és vászonárukat

Manufakturno skladište Kézmüárukereskedés

Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozicikkeket és

FILMEKET

legjobb minőségben szállit vezérképviselet:

Orient-Film D. D.

Subotica

6134

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

Grand Hotel Boulevard

Hétfőtől—szerdáig

A variete gyermeke

Film a müvészvilágból Főszereplők:

LIL DAGOVER, HANS MIERENDORF

A három világjáró

Előadások kezdete délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor

APOLLO, NOVISAD

Okt. 13, 14, 15, 16,

A szezón legragyogóbb filmműve:

CASANOVA

Szerelmi regény 2 részben 12 felvonásban. Mindkét rész egyszerre! Főszerepben:

IVAN MOŽUKIN

Csodaszép felvételek!

Szinezés, amilyen filmen még nem volt látható

Vohanka-féle 32 colos daráló felszerelés, 2½ tonnás Fiat teherautó, egy Ford-autó és két álló kazán eladó. Bálint Károly, Staramoravica. 10062

Lokomobilt, 12—15 HP nem magánjáró, jó állapotban, keresek megvételre. Hacker Károly, Pancsevo. 10268

Gőz és motoros cséplőgarniturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vizvezetéki felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

505. Fiat-autó, mely jókarban van, azonnal eladó jutányos árban. Löwi Béla kereskedő Senta. 10201

Patent könyökprés, Kirheis gyártmány, kifogástalan állapotban, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 10207

Hulladékólmot és rezet vesz Szabó szerelő, Subotica Zmaj Jovin trg, Minerva palota mellett. 10173

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leányköpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

Speciális szépitőszerek, elismert egjobb készitmények: szeplő-cremek, pattanás és zsiros arcbőr ellen gyógyitó vizek, nappali és éjjeli krémek száraz arcbőrhöz — tégelyenként 50 din., üvegenként 60 din. — Utánvéttel küldi »Lea kozmetika« Beograd, Palata Luxor. 7097

Jókarban levő ház eladó. Nagy András, Mucsi-telep 70/1. 10348

Fordson-traktor, háromvasu Oliver-ekével, 1 éves 42 colos Magyar Állami szivógáz magánjáró garnitura, 1 uj körfürész 5—6 HP Benzmotorral és 1 Hofherr-elevátor más vállalat miatt eladó. Aman Antal, Temerin (Bačka). 10363

Telek házépitésre alkalmas, beltéren, olcsón eladó. Pallas reklámiroda, Kujundžićeva ul. 4. 10359

Használt vasrácsot minden formában veszek. Cim a kiadóban. 10337

Uj vasuti köpeny és egyenruha, használt civilruha, télikabát, varrógép, képkeretek, függölámpák, eladók. Željeznička ul. 3. 10329

Eladó egy modern ház a mely áll egy négy szobás urilakásból amelybe a vevő azonnal beköltözhet, két kisebb gyermek és személyzeti szobákból, nagy üveg folyosó, fürdőszoba, konyha éléstár, pince, padlás stb. mellékhelyiségekkel, ehez van még 3 szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel. Bővebbet Hotel National irodájában. 10324

Salonbutorok és vitrin perzsa kabát és szőnyegek eladók. Balog Lina cég. 10321

Jóforgalmu éjjeliüzlet házzal együtt családi okok miatt eladó. Cim a kiadóban. 10308

Bérház, Becskerek város központján, egy, három, négy, öt, négy szobás lakással, faudvarral olcsón eladó »Bömches« ügynöksége, B. Topolán. 10288

85 hold elsőrendü szántó nagy szállással Krnjaja alatt a sztaramoravicai határban, egyben vagy megosztva olcsón eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10289

Háztartási és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők: Edények, sziták, kosáráruk, alpacca evőeszközök, kefeáruk, lábtörlők nagy választékban **Ehrenfreund** Géza üzletében, Subotica, Rudić ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Gumi- és combiné-füzők fehér és szines, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Hat láno jóminőségü föld Palicson dr. Vass ügyvéd és Šarčević (Kučera) Iván szomszédságában eladó. Érdeklődni dr. Sóti Imre ny. városi főügyésznél, Stara Kanjižán. 10214

Őszi-téli kabátok, kosztümök, utcai és alkalmi ruhák legjobb szabással, legizlésesebb kivitelben készülnek Faludi Anna divatszalonjában, Aleksandrova (Kossuth utca) 9, Halbrohr-házban. 9667

Brilliánst, arany- és ezüstékszert, tört aranyat, régi aranyat, ezüstpénzt, zálogcédulákat legmagasabb áron vesz Josef Kaltnecker, Osijek I, Županijska ul. 22.

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba kiadó. Sudarevićeva ul. 14. 10426

Butorozott szoba 1—2 személynek, ellátással is, kiadó. Lakner, Palići ut 126. 10403

Csinosan butorozott szoba kiadó. Jelačićeva 8. I. emelet. 10404

Teljes ellátást kaphat jó házból való leány, vagy fiu egészséges lakásban. — Ugyanott butorozott szép utcai szoba kiadó. Cim: Fischerné Kutna Cecil, VI. Petrogradska ul. 6. 10394

Deákleány felvétetik teljes penzióra uri családhoz: zongorahasználat, francia és német társalgás. Cim a kiadóban. 10385

Háromszobás szabadlakás azonnal kapható. Beltéren nagyobb utcai suterén, üzlet, családi házak eladók. Lang agentura, Pašićeva 3 I. 10437

Kiadó lakások és üzlethelyiség. Füszerberendezés eladó. Közelebbi cim kenyérgyárban. 10378

Gyermektelen házaspárt házmesternek felveszek. Cim a kiadóban. 10374

Butorozott szoba egy vagy két ur részére kiadó. I., Sudarevićeva ul. 9. Ugyanott pincehelyiség kiadó. 10299

Két- és háromszobás szép lakások azonnalra olcsón kiadók. Hilda-villa, Palić. 10351

Kétszoba-konyhából álló lakást keresek, lehetőleg Szubotica belterén. Cim: Telefon 226., Szubotica. 10316

Házmestert, gyermektelent azonnalra keresek, Sombor Kralja Petra 30. 10311

Sentán háromszobás lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Jovitsnénál, Baromfipiac 3. 10382

Uccai butorozott szoba gyermektelen házaspárnak kiadó. Skotus Viatora ulica 64 10423

Eltünt szolgálati helyéről Szolotski Imre 15 éves fiu 1927. augusztus 7-én Srpski Miletics-ről, ahol Weber Jakabnál szolgált. A fiu középmagas, barna, fekete bársony nadrágot viselt mezitláb papucsban távozott. Aki tud róla, azonnal közölje apjával Szolotski Istvánnal, Doroslovón. 10386

Szoba, előszoba, konyha és speizből álló lakást keresek lehetőleg a beltéren. Cim a kiadóban. 10440

Feles konyha és gyümölcskertészt, lehetőleg gyermektelent vagy felnőtt családdal keresek. Szegedinszki put Tálassy kert, menhely mellett. 10444

Butorozott szoba, két személy részére esetleg étkezés kiadó. Ciril i Metoda trg 1/D (kisköz). 10218

Bicsérdy, Halál legyőzése cimü müvet 80 dinár beküldése ellenében megküldi Garamszeghy Dezső Novivrbas. 10007

Rövidáruüzlet kevés áruval forgalmas helyen fötéren jutányos áron azonnal átadó. Cim a kiadóban. 10292

Kerestetik kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, a lakás törvény alól felmentve. — Ajánlatokat személyesen vagy levélileg Dr. Popović Pravni Fakultet Subotica. 10297

Buza alá kiadó 2—4 lánc föld a napkeleti ugarakban. Érdeklődni Palics-fürdő, Lévay-villa. 10298

Butorozott szoba villanyvilágitással, konyhahasználattal kiadó. II., Pliarska ul 4. 10255

Már 20 éve ismert Larucin-kapszulák legjobban beváltak hugycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszertárakban 20 D. dobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszertár Szubotica 95

Butorozott szobát konyhával keres gyermektelen házaspár. Cim: Fischer-nyomda, Šenoe ul. 12. 10229

CENTRALNA BANKA

ZÁLOGINTÉZETE

Subotica, Aleksandrova 4

Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Nizza »Danube« Családi Otthon. Butorozott szobák Minden kényelemmel ízlésen berendezett szobák 15—50 frankig. Felnőtt leányok hosszabb időn át teljes ellátásban részesülnek (Pension). Cim: Direction de la Maison de Famille »Danube«, Jovanovitch, 20 Avenue de la Victoire, Nice, France. 9776

A dél- és északamerikai államok jegyzékét (beleértve Kanadát is), valamint tájékoztatót arra nézve, hogy miként lehet azokba az államokba utazni, küld a Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. A könyvnek ára 35 dinár, mely előre fizetendő, lehet beküldeni posta- vagy okmánybélyegekben is. — Kérjük a megrendeléssel sietni, mivel csak korlátolt számban nyomattuk a könyvet. 7628

Lakást, több szobából állót keres november 1-ére dr Skalier, I., Poštanska ulica 9/I 10330

Vese, hugyszervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukorbajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu

Salvator-forrás

6745

a legelsőbbrendü gyógytényezőnek bizonyult

Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üditő-ital

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Vojvodina és Szrém részére **Brača Celiković,** Novisad

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB 9640

TESLIĆI GŐZFÜRÉSZ

TESLIĆI RETORTA FASZÉN

LUDOVIC HUBERT I SIN

NOVISAD, POSTAFIÓK 25.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

vetkeztével nem lehet majd száraz falevelet találni. Az esős évszak pedig rájuk köszöntött, heteken át szakadatlanul zuhogott a zápor és Pali hiába dörzsölte a kovaköveket és hasztalanul tartotta azokhoz az átázott faleveleket, sehogy se volt képes lángot gyujtani.

Hosszu hat hét után végre megszünt az eső.

Másnap hajnalra a szigeten ismét nagy lármára ébredtek föl. Kiderült, hogy a szomszédos sziget emberevői támadásra használták föl az első esőmentes éjszakát. Minden ellenséges harcos kezében égő fáklya volt.

Pali emberei valamennyien igen nagyon megijedtek és tisztába voltak vele, hogy itt az utolsó órájuk. Az emberevők már kezdték bekeriteni őket és vésztjóslóan vicsorították a fogukat s ezzel is mutatták, hogy egész komolyan föl akarják őket falni.

A helyzet kétségbeejtő volt. Mindenki Kilics Pálra nézett, hogy tudna e még segiteni. Pali rövid ideig gondolkozott és végre csak ennyit mondott.

— Tartsátok őket szóval reggelig.

Ez nem is volt nehéz feladat. A vadnépeknél amugyis szokásban van, hogy a harc megkezdése előtt a vezetők rendszerint előbb szóval veszekednek egymással. Pali szavaira tehát a törzsfőnök odaállott az emberevők főnöke elé és durva szavakkal szidni kezdte azt. Az pedig ugyanilyen válogatott gorombaságokkal válaszolt. Igy feleseltek aztán napkeltéig. Mikor aztán a nap már jó magasan állott a láthatár fölött, Pali jelt adott csendre és odaszólt az emberevők főnökéhez:

— Te a villámmal akarsz minket legyőzni, melyet tőlem loptatok. De én mégis erősebb és hatalmasabb vagyok, mert én a nap segitségével győzlek le benneteket.

— Hogyan akarsz minket a nap segitségével legyőzni — kérdezte az emberevő — hiszen a nap ott ragyog az égen.

Ezzel felmutatott az égre, ahol a nap fényesen ragyogott.

— Majd lehozom én a napot — válaszolta Pali, aki éppen szemben állott a nappal.

Pali belenyult a zsebébe és előhuzott egy kis kerek tükröt, melyet még hazulról hozott magával. Nem csinált mást, csak azt, amit gyerekek gyakran megtesznek, ha verőfényes napon játszanak. A kis kerek tükröt a nap felé tartotta

és az abban összegyülő erős napsugarakat az emberevők szemeibe irányitotta.

Az ellenséges főnök a szeméhez kapott, aztán az iszonyat kiáltásával dobta magát a földre.

Pali sorra jártatta a tükörrel a napsugarakat az emberevők arcán. Valamennyien földreborultak, eldobálták a fáklyákat — melyeket a két főnök beszélgetése közben többször cseréltek ki frisekkel — és azt kiáltozták, hogy megadják magukat.

Pali akkor elhatározta, hogy a legyőzött ellenségtől hadizsákmányt kiván.

Magához intette a legyőzött emberevők főnökét és legelőször is azt kérdezte tőle, hogy mi a neve.

— Mitusu — felelte az reszketve, mert attól félt, hogy Pali ujra a szemébe villogtatja a napot.

Mitusu ugyanis nem tudta, hogy ezt a dolgot ő is meg tudná csinálni, ha a kezébe kaphatná a kicsi tükröt.

Pali igy szólt hozzá:

— Nos hát, ide figyelj, Mitusu. Te és valamennyi harcosod megérdemelnétek, hogy az én embereim megegyenek benneteket. Azonban én kegyelmes akarok lenni hozzátok. De ennek ára van. Nektek egy nagy csónakot kell számomra késziteni, olyat, amelybe kétszer hat ember belefér. Legyen a csónaknak vitorlája és minden ember számára evező. A csónakot azonkivül tele kell rakni annyi élelmiszerrel, hogy az a kétszer hat embernek két hétre elég legyen.

Mitusu igy válaszolt:

— A csónakot megcsináljuk és azt ugy szereljük fel, amint kivánod. De, hogy azt megcselekedhessük, haza kell mennünk.

Kajánul vigyorgott, mert azt gondolta magában, csak legyen egyszer a maga szigetén, sose látja őt többé ez a rejtélyes erejü fehér fiu, aki most már másodszor legyőzte harcosait.

Pali azonban átlátott az aljas szándékon és igy szólt:

— Add ki a parancsot embereidnek, hogy tüstént térjenek haza és csinálják meg a csónakot. Te pedig tiz legjobb harcosoddal itt maradsz. És nehogy eszetekbe jusson megszökni, mindaddig, amig a csónak idekerül, meg lesztek kötözve és egy sátorban fogtok feküdni.

Mitusunak ez a dolog nem volt inyére, alkudozni pró-

ne légy beteg. *Papp Bözsi.* Köszönöm érdeklődésed, én is minden jót kivánok neked. *Vághy Lily.* Ejnye, ejnye, Lilyke! Hát szabad ilyet tenni. Balázs bácsi reméli, hogy megváltozol és továbbra is jó kislány leszel. *Többeknek.* A *Habostorta* boritólapjai rövidesen elkészülnek és akkor mindenki megkapja. Addig türelem gyerekek!

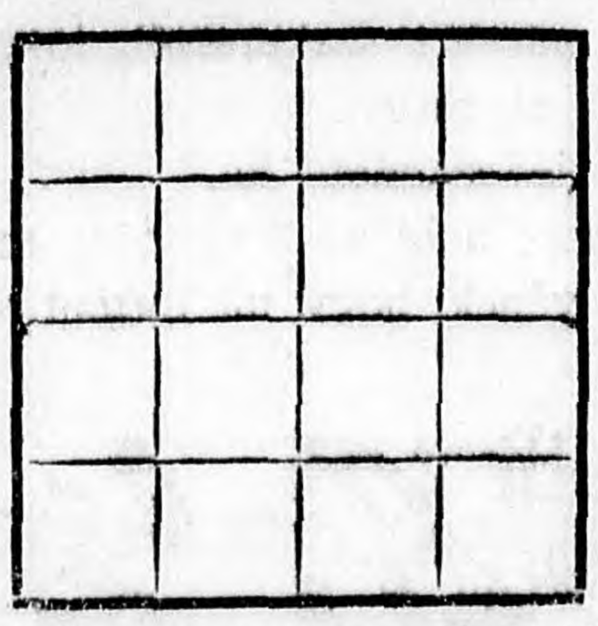

B I I K K A A A A A A A R M M P Z

Ezeket a betüket ugy állitsátok össze, hogy felülről lefelé és balról jobbra ugyanazok a szavak jőjjenek ki

1. Állat
2. Ilyen szarvas is van
3. Szerszám, a földmivelő használja
4. Mutató névmás

Beküldte: *Deutsch* Magda.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenmelléklete

Subotica, 1927. október 16. 42

Vasárnapi Bácsmegyei

Vasárnapi Bácsmegyei,
Ki mit keres ott meg leli.
Kicsiny gyermek és nagy diák.
Felnőtt ember, ki tudni vágy.

Első a komoly politika,
Benne Davidovics Ljuba.
Második a genfi ház,
Benes, Briand itt vitáz.

Harmadik a napról-napra,
Kis történetkéket hozza.
Negyedik a hirek sora,
Öt világrészt össze hordja.

S a tárca, — kimagasló része,
Az olvasó csemegéje.
No meg itt az irodalom.
Hogy rajt' nem alszik senki mondhatom.

De a diákok nagy része,
A müveltséget kutatja benne.
Siet megfelelni rája,
S az ő neve is ott lesz az ujságba.

Egy bácskai fiu

viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre 8

Mikor a harci lármából azt vette ki, hogy az övéi megfutamodnak, akkor magához vette a kókuszdió héjat a tüzzel, betakarta széles falevelekkel és a tengerpart felé sompolygott vele. A faluban nem látta a lopást senki, mert mindenki a tengerparton volt, hogy lássa az ellenség megfutamodását. Hukahi — igy hivták a tolvajt — nem arra felé ment, ahonnan a harci lárma hangzott, hanem a sziget ellenkező oldalára sietett. Ott szépen lebocsátkozott a tengerbe, a kókuszdiót a tüzzel az egyik kezében magasra tartotta, a másik kezével pedig uszott.

Hukahi órák mulva fáradtan és elcsigázva érkezett meg a szigetre, amelyen az emberevők laktak. A harcosok akkor már otthon voltak és vezetőjük sátra előtt ülve borzalommal mesélték átélt kalandjukat.

— A villám volt a kezében — mondta az egyik.

— Piros kigyó volt a kezében — szólt a másik — és ahová a kigy nyelve ért, rettenetes fájdalmat okozott.

— Jó volna bizony, ha nekünk is volna ilyen fegyverünk — sóhajtotta a főnök.

— Van — hangzott hirtelen egy harsány hang a bokrok közül.

A beszélő Hukahi volt, aki minden szót hallott és a következő pillanatban előlépett.

A kókuszdió héjjáról ledobta a széles takaro leveleket és megmutatta a tüzet a körülötte álló szigetbelieknek.

A csudálkozás, megrettenés és bámulat kiáltása hangzott föl egyszerre.

Hukahi ezután megmutatta nekik, amint azt a másik szigeten látta, hogyan lehet a tüz segitségével fáklyát gyujtani.

Az emberevők hamarosan megtanulták, hogyan kell a tüzet száraz falevelekkel és galyakkal táplálni.

Kilics Pali szigetére ettől fogva rossz napok következtek. Pali nagyon jól tudta, hogy miért kell a tüzet vigyázva őrizni. Nem csak azért, mert a kovakővel nem lehet mindig könnyen boldogulni, hanem azért is, mert az esős évszak bekö-

REJTETTKÉP

Hol a harmadik utitárs?

bált. Azt mondta, hogy nélküle nem tudják a csónakot megcsinálni, már de Pali nem hallgatott rá és kijelentette:

— Ha még soká akadékoskodsz, megparancsolom embereimnek, hogy hozzanak kék festéket és mázolják be vele az arcotokat.

Pali tudta, hogy ennél nagyobb gyalázat vadembert nem érhet, mert azoknak az arcát szokták kék festékkel bekenni, akik a horcban gyáván viselkedtek. Erre Mitusu beletörődött sorsába. Tiz legjobb harcosával félreállott, a többinek pedig kiadta a parancsot.

— It giped ketejnem, kotójlanics tokánlocs sé köttázok iken!

Ezzel azt mondotta, hogy menjenek haza, csinálják meg a kivánt csónakot és ha elkészülnek vele hozzák el.

A legyőzött vadak leborultak főnökük elé a földre és fülüket annak lábaihoz érintették, ez azt jelentette, hogy a parancsot jól hallották és tapossa el őket a lábával, ha azt hiven nem teljesitik.

Hogy fog bámuli társa,
Majd eszesnek nyilvánitja a tanára
És a gondolattól már elore hizik
Hogy jutalmat nyer, ebbe szentül bizik.

Kicsik, nagyok, papák, mamák
Az orvosok cikkét olvassák
Istenkém hát ilyen is van?
Nem volt ez a mi korunkban.

Az unokákat óva intik
Ki engedni alig merik.
Szinház; a nagy Csillagokról
Szerelemről, interjuról.

Öreg nagyságos urak
Szájukba nagy szivart dugnak
Elégülten fujnak egyett
Tőzsdén a valuta emelkedett.

Keresztrejtvény száz kérdéssel
Ha megfelelsz, ugy bólcs leszel
A kis mágikus kocka
Törheted a fejed rajta.

Hát a kis »Habostorta« lap?
Minden jó gyermek nagy szeletet kap.
Van sok szebbnél-szebb mese,
Hazai, keleti, török s arab rege
És a kicsinyek oda nem adnák
Bár igérnél érte egy igazi tortát.

Hollósy Erzsi

Az alvó oriás

Az erdőben elaludt egy óriás. Ugy horkolt, hogy a fák koronája megremegett, mintha vihar rázta volna.

Arra haladt szekerével egy parasztt.

— Okosabb lett volna ilyen nagy szélben otthon maradnom, — gondolta, de ha már elindult, nem forduljhat vissza.

Mikor az óriáshoz ért, hegynek nézte és felhajtott rá szekerével. Elért az óriás orrához.

— Hát most merre? Itt két alagut is van!

Azzal behajtott az egyik alagutba.

Az óriásnak nagyon csiklandós volt az orra, hatalmasat prüsszentett s a parasztt szekerestől, lovastól két méttőldnyire repült ki az alagutból.

Fejcsóválva tápászkodott fel.

No, ilyen vihart még az öregapám se látott s hazaérve elmesélte a feleségének, hogy mi történt vele.

Hogy megegyültai. Maskor vigyázz magadra és Lackám, hogy megegyültai.

Arnold Laci. Ortiök rodra. A borítólapot is megfogod kapni. *Pinter Irénke.* Vari szoszerint el. Majd irsz te jobbakat is és azokat leközölik a Habostrtában. Balázs bácsi idvözöl. *Pinter Irénke.* Vari szoszerint el. Majd irsz te jobbakat is és azokat leközölik a Habostrtában. Balázs bácsi idvözöl.

Nagy Gizella. Versed nem sikerült kislányom, de ez ne keserítsen el. Majd irsz te jobbakat is és azokat leközölik a Habostrtában. Balázs bácsi idvözöl.

A legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Dénes.*

Megfejtettek: Ujvári Manicka, Dragán János, Kovács Ibolya, Vitsek Marisska, Nusi, Pinter Irénke, Berky Ilike, Fenyves Pali és János, Papp Bözsi, Arnold Laci, Szebellédy István, Komlós Csöppi, Waldmann Agica, Novák József, Ney Manicka, Nagy Gizella.

A jutalmat Waldmann Agica nyerte el.

ÜZENETEK:

mot építtetek s ahhoz kellene. Küld hát fel az Amanda mestert. Hogy hozan jut el hozzám, megmondja az Amanda festő.

A király nagyon megörült a levélnek, előhivatta a faragómestert s felolvastatta neki a levelet.

— No, ez bizonyosan a festő csalafintasága, — gondolta az, — de majd csak kitalálok valamit.

Hogyan juthatok el felséges atyádhoz? — kérdezte a királytól.

A festő megadta az utasitást:

— Nagy máglyát kell rakni illatos olajfából, annak a közepére kell állni s mig a trombiták harsognak, a katonák meggyujtják a máglyát s füst szárnyain felrepülsz az istenek országába.

— Jól van, engedelmsekedem, csak azt kivánom, hogy a házamtól nem messze lévő réten rakják a máglyát s hét nap mulva utazhassam.

Ezt a király megengedte. A faragómester pedig pedig hazament s egy hét alatt alagutat ásott házától a rét közepéig, nyilását lefedte kőlappal s betakarta füvel.

Eltelt a hét. Nagy tömeg gyült össze a réten, mindenikük illatos olajfahasábot hozott magával s azokból hatalmas máglyát raktak. A király is megjelent kiséretével, a ttrombiták megharsantak, a máglyát meggyujtották, a faragómester pedig mikor a füst eltakarta, felemelte a követ s szépen hazament.

— Nézzétek, ott száll a mester! — kiáltott a festő örömében, hogy megszabadult vetélytársától.

A faragómester egy hónapig ki sem mozdult a házából, csak keveset evett, hogy sovány és sápadt legyen. Egy hónap mulva fehérben öltözve megjelent a király előtt.

— Hogyan, te visszajöttél? — csodálkozott a király.

— Igen uram! Atyád üdvözletét és ezt a levelet hozom neked s átadott egy hamisitott irást.

— Samuk-Szakitsi fiamnak!

Örömmel hallottam, hogy bölcs uralkodásod alatt egyre gazdagszik az ország. Itt küldöm a faragómestert, pompásan végezte a dolgát, jutalmazd meg gazdagon. S most a templomi képek elkészitésére küld fel a festőt. Ugy jöjjön, mint a faragómester jött.

Hét nap mulva számára is meggyujtották a máglyát.

S amit másnak szánt, az ő sorsa lett: az illatos fával együtt égett el.

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója **Irta Kóró Pál**

Megszeppenve kérdeztem:

— Hová akar vinni a papa?

— Az iskolába, mordizomadta!

Annyira megijedtem erre a kijelentésre, hogy ijedtemben lecsücsültem a földre. Rettenetes érzés vett rajtam erőt. Az iskoláról eddig csupa borzalmas dolgokat hallottam. Olyan hely az, ahol a bocsoknak egész napon keresztül nyugodtan kell ülni, hancurozni, nevetgélni nem szabad, figyelni kell és nem elég, hogy ott muszáj tanulni, hanem még otthoni feladat is van, ugy, hogy a szegény bocsok idehaza is egyre leckét irnak és tanulnak. Mindennek a tetejébe pedig ott van a tanitó ur a bottal, mellyel minden semmiségért lesujt a tanulókra.

— Szépen kérem, papa, — könyörögtem majdnem sirva, — hagyjál engem még itthon, mert én még igen kicsi és fiatal vagyok a tanulásra.

— Mordizomadta, — kiáltott rám a papa, — nem hagyod mindjárt abba a bőgést! Nagy kamasz vagy te már és maholnap butaságban nősz fel. Iskolába mégy, tanulni fogsz és punktum! Mordizomadta!

Nem mertem többet ellentmondani, mert észrevettem, hogy a papa kezdi pipájából a szárat kicsavarni és tudtam, hogy a pipaszár rámnézve rendszerint veszedelmet jelent. Azért tehát hallgattam és megadtam magamat a sorsnak.

A papa aztán bekiáltott a házba:

— Zsuzsánna asszony, hozza szaporán rendbe ezt a bocsot, mert viszem beiratni az iskolába.

Párc perc mulva megjelent az ajtóban Hümmöge Zsuzsánna néni, a gazdaasszony és szakácsnő, aki mamám halála óta van nálunk és vezeti a háztartást. Hümmöge Zsuzsánna néni nevelt fel engem és ugy szeret, mint a saját gyermekét. Mikor kilépett a házból, kötenye csücskével törölte ki szeméből a könnyeket, melyek arra a hirre szöktek oda, hogy engem az apám iskolába visz.

— Hát van szive a nemzetes urnak, — sipitozta, — hogy ezt a gyenge bocsot az iskolába kényszeriti ahelyett, hogy szabadjára hagyná. Lám, én se jártam iskolába és mégis meg vagyok.

Es ezzel felmutattam a kiló csokoládét, amelyet a bizottság asztaláról észrevétlenül elcsentem.

— Tyü, azt a mogyorót repesztő rézfokosát! Ez a bocs ellopta a csokoládét! Fogjuk meg!

A bizottság tagjai erre mind utánam akartak rohanni. Mert én ugyanis mielőtt a csokoládét elcsentem, előbb összekötöztem a medvebácsikat a lompos farkuknál fogva. Káromkodtak erre és fenyegetőztek. Keményfejü egyszerre hahotázvt megszólalt:

—Ne bántsátok Muncurkót, hiszen azzal, hogy a dijat ellopta és a bizottság tagjait összekötözte, a legnagyobb és a legsikerültebb huncutságot követte el. Neki itéljük a dijat, melyet előre elvett magának.

Ezen a huncutságon sokat kacagott akkoriban a nagy erdő valamennyi medvéje Azért nem csuda, hogy a papa és a tanitó bácsi még hónapok mulva is nagyot mulattak rajta, amikor szóba hozták.

Mikor aztán kikacagták magukat, a tanitó bácsi megfricskázott és ezt mondta:

— De itt aztán ne kövess el nekem semmi huncutságot, mert itt a huncutságért nem csokoládé a dij, hanem mogyorófvessző, amellyel olvasatlanul suhintok a bocsoknak arra a részükre, melyen ülni szoktak és mert az ütéstől aztán ugy se tudnának ülni, hát térdepelniök kell.

Papám aztán lefizette a beiratási dijat, ami a tanitó urnak biztosan azért a fáradtságáért jár, hogy a tanulókat, ha rosszalkodnak, elpüföli. A papa és a tanitó bácsi kezeltek és a papa elment. De elmenőben még odaszólt nekem:

— Aztán ne komiszkodj nekem az iskolában, mert azon kivül, hogy a tanitó urtól kikapsz, odahaza én is megabriktollak, mordizomadta!

Ezzel othagyott az iskolában a tanitó bácsival és egy csomó boccsal.

(Folyt. köv.)

Néhány perc mulva egész raj kis csónak hagyta el a szigetet. Pali pedig elrendelte, hogy Mitusut és tiz társát vigyék az egyik sátorba, kötözzék meg jól őket és gondoskodjanak állandó őrzésükről.

Kilics Pali, amikor a nagy csónakot kivánta hadizsákmánynak, először arra gondolt, hogy ezzel a jármüvel sorra felkeresi azon a tájon az összes szigeteket. Később azonban az ötlött eszébe, hogy ennek a csónaknak a segitségével elhagyja azt a szigetet, ahová a véletlen sodorta. Akárhogy is szerették őt a vadak, mégsem akart élete fogytáig közöttük maradni. Arra vágyott, hogy világot lásson.

(Folyt. köv.)

Djaudar története

Neki indultam az utnak, mentem, amerre a patak vize folydogált, negyednapra szörnyü magas fekete sziklahegy elé értem. Keskeny ösvény indult a hegy oldalának. Mit tegyek, mit ne, neki indultam az ösvénynek, mert ha már ösvény„ csak vezet valahová, igy gondoltam, hetednapra fekete kastély elé érkeztem, vaskapuja volt, éktelen nagy rézkilincs fénylett a zár fölött. Megkocogtattam a kaput, hát belülről egy hang igy kiáltott:

— Isten hozott! Ne félj, célod eléred és csuffá teszed ellenségeidet!

A kapu kinyilt s egy koromfekete rabszolga lépett ki rajta. Olyan rut volt a képe s olyan szörnyen fekete, hogy nem mertem belépni utána. Erre ő eltünt s nemsokára ujra megjelent és igy szólt:

— Te vagy-e Mahmud, Tunis városából?

— Én vagyok — feleltem ámultan.

— Akkor hát kerülj beljebb, mert uram vár reád!

Beléptem a kastélyba. A rabszolga száz termen keresztül vezetett, a százegyedikben egy vénséges vén embert ült. Fehér szakálla a földet seperte, de hangja még mennydörgő volt, akár az oroszláné, pillantása olyan éles, mint a saskeselyüé. Mélyen meghajoltam előtte, megcsókoltam a kezét, ő pedig barátságos hangon igy szólitott meg:

— Egyet se szólj, ugyis tudok mindent. Tudom, hogy

ellopták büvös könyvedet, tudom hogy egyedül hagytak oltalom nélkül. Azt is tudom, hogy Numan király leányai rabul ejték szivedet; rájuk gondolsz éjjel-nappal, mióta megláttad őket a diófa tetejéről. Verd ki most fejedből őket, arra gondolj legelőször, hogy mikép szerzed vissza bübájos könyvedet, mert bizony anélkül semmire se jutsz. Én haza küldelek téged mesteredhez még ma éjjel, te pedig mondd meg neki, hogy vágyakozom utána, régóta nem láttam; ő az én legkedvesebb barátom. Mondd meg neki, hogy Sanuda köszönti őt a nagy varázsló, a vaskastély ura!

Megköszöntem a varázsló jóságát, ő pedig gazdagon megvendégelt, azután előparancsolt egy szellemet, hátára tett s hazaküldött Tunisba. A szellem éppen mesterem küszöbére tett le s eltünt.

Abul Adjaib (igy hivták a mesteremet) mosolyogva fogadott s igy szólt:

— Numan király lányai majd hogy életedbe nem kerültek édes fiam, ámde testvéreid nem sok hasznát látták gonosz cselekedetüknek, mert a szellemektől nem kapták meg a könyvet: azok elvitték azt hetedhét országon tul, a Sasvölgybe rejtették. Oda tették egy rézládába Sindbest király kardja mellé. Sintbest király kardja pedig a leghatalmasabb varázskard és éppugy el van rejtve az emberek szeme elől, mint most a te könyved. Az a kard minden sereget és minden királyt legyőz, minden országot és népét leigáz, minden szellem ereje megtörik, ha szembeszáll vele, mert éléből egy sugár szökik ki, akit ez a sugár elér, az tüstént holtan esik össze. Azt is megjövendölték hajdanában, hogy egy halandó ember fogja egykor a kardot megszerezni; az megöli vele a legszörnyübb szellemeket, varázslókat ketté metszi vele, Bahram varázslónak ősi fáját, derékban metszi ketté az elátkozott fát, mely annyi hajósnak vesztét okozta. Midőn ezt megjövendölték, Sintbest király szellemeivel a Sasvölgybe rejteté a csodakardot, hogy senkise találja meg soha. Ámde Sintbest király csalódott, mert te vagy az, ki a kardot megszerzheted; ezt én bübájos könyveimből jól tudom. Tied lesz a kard, csakhogy egyedül soha nem jutsz oda, csupán csak egy ember segitségével; ez az ember pedig nem más, mint Djaudar, a kairói szegény halásznak, Omárnak fia.

Mesterem két szelencét vett elő, egyik fekete volt, a másik vörös, kezembe nyomta őket s igy szólt:

— Menj Egyiptomba, Kairó városába; a város mellett

engem. Amint mentünk, az erdőn mindenfelé sok medvebácsival találkoztunk, akik mind vezettek egy-egy bocsfiut, vagy bocsleányt az iskolába.

Egyszerre egy mohával és fákkal belepett hegyhez értünk. A közepén nyilás volt, a nyilás fölött meg ez a felirás:

— Központi erdei elemi medveiskola.

Persze, akkor én még ezt a felirást nem tudtam elolvasni és a betüket csak cifra diszitésnek néztem a kapu felett.

Beléptünk az iskolába.

Az iskola egy tágas barlangban volt. Elől volt egy nagy fekete tábla, a tábla előtt asztal és szék. A falakon különböző képek és betütáblák. Az iskolában egy csomó medvebocs ült fapadokon. Egészen elől ültek a legkisebbek és mentől nagyobbak voltak, annál hátrább volt a helyük. Csak később tudtam meg azt is, hogy elől ülnek az első osztályosok, aztán következik a második osztály és ugy megy az feljebb és hátrább a hatodik osztályig.

Az asztal mellett a széken ott ült a tanitó bácsi, Zenebona Zebulon. Igen szőrös arca volt és a szemén csontkeretes pápaszemet viselt.

A papám odavezetett eléje és miközben kezet fogott vele, igy mutatott be:

— Jó napot kivánok tanitó ur, elhoztam magának a bocomat, a Muncurkót.

A tanitó bácsi rámnézett, aztán kedélyesen nevetett és igy szólt a papámhoz:

— Ahá, hiszen ez az én Muncurkó pajtásom, aki a nyáron a huncutsági versenyen az első dijat nyerte.

És erre a papámmal együtt nagyot nevettek.

Ez ugy volt, hogy junius végén az erdei medvék nagy majálist rendeztek. Volt azon mindenféle mulatság, zsákfutás, lepényevés, póznamászás és sok egyéb. Többek között rendeztek egy huncutsági versenyt is. A dij egy kiló csokoládé volt és azt annak a medvebocsnak igértek, aki a legnagyobb huncutságot tudja elkövetni. Jöttek a medvebocsok sorba mindannyian és mindegyik csinált valami huncutságot. Mikor minden bocs szerepelt, Keményfejü Kenéz bácsi, aki a versenybizottság elnöke volt, felém kiáltott:

— No, Muncurkó, te nem akarod magadnak a dijat megszerezni?

Vagy husz lépésnyire állottam a bizottságtól és onnan kiáltottam vissza:

— Én már megszereztem magamnak a jutalmat.

Ugy megháborott engem Zuzsánna néne pártfogása, hogy hiába szerettem volna megcsókolni a mancsát. A papát azonban nem hatotta meg a sirankozás, hanem ráförmedt:

— Hallgasson, Zuzsánna asszony! Mordizomadta! Igaz, hogy maga iskola nélkül nőtt fel, de meg is mirandt baromnak teljes életére. Mondtam, menjen és hozza rendbe a bocsot, mordizomadta!

Hümmőge Zuzsánna igen jó lélek, nem mert az tőbbet egy szóval sem ellentmondani a papának. Szó nélkül megfogta a mancsomat és bevezetett a házba. Ott sürü sóhajtozások között megmosdatott szagos szappannal és rámadta az uj matrózruhámat, amelyet Rákics Alborák, az erdő lakóinak udvari szabója, pünkösdkor készitett számomra.

Miközben Zuzsánna néne mosdatott és öltöztetett, vigasztalgatott:

— Nyugodj meg a papád akaratába, Muncurkó. Ha ő vagiamit a fejébe vesz, azt megcsinálja. Igen konok természete van néki. Most azt vette a fejébe, hogy belőled tudóst csinál, violám. Hát csak menj az iskolába. Majd elmulik ez is és ja kiszabadulsz az iskolából, annál nagyobb örömöd lesz a játékban. Meg azután majd én ugy kárpótollak az iskola gyötrelmiért, hogy tizórai finom uzsonnákat pakkolok be neked és te azokat ott majd a délelőtti szünetben megeheted.

Ugy megháborott engem Zuzsánna néne pártfogása, hogy hiába szerettem volna megcsókolni a mancsát. A papát azonban nem hatotta meg a sirankozás, hanem ráförmedt:

— Hallgasson, Zuzsánna asszony! Mordizomadta! Igaz, hogy maga iskola nélkül nőtt fel, de meg is mirandt baromnak teljes életére. Mondtam, menjen és hozza rendbe a bocsot, mordizomadta!

Hümmőge Zuzsánna igen jó lélek, nem mert az tőbbet egy szóval sem ellentmondani a papának. Szó nélkül megfogta a mancsomat és bevezetett a házba. Ott sürü sóhajtozások között megmosdatott szagos szappannal és rámadta az uj matrózruhámat, amelyet Rákics Alborák, az erdő lakóinak udvari szabója, pünkösdkor készitett számomra.

Miközben Zuzsánna néne mosdatott és öltöztetett, vigasztalgatott:

— Nyugodj meg a papád akaratába, Muncurkó. Ha ő vagiamit a fejébe vesz, azt megcsinálja. Igen konok természete van néki. Most azt vette a fejébe, hogy belőled tudóst csinál, violám. Hát csak menj az iskolába. Majd elmulik ez is és ja kiszabadulsz az iskolából, annál nagyobb örömöd lesz a játékban. Meg azután majd én ugy kárpótollak az iskola gyötrelmiért, hogy tizórai finom uzsonnákat pakkolok be neked és te azokat ott majd a délelőtti szünetben megeheted.

Kicsi tóra bukkansz, Karun-tónak hivják, ennek a tónak partján találod Djaudart, a szegény halászt. Adj zsineget a kezébe, ő kösse össze kezed, lábad s vessen téged a tóba. A tó fenekén telihersza kallu vén ember ül, fején magas turbán, jobb kezével vörös, bal kezével fekete halat nyujt neked: te kapd el és mikor a viz felhajt a tó tetejére, kiáltsd Djaudarnak, ő kihúz majd s te pedig zárd a vörös halat ebbe a vörös szelencébe, a feketét, fekete szelencébe. Ujtetek az öszvörre, az a Mukattam-hegyik meg sem áll veletek. Menjetek keletre, míg a vörös domb elé értek, ott rakj tüzet, mikor javában lobog, önts a lángba háromcseppet a vörös szelencéből, megiásd sürü füst gomolyodik föl mögötte egy ajtó nyilik a sziklába, az ajtón két ezüstkarika. Fmeld ki a kőlapot, mögötte lépcsők vezetnek a föld gyomrába. Harminccegy lépcsőt lépjetek lefelé, a harminccegyedikre folyosó tárul jobbkéz felől, padlója csupa olom, fala csupa réz, végiben pedig egy lelány ül, cíyan szép, hogy ti olyant soha nem láttatok; mikor megpillant titeket, tüstént felkel, eléletek jő, mosolyogva nyujtja kezét, ámde jól vigyázzatok, ne érjetek hozzá, mert abban a szempillantásban megolvad az ólomgadózat lábatok alatt, torrni kezd s ugy elmerültök benne, hogy csontostul eléletek a szörnyü olvadékban. Merits háromcseppet a vö-

Réges-régen élt Szülajszmin országában egy Kun-tsong nevü király. Mikor meghalt, fia Samuk-Szakisi lépett a trónra. Ennek uralma alatt élt az Ananda nevü festő s a tengerészmester, kit ugyanugy hivtak. A két müvész szivből gyülölte egymást.

Egy napon a festő a királyt elé lépett:

— Uram, atyádtól jövök, aki az istenek országában, téngerben, pomjában él s ezt a levelet küldi neked! — azzal átadott egy hamis iratot.

— Fiamnak, Szülajszmin királyának! Kedves fiam, nekem itt az istenekbirodalmában nagyon jó dolgom van. Találtam mindent, csak egen faragómestert nem, pedig templo-

A világpolitika ujabb fejleményei

Irta: Dr. Seltmann Rezső

Az angol külügyminiszter földközi-tengeri yachtutazása és párisi látogatása, melyekről csupán szükszavu táviratok számoltak be, egész sereg függőben levő külpolitikai problémát állitanak előtérbe. Chamberlain találkozása a spanyol diktátorral a kies fekvésü Palmán, Mayorca sziget fővárosában és utána megbeszélése Brianddal Párisban, az angol külpolitika kettős beavatkozását jelentik. Az első, az egész európai külpolitikát érdeklő marokkói, főleg tengeri kérdésre vonatkozik, mig a másik a Szovjetoroszországgal való viszony rendezésére. Mindkettőnél nyilvánvaló az angol külpolitika békés szándéka, amit bizonyit az a szokatlanul nyugodt kijelentés, amelyet Chamberlain elutazása után Primo de Rivera tett s amely arra enged következtetni, hogy a spanyol csapatokat rövidesen kivonják Marokkóból, Tanger pedig az angol óhajhoz képest továbbra is internacionális zóna marad, ugy amint azt még az 1926. algecirasi konferencia elhatározta. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy Spanyolország az egész mostani század folyamán milyen rendkivüli méretü áldozatot hozott Marokkó pacifikálására s hogy az ottani francia zóna aránylag kevesebb áldozattal sokkal nagyobb és véglegesebb eredményt tudott felmutatni, továbbá, ha tekintetbe vesszük, hogy Franciaország marokkói érdekeiről egyáltalában nem kiván lemondani: akkor valóban nem lehet lekicsinyelni a spanyol diktátortól kilátásba helyezett visszavonulást Marokkóból.

Minthogy Chamberlain nem folytatta utját tovább a Földközi-tengeren Olaszország felé, hanem Párison át hazament, ez a látszólag semmitmondó kéjutazás magábanvéve is igen fontos világpolitikai esemény a halgatag diplomácia korában s ennek jelentőségét a következőkben lehet összefoglalni. Az angol külpolitika nem kivánja Franciaország ellen kiépiteni a középtengeri politikát, mely tavaly a livornói látogatásban jutott kifejezésre s amely jelentette Olaszország, Spanyolország és Görögország egységes és határozottan Franciaország ellen irányuló középtengeri politikáját *angol védnökség alatt.* Most Chamberlain a spanyol óhajok mérséklését elérve, rögtön Párisba ment és utána barátságos eszmecserét folytatott Brianddal. Hogy azonban a Földközi-tengeri problémán kivül mi került itt tárgyalásra, abból nem szivárgott ki hir. Mindenesetre egy bizonyos s ez az, hogy a Szovjet ujjáéledő agressziv külpolitikájáról volt itt szó. Az angol külpolitika irányitói kétségtelenül megbánták már a diplomáciai szakitást Szovjetoroszországgal, részben azért, mert a City pénzarisztokratái, részben, mert a liberális és a munkáspárt valamennyien esztelennek tartották a szakitást eleitől fogva. Kétségtelen az is, hogy Briand sem akarja azt Franciaország és a Szovjet közt. Igen érdekes tények dokumentálják ezt. Heteken át lehetett olvasni, hogy Rakovszkyt, a Szovjet párisi nagykövetét visszahivják, miután ezt Briand igen energikus jegyzékben követelte. Jóllehet Rakovszky a jelenlegi szovjetvezetőség, Stalin és társai előtt kegyvesztett, mert a Trotzky-féle ellenzékhez tartozik, mégis a visszahivás máig se történt meg. Rakovszky ma már csupán ütőkártya Briandéknál, ugy hogy hetek óta a francia félhivatalos hol azt állitja, hogy a visszahivás küszöbön van, vagy dementálja az egészet. Mi az oka ennek a nemmindennapi játéknak? Egyszerüen az, hogy Franciaország dacára a Szovjet iránt érzett jogos antipátiájának, egyáltalán nem kivánja és nem kivánhatja észszerü okokból sem a diplomáciai, sem a kereskedelmi szerződések felbontását, ha másért nem, akkor csupán az orosz államadósság rendezése miatt sem. E tekintetben pedig épen Rakovszky tette a legmesszebbmenő és békebeli szempontoknak egészen megfelelő, váratlanul előzékeny ajánlatot Franciaországnak. Ebben a Szovjet kötelezi magát 60 millió aranyfrank 60 évi törlesztésére, lemond az eddig követett készpénzhitelről és csupán 600 millió aranyfrank áruhitelt kiván. Ezen igen ügyes sakkhuzással sikerült a szovjetdiplomáciának a francia iparos és kereskedő osztályt a saját részére megnyernie, a szovjet-hivatalos, a »Pravda« pedig nyiltan hangoztatja, hogy a békét sikerült pénzért megvásárolnia egy »kapitalista államban.«

Ez utóbbira a Szovjetnek valóban égetően nagy szüksége is van, mert a belső ellentét sohasem lobbant ki még olyan elementáris erővel tiz évi fennállása óta, mint épen legutóbb, amikor Trotzkyjt, Zinovjevet és más jelentékeny szovjetpolitikusokat, akiknek óriási hátvédük van a polgárság és munkásság körében, formálisan kizárták a kommunista pártból, melynek párthatározatait Trotzkyék többé nem tartják magukra kötelezőknek. Felette jellemző, hogy Trotzky formális kilépésére mi adott alkalmat. A szakszervezetek nagygyülése előtt Rykov, a tulajdonképeni államfő biztositotta Trotzkyt és társait, hogy a szólásszabadság és kritika jogával élhetnek, de a valóságban azt Stalin, a szakszervezetek elnöke, tehát a tulajdonképpeni vezető-politikus, ezt kizárással akadályozza meg.

A diktaturáknak általában nem kedvez a közvélemény. Csupán a héten jelent meg a kontinens egyik legszámottevőbb orgánumában, a *Neue Züricher Zeitung*-ban egy igen objektiv megfigyelés Olaszországról. A cikk szerzője hosszas helyszini szemle után arról győződött meg, hogy a fascizmus erősen visszafejlődöben van a lelkekben, főleg az intelligencia körében. Mussolini legfőbb célja az, hogy az egész olasz intelligenciát magának nyerje meg. A külföldiek nem látják rendszerint azt, ami csendben történik s igy azt sem veszik észre, hogy bizony az intelligencia többsége teljesen visszavonult és egyáltalában nem hajlandó falazni a fascizmusnak. Ezt a fascista párt főtitkára maga is nyilt gyülésen vallotta be, miáltal elismerte azt, hogy a fascismuz teorianélkülisége csak elidegeniti magától az alkotmányos érzelmü polgári elemet. Ezt a legnagyobb csapást a fascizmusra maga Mussolini sem kicsinyli le, de tenni ellene ő sem tud.

OKTÓBER

Opálos szinü októberi napon, amikor kedélytelen még a szoba levegője, mert füteni nem illik, — délre kisüt a napsugár s ilyenkor fülledt lesz a város. Ez az idő arra való, hogy puskát kapjon vállára az ember s elbolyongjon a határban, ahol a nyár emlékeként megszáradt meggy-szem himbálódzik a fán s az égboltozat árnyékában már megjelennek a vadludak. Honnan jönnek, hova mennek, mit mond a panaszos hangjuk? Milyen jó volna haladni velük idegen tájakra, ahol semmi sincs mindabból, ami volt, öreg fák kérgébe vésett monogrammok nem kisértik a multat s jegenyenyárfák uj panaszt sirnak, nekünk ismeretlent, — nem bennünket siratnak.

Ezekben a napokban vágyaimban vakon járok megint és értelmetlenül bámulok azokra, akik cinikusan, csodálkozva kérdezik, hogy mi szépet találok az egyszerü tájékban?

Öreg ember mondta nekem, aki eljött hazulról a Tisza-Duna közé.

— Nem érezzük itt jól magunkat. Kerestem már az okát, aztán rájöttem, hogy hiányzanak nekünk a nemzetiségbeliek, akikkel mindig szépen megférünk s akik hozzátartoztak az egész életünkhöz. Hiányzik a sok tréfa, apró évődés, — a nagy évődések egyhanguakká váltak.

Talán nem is egészen ebben van a hiba, hanem az elmult ifjuságunkban, a megszokott tájak hiányában, mindenben, ami az első hangulatot, a természetté vált benyomásokat jelentette. Magam is szivesen járok még mindig képzeletben a szentjánosi határban, keresem a kukoricatáblást, a fogolyfalkást s elmerengek hosszasan Ürményháza irányában, ahol Nigrényi tisztelendő ur alussza örök álmát. Észre sem veszem, hogy milyen fáradtságos volt az ut a felszántott tarlókon, vacsora után ülünk az üveges verandán, a faluban versenyt ugatnak a kutyák, Szpórea biró ur bekövetkezik az ajtón, kalapját elhelyezi a földön és bizalmas mosolylyal áll meg az asztalnál.

— Ülj le biró, vegyél magad elé poharat.

Van még a világnak egynémely pontja, ahol elidőznék, de sorban elsőnek Szentjánost venném a legszivesebben, a hol az édesanyám meghalt, ahol a kislányommal küzködtünk az étvágytalansága ellen s ahonnan az élet néhány csodálatosan harmonikus napja ütközik vissza a szivembe.

Mi volt benne a szép? Tudja az Isten. Nyáron nagy por, ősszel feneketlen sár, a ház kertjében finom a hervadás és esemény egy csöpp barackfa, amely már gyümölcsöt hoz, de ott töltötte élete legszebb esztendeit a testvérem, vele ültünk a ház előtt a padon, vele beszélgettem a tornácon késő éjszakákon, — semmiségekről, gyerekkori emlékekről, — amig kelet felől vékony-halovány csik futotta be passzománként az ég alját.

— Ne feküdjünk még le, Irma?

— Nem vagyok egy cseppet sem álmos. Majd hozok inkább friss bort.

»A mi otthoni mezőinket nem szakasztják meg ódon városok és haragos fenyüket se látni a Telecska alján, csak épp kalász, meg puha dombvidék mosolyog a tájon. Az Ur ide kétségkivül Tempevölgyet akart tenni, de tán a hatodik napon mégis félig-meddig kiegyenlitett mindent és tele hintette maggal, mezei virággal. Homokkal, maggal, mezei virággal.«

Ezt nem én mondom, hanem mondja egy méltatlanul és idő előtt elfeledett iró, bizonyos *Papp* Dániel, aki valamikor Zomborban élt és olyan prófétája volt a Délvidéknek, a mai Vajdaságnak és a többi környékbeli tájéknak, mint Petőfi az alföldnek. Ő meséli el, hogy Parchetich Mátyás egyszer — a legenda szerint — eltévedt legényével a dubokai pusztán, mikor is, botorkálván a kukoricásban, mint valami őserdőben, a föld alatt világosságot látott. Egész tündérkastély volt ott kiporcellánozott falakkal, ezüstös lószerszámokkal, selyemmel teritett asztalokkal és aranyos nyoszolyákkal, — ilyenen aludt azon éjszaka maga komiszáros is.

Reggel aztán tovább ment, elmondta az esetet a svalizsérok ezredesének, az kereste az egész regimentjével a kastélyt, letapostak minden kukoricát, de nyolc nap mulva sem tudtak ráakadni a sok pompára.

— »Mi van a fölszin alatt a Bácskában? — kérdi ama nevezetü Papp Dániel. Hogy is kaparná ki azt idegen patkó? A pegazusnak, a patkónak, odavalónak kell lenni, hogy a füvek és nádasok alatt megtalálja a tündérkastélyt. Mert az megvan nálunk és én itt még sok száz sort irhatnék az aranyról és napsugárról, ami a szivembe világit, ha hazagondolok a messzeségből...«

Nagyon keveset tudok Papp Dánielről, csak annyit, hogy ügyvédember volt, csodálatos finomságu novellákat irt, müvész volt a legjavából. Körülbelül harminc év előtt tünt fel, aztán felfedezték és elvitték Budapestre, ahol mint közjegyzőhelyettes hamarosan meghalt. Arra is emlékszem, hogy térszonyban szenvedett, ő, akit a magyar főváros kőrengetei, márványutánzatu habarcsai megszéditettek, de aki pillanatnyit sem szédült, mikor a Telecska egyhangunak látszó széles világából, a szerémségi hegyekből tömör kincseket bányászott ki néhány rövid hetében.

Ezt a vidéket, amelyet Tündérlaknak hivott, senki sem ismerte és nem szerette nálánál jobban. Mindössze négy könyvet tudtam megmenteni a könyvkölcsönzők sisera-hadától, de azokat ilyenkor mindig elővesszem és falom betünkint, szürcsölve mint drága italt. Megkinozom magamat Baziliusz és Árkádiusz atyák történetével, együtt érzem a nyár forróságát Nikánok kalugyerrel és siratom a csunya Euthymot, aki alig tudott feleséget kapni. A szerzetesi kolostorok romantikájába belevegyül a templomok tömjénfüstje, az ólomablakon átszürődik a napsugár s s ezek a kis novellák élnek, ragyognak, beszélnek az elkallódott, páratlan tehetségről, amely európai értékmérő szerint felülelmelkedik minden átmenti divaton

Nincs a mi tündérlakunknak témája? Ugyan, keressétek ki Papp Dániel novelláit, amiket a Hétnek, meg a régi Budapesti Naplónak irt, még rövid napja leáldozott. A pegazusnak, a patkónak odavalónak kell lenni, akkor meglátja a zsarkováci tölgyeket, megérzi a humort a kisváros szoborakciójában s szoboralakokat farag a szegény kanonokokról, akik ájtatosan versengenek a szerdai hal-kompetenciáért. Megszépülnek a havas téli hajnalok, amikor istentiszteletre megy a fázós szeminarista s megelevenedik a régi császári ármádia sok jámbor-elméjü, korlátozott szóbőséggel rendelkező katonatisztje, akiket finomabb, bár éles, jellemzéssel Kuki sem tudott igy elibünk teriteni.

Mindig várom, lesem, mikor ir róla *Baedeker* bátyám, aki máma már az egyedül hivatott arra, hogy mécsest gyujtson az emlékezetének. Nyilvánvaló, hogy ismerte, — hatalmas levelesládájában bizonyára akad valami Papp Dánielről is, aki azzal is bebizonyitotta magyar irói mivoltát, hogy könyveit igen csak a maga szakállára adta ki.

Hozzám együtt jár ő vissza az ősszel, — maga a nosztalgia, — amikor szinte istentiszteletet rendezek az emlékére, mert elejéről kezdem az irásait és csak egy-két kortyot engedélyezek esténként, félve, hogy elfogy, — azzal készülök az alvásra, amikor magam is hazamegyek a föld alatti kastélyba. Ott van a helye szivemben Dickens, Mikszáth és Tömörkény mellett. Tömörkénnyel is annyiban hozható vonatkozásba, hogy az sem járt romantikus vidékek hegyoromján, hanem a világ leglaposabb táján találta meg a legszebb mezei virágokat. Odavaló volt az ő patkója is, amit mind-mind szerető megértéssel ajánlok a vajdasági pályatársak figyelmébe, annélkül, hogy bele akarnék bocsátkozni a régi vitába, amely az irodalmi területeket feszegeti.

Azt se tudom, hol pihen Papp Dániel, maradt-e valakije, — ezeket a sorokat is csak az ősz opálos szine, október, szedte ki belőlem, amikor befogom álomparipáimat s azokon megyek haza. Mi az, már Vattinén vagyunk? Bikanyál uszik a levegőben, a magas vasuti töltésről messzire ellátni, innen kocsin haladunk tovább. Csak fel ne forduljunk, amig a Milekker tudós professzor ur által felásott kincses vidék gödrein átjutunk. Az utcán bekecses emberek ballagnak, de most megállanak, mert ritka errefelé az utas, a kerítések mögött asszonyfejek tünnek föl s találgatják, hogy uj szolgabirót kapott-e a járás, avagy ki lehetne más a zergeszakállas kalapos, vadászpuskás, idegen? Szentjános még messzire van, az külön öröm, amikor belefuródik a határ konturjába alacsony templomtornya, előbb Margitta széles utcája következik s egyelőre utánunk néz ablakából a tanitókisasszony, aki itt éli le fiatal, üde életét s még csak a postamesternőtől sem hallhat szenzációkat, mert ide levelet sem irnak.

Homlokát odanyomja a hideg ablaküvegre, a vállán keresztkendő, amilyent valamikor minden házban horgoltak, csak néz elhomályosodó tekintettel az utas után, aki neki a nagyvilágot, a forgalmat, az eleven életet jelenti, mindent, amitől ő meg van fosztva. Már semmit sem lát, mégis néz s az apró nebulók el sem tudják képzelni, miért könnyes a szeme. A hihetetlenül nagy mindenségnek egy porszeme felcsillant a faluszélén, az kápráztatta meg. Annak a nagy mindenségnek legszebb helye pedig nemsokára egy másik kis falu, egyetlen utcából álló, nyáron fullasztóan poros, ősszel nyakig sáros, de szép, mert szomoru, fáradt testvérek ölelik meg egymást az üveges verandán...

Bob.

Látogatás a beteg Gorkij Maximnál

Dr. Emm. d. Bom, holland iró, aki nagy szerepet játszik a flamand kisebbségi mozgalomban is, nemrégiben meglátogatta az Olaszországban élő Gorkij Maximot. Az érdekes találkozásról a holland iró ezeket irta a Neuwe Rotterdamche Courantban.

Régi vágyam volt, hogy egyszer szemtől-szembe kerüljek Oroszország nagy irójával, Gorkij Maximmal. Most végre beteljesedett ez a vágyam: itt áll előttem ez a hatalmas, jól megtermett muzsik, különös, éles mintáju arcával, halvány szürke szemével — épen olyan, ahogy magamnak elképzeltem. Nem látszik rajta a hosszu betegség, csupa lélek ma is ez az óriás-orosz. A szeme jóságosan fordul felém; tudja, hogy nagy tisztelettel és szimpatiával vagyok irói munkássága iránt és csak azért jöttem Olaszországba messzi északról, hogy vele találkozhassam. Melegen megrázza a kezemet és mosolyogva átnyujt egy szál virágot, melyet gomblyukában hordott. Egyszerü vadvirág, Palermo valamelyik napos völgyéből hozta magával Gorkij, aki minden nap rendszeresen bebarangolja a vidéket, hogy beteg szivét gyógyitsa és fölviditsa.

Gorkijjal nehéz megértetnem magam. A nagy orosz iró nem beszél idegen nyelveket: csak oroszul tud. Szerencsére akad tolmács, Gorkij egyik kisérője, aki szivesen vállalkozik arra, hogy átforditja az orosz iró szavait. Mert csak ő beszél, kedvvel, bőségesen. Nem törődik a közbevetett kérdésekkel, elmondja véleményét Európa minden valamirevaló kulturális törekvéséről és eseményéről. És közben mindig mosolyog. De ez a mosoly: szomoru, fáradt, szkeptikus, bölcs. A beszéd ráterelődik Romain Rollandra és Gorkij megjegyzi:

— Én nem ismerem személyesen, de már évek óta levelezem vele. Nyugateurópa legkülönb irójának tartom, aki nagyon hasonlit hozzánk oroszokhoz. Akárcsak mi, ő is mindig és mindig az emberi élet tragikus sorsait irja meg. *Sokat hisz és mégis hitetlen.*

Gorkij elmeséli, hogy egy vidám könyvet akart irni, de nem jutott rá ideje. Nem felületes, vásári tréfára gondolt, hanem egy hatalmas munkára, melyben az egész életet szerette volna megmutatni.

— A megelégedés — filozofál az orosz iró — szerencse. Népeknek, melyek megelégedettek, szerencséseknek kell lenniök, bár a szerencse nem mindig a legfontosabb.

Hamarosan kiderül, hogy Gorkij keveset tud Hollandiáról és a flamand mozgalomról. Röviden ismertetem az ország helyzetét, magyarázok neki, elmondom, hogy milyen harcokat vivunk a flamand nép szabadságáért.

— *Ön boldog lehet, mert tud harcolni. A harc mindig szép.* De tulajdonképpen ki ellen küzdenek? — kérdi naivan.

— A nép meghóditásáért harcolunk, a függetlenségért.

Gorkij elgondolkozik.

— Hasonló dolgok Oroszországban is lejátszódtak az utolsó években. Azelőtt azt mondották, hogy kis népek nem tudják magukat kormányozni. A forradalom megmutatta, hogy ez sulyos tévedés volt. Mert lehet, csak meg kell próbálni egyszer...

A holland irodalomról érdeklődik az orosz iró. Megkérdi: mi a véleményem Charles de Costerról és rögtön hozzáteszi:

— Bizonyára nagy hatással van az ön népére!

Nagyon elcsodálkozik, amikor megmondom neki, hogy Costernek egyáltalán nincs sikere Hollandiában. Nem értik, tulságosan »irodalom« nekik. Costeren kivül Verhaerent és Eckoudot is ismeri Gorkij.

— Nagy iró, nagy ember — mondja őszintén — jól ismerem. Minden munkája le van forditva oroszra.

Gorkij szoros összeköttetést tart fenn az orosz irókkal, akikkel szüntelen levelez. Minden fiatal orosz iró és költő mesterét tiszteli benne. Oroszországból ládaszám kapja az uj könyveket és ő mindegyiket az utolsó sorig pontosan elolvassa.

— Mit tud az uj orosz irodalomról — kérdi, amikor ráterelem a beszédet.

Bevallom neki, hogy az ujak közül csak keveset ismerek, a régieket azonban annál jobban.

— Pedig érdemes foglalkozni velük. *Néhány nagyszerü tehetség van köztük*

A beszélgetés végén meghivom, jöjjön el Hollandiába, nézze meg az országot, a mi nemzeti mozgalmunkat. Mosolyogva utasitja vissza a meghivást.

— Nem érek rá. Oroszország minden időmet elrabolja. És én szivesen áldozom neki azt a rövid időt, amit Palermo ajándékoz nekem.

Egy halálos itélet margójára

A toráki méregkeverő asszony a bitófa árnyékában

Az alacsonytermetü, jóltáplált román asszony csöndesen, nyugodtan ült a vádlottak padján, szemben *Bunics* Ivó becskereki törvényszéki elnökkel. Egy éve, hogy a fogházban ül, az arca ezalatt megsápadt, de az utolsó tárgyaláson is épp olyan szemtelen, hideg a tekintete, mint az elsőn ezelőtt félévvel. Akár javára vallanak a tanuk, akár terhére, ő merev mozdulatlansággal hallgatja, egyetlen szava sincs, a szeme se rebben, a keze sem reszket. Ez a hdeg, idegeknélküli román asszony Szubu Katica, akit a tárgyalás befejeztével a becskereki törvényszék *kötéláltali halálra itélt.*

Asszony, akinek nincsen lelke

A vád az volt ellene, hogy megölte az urát, Szubu Jont. Arzént kevert az ételébe, amitől kétheti betegeskedés után meghalt. Ha ez az asszony elkövette a szörnyü bünt, ami minden jel szerint megtörtént — akkor Szubu Katica megérdemli a halált. Mert szinte látom ezt a hallgatag, konok román asszonyt, amikor minden felizgulás nélkül hideg megfontolással, minden lelki emóció nélkül kimondja a szót önmaga előtt:

— Megölöm az uramat.

És épp olyan hideg nyugalommal végre is hajtotta az elhatározást. Hiszen ebben az asszonyban, ahogy itt előttem ül, szenvtelen arccal, nincsen semmi érzés, nincsen semmi emberi vonás, csak vágyainak, ösztöneinek él, akár egy állat és mereven néz, mikor felelősségre vonják és nem érti, mit is akarnak tőle.

Szubu Katica szerelme

A büntett rugója ismét a szerelem. Ez az egyetlen érzés, amely befurakodott Katica hideg szivébe. Ez a szerelem nem olyan volt, amilyennek azt gimnazista lányok elképzelik. Katica szerelme éhes, mohó, képes állati ösztön, az uj him megáhitása és rohanás holttesteken át a kielégülés felé. Hiszen láttuk az egyik tanu vallomásából, hogy Katica szerelmes, Gilezán Petru már a temetés napján elfoglalta a meggyilkolt Szubu Jon véres ágyát.

Dr. *Mrkusics* József védőbeszédében rámutatott arra, hogy milyen a román parasztok szerelmi élete. Egy férfinak öt-hat szeretője van egyszerre. de egy román asszonynak még annál is több van. Szubu Katica még viszonylag erkölcsös asszony volt a toráki nők közt, mert neki a férjén kivül csak egy szeretője volt és még ezt a két férfit sem birta egyszerre a lelkére venni, tehát a férjet eltette láb alól.

A toráki Don Juan

A nagy pörnek egyik legérdekesebb figurája Gilezán Petru, a dráma hősszerelmese, aki miatt Szubu Jonnak meg kellett halnia. Petrunak két felesége volt *Torákon*, az egyik Szubu Katica, javakorabeli negyvenéves asszony és *Gusza* Mija, egy tüzesszemü, csinos fekete husz és egynéhány éves leány. Petru, a Don Juan, először Katicával élt, azután Gunához költözött, aztán visszatért Katicához, de amint őt letartóztatták, szépen visszasétált Gunához a szerlemes legény.

Az ember ezekután azt hinné, hogy Gilezán Petru valamilyen daliás, tüzes, jóarcu legény, akit két asszony fogad tárt karokkal, aki miatt megöltek egy embert és akinek hütlenségét alázatosan bocsájtják meg asszonyok. De mekkora csalódás ért bennünket, mikor az elnök felhivására előlép Gilezán Petru, a toráki Don Juan: *Petru ötvenévkörüli, görnyedthátu, savósszemü, kopottruhás, töpörödött piszkos román paraszt.* És egy ilyen szánalmas rokkant, öreg paraszt körül nagy szerelmi tragédiák zajlottak, egy embert miatta meggyilkoltak, egy másikat pedig éppen most itélték halálra.

Egy hamis tanu

Szubu Katica sötét büne is Petru miatt került napvilágra. Szubu Jon már hatodik éve nyugodott békésen sirjában, amikor Petru elhagyta a szép Guna Miját és visszatért első szerelmeséhez, Szubu Katicához. Guna bizonyára boszszut akart állni vetélytársán, amikor elmondta a meggyilkolt nővérének, *Buja* Joanának, hogy Katica megétette az urát.

— Egyszer nála voltam — mesélte Mija Joanának — és panaszkodtam, hogy mily nehéz a két gyerekemet eltartani. Azt felelte erre Katica, hogy azon könnyü segiteni. csak be kell tenni egy kis mérget az ételükbe. Én is csak ugy tettem az urammal, pedig nem volt érdemes, mert az a Petru még olyan sincs, mint az uram volt.

Persze Joana mindjárt elment Mijával a csendőrségre és feljelentést tett Katica ellen. Mija ott is megismételte a vallomását, sőt később a vizsgálóbiró előtt is, azonban közben visszatért hozzá Petru és attól fogva Mija is másként beszélt. Már a főtárgyaláson ugy adta elő a dolgot, hogy *Buja Joana beszélte rá, hogy tegyen vallomást Katica ellen.* Az egész mesét Jonana találta ki és neki nagy ajándékot igért, ha sikerül Katicát elveszitení.

Ez tehát egy hamis tanu volt. Vagy a vizsgálóbirónál hazudott, vagy a tárgyaláson. Bunics elnök meg is kérdezte dr. *Párvány* államügyészt:

— Ügyész ur, nem kiván inditványt tenni a tanu letartóztatására hamis tanuzás miatt.

Párvány ügyész feláll és rövid habozás után azt mondja:

— Nem.

Kinos kémiai problémák

Az izgalmas bünügynek legérdekesebb epizódja a vegyészeti laboratóriumok analizisének kérdése lett. A meggyilkolt Szubu Jant háromszor exhumálták és maradványait háromszor küldték be analizisre először a beogradi, azután a zagrebi vegyészeti laboratóriumba. A három anilizis — legalább laikus szemmel nézve — egymással homlokegyenest ellenkező eredményekett produkált. Az első analizis a belekben óriási menytokban és rézgombokban semmi arzént nem talált, a harmadik pedig a csontokban és a gombokban is a normálisnál nagyobb mennyiségü arzén jelenletét állapitotta meg.

Ámde jött dr. *Mokranjac* Momcsilo, a beográdi vegyészeti laboratorium vegyészmérnöke és mindent megmagyarázott. Azt mondta: hogy mi nem találtunk arzént a csontban, az nem azt jelenti, hogy csakugyan *nincs* benne arzén, hanem hogy nincs benne több, a normálisnál. Ha mi azt mondjuk, hogy nincs benne arzén, az azt jelenti, hogy van benne arzén, csak normális mennyiségben. Hogy a zagrebi laboratórium a normálisnál több arzént is talált a csontban, az azért lehetséges, mert *valószinüleg* más csontot kapott mint mi, és abban *talán* több arzén volt. Hogy a zagrebi laboratórium talált arzént a gombokban, mi pedig nem. az azért van, mert a zagrebi laboratórium *valószinüleg* más módon analizálta a gombokat, mint mi. Azonkivül a zagrebi laboratórium *valószinüleg* mérhetetlen mennyiséget talált, mert másképp *bizonyára* feltüntette volna e mennyiséget is. Ezek a valószinüségek *kétségtelenül* bizonyitják, hogy ellentét az analizisek között nincsen.

Dr. Mrkusics védő kérte a biróságot, hogy a zagrebi laboratórium szakértőjét is hallgassa ki, mert őt egy zagrebi laboratóriumi vegyész levélben értesitette, hogy bizonyos ellentétek igenis fennállanak. Ezt az inditványt a biróság azonban elvetette, mire dr. Párvány államügyész kérte, hogy kobozzák el az ügyvédtől a levelet és inditsanak eljárást a zagrebi vegyész ellen. Szerencsére ezt is elutasitotta a biróság.

Szubu Katica bünössége szempontjából talán nem volt szükség a zagrebi vegyész kihallgatására, de nagyon jó lett volna annak a kérdésnek a tisztázása érdekében, hogy *meg lehet-e bizni a beográdi laboratórium analizisében.*

»Legyen elkészülve!«

Mikor a törvényszék a terhelő tanukat vallomásaikra megeskette és méginkább amikor a védő inditványait elvetette, nyilvánvaló lett, a törvényismerők előtt, hogy Szubu Katicára *haláIbüntetés* vár. A büntetőtörvénykönyv 287 paragrafusa a szándékos emberölés büntettére csak egy büntetést ismer: a *halált.* Életfogytiglani fegyházat csak akkor lehet a gyilkosra kiróni, ha olyan enyhitő körülmények vannak jelen, a melyek az enyhitő szakasz alkalmazását indokolják. De mindenki tudta, hogy Szubu Katica esetében enyhitő körülmények nem merültek fel, legfeljebb az asszony büntetlen előélete volna az, de azt ellensulyozza az a sulyosbitó körülmény, hogy az asszony saját férjét ölte meg aljas motivumokból.

Mrkusics védő éppen ezért már az első tárgyalási nap estéjén felvilágositotta az asszonyt arról, hogy mi vár reá:

— Legyen elkészülve asszonyom a legrosszabbra. Minden jel szerint halálra fogják itélni.

Szubu Katica meghallgatta a szörnyü szavakat, egy perc tizedrészéig mereven nézett maga elé, aztán vállat vont és ujból felvette közönyös, unott kifejezését:

— Majd meglátjuk — felelte halkan és nyugodtan visszaült a börtönőr mellé a vádlottak padjára.

Másnap délben pedig elkövetkezett az itélethirdetés ideje. A törvényszék tárgyalóterme tele volt közönséggel: többnyire jogászok és nők. A jogászok valószinüleg az indokolás iránt érdeklődtek, a nőket pedig a szerelmi tragédia izgalmas részletei vonzották. De azért mindenki visszafojtott lélekzettel állt a helyén, a teremben halotti csend volt, mikor Bunics elnök olvasni kezdte az itéletet:

— Őfelsége a király nevében...

Azután számos dátum, paragrafus és egyéb formalitások felsorolása után következett az itélet rendelkező része.

— *Szubu Katica előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntettében, amiért a törvényszék kötéláltali halálra itéli.*

Az itélet felolvasása véget ér. A siri csend azért még tart: a halál árnyéka, amely a termen átvonult, megrémitette az embereket. Végre feláll Mokuszics és bejelenti felebbezését. A jegyző némán irja be a tárgyalási jegyzőkönyvbe.

Végül Szubu Katicát szólitja elő az elnök. *Szibinác* törvényszéki tolmács román nyelven megmagyarázza neki:

Minden szem Szubu Katicára van szegezve. Az asszony sápadtan, kifejezéstelen üres tekintettel áll, amig a tolmács beszél. Amikor pedig az befejezte, azonnal megszólal:

— Nem tettem semmit. Ártatlan vagyok, felebbezek.

Szavában nincs semmi rezgés, semmi pátosz, semmi elérzékenyülés vagy kétségbeesés. Nyugodtan megy vissza őre mellé és mivel a tárgyalás már be is van fejezve, indul a börtönőrrel vissza a cellába. De ekkor végre történik valami, ami emberivé, sajnálatra érdemessé teszi a bünös asszonyt: *egy könnycsepp jelenik meg a szemében.* Katica letörli bluza ujjával a kibuggyant könnyet és őrével együtt eltünik az ügyészség folyosóján, a börtönajtó felé.

Dr. Hesslein József

Noteszhulladék

Aranyos sovinizmus. Az osztrák nem született nacionalistának. Legfeljebb lokálpatrióta. *Szereti* a városát, vagy a faluját. Soviniszta *türelmetlenség* a más nemzetiségüvel szemben — ezt nem neki találták fel. Ha megpróbálkozik ilyesmivel, abból is csak operett sülhet ki. Itt van például az eisenstadti Haydn-emléktábla. Amikor Eisenstadt még Magyarországhoz tartozott, lelkes zenebarátok márványtáblával jelölték meg azt a rózsauccai házat, amiben Haydn annakidején megszállt. A tábla felirása természetesen magyar volt és igy hangzott: »Itt lakott Haydn József.« Öt évvel ezelőtt, Burgenland elcsatolásakor Eisenstadt is osztrák fennhatóság alá került, s mint az efféle, frissen-»hóditott« területeken történni szokott, a nemzeti kisebbségből egyszerre uralkodó fajjá vedlett poncikterekben fellángolt a nacionalista önérzet. Felfedezték magukról, hogy osztrákok, elkezdtek a gyerekekkel is németül beszélni és átkeresztelték az uccaneveket. Slusz, — több alkalmuk nem is volt ujsütetü sovinizmusuk kiélésére. Egész addig, amig valakinek a szeme meg nem akadt a Haydn-emléktáblán. Az eisenstadti össz-kedélyek lázba jöttek. Ez persze nem maradhat igy az impériumváltozás után, azzal tisztában voltak. De mit csináljanak? Lesedni a táblát, mint a csehek szokták ilyen esetben, vagy bekátrányozni román erkölcsök szerint: eszükbe sem jutott. Ezek a sváb bürgerek, nem szabad elfelejteni, kulturemberek. A táblát tehát *meghagyták*. Ellenben ők is csináltattak egy *német felirásu* emléktáblát és azt alája szögezték a magyarnak. Az uj tábla szövege — magyar forditásban — igy hangzik: *»Nem Haydn József lakott itt, hanem Josef von Haydn.«*

✱

A parazita. Véletlenül a *Cafe de la Paix* bejáratánál figyeltem meg, de általános emberi tipus. Zsebredugott kézzel akar átjutni a forgóajtón. Nem löki meg a rézfogantyut, hagyja, hogy az előtte haladó hölgy dolgozzon, azt reméli, hogy a svung elég lesz és besodorja őt is a kávéházba. Téved, mert amikor a *nő bejutott*, az ajtó megáll és ő bentszorul a rekeszében. Azonban még most sem szánja rá magát, hogy meglökje az ajtót. Inkább vár négy-öt másodpercet, amig bentről kifelé igyekszik valaki és az ajtó ujból forgásba jön.

✱

Fejetlen szobor. A legrégibb berlini temetőben, a Klosterkirche mellett van egy *magányos sir*, *amit egy fejetlen* női szobor diszit. A torzó — illetőleg tulajdonképen nem is az, mert *a szobornak eredetileg is hiányzott a feje* — a tizennyolcadik századból való. Egy cukrászné fekszik alatta. Miért emelték neki ezt a különös siremléket? Ki tudja? Talán meg akarta bélyegezni vele férje, amért egyszer életében — elvesztette a fejét...

✱

Kevesen tudják, hogy Pisában *áll egy második ferde torony is*. Amikor a híres ferde torony azzal kezdte ijesztgetni az olaszokat, hogy összedől, a pisaiak meghökkentek, hogy egyetlen nevezetességük elpusztulásával megszünik az idegenforgalom is, amely felvirágoztatta a várost. Ép ezért gyorsan épitettek egy 2-es számu ferde toronyot — *tartaléknak*. Ez a pót-torony két ház közé beékelve várja, hogy mikor adja be a kulcsot a másik. Akkor le fogják bontani mellőle a házakat és az amerikai turisták jöhetnek továbbra is Pisába: a király meghalt, élien a király!

✱

Az alkohol és a sziues. Ha a hindu berug, *olyan fehér lesz az arcbőre, mint az európaié*. Saját szememmel láttam. A megfigyelés értékéből *mindenesetre* levon, hogy magam sem voltam teljesen józan.

✱

Weltjug. A Münz-rasséban van egy kino, amelyik reggel kilenckor kezdi az előadásokat és egyfolytában éjfélig játszik. A müsort csupa detektivdrámából állitja össze az igazgatóság, a legrégibb Nick Winter-filmeket is viszont lehet itt látni néha, a mozi őskorából való gályarab-drámákkal együtt. Az itteni publikum természetesen hangos *megjegyzésekkel* kiséri a cselekményt és következetesen a rablóknak drukkol.

✱

Si duo faciunt idem, non est idem. A francia kommunisták és az orosz bolsevikok meg vannak győződve róla bizonyára, hogy azonosak nemcsak céljaik, elveik, törekvéseik, de egész világfelfogásuk is. Holott... A francia kommunisták lapjában, a *Humanité*-ben két hasáb terjedelemben *illusztrált divatlevelet* találok. Öt *rajz ismerteti a legujabb kalapmodelleket*. Rövid cikk arról, hogy *milyen retiküllöket viselnek az őszi szezonban*. A lapnak igaza van. Párisban a proletárasszonyt épugy érdekli a divat, mint a leggazdagabb burzsoá-dámát és ha a kommunista ujság nem hozna a szines kombinéról közleményeket, akkor a dohánygyári munkásleány a *Humanité* helyett a *Matin*-t venné meg a rikkancstól. S a párisi munkáslánynak is igaza van. A kommunizmus gazdasági rendszer s nem puritánizmus. De azért, ha a megboldogult Lenin ezt látná...

✱

A sál. Egy angol gyüjtő megvette 85.000 frankért azt a sált, ami Isadora Duncant megfojtotta. Száz frankért nagyszerü sált lehet kapni. Vadonatujat. Hány szegény irodistalány szaladgál a nyirkos londoni ködben sál nélkül. A *hiányzó sál* is tud gyilkolni. De az imaginárius bünjelek nem érdeklik a gyüjtőket.

(-. F.)

Flesh Ilonka

ŐSZI ÉNEK

Őszi alkony sápadt biborába,
Haldokló szirmok a szivünkbe fájnak,
Ködruhát szőnek fölénk a sáros reggelek,
Vad délutánon futva nőnek az árnyak
S reszketésbe pólyázzák testünket a szelek.

Tegnapok siratása ég esett szemünkben,
Részeg a rim, tévedten keresi medrét,
Országuton tanyátlan koldus halad,
Nem üzennek többé dalokat az esték,
Vacog a föld, jajgat a lábunk alatt.

Sokan várunk feledt, kis állomásokon
A holnapok sohasem érkező vonatára,
Álmodón révedünk a kék messziségbe,
Hol lángol a végtelen erőink lángja
S élettelen élet, az álmodásunk ára...

BARÁTSÁG

Irta: BAEDEKER

Csupa jó pajtások ültek együtt, s mégis, mikor a barátság problémája került a tárgyalás napirendjére, azt hangoztatták mindannyian uniszónó, hogy már nincsenek barátok. S akik hozzászóltak a kérdéshez, még csak azzal se enyhitették a megállapitásukat, hogy a jelenlevők: kivételek. Mégse sértődött meg senki. Azért-e, mert nem tartotta magát kivételnek, vagy mert az eszmecserét akadémikus jellegünek nézte és nem födözött föl benne semmi személyi vonatkozást? Nem tudom.

Ami engem illet, olymód adtam le a szavazatomat, hogy *van* barátság most is, de már nem találkozunk azzal a fajtájával, az igazival, amely már csak mint a klasszikus kor történetének s a tizennyolcadik század érzelmes költészetének az emléke kisért közöttünk. Orestes és Pyladesféle barátság — tettem hozzá — természetesen képzelhetetlen olyan korban, amelyben Orestesek és Pyladesek sincsenek.

— Eh, mit!? — vitatkozott valaki. — Ez csak hangzatos frázis. Két név, amelynek a viselői sose éltek. Ezek a jó urak nem históriai, hanem csak mitológiai alakok.

— Ugy, ugy, — mondtam. Ők sohase éltek, de a barátságuk mégis pozitivum. Ez a barátság létezett az antik világban. Talán ritka se volt. másküléönben a fogalmát és erényszámbamenő komolyságát nem hagyhatták volna emlékként örökségül ránk a régi görögök. Pán se volt reális figura, de páni félelem elfogta az embereket, és Vénusz is költött bájjelenség, de azért volt és van egy sereg fogalom, amely a kecses vonalaihoz füződik. S ha már e szép asszony nevét kimondtam, akitől a szerelem már csak egy lépés, — nem vettétek észre, mily keveset változott a szerelem azóta, hogy az istennőjét imádták, máig, amikor az oltárán áldozni ugyanazt jelenti, mint Aszpázia és Laisz korában? A szerelem és annak müvészete alig módosult e hosszu idő óta, ellenben a barátság nemcsak Cicero óta, aki oly bölcsen irt róla, de a háboru óta is nagy változáson ment keresztül. Fájdalom, állandóan süllyedő irányzatot mutat, s épp ezért majdnem igazuk van azoknak, akik azt állitják, hogy már nincs is.

Aztán »esetek« következtek. Mindenkinek volt valami (szerinte érdekes) mondanivalója, ami a témára vonatkozott, egy-egy történet, amely a barátság halványulását bizonyitotta, vagy olyan csalódásról szólott, amelyet valakinek a barátja barátja okozott.

Kettőt megjegyeztem belőlük. Itt következnek.

Az első történet

Akiről itt szó lesz, azt másképpen hivták, de hogy rá ne ismerjetek — az elbeszélő itt gondolkozott egy kicsit —, Baronyi Józsefnek fogom elkeresztelni. Legkevesebb száz emberrel tegeződött, s igy sok barátja volt. Mikor aztán az a nagyszabásu akció foglalkoztatta, amelyet eleinte sokan nevettek s később még többen diesőitettek, sorba fölkereste őket azzal az ajánlattal, hogy a vállalatát tető alá hozni segitsenek. A város tőszomszédságában látványosság számbamenő vizesés csobogott, amelynek hajtóerejével nagy részvénymalomban óriási lisztmennyiséget akart hihetetlenül olcsón produkálni. Nehézséget csak a rengeteg épitkezési költség előteremtése okozott... Egyesek mégis nagy bizalommal és bizakodással fogadták a tervet és kisebb-nagyobb mennyiségü részvénynek a jegyzésével siettek részt biztositani magaknak a várható nyereségből, mások szkeptikusok maradtak és várakozó álláspontra helyezkedtek.

A vállalkozó fölkereste egyik legjobb barátját, Binder János urat is.

— Tudom, hogy barátom vagy, — kezdte.

S mikor látta amannak hüvös ábrázatát, igy folytatta:

— Vagy legalább is jóemberem —

De mielőtt előadhatta volna a terveit, Binder ur igy szólt:

— Hogyne volnék jóembered!? Sőt legigazabb barátod! Megjegyzem mégis, hogy ha az erre való hivatkozás a malomügynek szól, akkor ne vesztegesd az időt tovább. Azért mert valakivel barátságot tartok, nem támogathatom annak minden fantasztikus spekulációját. Barátság és üzlet: két különböző, egymástól messze távolban álló fogalom. Céltalan dolog a kettőt kapcsolatba hozni és junktimot állitani fel köztük.

Baronyi abbahagyta a kapacitálást, szót se szólt többet, összepakolta az irásait s egy házzal odébb állott.

...Félesztendő mulva már állt a malom, a természetadta hajtóerő folytán olcsón dolgozott és jóljövedelmező üzleteket csinált. Néhány havi müködés után is látszott, hogy a részvények osztaléka nagy lesz. Alapitójának, aki vezérigazgatója lett a gyorsan virágzó vállalatnak, városszerte gratuláltak tüneményes sikeréhez.

Binder János is szerencsét kivánt neki.

— Kaphatnék azokból a részvényekből? — kérdezte.

— Mind lejegyezték, — volt a felelet, — s most már csak kéz alatt kaphatók. Persze drágán, mert a vállalat prosperál. Amint hallom, dupla áron kelnek.

— Neked sok részvényed van, ugy-e?

— Persze. Hogy bizalmat keltsek, mingyárt az alapitásnál megtartottam a papirok harmadrészét, s igy ezer részvényem van.

— Átvenném a felét.

— Annyit nem adhatok, mert hogy sulyom legyen az igazgatóságban, jókora érdekeltséggel kell rendelkeznem. De husz-harminc darabot átengedhetek.

— Jól van. Átveszek harmincat.

— Nem bánom. De megvallom, az eladás, igy barátok közt s különösen veled szemben, kissé feszélyez. Arra kérlek, tudakold bankoknál és magánosoknál, hogy milyen áron adják-veszik őket, s én a legalacsonyabban fogom számitani neked.

— Ohó! — kiáltott Binder ur. — Én nem igy gondoltam. Kibocsájtási áron óhajtom átvenni őket.

— Azt most nem kivánhatod, — világositotta föl a vezérigazgató. — Amikor kináltalak velük s kockázattal járt a vásárlásuk, hozzájuk juthattál volna ily föltételek mellett. Most ez lehetetlen.

— Ez hát a barátság? — méltatlankodott Binder ur.

— Kérlek alássan, — védekezett Baronyi. — Barátság és üzlet, igy vélekedtél tavaly, két egészen különböző és egymástól távol álló fogalom, s a kettő között nem kell kapcsolatot keresni és junktimot állitani föl. Ma az a helyzet, hogy már az is szivesség tőlem, ha az elérhető legalacsonyabb áron bocsájtom rendelkezésedre a részvényeket.

— S neked van szived ilyen nagy nyereséget venni tőlem?

— Nyereség az, ha az árán s voltaképpen azon alul jutsz hozzájuk?

— Barátok közt nem igy szoktak eljárni, — mondta szemrehányólag Binder. — Hanem persze, amikor szükség van az emberre, akkor a barátság nevében jönnek, s amikor nincs rá szükség, akkor elutasitják.

Baronyi igazgató kezdett bosszankodni.

— De hiszen, — védekezett, — te voltál az, aki ridegen elutasitottál, amikor eljöttem hozzád, hogy részesedéssel kináljalak meg a tervbevett transzakciónál!

— Mert nem mondtad, hogy a vállalat ilyen jó. Alig szóltál, s már ott is hagytál. Ha igazán jó barátom lettél volna, nem mentél volna le a nyakamról, amig nem kapacitálsz.

— Ha igazán jó barátom lettél volna, szóhoz engedtél volna jutni s megengedted volna, hogy beavassalak a tervbe.

A farkas és bárány meséjének örökigaz vitatkozása igy folyt még hosszu ideig. S a vége az lett, hogy az igazgató mégis átengedett Binder

urnak névértéken malomrészvényeket, de csak tizet.

Ez eset óta ez utóbbi nagyon megváltoztatta véleményét a barátságról, s a Baronyiéról különösen. Ahelyett, hogy köszönettel vette volna az előzékenységét, telelármázta a várost ennek az embernek (akit a barátjának tartott) a hálátlanságával. Bepanaszolta őt mindenfelé, mint lelketlen kufárt, aki rideg önzésében nem hagyja élni a felebarátját, sőt a legjobb barátját sem, s aki ahelyett hogy megosztotta volna vele a részvényeit, *amint az illett volna*, potom tiz darabot dobott neki oda. Igy bizzon az ember a barátaiban! Botrány!

A második eset

Egy másik uriember a maga esetét beszélte el.

*

A feleségemet, akit imádok, sulyos betegségében a Pajor-szanatóriumban ápolták, s már azt beszélték mindenfelé, hogy haldoklik s a napjai meg vannak számlálva. Szerencsére a vészhirnek nem volt alapja, — a betegem jobban lett s az orvosai kijelentették, hogy minden veszélyen tul van. Ennek hallatára boldogan jártam az uccán, ahol megszólitott egy hölgy, egyik barátnője a feleségemnek, és gondtelt arccal mondta:

— Éppen a szanatóriumba készültem... Hogy van a szegény Margit?

— Köszönöm, sokkal jobban, — feleltem.

A hölgy arca még komolyabb lett s szinte kételkedve kérdezte:

— Jobban?

A hanglejtése világosan elárulta, hogy csalódás érte. Abban a percben szivesebben hallotta volna, hogy nincsen semmi remény, s hogy Margit már felvette a halotti szentséget. Nem volt ez rossz asszony, s bizonyos, hogy nem kivánta a feleségem halálát, de ezen a napon mégis kellemetlenül érintette, hogy a beteg, akinek már a halálahirét rebesgették, jobban lett. Szőke nő volt, még elég fiatal, aki igen jól fest gyászruhában, s valószinüleg föltette magában, hogy tekintettel az intim barátságra, amely Margithoz füzte, ugy fogja gyászolni, mintha unokanővére volna, négy hétig, talpig feketében. S most elesett szegény ettől a lehetőségtől s várni kell neki a jóisten tudja meddig, amig egy ilyen jó barátnő vagy cousine hasonlóan kedvező alkalommal kedveskedik neki... De félre a tréfával, talán nem ilyen ledér motivum okozta a csalódását.

Nem haragudtam meg rá. Tudtam, hogy nincs éppen rossz szive, irigyünk se volt, sőt talán jóakarónk. De a szenzációban való gyönyörködés vágya nagyobb volt nála a baráti érdeklődésnél. Talán kiváncsi volt, hogy én hogyan fogom elviselni a csapást és hogy meg fogok-e házasodni ujra? Vagy arra, hogy az elhunytnak ki lesz utóda abban a vezető állásban, amelyet Margit egy jótékony egyesületnél betöltött? Esetleg arra, hogy hány koszoruval lesz ékes a ravatala? Nem tudom, mire volt kiváncsi, de az volt. S talán ezért nem palástolhatta a csalódását. Jobban esett volna neki, ha azt mesélheti tovább (mint a család beavatott bizalmasa), hogy a betegem agonizál, mint azt, hogy meg van mentve. Pedig — semmi kétség — az utóbbit kivánta.

Jadranska Plovidba D. D.
Adria Tengerhajózási R. T.
Sušak

Táviratcim: JADROPLOV.

6 különféle nagyságu gőzhajó. Rendszeres gőzhajójáratok az Adriai tengeren, elegáns és kényelmes gőzhajókkal. Gyorsjáratok Dalmáciába és az összes fürdőhelyekre. Dalmáciába gyors személygőzös indul minden vasárnap 7.45 órakor a 2 csavaros „Karadjordje" gőzhajó és minden csütörtökön 14.45 órakor a „Zagreb" gőzhajó, közvetlen csatlakozással a beogradi gyorsvonathoz. Állandó gőzhajójáratok személy- és teheráru forgalomban Triesttel, Albániával és Görögországgal

Igazgatóság Sušak.

Beszélgetek velem?

Magad vagy és az este
Nézed a nőket
Illatosak és beléd ütődnek
Mint a vágy, vagy a gond
S ott tönt a hold
Mint halottnak arca ijeszt

Valaki vár:
Egy fehér lány
Kopott szegényes
Lüktet a vére:
Éhes,
De nem tudsz kenyeres csókot adni

Neked se adott senki szépet
Nehéz panasz
Öreg kamasz
Furcsa dolog az élet

Most várni kell, ha jön az élet
S füledbe sugva mondja:
Gyere bolond
Olcsó a hold
Bujjunk mi is egy sarokba

Herceg János.

SZIVÁRVÁNY

Irta: BLAZSEK FERENC

Ezen a nyári délutánon olyan volt az ég, mint egy öreg, kopasz fej. A nagyobbik része, a koponya, csupaszon ragyogott a napfényben, de a széleken és hátul, a tarkón, ugy lógtak a szürke felhők, mint bodros, őszülő hajfürtök. Csakhogy a hajfürtök ritkulnak, ezek a felhők pedig egyre nőttek, ijesztő gyorsasággal.

Olga felnézett az égre és megállapitotta, hogy vihar lesz és meggyorsitotta lépteit. Vihar előtt mindig sietünk, még akkor is, ha tudjuk, hogy hiába, ugyis megázunk. Olga a temetőbe sietett, a Szücsnéhez, aki ott fekszik már évek óta, holtan. Mint a legtöbb faluban, itt Ordason is a temető az, ami Pesten a Zugliget. A találkahely benne a Szücsné sirja, amelynél nagy szomorufüz áll, alatta kicsiny paddal, amely sok-sok kezdőbetüvel és névvel telekarcolva olyan, mintha elmult szerelmek közös fejfája volna...

A falu végén egy pillanatra megállt a lány és azon tanakodott, vajjon nem volna-e jobb, ha visszafordulna. Nem a közelgő eső miatt, hanem taktikából, Géza miatt. Ez nagyszerü bosszu volna és egy kis győzelem is, ha most hagyná őt, hogy hiába várjon. De nem fordult vissza mégsem. Hátha nem végleges még a dolog, gondolta, hátha jóvá lehet tenni még mindent. Hiszen annyiszor összevesztek már ők ketten és néhány napra rá ujra megtalálták egymást; mért ne lehetne most is kibékülni? Erre vall az is, hogy ezt a találkát ő, Géza kérte azon a cimen, hogy adják vissza egymásnak a leveleiket. És ezek a levél-visszakérések, Olga jól tudta, mindig a szakitás bizonytalanságát jelentik, aki végérvényesen szakitani akar, annak minden mindegy, az nem kéri vissza a leveleket, amelyek nem is olyan fontosak és csak ürügyül szolgálnak arra, hogy ki lehessen eszközölni velük még egy találkozást...

Géza már várta őt. Amikor meglátta, eldobta a cigarettáját és eléje ment néhány lépést. Ott megállt és végignézett rajta: kék berakott szoknya, szürke selyemharisnya és szürke antilop-cipő volt Olgán. Hogy a bluz és a kalap milyen volt, az nem érdekelte; ő általában csak csipőtől lefelé szokta nézni a nőket. És ez jól esett neki, hogy a lány az ő izlése szerint öltözködött ki. »Tetszeni akar« — állapitotta meg és növekvő önbizalommal szólt:

— Köszönöm, hogy eljött. Itt vannak a levelei.

Ezt csak mondta, de nem adta át őket.

— Én is elhoztam a maga leveleit — válaszolta Olga, de szintén nem adta át őket.

Azelőtt kettesben tegezték egymást, de most jól jött ez a magázás, amit maguk közé huztak spanyolfalnak, hogy elbujhassanak mögéje és komédiázhassanak.

A fiu folytatta:

— A magyarázatot talán elengedi. Nem tehetek mást, beláthatja. Egyszer meg kell halni és egyszer meg kell nősülni; talán azért, hogy ne fájjon ugy a halál... Maga pedig... ebből a szempontból... ugye?... nem jöhet számitásba. Igaz, hogy házasságot igértem magának, de ez elhamarkodott dolog volt részemről, ezt magának nem lett volna szabad komolyan vennie. Egy szüz lány csókjáért sok mindent igér az ember, amit később nem lehet beváltani... Nekünk szakitanunk kell, mert mi nem vagyunk egymásnak valók, most már végleg meggyőződtem róla. Ami eddig volt, azt nem lehet folytatni, az céltalan. Ahhoz, hogy a szeretőm legyen, maga nem szeret eléggé engem és ahhoz, hogy a feleségem legyen, én nem szeretem eléggé magát.

Ez nem most jött neki, ez a mondat. Ezt ő már régen kigondolta és most ráhuzta a lányra és figyelte a hatást, ahogy a varrónő ráadja vevőjére az elkészült ruhát és nézi, hogyan áll neki. És meglehetett elégedve a hatással, mert Olga arcát elöntötte a vér. »Hát nem elég, gondolta, hogy elhagy? Még neki áll feljebb, még szemtelenkedik is?«

— Kérem, honnan veszi ezeket a szavakat? — mondta kissé fátyolos hangon. Mi az, hogy feleség és mi az, hogy szerető? Én nem leszek soha a maga szeretője, jól mondta, mert nem akarom, de nem leszek soha a maga felesége sem, rosszul mondta, nem azért, mert maga nem akarja, hanem azért, mert én nem akarom. És nem akarják a szüleim sem. Ők eddig is Elemért akarták, de én ellenkeztem velük. Most belátom, hogy tévedtem, most bele fogok egyezni.

Ez hazugság volt, Elemérről soha szó nem esett náluk. Ezt pusztán önvédelemből lökte ki magából, miként a tintahal is ösztönszerüen piszkos levet fröccsent a támadójára. És most ő figyelte a hatást, ami szintén nem maradt el. Ez valahogy mellbevágta Gézát, ez a váratlan fölfedezés. Erre ő sosem gondolt. Ő mindig ugy képzelte, hogy a lány öngyilkos lesz szerelmi bánatában, vagy legalább is apácának megy. Ő egyáltalában elképzelt mindent, csak azt nem, ami a legtermészetesebb, hogy Olga is másé lesz, ha ő mást vesz el. Mert ez borzasztó volna, ezt nem lehet elviselni. Most, hogy kezdett kisiklani a kezéből, most érezte csak, mit jelentett ez a lány neki. És ebben a percben elhatározta, hogy Olga mégis az övé lesz. Annyival azonban tartozik a megsértett önérzetének, hogy ezt ő nem fogja kérni a lánytól, hanem majd ugy intézi, hogy a lány kérje ő tőle... Mint minden válságos pillanatban, most is szeméhez illesztette a monokliját és udvariasan és előkelően igy szólt:

— Ha ez igaz, ezzel az Elemérrel, akkor engedje meg, hogy gratuláljak. Mondhatom, nagy örömömre szolgál és el vagyok ragadtatva az izlésétől. Az a fiatalember jó megjelenésü, kellemes társalgó, kitünő táncos, tehetséges kártyás és még tehetségesebb kibic, nagyszerü tenniszező — Istenem, mit is kivánhatna még egy falusi gavalértól? Persze nem szereti őt, de szereti a saját szüleit és tisztelni-becsülni fogja a jövendőbelijét. Igy szokták ezt maguk valamenynyien. Ezzel a tisztelettel-becsülettel tesznek szerencsétlenné féltucat embert: önmagukat, a férjüket és azt a négy gyereket, ami jönni fog.

A gyerek... Nagy és szent szó. Ott reszket minden lány szivében, mint tengeri kagylókban a gyöngyszem, amely értelmet és értéket ad életüknek. A gyerek... Az ő gyereke és... és a Géza gyereke. Igen, a Gézáé és senki másé. Az nem lehet, hogy neki egyszer gyereke szülessék, amelynek egy ilyen Elemér, vagy egy másik Elemér az apja. Hogy jön ő ehhez? — kérdezte magában Olga. És mit hazudik és komédiázik itt, amikor talán a sorsa dől el? Micsoda hencegés ez? Itt le kell borulni a fiu előtt és eldobni a gőgös álarcot és megmutatni neki az igazi, a szenvedő arcot és kérni, hogy ne menjen el, hogy vigye magával...

Érezte, hogy szédül. Leült a padra.

— Eső lesz. Haza kellene menni — mondta a fiu, minden meggyőződés nélkül.

Igaza volt. Az ég közben egészen beborult: a kopasz ember parókát tett a fejére. A szél pedig nagy tölcsérekben kavarta fel az ut porát... A lány a fejét rázta:

— Én nem megyek haza... igy... soha...

Ez már a megadás jele volt. Géza mosolygott magában, most már biztos volt a győzelmében. Ebben nagy fiu volt, a nőkkel tudott bánni, mint egy zeneművész, aki minden hangszeren játszik. Leült a lány mellé, egészen szorosan és megfogta a kicsiny kezét és az ujjai hegyével lassan végighuzott a lány rózsás ujjain, mint egy zongora billentyüin. Azok az ujjak megremegtek és belül átvették a rezgést a finom ideghurok és bevitték az agyba, ahol egy pillanatig iszonyu hangzavar támadt, mig végül a vonagló ajkakon kitódult a legszebb dallam: a női sirás. Olga sirt. Géza két tenyere közé fogta a lány fejét, hátrasimitotta a haját — ilyenkor talán minden férfi ezt csinálja — és lecsókolta a könnyeket, amelyek a lecsukott szempillák alól kibuggyantak. Olga feje lehanyatlott és odakuporodott a férfi mellére és betemette magát annak kabátjába. Itt vége volt a hazudozásnak és hencegésnek és mindennek. Ez a szerelmes, zokogó lány a férfi mellén nem volt más, mint egy vergődő, szegény kis galamb, amely az eresz alá bujik a vihar elöl...

— Szeretsz? — kérdezte Géza.

— Ne kérdezd... Hiszen tudod...

— És az Elemér?

— Hazugság volt...

— Szintén. Hát lehet mást szeretni? Hát lehetne már az én kicsi feleségem, mint te... te...

— Mondd már: te falusi liba.

Ezzel szokta becézni Olgát. Kezdetben »buta kis csirke« volt, később »falusi liba« lett. De ennél többre sosem vitte, a libánál nagyobbra nem tudott megnőni...

— A levelek?

Olga felkacagott, boldogan és hirtelenül, ahogy csak a nők tudnak átmenni a sirásból rögtön a nevetésbe.

— Pszt! — sugta Géza komiszan. Pszt!... A Szücsné...

Most már mindketten kacagtak. Mit bánták ők a Szücsnét és az esőt, amely zuhogva megeredt és mit bánták ők az egész világot? Igy ketten, egymás karjában, érezték, ez a világ és a többi minden fölösleges, a többi csak a díszlet a szinpadon, amelyen ők most eljátszák a legszebb darabot, amit jókedvében irt a jó Isten...

Amikor elállt az eső, kart-karba öltve elindultak haza.

— Nézd, szivárvány! — mondta a fiu.

— Szivárvány! — visszhangzott Olga lelkében. Olyan, mint egy nagy diadalkapu, amit számunkra emeltek.

— Látod: hogy szivárvány *támadjon*, ahhoz előbb esőnek kell lenni, hogy nevetni tudjunk, ahhoz előbb sirni kell megtanulnunk.

Ezt kár volt neki emlegetni. Olga arca megint elborult kissé. Eszébe jutott, hogy mennyit sirt ő már Géza miatt és mennyit fog még sirni! És egyszer talán mégis komoly lesz az ilyen összezördülés, egyszer, ha ő is megmakacskodik... Mi lesz akkor?...

És halkan, nagyon halkan mondta a fiunak:

— Vigyázz, Géza... El ne felejtsd, hogy sokszor van eső és jaj, még sincs szivárvány...

Kelet világa ...

A felébredt izlám — Törökország uj élete — Hárem élet — Kihal a fátyol izlám szokások

Stamboul-Cairó, 1927. október.

A mohammedán népek lassankint visszanyerik politikai szabadságukat. A török példát rövid időn belül a perzsák, az egyptomiak és a hindu-mohamedánok is követni fogják. Az izlám csakugyan modern lett. A mohammedánok, habár a Korán parancsait még ma szigoruan követik, mégis igyekeznek a haladás előnyeit is magukévá tenni, söt, a modern technika és tudomány elvei az izlám szellemével egyenes kapcsolatban állnak. A Korán azt mondja: »A mohammedán ideálja a tudomány — azt kell ellenosszigian keresni.« Avagy: »A tudomány egy szava — száz imádságnál is többet ér.« Csak a bennszülött despotizmus volt és egyes területeken még ma is oka annak, hogy Ázsia és Afrika népei gondolatszabadságában gátolva vannak. De az európai uralom alatt élő izlamnépek annál többre becsülik szabadságukat és a fejlődés csak idő kérdése, mert a Kelet népe és az izlám világa mindarra képes, amire a kereszténység képes volt.

Kemal pasa uj Törökország modern európai állam — a Kelet kapuja előtt: az állam az és izlám szépen elváltak egymástól, ugyhogy ma már minden török maga választhatja hitét és más nemzetiségü házastársát. Ez eddig *nem* volt igy, de a reform szelleme a régi állapotoknak gyorsan véget vetett és a szellem a romantika szines képét is eltörölte. Ha a karcsu minarettekről elhangzik az esti ima... a török nem veti már többé a földre magát... nyugodtan üzlete után jár, *mint bármily más* európai, csak djami-napján (itt keleten, Törökországban, Perzsia, Egyptom és Algériában vasárnap) látogat el a mecsetbe, imáit szőnyegen ülve lemormolja, aztán pedig kiül a mecset előtti kis kávéházba, ahol hosszu órákon keresztül a pihenés és a Nargileh élvezetben merül el. Pénteken az asszonyok a tengerparton ülnek, többnyire csoportokban... gugolva... némán... kézimunkával... szomoruan. Vége a török háremnek, vége a fátyolnak... de vége a bájnak is. Az idegen kiváncsan nézegeti a török nőket és csan most eszmél rá, hogy török szépség a legnagyobb ritkaság. Az évszázados rabság egészségtelen levegőjében elhervadtak a háremhölgyek és szemük fénytelen lett. De a pirositó, a pipere és a festék a kelet kincsei és ezért oly szépek mégis a nők! A török társadalom hölgyei ma sötét Crépe de chine ruhákat, bubifrizurát és párisi kalapot *hordanak*. A férfiak szintén külföldi kalapokat. Aki ma Törökországba jön, az a török viseletet már csak muzeumban láthatja — mint ócska különlegességet. A hir és háremek is eltüntek. Ezelőtt a szultán a szépséges Yildisz-kioszkban (ma internacionális *játékterem*) 300 nőt tartott — és 900 szakácsot — Kemal pasa elválása után látni sem akar asszonyt. A nők a régi rezsim alatt be sem voltak jelentve a mai, svájci alapon kidolgozott uj török törvények kizárólag monogam házasságot irnak elő az uj születések kellő beiktatása mellett. A »szülésznő« fogalma azonban még ismeretlen kelet világában, a születéseknél a legközelebbi ismerős asszonyok segédkeznek.

Természetes, hogy a török férfi feleségének morális életmódjára ma annál több sulyt fektet. A török lányoknak nincs ugynevezett »ismeretségük« és a férjes asszonyok sohasem keresik más férfiak társaságát. Mindannak ellenére, hogy a szabad török köztársaságban az emancipáció és a nőmozgalom nagy mértéket öltött, olyan arányokat, mint nyugaton mégis képtelen lesz felvenni, mert a mohamedán nő lelkében a morális fogalmak mélyen gyökereznek. A »szabad szerelmet« csak bizonyos törzsek asszonyai, mint a beduin és berber törzsek, melyek néger vérrel keverték, vallják: az »egyiptomi táncosnők«, akiket a kelet urai vendéglátás alkalmával olyan szivesen bocsájtanak az európaiak rendelkezésére. A »szerelem asszonyai« között akiknek fajtájából a keleti és kikötővárosokban sok ezren tanyáznak, mohamedán nő alig található, de annál inkább görög, spanyol, olasz és néger-arab nő. Az európai leánykereskedők hálója sokszor kiterjed kelet éjjeli mulatóira, de Törökországban ez is tilos, tilos a has és kigyótánc, tilos az igazmondás és a jövendőbelátás, a törökök mindent leráznak, ami a kulturális fejlődésnek utjában allott; a latin irásra való áttérés pedig az evolució utolsó és legfontosabb stációja lesz.

Az idegen, aki hamisitlan keleti szokásokat, szines, igazi keleti életet akar látni és élvezni, kénytelen tovább utazni — a távolabbi izlam államokba, ahol az állam és az izlám fogalma még mindig egy és ugyanaz. Kétszázmillió mohamedán él a világon a távol és közel keleten. Perzsia, Syria és Egyiptom világa sok érdekest tár kutató szemeink elé. Kairóban még lehet erősen őrzött háremeket látni, orditó derviseket, titokzatos kolostorokat, baksis-szüretelőket, bóditó és igéző uccai táncosnőket, élő mesékre és beteljesült igazmondásokra *akadunk a poros sarkokon. Fátyolos,* mumiás alakok kuporodnak, lassu tevekaravánok huzódnak a város falai alatt, messze ki — a sivatagba. Kairó a vörös fezek városa. Innen és Damaszkuszból indul ki a zarándoklók és igazhivők százezres hosszu sora — Mekka és Medina irányába. Mohamed e szent helyein az igazhivők hadserege még évente áldoz. A sok millió értékü állat áldozati helyén szabad fővel versenyt *rohannak* a mohamedánok. — épugy mint 1300 év előtt. A szent-szőnyeg körmenete Kairóban és az arab El-Azhar egyeteme tényleg keleti látványosság.

A háremélet ezekben az izlám államokban a városokban rakott fészket. A falusi lakosságnál és a föld munkásainál ez csak nagy ritkán, főleg Afrikában fordul elő. Máskülönben a mohamedán paraszt megtartotta régi szokásait: szereti a versenyt és az erőmérkőzést, a kockajátékot és a monoton panaszkodó zenét.

De a kelet világának ezek az utolsó képei is tünőben vannak. Indiában és Egyiptomban a jövendő kialakulás vonalai már tisztán áthatók. Ahogy Törökországnak sikerült a hatszáz éves multat rövid négy év alatt eltörölni — épp olyan hirtelen fognak a még fennálló szokások máshol is eltünni és az izlám uj gondolatvilága fogja csodálkozásba ejteni a világot.

Bielek Béla, mérnök.

Csók ég és föld között

avagy:

Végignéztem Arizóna párviadalát a büszke spanyollal

Páris kedvenc boxbajnoknője férjhez megy a borbélyához és visszavonul a szinpadtól

Irta: TAMÁS ISTVÁN

Rajzolta: KELEN IMRE

Páris, október hó

A szigeten egy ember szaladt keresztül, hajadonfővel, hadonászó kezekkel, időnkint nagyokat rikácsolva a szembejövőkre, mint egy vészhirnök, aki az ellenség közeledtére lármázza fel a lakókat. Röpcédulákat osztogatott, amelyek lázba hozták a legöregebb bennszülöttet is.

— *Rettenetes!* — tántorodott falnak a pék — *hát mégis hozzá megy ahhoz a vadállathoz!* — és kihullott ujjai közül a papirlap, amelynek ez volt a szövege:

> **MISS ARIZÓNA BUCSUFELLÉPTE**
>
> UTOLSÓ HÉT!
>
> A müvésznő férjhez megy és ÖRÖKRE visszavonul a szinpadtól!

Az olvasó joggal hiszi, hogy Arizóna legalább is Mistinguettel vetekedik népszerüség dolgában, ám ha csak egyszer lenne alkalma gyönyörködni a kisasszony bájaiban, maga is felcsapna rajongónak. Isten látja lelkemet, hogy nem reklámot akarok csinálni a nehézsulyu müvésznőnek, hisz mire ezek a sorok nyomdafestéket látnak, önagysága már javában irja a memoárjait és uj csillagok ugornak be a helyére a világot jelentő izére...

Hogy hol lép fel Miss Arizóna?

Nem az Operában.

Nem a Comedie Francaisban.

Nem is egy zenés kávéházban.

Ezekután könnyü kitalálni, hogy a hölgy a szabad ég alatt produkálja magát. Miss Arizóna boxbajnoknő. *Szent Lajos* sziget kedvence. Favorit. Kis vándortársulata rendszerint a *Notre Dame* baloldalán tátongó térségen üti fel a sátorfáját. A földre egy képzelt vonalat huznak, ez az álló hely, mögötte gyalulatlan fapadok, ez a finomabb közönség számára készült és hátul, az ekhós szekér védelme alatt egy gondosan tisztára söpört aszfalt darab, a szintér, amelyen Arizóna és az ebei produkálják magukat. Mert a müvésznő kutyaidomár és boxbajnok egyszemélyben. Sokoldalu, mint a modern nők általában. Páris kellős közepén egy falusi vándorcirkusz! Kikiáltóval és csalogatóval, aki rádimátkozik és ötven centimesért mindent megigér, mi szem, szájnak ingere.

A bucsuelőadáshoz már nem kaptam helyet. Leghőbb könyörgésem is hiába való volt. Ha *Kelen* Imre, a *Matin* és a *Bácsmegyei Napló* rajzolómüvésze saját testi épsége kockáztatásával nem

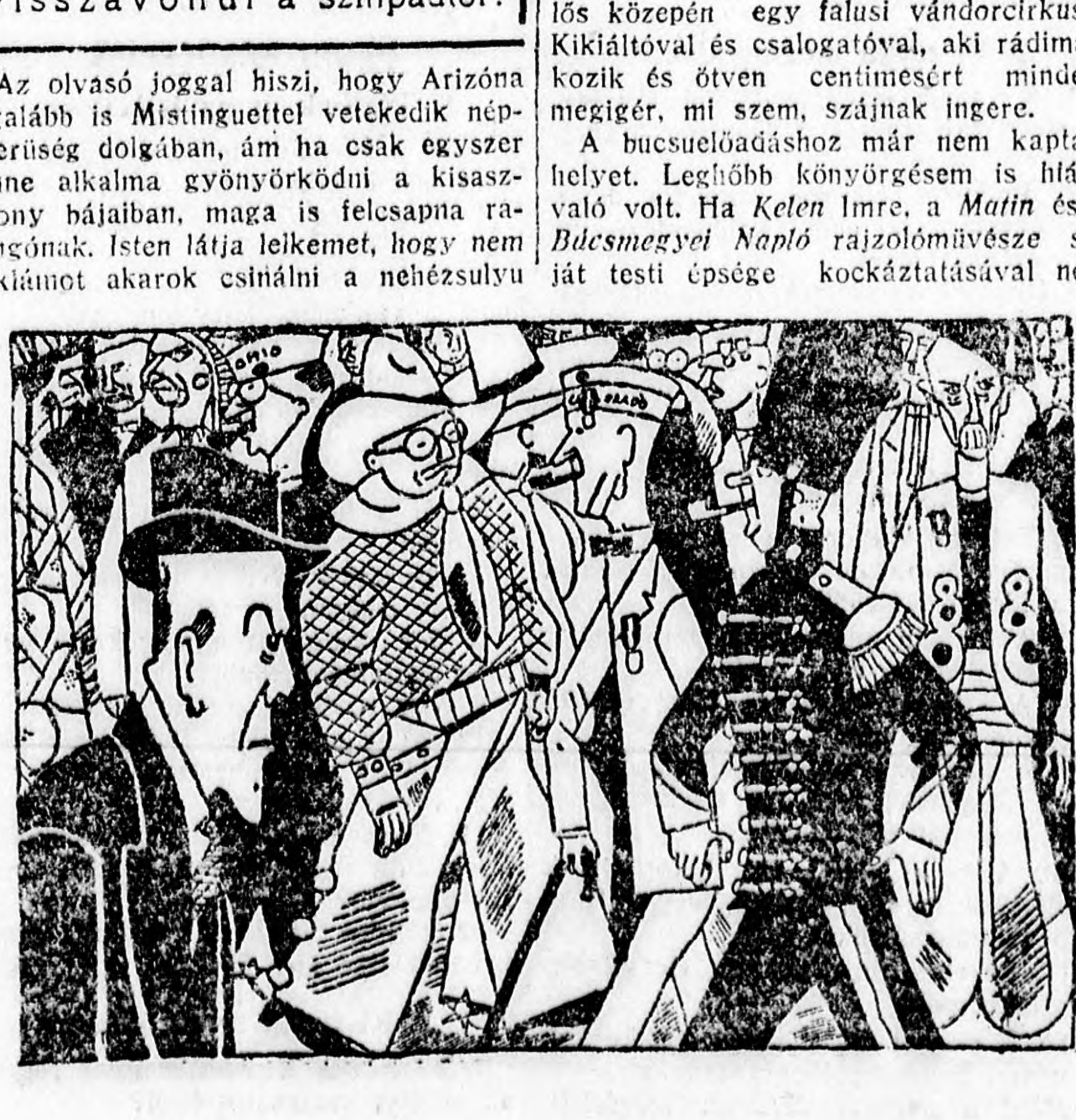

csempész be maga mellé, sohasem láthatom többé a felejthetetlen és elragadó Arizónát.

Először is tányéroztak. A meglehetősen vegyes közönség tisztelettel szurkolta le a félfrankosokat, a szigetlakók ugyan sokalták, de az amerikaiak direkt gavalléroskodtak, felülfizettek, sőt az egyik légiós karmester felajánlotta

szolgálatait a zene körül. Csoda e ha ezekután rajonganak a jenkikért a párisiak?

Nos, megharsantak a kürtök és a szekér sátorpompája alól kilibbent százegynéhány kilójához mérten bámulatos könnyedséggel a publikum rajongott kedvence, Arizóna. Mögötte két kutya. A kutyák feltünően soványok voltak. Lehet, hogy *az éles kontraszt miatt hatottak ilyen halálosan legyöngültnek,* hisz Arizóna mellett egy söröshordó is karcsu szilfid, ám az ebeknek oldalbordáit szabad szemmel számoltam össze! Egzeciroztatta őket. Luftballont egyensulyoztak *az orruk hegyén,* kétlábon sétáltak, majd felmásztak Arizóna vállaira. Ha a Mont Blancot másszák meg, nem kapnak ilyen viharos tapsokat. Helyettük Arizóna hajolt meg.

Az erőmüvész csak árnyéka a menyasszony boxbajnoknőnek. Az állitólag ötszáz *kilós sulyokat* azonban félkézzel pörgette a levegőben. Az egyik kiváncsi amerikai utána nyult, hogy megpróbálja ő is, de *Herkules riadtan tiltakozott,* ami viszont csak megerősitette gyanumat az ötszáz kilót illetőleg.

A zenét piros nadrágba bujtatott csibészek szolgáltatták. De mért kezeljem

őket finoman? Mondjuk ki nyiltan, hogy két apacs. A papájuk talán egy névtelen sirban nyugszik a *Péra Lachaise* árkában, ahová a kivégzett rablógyilkosok hült tetemeit raktározzák le az örökkévalóság számára és ők fujták mélabusan *mon coeur tu suivre*-át, hogy a szegény ebeknek borsódzott a háta.

A boxmeccs volt a délután fénypontja. Önként lehetett jelentkezni. Aki legyözi Arizónát, *száz frankot kap jutalmul.* Egy elszánt alak jelentkezett. Arizóna ugy játszott vele, mint macska az egérrel. Aztán gyengéden orronvágta, hogy a boldogtalant eszméletlenül cepelték ki a porondról. Másodiknak egy spanyol állott ki. Hangsulyozta, hogy nem a pénzjutalom csábitja, nem is reflektál rá, csupán a százkilós hölggyel szeretne összecsapni.

A meccs izgalmasnak igérkezett. Az amerikaiak lefogadtak a büszke spanyolra, mig az Arizónások természetesen a müvésznőre esküdtek.

Az első fordulóban a spanyol vezetett. Igaz, hogy ilyen szabálytalan meccset se láttam még. A dáma kézzel-lábbal dolgozott. Karmolt és harapott. A spanyol kénytelen volt erélyesen oldalba vágni. Mire a közönség felhördült:

— *Brutális fickó! Egy védtelen nővel igy bánni!* — és talán meg is lincselik a bősz dzsentleméneket, ha Arizóna idejekorán bele nem lép a spanyol gyomrába.

— *Brávó!* — éljenzett a tömeg és az apacsok tust fujtak. A görcsösen vonagló spanyolt részvétlenül hagyták a sorsára. A balga! Mért állt ki a nagy Arizónával?

A müsor végén odaérkezett *Dupray* ur is, a boldog vőlegény. A porban fetrengő áldozatot hidegen mérte végig. Ennek a jövendőbeli férjnek nem kell majd aggódnia, hogy a feleségét leszólitják az uccán. Ez az asszony egyedül is meg tudja védeni a becsületét. Arizóna erényességéről egyébként legendák keringenek. Ez a kövér hölgy maga a megszalonnásodott tisztesség. Az ember Azt hinné, hogy senkinek se kell. Holott az egész kisipar verseng a kegyeiért.

— *A borbélyához megy feleségül* — suttogja valaki — *addig beretválta a boxbajnoknő nyakát, amig...* — de a nagymáju megjegyzést nem meri tovább folytatni. Nem is tanácsos. *Arizóna fülei messzeérnek.*

Leplezetlen irigységgel nyitottak utat a cingár férfiunak, aki elhalászta orruk elől az isteni divát és akit rövidesen birtokába fog venni az életveszélyes hölgy.

— *Kedvesem!* — rebegte áhitattal Dupray ur és egy csókot lehelt homlokára a nagy nyilvánosság előtt.

Arizóna lehajolt hozzá, két kacsója közé fogta brillantintól és kéjgyönyörtől ragyogó fejét és mivel a kicsi ember nem ért fel az ajakáig, *egyszerüen felemelte a fejénél fogva a levegőben.* Ha leejti! vége van. *Darabokra zuzódik az aszfalton.*

Igy lebegett Dupray ur ég és föld között, egy szüzi csókban uszva és *a szájtátó tömeg meg se mert mukkanni:* nehogy az életével lakoljon ezért a csókért a mennyaszony karmai között ficánkoló vőlegény.

Na jó, de ki fog majd rá vigyázni minden este?

A muzsika hősei pongyolában

Tapintatosságok a nagy zeneszerzőkről

Stuttgartban egy könyv jelent meg, mely otthonukban mutatja be a leghiresebb német zeneszerzőket. Ez a könyv föltünést okozott Németországban, sok beszédre, vitára adott alkalmat. Ime néhány mulatságos történet belőle.

Felix *Weingartner,* a karmester csodálatos zenei emlékezőtehetséggel rendelkezik. Egyesek — a barátjai — azt is szemére lobbantják, hogy képességét *tulontul kifejlesztette, annyira,* hogy akkor is emlékezik mások munkáira, mikor maga szerez zenét.

Utóbb a zenekarral legfrissebb szimfóniáját próbáltatta. Egyszerre leintette a zenészeket. Egy klarinétos ismételten sokáig nyujtotta a hangot. Ezt a karmester kifogásolta. A klarinétos — gyermeteg egyszerüséggel — igy válaszolt:

— Bocsánat, mester, de *a Tristánban ezt a részt* mindig igy játszuk.

Weingartner elhallgatott.

✱

Hans *Richter,* a hires Wagner-karmester mesélte az alábbi esetet

A partitura teljes szünetet jelzett, mikor egy trombitás vadul beletrombitált a csöndbe. A karmester fölháborodva vonta kérdőre a trombitást, miért játszott?

— Bocsánat — szólt az — az én hangjegyemen jelezve van.

— Mutassa meg.

A trombitás a kóta után kapott, hogy odavigye a karmesternek, de akkor furcsa fölfedezést tett: a hangvonalon egy légy ült, *akkora, mint egy kótafej,* mely amint a kezét feléje nyujtotta, elrebbent.

— Csak egy légy volt — mentegetőzött a trombitás — és én lejátszottam.

✱

Koschatról azt beszélik, hogy állandóan csak C-durban tud komponálni. Egy napon szomoruan üldögélt a kávéházban, *Hellmesberger* megmagyarázta a szomoruságának okát:

— Egy dalt komponált C-durban, de véletlenül F-mollba csuszott át s most sehogysem tud kikászolódni.

Ugyancsak Hellmesberger terjesztette róla azt a hirt, hogy *eladta zongorájának fekete billentyüit, mert nem tudta, hogy mire valók.*

✱

Próbálnak a szinpadon, a kardalosnők azonban fecsegnek, locsognak, gágognak.

Hans von Bülow, a karmester kétségbeesetten fordul feléjük s igy fakad ki:

— Bocsánat, hölgyeim, figyelmeztetem önöket, *hogy a Capitoliumot már régen megmentették.*

✱

A karmester csak kedvtelésből játszotta a mélyhegedüt. Egy napon valami társaságban Brahms mélyhegedüszonátáját játszotta s maga a szerző kisérte őt a zongorán.

Brahms oly erélyesen belevert a zongorába, hogy a mélyhegedüs végre igy szólt:

— Szabad kérnem, kedves mester, valamivel csöndesebben játszék, mert magamat sem hallom.

Brahms szeliden válaszolt:

— Szerencséje van... K. D.

Müveltségi vizsga

Tizenkettedik óra

A mult órán (október 9.) feladott kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Áttérünk az ismétlésre

1. A vajdasági jegyzőtanfolyam 1928. januárjában nyilik meg Szomborban.
2. Chamberlain és Primo de Rivera a tangeri kérdésről tárgyaltak.
3. Scot Iversen dán müegyetemi hallgató konstruált a Ford-kocsinál olcsóbb automobilt.
4. Dr. Péricz Ninkó lett a parlament ideiglenes elnöke.
5. Magyarország hercegprimásául gróf Zichy Gyula kalocsai érsek van kiszemelve.
6. Mária román királyné Nagyváradon akar megtelepedni.
7. A zagrebi egészségügyi iskola a Rockefeller-alapitványból létesült.
8. Szuboticán a napokban karfelvételi vizsga volt.
9. A gimnáziumok számának csökkentéséről szóló miniszteri rendelet végrehajtását egy évre elhalasztották.
10. A parlament megnyitása előtti napon Radics István kibékült Pribicsevics Szvetozárral.
11. Leon Daudet, a francia royalisták vezére most Hollandiában tartózkodik.
12. Legutóbb Kanadában volt katasztrófális földcsuszamlás.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Stern József (Dolnja Lendava), Szöllősy József, Kollár Szilveszter (Szombor), Urbán Irén (Novivrbasz), Kohn Ella, Vörös Erzsébet (Beograd), Kada Aranka (Becskerek), Klein Böske (Becskerek), Vörös István (Beograd), Szücs Kálmánné és Kenéz Aranka (Pacsir), Laub Jakab (Szt. Becsej), Schiller Zoltánné (Mokrin), Szaniszló József (Beograd), Handler Emil (Noviszad), Mezei Loránd (Szombor), Tomasevics Rózsika (Szombor), Horváth Piroska (Szombor), Ripp Béla és Fusch L. (K. Vinogradi), Simon Géza (Szt. Becsej), Kucsera Gizella (Szubotica).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Kovács Vilma 11 (Temerin), N. S. (Veliki Becskerek 11), Szatmáry Kálmán (Szubotica), Szöllősy Jenő (Bogyán).

A könyvjutalmat Schiller Zoltánné (Mokrin) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?

1. A francia regényirodalomban a leghiresebb társszerzők a Goncourt-testvérek.
2. Kollonics biboros mondta, hogy Magyarországot előbb koldussá, aztán katholikussá teszi.
3. Bismarkot nevezték vaskancellárnak.
4. Archimédesz törvénye, hogy minden test annyit veszit a vizben sulyából, amennyit az általa kiszoritott viz sulya nyom.
5. Rákóczi kurucai a majtényi sikon tették le a fegyvert.
6. Tolsztoj Háboru és békéjének cselekménye Napoleon oroszországi hadjárata idején játszódik le.
7. A legjobb angol irodalomtörténetet a francia Taine irta.
8. A »Hiuság vására« cimü regény szerzője Thakeray.
9. A periszkop a tengeralattjárók optikai készüléke, amellyel a vizszin fölötti dolgokat megláthatják.
10. A keverékben az alkotórészek megtartják, a vegyületben elvesztik eredeti tulajdonságaikat.
11. Az első római császár Octavianus Augustus volt.
12. A marnei csata idején Moltke volt a német hadsereg főparancsnoka.

Mind a tizenkét kérdésre megfelelt: Dr. Gförer Katica (Bogojevó), aki a könyvjutalmat megnyerte.

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Stern József (Dolnja Lendava), Kovács Vilma (Temerin), Schlin L. (11, Noviszad), Urbán Irén (Novivrbasz), N. S. (Becskerek), Kada Aranka (Becskerek), Klein Böske (Becskerek), Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir), B. Baba, Schiller Zoltánné (Mokrin), Ripp Béla és Fusch L. (K. Vinogradi), Szöllősy Jenő (Bogyán), Kucsera Gizella (Szubotica).

3. Hol a hiba?

1. Szerbiának az osztrák-magyar monarchia idején Bécsben és nem Budapesten volt követe.
2. Pompeius idején a burgonya még ismeretlen növény volt az óvilágban.
3. A zefir textil-cikk és nem drágakő.
4. A petroleumot nem gyártják.
5. A cinterem a lovagi kastélyok kriptaterme.
6. A bronz fémvegyület.
7. A déli sarkot nem találták fel, hanem felfedezték.
8. Sapphó görög költőnő volt.
9. A Bánk-bánt nem adták elő a szerző életében.
10. A Pacific-vasutak Amerikában vannak.
11. A fonetika: hangtan és semmi összefüggése nincs az etikával, ami erkölcstant jelent.
12. A kronométer: időmérő, azaz óra.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Stern József (Dolnja Lendava), Kovács Vilma (Temerin), Strigonius (Sztarakanizsa), Schiller Zoltánné (Mokrin), dr. Gförer Katica (Bogojevó), Kanyó Flóra (Szombor), Haraszthy Ferencné (Szubotica), Ripp Béla és Fusch L. (K. Vinogradi).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Schn. L. (Noviszad), Urbán Irén (Novivrbasz), N. S. (Becskerek), Roder György 11 (Szombor), Kada Aranka (Becskerek), Klein Böske (Becskerek), Szücs Kálmánné és Kenéz Anna (Pacsir), Simon Géza (Szt. Becsej), Szöllősy Jenő (Bogyán), Kucsera Gizella (Szubotica).

A könyvjutalmat Ripp Béla és Fusch L. (K. Vinogradi) nyerték meg.

UJABB KÉRDÉSEINK

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Mi a kormány terve a háboru után épült házak lakbéreire vonatkozólag?
2. Hogy végződött a SzAND budapesti vendégszereplése?
3. Melyik bank bukása foglalkoztatja most a vajdasági közvéleményt?
4. Mi történt Kovacsevics Mihajlo dandár-tábornok gyilkosaival?
5. Melyik darab előadásával kezdi meg müködését a vajdasági magyar szintársulat?
6. Mi a készülő választójogi reform lényege?
7. Hol lesz a jövő év májusában nemzetközi sakkmesterverseny?
8. Mit határozott a demokrata egyesülés parlamenti klubja?
9. Ki a szófiai jugoszláv követ?
10. Ki a szuboticai radikálisok listavezetője és polgármesterjelöltje a községi választásokon?
11. Minek köszönheti megmeneküléset Miss Ruth Elder az óceánrepülő amerikai pilótanő?
12. Milyen vallásunak vallotta magát Szabó Dezső egy birósági tárgyaláson?

2. Ki tudja megmondani?

1. Ki irta a legjobb magyar regényt az erdélyi szombatosokról?
2. Ki a görög mithológiában a testi erő megszemélyesitője?
3. Melyik francia politikust nevezik tigrisnek?
4. Ki jelenleg a világ leghiresebb énekese?
5. Mi az epos klasszikus versformája?
6. Melyik regényiró irta a legujabb világtörténelmet?
7. Ki találta fel a villámháritót?
8. Mi a helyesirás két főelve?
9. Melyik francia zeneszerző zenésitett meg mithológiai történeteket?
10. Ki az angol munkáspárt vezére?
11. Ki volt Krözus és milyen fogalmat jelölünk most a nevével?
12. Hogy kezdődik Hamlet hires monológja?

3. Hol a hiba?

1. Milyen alkotórésze az automobilnak az autoszuggesztió?
2. Az etoni egyetem rektora eton vagy bubifrizurát köteles-e viselni az egyetem megnyitásakor?
3. Lánczynak, az egykori budapesti pénzfejedelemnek, akiről a Lánchidat elnevezték, mi a keresztneve?
4. Miért maradt agglegény George Sand, a hires francia regényiró?
5. Mi az alapgondolata Sophokles filozófiai rendszerének?
6. Milyen összeg a summa cum laude?
7. Melyik darab nyomán lett Harpagon a bőkezüség mintaképe?
8. Hány évig uralkodott Magyarországon Korvin János?
9. Ki nagyobb zongoramüvész: Hubay Jenő, vagy Dohnányi Ernő?
10. Milyen kisebb sulyegységekre oszlik a font sterling?
11. Rafaelnek melyik szobormüveit őrzik a Louvre-ban?
12. Hol lehet letenni a tacsbiró-vizsgát?

Elég volt a szenvedésből!

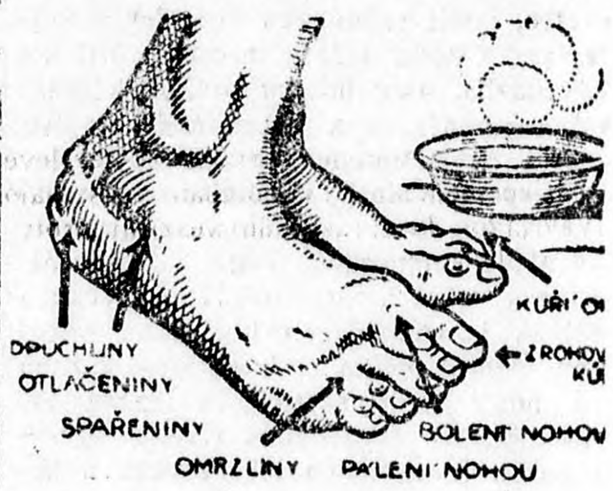

SZENT RÓKUS LÁBSÓ UJ LÁBAT CSINÁL

Ezen készitményből, mely külföldön régen és kitünően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiséget beleteszünk egy lavor melegvizbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő mulva a láb dagadtsága, zuzódása, a kinzó égető érzések egy csapásra megszünnek és többé ujra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhitja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyüszerrel, kés vagy heretva nélkül eltávolithatók. A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmulnak a Szent Rókus Lábsó használata által. Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus Lábsó a lábat tökéletesen uji alakitja, ugyhogy a szük cipő, az uj cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabaditja Önt a láb különböző zavaraitól, gyal golhat vagy állhat egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Lábsó á a 16 dinár. Kapható minden gyógyszertárban.

Magyar kivándorlókkal Délamerika felé

IV.

Elszakadás Európától

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

A tisztasági ellenőrzés *után* végre asztalhoz ültetik az utasokat az Überseeheim étkező-csarnokában, ahol ötszáz ember számára tudnak felteriteni. Fehérruhás stewardok (hajósnyelven: stuártok) szervirozzák az eledeleket a fehérrel teritett asztalokra. Rend és *tisztaság mindenütt*, a konyha óriás kazánjai körül is hófehérruhás szakácsnők szorgoskodnak, a szervirozás bámulatos gyorsasággal *történik*, — de a német konyha egy kissé szokatlan a magyar gyomornak. Itt is győz az a kardinális igazság, hogy: »az éhség a legjobb szakács.« Egyébként mindenki annyit ehet az egyes fogásokból, amennyit akar.

Étkezéseknél és a barakktábor közös helyiségeiben: társalgóban, irószobákban, kávéházban, moziban és a templomban, *természetesen, megint* együtt lehetnek a nők a férfiakkal, apák az anyákkal és testvérek a testvérekkel, — csak az éjjeli nyugodalom idejére szól a szigoru elkülönités.

A városba is bemehetnek a zutasok, ha átestek a behajózás összes előkészületein, de arra nagyon vigyáznak, hogy a városban bent ne maradhasson senki. A hamburgi rendőrséggel szemben a hajóstársaságok felelősek minden utasukért és épen azért szedik el mindenkitől a személyazonossági iratokat, hogy a városban senki el ne helyezkedhessék. A hamburgiak féltékenyen vigyáznak arra, hogy Hamburg a hamburgiaké maradjon. És vigyáznak arra is, hogy aki a tengerentulra indult, az el is menjen a német hajókkal. Aki *még sem akar elutazni*, — annak a rendőrség illedelmesen tudomására adja, hogy ekkor és ekkor indul a vonata — *hazafelé*. És udvariasan ellenőrzik azt is, hogy valóban hazautazott-e. A hajóról visszamaradó kivándorló csak *igazolt esetben* és legfeljebb a legközelebbi hajó indulásáig kaphat tartózkodási engedélyt a hamburgi rendőrségtől.

A behajózás

Az óceánjáró hajó elindulásáig hátralévő időt a hosszu utazás előkészületei töltik ki az Überseeheim ben. Háromszor, négyszer is kontrollálják a társaság tisztviselői az összes utasokat és okmányaikat, hogy a behajózástól *kezdve senki isten fiával* ne legyen baj. Az utasok a szabadidő legnagyobb részét levélirással töltik az Überseeheim társalgójában vagy hálószobáiban. Valóságos levélirási düh vesz itt erőtt minden utason. Mindenkinek van valakije, akitől még egyszer bucsut akar venni, mielőtt elszakadna az európai partoktól, ami mégis csak közelebb esik itt — az Überseeheimben, — az elhagyott *otthonhoz, mint az óceán* tulsó partja, ahonnan már a gondolat, a hazasiró sóhajtás is nehezebben talál utat.

Az Übersecheim kantinja gondoskodik róla, hogy a kivándorlók hiányt ne szenvedjenek levélpapirban ánzikszkártyák és irószerekben. De bőven van itt minden egyéb, amire az utasok eköltheti maradékpénzeiket. *Nincs az a pénz, amit az Überseeheim kantinjában* el nem lehetne költeni és nincs az a pénz, amit az Überseeheim kantinja el nem fogad. Európa összes valutái megfordulnak itt. A kantin »mérsékelten« leszállitott árfolyamon számitja át a valutákat és »mérsékelten« felemelt árakon adja a kivándorlóknak szánt német bóvlit. Nem jár jobban az ember akkor sem, ha a városban akarja beszerezni uti szükségleteit. Ott is mélyen nyulnak bele az idegen zsebébe. A bécsi árviszonyokhoz képest *Hamburgban mindent duplán fizet meg az ember*. Az egész hamburgi kereskedelem a kivándorlók kihasználására pályázik. Méregdrágán akarnak eladni mindent, — ami Berlinben már kiment a divatból. Aki arra számit, hogy apróbb utiszükségleteit — ruhát, fehérnemüt, cipőt, háztartás cikkeket stb. — kényelmi okokból Hamburgban vásárolja meg, hogy odáig ne kelljen cipelnie a holmit, az nagyon ráfizet a kényelemre. Hamburgban lehetőleg semmit sem szabad vásárolni! Bécsben sokkal tanácsosabb!

Az Überseeheim igazgatósága gondoskodik némi szórakozásról is az utasok számára. Az Übersecheim mozijában esténként kiselejtezett rémdrámákat és a hajóstársaság propaganda-filmjeit mutatják be. A mozi ugyan ingyenes, de az asztalokhoz ültetett nézőket igen nagy figyelemmel kérdezgetik a szemfüles pincérek, hogy mit óhajt inni a rémdráma mellé. A kénytelen-kelletlen megrendelt üveg sörben, vagy akárcsak krahedliben is, már benne van a belépődij.

Lelki vigasztalást *azonban ingyen kaphat minden* kivándorló. A hajó elindulását megelőző napon, az Übersecheim imatermeiben bucsu-istentiszteleteket rendeznek minden hitfelekezet számára. A katolikusok még meg is gyónhatnak, — ha németül is el tudják sorolni összes bűneiket a német lelkiatyának. Az istentiszteletre kivezényelt lelkészek szivetfacsaró szónoklatokban bucsuztatják el az óceánon tulra indulókat. Mindenáron könnyekre pályáznak ezek a jeles német lelkipásztorok és igy aztán majdnem minden bucsuistentisztelet zokogásba fullad. Olyan szinezete van az egésznek, mintha halálraitélteknek adnák meg a lelkiatyák az utolsó vigaszt. Az Übersecheim igazgatósága azonban gondoskodik a könny rabló »Abschieds Gottesdiens« általános hatásának ellensulyozásáról is. Az istentisztelet után nyomban kezdődik az »Abschieds-Konzert« az Übersecheim mozitermében, ahol aztán — pontos és előzékeny kiszolgálásról gondoskodva lévén — recsegő trombiták vidám indulói és panaszosan töprengő valcerei mellett sörbe és limonádéba fojthatja a bánatát a lelki vigasztalással megrikatott kivándorló.

A koncert után korai lefekvést javasolnak az e célra kifüggesztett figyelmeztető táblák, amelyeken vezényszavas rövidséggel tudatják a behajózás programmját. Ébresztő *reggel 4 órakor*. Reggeli ½5-kor Gyülekezés 5-kor. Indulás 6-kor.

Miután minden óceánjáró a kora délelőtti órákban szedi fel a horgonyát, az utolsó előkészületek programmja már törvényszerü. Ezt bizonyitják a nyomtatott »Tages-Ordnung« táblák is. A behajózás napján minden kivándorlónak hajnalok-hajnalán kell felkelni, hogy idejében eljusson a hajóhoz, ami a hamburgi szabadkikötőben az Überseeheimtől még jó messze, várja az utolsó »*Ladung*«-ot. Nagyon jó szó ez a »Ladung.« *Töltelék*. Ugron Gábor bizonyosan ezt a német szót forditotta magyarra, mikor az »*ágyutöltelék*« szót kitalálta és kitálalta a magyar parlamentben. Mert az »*utolsó Ladung*« az óceánjáróknál ugyanazt jelenti, amit az »*ágyutöltelék*« a háboruban. Az *embereket*. Az istenadta népet! A tömeget.

Ez a nép pontosan engedelmeskedik a teljes gőzre befütött hajóóriás parancsának. Reggel négykor mindenki talpon van, lázas sietséggel kapkodja rendbe a kézi podgyászát, kutyafuttában költi el reggelijét és siet a gyülekezőhelyre. Szabályos menetformációba rendezik a gyülekezőket. Négyes sorokba. Mindenki a lába elé halmozza a bagázsiáját.

Félhat órakor megjelennek a hajóstársaságok tisztviselői. Névsorolvasás. Utolsó kontroll. Közben fehérpapirszalvétába csomagolt *utravalót* osztanak ki. Pontosan 6 órakor szélesre tárják az Übersecheim nagykapuját és lassu, kényelmes lépésekben megindul 1500 ember, asszony és gyerek. A világ legszomorubb processziója: otthonuktól, hazájuktól elszakadó emberpáriák, akiket hajt »éhe a kenyérnek.« Lassan halad a karaván, mert mindenki maga emeli a kézipogyászát az Übersecheim közelében lévő »Zoll-Kanal« stégjéig, ahol egy kisebbfajta gőzbárka (otthon a Tiszán, három nagy gőzhajó is kitelnék belőle), várja a menetet.

A hajóra vezető hidlépcsőn ujból leolvassák az utasokat és amikor mindenki fent van már a fedélzeten, — a bárka fülszaggató szirénbugással nekilódul a viznek. A szerteszét ágazó Elba-torkolatban (Hamburg belső kikötőiben), ezer meg ezer hajó nyüzsög, a hajók füstje fekete felhőként fekszi meg az egész vidéket, a nap sugarai csak itt-ott tudnak áttörni a fojtó feketeségen — és a gőzbárka fedélzetén szorongó embertömeg szemmeresztő kiváncsisággal keresi a »*nagy hajót*«, ami tengerre száll velük. A reklámképekről jól ismert hajóóriás azonban sehol sem mutatkozik. Csakhamar kiderül, hogy a gőzbárka még nem is oda tart, hanem a »Hafen-Kommisszariat«-hoz, ahol az összes utasokat összes okmányaikkal együtt ujból átvizsgálják a *rendőrtisztviselők és orvosok*. Kilencre jár az idő, mikor ennek az aprólékos vizsgálatnak is vége van és ujból visszaterelik a karavánt a komiszáriátus előtt horgonyzó gőzbárkára. Most azután már csakugyan kifelé lohol a bárka a szélesebb vizek felé, ahol mind nagyobb és nagyobb hajók vesztegelnek. Jó husz percnyi hajókázás után felkiált valaki az embertömegben: »Ott a »Cap Polonió!«... Minden szem belefuródik a viz fölött terpeszkedő füstfelhőbe és a hajóóriások tohuvabohujában, messze valahol, csakugyan kivirit a reklámképekről jól ismert »Cap Polonió« pirosgalléros három fehér kéménye. A hajóóriások között is irdatlan nagy test toronymagasan emelkedik ki a vizből és sebes iramban közeledő bárkának háromszoros szirénajelzésére valami csodálatosan — szinte pokolian — mélyhangu, rekedt, de mindent betöltő és az embert megremegtető bugással felel vissza.

A hajó szédületes arányai csak akkor tünnek szembe igazán, mikor gőzbárkánk odaáll melléje és a Cap Polonió hasatájékán kitárt oldalkapuból leereszteznek egy függő lépcsőt. A mi nagy gőzbárkánk kölyökkutyának is kicsi volna az iszonyatos nagy »ladik« mellett. Gőzbárkánkról két emeletnyi magasságba kell gyalogolnunk a függőlépcsőn, mig a Cap Polonió köldökéig felérkezünk, ahol — a szélesre tárt vaskapuban — a hajó kapitánya, a hajóstisztek és a már jóelőre behajózott első- és *másodosztályu utasok kiváncsisága* fogadják a függőlépcsőn felbotorkáló batyus karavánt. A hajó zenekara vidám indulókat recsegtet az első osztály hatalmas, oszlopcsarnokos foyer-jában, ahová a nagy vaskapu szolgál és amikor Földnélküli János bebukik a vaskapu küszöbén a batyuval, szeme elkápráztik az elsőosztályu előcsarnok ragyogásán és fényüző berendezésén, lába alól majdnem kiszalad a tükrösre glancolt parketta, mikor a süppedős piros szőnyegről letéved a lába, — de nem sokáig bámészkodhatik ott a röghöz, sárhoz, szegénységhez szokott bácskai magyar. A fürge stuártok gondoskodnak róla, hogy a szegénység savanyu-dohos kipárolgása ne sokáig ölelkezzék az első-másodosztálynak parfőmös finnyáskodásával. Az előcsarnokból nyuló keskeny oldalfolyosókon, az első- és másodosztályu luxus-(abinok sorfala között, gyorsan elterelik a batyusokat *hátra, a III. osztályba*. Mert a III. osztály még a Cap Polónián is hátul van: leghátul, a hajó tatjában, (és az, aki ide jut, még *nagyon szerencsésnek* vallhatja magát,) meg legelül, a hajó orrában, ahol legtöbbet lehet szenvedni a hajó hullámzásától.

... Az 1500 embert egy-kettőre elnyeli a hajóóriás feneketlen gyomra és a hosszu függő lépcsőt felvonja az emelő gép a hajó oldalára. A hatalmas vaskapukat hidraulikusan zárja le egy erre szolgáló külön gépezet, a kapitány és a tisztek elfoglalják helyüket a kapitányhidon, ami a viz szinétől 10 emeletnyi magasságban uralkodik az egész hajó fölött és mindenki siet a fődélzetre, hogy az *elindulást* kiélvezhesse. A hajó orrában és tatjában lévő gőzdaruk pergő sebességgel emelgetik be a Délamerikának és a közbeeső kikötőknek szánt postaküldeményeket. Ezer meg ezer, gyapjuszsák-nagyságu, »Deutsche Überseepost« feliratu postazsák, *szinültig megtömve* és lepecsételve, *két-három* vagyonra való postacsomag viaszos vászonba gyöngyölve, jelenti az európaiak gondoskodását Délamerikáról. A gőzdaruk könnyen elbánnak ezzel a posta-garmadával. Vastag drótkötelekből font hálókkal egy-egy félvagonra való rakományt emelnek fel a hajónk mellett vesztegelő gőzbárkákból tiz emeletnyi magasságba és onnan a fedélzetek felnyitott óriási garatjain keresztül villámgyorsan eresztik le a hajófenék legalsó raktáraiba, ahonnan az emberi kiáltás is ugy hallatszik fel a fedélzetre, mintha valahonnan a pokol mélységes mélyéből lopakodnék föl.

Mikor a hajó feneketlen és telhetetlen gyomra már mindent elnyelt és a matrózok sietve rendbe hoztak mindent a fedélzet emelőgépei körül, iszonyatosat bődül a hajó szirénája: az indulás jelét. Ebben a pillanatban a hajónk mellé siklik egy nagyobbfajta személygőzös, a Dunán járó legnagyobb személyhajók fajtájából. Zászlódiszben a hajó s fedélzetén ezer meg ezernyi ember szorong: a *Cap Polónió kiséröi*, akik vagy passzióból, vagy kiváncsiságból, vagy a Cap Polónión utazó hozzátartozóik iránti udvariasságból, elfogják kisérni hajónkat egy darabig, Cuxhavenig, ahol már nyilt tengerre fut ki a hajó. A kisérő hajón is zene játszik és a fedélzetről ezer meg ezer hang kiabál át hozzánk: »Glüchliche Reise!« Szerencsés utat! A *hajónk orrában vezénylő tiszt jelt ád* a horgonyok felvonására, a felvonógépek dübörögve görgetik fel az embervastagságu horgonyláncot és a két óriási vasmacska lassan kiemelkedik a vizből. Hajónk szabad, az összes feszitő kötelek is be vannak vonva... Most bömböli el a sziréna a »*Loos!*« hármas jelét, a zenekar rázendit a »Deutschland, Deutschland, über Alles»-ra a Cap Polónión is meg a kisérő hajón is, *mindenki zsebkendőt* lenget innen is, onnan is, sirásra fanyalodnak az arcok itt is, odaát is — és a hajó, amint az már meg vagyon irva Szomaházy István regényeiben is, valóban *méltóságteljesen*, alig érezhető mozdulással, elsiklik a parttól és végtelenül nyugodt, tempós mozgással uszik tova a kétezerkettőszáz vasuti vagón rakományát ringató hajóóriás, fedélzetén 2000 emberrel, akik közül 500 csak időtöltésből, passzióból, vagy zsiros üzletek előtt vagy után, uri kényelemben sóhajtozik most a hajó legtávolabbi célja: Délamerika felé, mig 1500 embert a koldusbotra jutott Európa gazdasági *krizise kergetett ki a tengerek országutjára*, a távoli exotikus országok bizonytalan menedékhelyei felé, ahol, ha jut is: véres vergődés, hazátlanság, mindenről való lemondás, idegen környezet, idegen népek vigyorgó meg nem értése az ára a nagyobb darab kenyérkének...

... A hajó orrában testvértelenül, baráttalanul, senkitől meg nem értetve árván bujik össze egy embercsapat. Ők nem értik a »Deutschland über Allest«, nekik a »Glückliche Reise«-t is hiába orditja a kisérők serege, a zsebkendővel sincs kinek bucsut inteniök: *magyarok*. Jugoszláv-magyarok, csehszlovák-magyarok, román-magyarok, osztrák-magyarok és magyar-magyarok. Mind: Földnélküli Jánosok. És: földönfutók... Szótalan nagy *ámulással nézik* az iszonyatvizet, a tengert és nagy, nehéz sóhajok fakadnak fel a magukbaszállott emberpáriák melléből. Az asszonyok szeméből néma könny perdül: a titkos bánaté és epekedésé, ami az elveszett, *elvesztett* otthonnak szól. A gyerekek gyámoltalanul fogják körül anyjuk szoknyáját és félve tekintenek ki a végtelen vizre...

(Folyt. köv.)

A pipaszár

Az ember nem is hinné, mennyire megromlott a világ. Ennek előtte, ha az ember vett egy pipaszárat, hát az akár élete végéig kitartott mellette. Persze, ha csak véletlenül a kocsi kereke keresztül nem ment rajta. Ugyan volt egy pipaszára Csányi Bandinak, amin a kocsi kereke is körösztül ment, oszt még máig is pipaszár, azonban az ilyesmi már csakugyan ritka. De meg a szerkezete is egész más volt a régieknek. Sokkal bővebb lyukat furtak bele, hogy az ember könnyen kitisztithassa.

A mostani pipaszárról már nem is érdemes beszélni, mert csak a mérgit kavarja föl vele magának az ember.

Nincs egy hónapja, hogy a koma hozott egy pipaszárat a városból, oszt máris alig szelel. No mondom, ugy látszik, nagyobb az ereje az idén az adorjáni dohánynak, jobban fogja a szárat, hát majd kitisztitom.

Azt előre megmondom, igy a feleségem, idebe ne büdösködj vele, eridj ki az udvarra.

No, no, nem is akartam én idebe, csak azt mondjátok meg, hol van az esernyődrót. Tudni való, hogy esernyő-drót nélkül nem történhet pipaszár tisztitás.

Hát ki is mentem az udvarra, oszt próbálgattam a drótot beleküldeni a pipaszárba. Elég keservesen, de lassan csak ment befelé. Már a közepe felé lehetett, egyszer csak pattan egyet, nem a drót, hanem a pipaszár, oszt akárcsak a lámpacilinder, tisztára kettőbe hasadt. Erre én, bár nem lehet mondani, hogy hirtelen mérgü vagyok, de ami sok, az már sok, elég hangosan megemlékeztem a világ összes pipaszár furóiról, legkivált pedig arról, akitől a koma ezt a hitványat vette. Hát hogyisne jönne méregbe az ember, amikor mindene meg van hozzá, hogy pipára gyujtson, csak épen az a nyavalyás szár hiányzik. De még az is, hogy ilyen tajtékpipába való szárat nálunk nem is árulnak.

No, nem halsz bele, igy a feleségem, ha egy napig nem tudsz pipálni. Különben meg a doktor ugyis mindig rosszalta, hogy nem szakad ki sose az a büdös pipa a szádból. De persze némelyik embernek beszélhetnek, akár a falnak. Ha már az egészségeddel nem is törödsz, a feleségednek tartozol avval, hogy ne dolgoztasd halálra. Nem győzöm a firhangokat mosni a füsttől. Más ember, ha pipázik is, nem szórja szét a hamut a szobában. De neked biztosan a kezed törne le, ha a pipa kupakját lecsuknád. Amerre csak mész a szobába, mindenütt hullajtod magad után a harmut. Én meg csak győzzek utánad takaritani.

Ugyan nem egészen igy van, ahogy az asszony mondta, de azért az ember ilyenkor nem szól közbe. Meg az igazat megvallva, ha esetleg mondom csak ugy példakép, ha esetleg közbe is szólnék ilyenkor, biztosan még nagyobb veszedelem lenne.

Megpróbálom, igy magamba, mától kezdve nem gyujtok rá. Bár nehezen ment az idő, de csak eljött a dél.

Ahogy a kanalat letettem, oda esett a tekintetem a sublótra. Avval már vége is lett a próbálgatásomnak, mert szinte ágaskodott felém a dohányszita, meg a száratlan pipám.

Nem szóltam egy szót se, csak csendesen betettem a kiskaput, oszt átmentem a Krauszhoz, a sarki boltoshoz.

Szomszéd ur, mondom, adjon egy egész olcsó pipát szárral együtt, mivel az enyémbe egy kis hiba esett. Hát vettem is egyet szárral együtt öt dinárért.

Zsebre tettem a szerszámot, de nem mentem haza, hanem elmentem a patikába. Nem azért nem mentem haza, hogy esetleg a feleségem igy vagy ugy, meg mintha én az asszonytól izé, hogy is mondjam, de mégis, jobb ha az ember egy kicsit csendben maradhat. Meg ugy lehet, a prakszi bemegy biciklin a városba, hozatok vele egy szárat.

Ahogy belépek a patikába, látom Gargyit, a bognárt az egyik széken ülni, a prakszi meg valami kenőcsöt kavargatott. Nini, mondom Gargyinak, hát maga mikor került haza. Hogy el ne felejtsem, Gargyi két hétig bent lakott a városban. A törvénnyel volt egy kis véleménykülönbsége a dohány miatt.

Reggel gyüttem haza.

Tán beteg?

Nem, aszondja, csak a gyógyszerész urat várom. Holnap mék Adorjánra dohányért, meg akarom kérdezni, neki mennyit hozzak.

Hol a gyógyszerész ur, tán még ebédel?

Igy én a prakszihoz.

Már ebédeltünk, csak átszaladt a doktor urhoz. Valami könyvbarátok társaságáról volt szó az ujságban, azt akarja megbeszélni vele.

Hozza csak ki öcsém a principálisa dohányát, hagy gyujtok rá, mondom, mert hogy nálam nem volt dohány.

Alig tömöm meg a kis cseréppipám, már jött is a koma.

Hát a tajtékpipád? Kérdezte a koma. Ne is emlitsd, kettőbe repedt a szára. Most evvel a kis pipával köll kinlódni. Épen most akartam kérni a prakszit, ha bemenne máma a városba, hozzon egy uj szárat.

Szerencséd van, igy a koma, délután én kocsikázom be, majd hozok egyet.

Mit akarsz a városban?

Be akarok lépni a könyvbarátok közé, oszt alá akarom irni az ivet a plébánián. A mi papunknak még eddig nem küldtek.

A koma oszt föladta a rendelést Gargyinak, én magam is egy kilót rendeltem, bár még van otthon elég dohányom. De sose tudhatja az ember előre, mit hoz a jövő. Hátha Gargyit megint financszerencsétlenség éri az uton. Jobb ha egy kis tartalék dohány van otthon.

Ahogy tárgyalunk Gargyival a dohány felül, gondoltam egyet, bemegyek én is a komával a városba, legalább egyszer hozzá jutok egy kedvemre való pipaszárhoz. Mondom is neki, ahogy Gargyinak magyaráz, hallod-e koma, bemék veled én is, amig te beiratkozol a könyvbarátokhoz, addig én megveszem a pipaszárat.

Ugy is volt. Egész besötétedett, mire visszajöttünk.

A patika előtt leszálltam a kocsiról és lépegetek haza, elébem áll az albiró Bóka Pali, oszt kérdezi, hogy a komám már ott is maradt-e a városban a plébánián.

Már minek maradt volna, mondom én. Hát akkor még nem állt be?

Hova?

A barátokhoz.

Micsoda barátokról beszél?

A Gargyi mondta, hogy a gyógyszerész ur belép könyvbarátnak, már mint akik a könyveket csinálják, alkalmasint imakönyveket.

No mondom, bolond beszéd ez nagyon, sose hallottam én arról, hogy barát akar lenni, de meg olyan barátok nincsenek is, akik könyveket csinálnának.

Már engedelmet, igy az albiró, még sajtbarátok is vannak, akik a sajtot a trappistát csinálják. Benne van ez a kalendáriumban is, olvashatja, akinek szeme van.

Bolondság ez, nem igaz abból egy szó se, de meg házas ember, hogy menne el barátnak.

De nem sok szót vesztegettem az albiróval, nagyon sietősek volt haza. Szeretem nagyon a békességet, de meg szerettem volna az uj pipaszárat is kipróbálni.

Másnap már az egész falu arról beszélt, hogy a patikus beállt barátnak. Még mióta meg van a patika, annyi vevője nem volt, mint ezen a napon.

A komát a méreg csak ugy ette, mert a prakszi megmondta neki, micsoda pletyka kering róla.

Ugy látszik komasszonynak is fülébe jutott a pletyka, mert a komám kétszer izent értem. Én azonban csak este felé mentem át. A koma is mindég akkor hagyott cserben, mikor a családi veszedelem kellős közepében álltam.

Hiába no, bár nem vagyok rosszmáju, nem nagyon sajnálom a komát, ámbátor teljesen ártatlan volt.

Mindég is ugy volt, de tán mindég is ugy lesz még ez a világ fönnáll, hogy a szegény ember a másik szegény baján nyer egy kis vigasztalást.

Novoszel Andor

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő kozmetikus

A viz, mint kozmetikum

Ősrégi tapasztalat, hogy a viz nemcsak tisztálkodásra szolgál, hanem a legnélkülözhetetlenebb kozmetikum is. Kifejezetten kozmetikus célra használták már a legrégibb idők népei is, hiszen tradicionális hit volt a hinduknál és egyiptomiaknál, hogy a Ganges és Nilus vize nemcsak egészséget, de szépséget és fiatalságot is ad. Bár látjuk az emberiség történetében, hogy nem egyszer voltak évszázados ciklusok, amelyekben a fürdést és mosdást elhanyagolták, de azért a viz mint bőrápolószer egyformán fontos örök időktől fogva, amióta a nő és vele a hiuság és tetszeni vágyás megszületett.

Kozmetikai szempontból a viz három irányu hatást vált ki: 1. Feloldja a bőr felületéről a levegőből oda lerakodott szennyet, főleg a sókat és a zsirsavak egyrészét, mig a fel nem oldódó port, kormot, valamint egyéb lerakodásokat, továbbá a szarusejteket feláztatja, meglazitja, ugy, hogy a bőrről könnyen leválhatnak. 2. Megduzzasztja a bőrréteg sejtjeit, aminek folytán a verejték és faggyumirigyek kivezető csövei elzáródnak. Az igy összegyült nedvek a bőrt *feszessé* és *simává* teszik. 3. Hőmérsékletével arányban kitágitja a véredényeket és az igy keletkező vérbőség elősegiti a bőr jobb táplálkozását, ami a legtöbb esetben ismét csak a szépség előnyére válik.

Nem minden viz alkalmas kozmetikus célra. E tekintetben leginkább figyelemre kell méltatnunk a viz vegyi összetételét. Megkülönböztetünk lágy vizet, amely vagy semmi, vagy csak a legminimálisabb vegyi alkatrészeket tartalmazza, ilyen az eső, folyó, vagy hóviz, kemény vizet, amilyen a kut és a vizvezetéki viz, amelyek mész és magnézium tartalmuknál fogva a mosdásra nem alkalmasak. Az olyan viz, amely ivásra nem jó, a mosdásnak sem felel meg, mivel legtöbbször ammóniát és salétromsavat tartalmaz. Mosakodásra mindig csak lágy vizet használjunk, de ha ez nem áll rendelkezésünkre, akkor a kemény vizet meg kell *lágyitani*, hogy az használható legyen. Ecélból a vizet vagy fel kell forralni, vagy alkalikus szereket adni hozzá, amilyen a *szóda*, a *szódabikarbóna*, vagy a *bórax*. Egy mosdótálnyi vizhez elegendő egy késhegyni szóda, vagy félkávéskanál szódabikarbóna, vagy bórax.

Kozmetikai szempontból fontos még a viz hőmérséklete, ami a véredények teltségére van befolyással. Nézzük tehát, hogy milyen hőmérsékü vizet használjunk a mosakodáshoz?

A hideg viz behatására a véredények kezdetben megszükülnek, majd később kitágulnak, a langyos vagy meleg viz azokat tartósan kitágitja, mig a forró viz rögtön kitágitja, de pár pillanat mulva ismét összehuzódásra birja.

Mivel a meleg és forró viz nemcsak az izzadságnak, faggyuváladéknak és más szennynek a legjobb eltávolitó szere, de a magas hőmérséklet egyuttal az arcizmokra és a bőr rugékonyságára is hatással van, a bőrt fokozottabb működésre ösztönzi, mindenkinek a *meleg*, vagy ha birja a *forró* vizzel való mosdást ajánljuk. Kozmetikus szempontból a hideg viz egyenesen *káros*, mert a bőrt *keménnyé, durva* tapintatuvá teszi. Ez az eljárás a mosakodásnál csak a *normális* bőrre vonatkozik. A kivételekre egy más alkalommal térünk rá.

A mosdó vizbe, ha azzal az üdítésen és tisztálkodásan kivül még *speciális* kozmetikus hatást is akarunk elérni, különféle *aromatikus* szereket is önthetünk, amely célra sokféle mosdóesszencia szolgál. Egy részük ecettel készül és ezek főleg meleg időben tesznek jó szolgálatot, mert hűsitenek, másrészük etherikus olajokból, növényi kivonatokból lesz előállitva. Enyhe, jótékony bőrfrizgató hatásuk kétségtelen.

A mosdásra szabályként a *napontai kétszer* való mosdást állithatjuk fel. Az esti a tisztálkodás, a reggeli pedig a bőrnek felüditése céljából ajánlatos.

*

Kék nefelejts, Mali-Idjos. Bőrpuhitásra zsirokat és olajokat lehet használni. Elsősorban glycerint, de ezt csak *háromszoros* higitásban. Használható még a *Lanolin is*, vagy bórax, amelyből egy kávéskanálnyit kell venni egy félliter vizhez, de ha bóraxot használ, azért a kenőcsöt vagy a zsiros krémet nem nélkülözheti. Lehet használni azonfelül mandola korpát is, amellyel mosdás után néhány percig bedörzsölendő az arc, majd az arcot ujolag le kell mosni. Puhit, zsirosit még a vazelin is, de ügyelni kell arra, hogy az abszolut tiszta legyen.

Előfizető, Bácska-Topola. Igaza van abban, hogy az ugynevezett esztetikai torna szorosan nem vág ugyan a kozmetika körébe, de közvetve mégis hozzájárul a test szépségének az emeléséhez. Célja az egészség, az ügyesség, az erő, a szép, tetszetős mozdulatok elsajátitása. E torna alkalmazása az eddigi tapasztalatok szerint a növést erősen befolyásolja és javitja, szépiti a test formáit. Hatással van a test alakjára, az idomok külsejére. Az arcszint, a fokozatosan gyorsult vérkeringés folytán szépiti, az izmokat erősiti, az idegeket megnyugtatja. Szerepe van a lélegző szervek müködésében is, előidézi a helyes, nyugodt lélekzést, amely fontos kellékę az egészség zavartalanságának.

Bella, Csonoplja. Jóhatásu lehet, ha reggeli mosdó vizbe 2—3 evőkanálnyi tiszta glycerint tesz, vagy esetleg 5%-os tiszta bóraxot, amit ugy állithat elő, ha két deciliter vizbe 10 gr.-ot felold. Éjjelre be kell kenni az arcot egy kis Lanolin krémmel, vagy sárga, amerikai vazelinnel. Esetleg ugyanilyen jó szolgálatot tesz egy kis sótalan vaj. Mosakodáshoz langyos vizet használjon tulzsiros szappannal.

Egy kétségbeesett, Szubotica. Levele tényleg nagyon desperátus hangon van irva. Amint a hüvös vagy kissé hideg időjárás beáll és kimegy az uccára sétálni, az orra azonnal kivörösödik és ez a szépséghiba nemcsak hogy kellemetlenül érinti, de szinte kétségbeejti. Hogy miként lehet ezen segiteni? A dolog nem olyan könnyü, mint ahogy gondolja, de azért ha a tanácsunkat követi, azt hiszem lehet a bajom segiteni. Egyes esetekben *rövid* néhány órai hatést érhetünk el azzal, ha az orra éterrel vagy benzinnel átitatott vattát nyomunk. A helyi kezelés alkalmas gyógyanyagai a kén, az ichthyol, a resorcin. Az orvos által felirandó kenőcs, vagy paszta erőssége az egyéniségtől függ. Az egyiknél már erős az, ami a másiknál még gyenge hatásu. Az egyéniséghez alkalmazott kenőccsel bekenjük a már előzőleg szappannal megmosott orrot. Reggel lemossuk. Használhatók egyébként az ichthyolos szappanok is. Más eljárások otthon orvosi utasitás, felügyelet nélkül nem végezhetők. Az orr vörösségének megszüntetése sok fáradtságot, főleg azonban kitartást igényel. Végig kell sokszor használni mindent. Előre nem lehet tudni, hogy melyik szer használ. Az orr vörössége gyakran nem más, mint fagyás következtében beállott pir. Használható eljárás ez esetben: forró vizes borogatás. Kenőcs gyanánt ichthyolos vazelint irassunk fel. Célszerü, ha a vérkeringés fokozása céljából enyhe massaget alkalmazunk. A bőr, illetve az orr előzőleg forró vizben megmosandó. Ebbe a kezelésbe még erősen beillesztheto a *hámlasztás*. Erre vonatkozólag itt nem mondhatok egyebet, minthogy *óvatosság* és gondos felügyelet szükséges.

L. E. Szubotica. A pudert legcélszerübb akként használni, hogy egy kis vattacsomócskát bemártunk és az erre tapadó porral egyenletesen behintjük a bőr felületét, vigyázva arra, hogy az arc minden része, zuga, hajlása, egyformán fedve legyen. Igen sok hölgy hibája, hogy csak addig preparálja a bőrét, ameddig azt a tükörből látja és nem törödik vele, hogy pl. az áll, a fültövében, a nyak hátulsó részén stb. éles vonal határolja el a puderezett és az anélkül való felületet és hogy ez a szindifferencia idegen szemlélőben visszatetszést szül. A kellőleg nem tisztitható puderpamacs veszedelmes baktériumokat juttathat a bőrbe.

A többi levélről a jövő vasárnapi számban.

A rovatvezető bárkinek dijmentesen ad ebben a rovatban felvilágositást.

Nyakkendők óriási választékban hihetetlen olcsó árakon
Brüder Schönberger-nél Novisad, Jevrejska 6

Több mint ezer háziasszony fejtette meg a mult heti ötszáz dináros problémát

A döntőbírónak felkért dr. Reisz Elekné a jutalmat „Egér" (Sztarakanizsa) megfejtésének ítélte oda

A negyedik ötszázdináros problémát a vajdasági sportközönségnek tüzzük ki

A *Bácsmegyei Napló* mult vasárnapi problémája még az eddigieket is túlszárnyaló nagy érdeklődést keltett. Mint reméltük is, a kérdésre legnagyobb részt nők válaszoltak, vajdasági háziasszonyok, akik a legkülönbözőbb megoldásokat küldték be. Általánosságban megállapíthatjuk, hogy *a vajdasági hölgyek jó háziasszonyok.* Annyi ötlettel, eredetiséggel igyekeztek kibonyolódni a nehéz helyzetből, olyan sokféleképen segitettek magukon, hogy egészen bizonyos, hogy hasonló helyzetben mindannyian feltalálták volna magukat és vendégeiknek nem kell éhezniök.

Ez alkalommal

1236

megfejtés érkezett és sajnos nem áll módunkban ennyi nevet leközölni, csak általánosságban ismertethetjük a beérkezett jelentéseket.

A megfejtések legnagyobb része ugy oldotta meg a problémát, hogy a sárba esett libát megmosva, megtisztitva és forró zsirral leöntve ujból felszolgálja. Ezek közül *azok a megoldások helyesek, amelyekben a háziasszony már a szerencsétlenség pillanatában ugy intézkedik, hogy a vendégek azt higyjék, hogy még egy sült liba van készen.*

Ilyenfajta megoldás többszáz érkezett emellett azonban még számtalanféleképen oldották meg a problémát. Sokan felhasználták a libasült katasztrófáját, hogy Bicsérdy eszméinek csináljanak propagandát, mások ötletesen halat vásároltak a tiszai halászoktól, sokan a liba többi részét, a máját, aprólékot szolgálták föl. Sok hive volt a piritos kenyérnek és a csirkének is, amelyet mindig találni falusi háztartásban. Igen sokan fasirthusnak trancsirozták fel a libát és igy szolgálták fel ujra, sőt — horribile dicte — olyan is akadt, aki békákat keritett a Tiszából és felszolgálta — rántott csirkének.

Bár ez utóbbi kissé legendásan hangzik, mégis a föntebb ismertetett megoldásokban a háziasszony gondoskodott arról, hogy vendégei jóllakjanak és megfelelő izléssel tálalták fel az ételt.

Kevesebb szerencsével *oldották meg* a problémát azok, akik előbb vadkacsa vadászatra küldték a vendégeket, vagy nekiálltak halat horgászni, egy megfejtő pláne egyszerüen nem ad semmit vacsorára, csak a háziasszony bájos mosolyát. Elrettentő példának ideirjuk, hogy olyan háziasszony is akadt, aki leültette a sárba vendégeit és a sárból etette ki velük a libát. Ehhez a háziasszonyhoz — nem áruljuk el a nevét — nem szeretnénk vendégségbe menni.

Az ötszáz dináros jutalom odaitélésére ezuttal egy kitünő szuboticai háziasszonyt,

dr. Reisz Eleknét

kértük fel, aki a következő megoldásokat találta közlésre méltóknak:

1.

...A *háziasszony szinte kövé mered* a rémülettől, de a következő pillanatban már ura a helyzetnek. A leányt kiküldi a konyhába, az urára vetett pillantásból az megérti, hogy szerepe a hallgatás és a vendégeknek kijelenti, hogy a helyzet nem vigasztalan!

Ugyanis számitva mindnyájuk jó étvágyára, *gondoskodott* egy tartalék libáról, amely már szintén jó, csupán kissé pirulnia kell. Legkésőbb 20 perc mulva hozzáülhetnek.

Az arcok kiderülnek, a háziasszony kisiet a konyhába. Ott először is a leánynak erélyes szóval s jelentős kézmozdulattal meg parancsolja a hallgatást. Aztán bő langyos vizben tisztára mossa a libát, szépen leszáritja, zsirban kissé átsüti, részint, hogy ujból friss legyen, no meg, hogy a vendégek érezzék a pecsenye szagát!

Hamarosan tálra helyezi, s minden bajt elkerülendő, ő maga viszi be a libát.

A vendégek magasztalják az előrelátó háziasszonyt, s alaposan hozzálátnak.

A figyelmes háziasszony azonban és házigazda meg sem kóstolják a tartalék libát. Ők tudják, miért!

Pinterovits Jánosné Nenádics—Szombor.

2.

...És a háziasszony arcán a kétségbeesésnek csak egy röpke árnya látszott, mert máris bizalmat keltő mosollyal a vendégek felé fordult és ezt mondta: »Semmi baj, mindjárt feltálalom a másikat, mert ugy is több vendégre számitottam és két libát sütöttem.

Ez alatt a szobalány szégyenlős piros arccal felemelte a tálat a földről és a póruljárt libával együtt eltünt a konyhában. A háziasszony már várta és izgatott hangon meleg vizet kért és már is lemosta a libát, majd forró zsirral leöntötte és egy pillanatra a még forró sütőbe tette. Ez alatt elő vett egy másik tálat, a libát a sütőből gyorsan kivette és az ujból gőzölgő pompás sültet a tálba helyezte, ezuttal feldiszitve a változatosság kedvéért, no meg, hogy az esetleges sérülések nyomait eltüntesse, és most már maga vitte be a vendégek elé, akik »éljen« szóval fogadták a friss háziasszonyt és a libát pompás étvágygyal fogyasztották el, nem is sejtve, hogy a kitünő sült pár perccel előbb még a kis esővizes tócsában lubickolt.

Milits Sándorné Hernya Margit (Velikibecskerek).

3.

A SÜLT LIBA

Asztalnál ül a sok vendég,
Jaj, de nagyon éhesek még!
Remek illat száll a légben,
Libasült van az étrendben...

Épen hozzák egy nagy tálon,
Hogy szép piros, azt már látom
De mi történt? Oh, szent egek!
Földre esett a sült remek

Sir a Borcsa: Mi lesz velem?
Azt sem tudom, hol a fejem
Jóvá tenném a hibámat:
Süssenek meg tán libának?

De az urnő szerencsére,
Okosabb, mint a cselédje
Van még tojás, sajt és alma,
Piros retek, vaj, zöld hagyma,

Tejfel, turó is van épen
És hideg sör a pincében.

Mindez gyorsan előkerül,
Mert a Borcsa vigan perdül.

A kedélyek csillapulnak,
A vendégek felvidulnak
S mohósággal neki esnek

Csak az biztos: mit megesznek.
És a végén oly jól laknak,
Hogy félős, hogy megpukkadnak.

»Egér« (Sztaramoravica

Utóirat:
Szegény egér, szürke egér,
Egy pár dinár nagyon ráfér.

4.

...Hangos kacagásba tört ki, ugy hogy a könnye is kicsordult. A vendégek nem tudták mire vélni háziasszonyuk jókedvet. Világos lett azonban, mihelyt a szobalány kiemelte a póruljárt libát a sáros vizből és kiengedte belőle a levegőt, ami hangos szusszanással szökött ki az — előbb sült libának hitt — imitációból.

Hornyák Alajosné (Mali Idjos).

5.

A háziasszonynak kétségbeesett helyzetében nagyszerü mentő ötlete támadt. Amig a vendégek szomoruan bámulták a sártócsában heverő libát, észrevétlenül férjéhez sietett, aki kitünő hipnotizőr volt és segitségét kérte. A férj, hogy feleségének háziasszonyi jó hirét megmentse, hipnotizálta az egész társaságot, remek sülteket varázsolva eléjük. Igy a vacsora a legfényesebb hangulatban fejeződött be és a vendégek jóllakottan hagyták el vendéglátójuk házát.

Székely Emilné (Veliki Becskerek, Brigadira Rističa 32.)

*

Az itt közölt megoldások közül dr. Reisz Elekné a jutalmat az »Egér« (Sztaramoravica) jeligéjü pályázat beküldőjének ítélte oda.

A juror megjegyezni kivánja, hogy ő maga is *a liba ujbóli feltálalását találta a legjobb megoldásnak,* de mivel ilyen megoldás többszáz érkezett be és lehetetlen lett volna a rengeteg egyforma pályázat közül a legjobbat kiválasztani, ezért döntése az »Egér« jeligés vers beküldőjére esett, aki kedves és ötletes versével valóban jutalomra méltóan oldotta meg a sült liba problémáját.

NEGYEDIK PROBLÉMA.

Az alábbi probléma megfejtése csütörtökig, október 20-ikáig küldendő be a Bácsmegyei Napló szerkesztősége cimére. A megfejtőnek

500 DINÁRT FIZET KI

készpénzben a Bácsmegyei Napló pénztára.

A megfejtések külön levélben vagy levelezőlapon küldendők be.

A megfejtésekhez ezuttal nem kell mellékelni a Bácsmegyei Napló vasárnapi számának teljes cimoldalát, hanem az eredeti szelvényt.

Mi lesz az eredmény?

A sport iránt megnyilvánult óriási érdeklődésre való tekintettel, a negyedik ötszáz dináros probléma-pályázatunkat a sport hiveinek szenteljük. De természetesen részvehetnek a pályázaton azok is, akik eddig nem igen törődtek azzal, hogy mennyire fog győzni a Bácska, vagy hogy milyen arányban kap ki a szombori ZsAK. A jövő vasárnap öt első osztályu bajnoki mérkőzést fognak lejátszani a szuboticai futballalszövetség területén és most mi azt a kérdést vetjük fel, hogy

mi lesz a mérkőzések eredménye.

Kétségtelen, hogy a feladat kissé nehéz, mert az eredményeket pontosan eltalálni csak véletlenül lehet. Ha azonban akad olyan szerencsés, aki valamennyi eredményt eltalálja és legalább megközelitőleg azt is eltalálja, hogy hány megfejtést küldtek be a szerkesztőségbe, megnyeri az ötszáz dinár jutalmat. Ezuttal ugyanis

kettéosztjuk a nyereményt

és *250 dinárt* kap az, aki a teljes eredményt eltalálja, a nyeremény második felét pedig annak adjuk, aki a legmegközelitőbben eltalálja, hogy erre a problémára *hány megfejtés érkezik be a szerkesztőségbe.*

Ha többen is eltalálják az eredményeket, kisorsoljuk a nyertest, ha azonban nem sikerül senkinek sem, valamennyi eredményt eltalálni, akkor azok jönnek számitásba, akik az eredmények közül a legtöbbet eltalálták. Az október 23-iki bajnoki mérkőzések, amelyek eredményeire még lejátszásuk előtt kiváncsiak vagyunk, a következők:

Suboticán: Suboticai ZsAK—SzMTC, Szand—Szombori Szokó.

Szomborban: Szombori Sport—Szentai A. C., Szombori ZsAK—Szuboticai Sport.

Vrbászon: VSC—Bácska.

Azok, akik részt akarnak venni a pályázaton, töltsék ki a melléklet szelvényt és legkésőbb október 20-áig, csütörtökig küldjék be,

*

A megfejtéseket a szelvényen akár levelezőlapra ragasztva, akár levélben lehet beküldeni, de beadható személyesen a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában is Szuboticán. A boriték cimzési oldalának felső jobb sarkára rá kell irni: Probléma. A kitöltésnél vagy pontosan ki kell irni, hogy melyik győz milyen arányban (például az 1.-nél: ZsAK győz 2:1 arányban) vagy csak a gólarányt kell kitüntetni, de ugy, hogy első helyre a szelvényen előbb álló csapat által adott gól kerüljön (például az előbbi esetben elég az 1.) számu mérkőzéshez annyit irni 2:1; ha pl. a 4.) számu mérkőzést a Szuboticai Sport nyeri meg 3:0 arányban, azt igy kell jelezni: győz a Sport 3:0-ra, vagy — ha csak a számokat irja ki valaki: 0:3, mert az elöl álló ZsAK 0 golt adott, a hátul levő Sport 3-at. Olyan megfejtést, amely nem közli a gólarányt, nem veszünk figyelembe.

Az okióbe 23-ikán lejátszásra kerülő I. osztályu bajnoki mérkőzések a következő eredménnyel fognak végződni:

1. Szuboticai ZsAK—SzMTC: _____

2. SzAND—Szombori Szokó: _____

3. Szombori Sport—Szentai AC: _____

4. Szombori Zsak—Szuboticai Sport: _____

5. V. S. C—Bácska: _____

Beküldtek _____ megfejtést

Pontos cim

Hogyan vall szerelmet?

A foglalkozási ág rásüti a maga bélyegét a legmagasztosabb érzelmekre is. Vallj szerelmet és megmondom, hogy ki vagy! Lássunk néhány példát: ki hogyan vallja be szive érzelmeit.

Borbély: Kisasszony, mielőtt belevágnék, engedje meg, hogy kissé habozzam.

Pék: Bár forró érzés dagasztja szivemet, mégsem tudok kisütni semmit.

Lakatos: Hadd nyissam ki szive lakatját.

Hentes: Milyen nyelven is fejezzem ki érzelmeimet? Talán legjobb volna füstölt marhanyelven.

Füszeres: Ön az életem füszere.

Szakács: Kisasszony, megkérem kegyedet.

Vésnök: Szivembe vésem önt.

Kosárfonó: Könyörgök, ne adjon kosarat.

Földmíves: Boronáljuk össze egymást.

Kutyakereskedő: Boldog volnék, ha juhászkutyája lehetnék.

Tüzoltó: Felgyujtott szivem olthatatlan lánggal lobog.

Orvos: Szerelmem gyógyithatatlan.

Mérnök: Mérhetetlen vágy emészt.

Csillagász: Ön az én csillagom.

Órás: Elepedek egy pásztoróráért.

Trafikos: Megsughatom, dohányom van elég.

Kártyajátékos: Meg akarom nyerni a szivét.

Épitész: Önre épitem boldogságomat.

Hadvezér: Meg fogom hóditani.

Kokottok, zsebmetszők, gyilkosok és kokaincsempészek között az éjszakai Montmartreon

A párisi rendőrség razziát tartott a boulevardokon és a mulatókban

Páris, október hó.

Este fél tiz óra van. A *Boulevard Capucines* fényes kirakatai előtt nagy tömeg ácsorog, a kávéházak terraszai zsufolva vannak és a kocsiuton autó autó hátán szorong. A villanyreklámok ugy cikáznak, akár az üstökösök, vörös lila, kék és sárga tüzek villannak fel a horizonton és a felhők biborban usznak Páris fölött, mint véres párnák, amelyek között most oltottak ki egy emberi életet. Nem lehet lefesteni. Nem lehet leirni. Látni kell. Szabad szemmel.

Az opera felől rendőrcsapat fordul be. Biztos valami parádés felvonulás. A járókelők kiváncsian nézik. Hirtelen sipjelek harsannak fel, izgatott szaladgálás és a detektivek tele tüdőből orditják:

— *Fel a kezekkel!*

Razzia van. Még lélegzethez sem jutok, máris körülvesznek:

— *Igazolja magát!*

Aztán, hogy felmutatom ujságiróigazonyitványomat, udvariasan tisztelegtek:

— Bocsánat, hogy molesztáltuk . .

Percek alatt százakkal végeznek. A gyürüből senki sem szabadulhat. Akinél nincs igazolvány, könyörtelenül elcipelik. Az éjszakát a rendőrségen fogja tölteni. A boulevardokon végigfut a riadalom:

— *Razzia!*

Akiknek nem tiszta a lelkiismeretük, igyekeznek eltünni a mellékuccákban. De mindenütt rendőrkarokba futnak és a következő pillanatban már motozzák is a zsebeit:

— *Á, kokain!*

A fickónak csinos, diszkrét karpereceket huznak a kezére és ugy sétálnak a legközelebbi őrszoba felé a kövér detektivvel, mint két jóbarát, cimborák, akik valami éjszakai kiruccanásra készülődnek. Lázas, filmszerü, drámai jelenetek. Az ősz gavallér, aki vastag szivarral a szájában enyeleg egy estélyi ruhás hölggyel a terraszon, indulatosan kiáltozni kezd:

— *Kikérem magamnak, hogy molesztáljanak!*

Ám a zsarunak nem imponál a szmoking, az illatos szivar és az ősz hajfürtök, vállonragadja tiszteletlenül, mig kollégái villámsebesen kutatják át a virgonc agg tárcáját. Aztán a detektiv csendesen odasugja a fülébe, mintha gyónna:

— Na, öregem, maga szépen velünk jön! Csend, *különben nyomban leszedem a parókáját!* — és fenyegető mozdulatot tesz a bübájos dendy tarkója felé.

Különös és bámulatos a francia rendőrök határozott biztonsága, amellyel felismerik a maguk emberét. Ritkán tévednek. Igaz viszont, hogy a párisi rendőr *a rendőrakadémián tanulja a mesterségét*, három évig kell neki ujonckodni, hogy magára öltheesse a kék uniformist. De ezek aztán rendőrök a javából. Nem érzelegnek, nem haboznak, minden raffinériával szemben vértezve vannak. Önkéntelenül is arra kellett gondolnom: *milyen zseniális betörő lehetne egy párisi rendőrből, ha letévedne az erény és becsület ösvényéről!* Ám a tökéletes idomitás, amelyben részesültek, kizárja az ilyen meglepetéseket.

A boulevard *Rochechouarton* és a *Montmartreon* biciklis rendőrök operáltak. Ennél brutálisabb attakot egy civilizált ország civilizált fővárosában el sem tudok képzelni. Mintha hadakkal lett volna dolguk.

Fel a kezekkel! — bömbölte az őrvezető és a mulatós csoport, amely a *Sacre Coeur* melletti kis Cistróból lépett ki, dermedten nézett össze. *Azt hitték, hogy rablótámadás készül.* Az egyik fiatalember gyanutlanul a belső zsebébe nyult, hogy igazoló iratokat vegyen elő. A következő pillanatban lesuhintott a fejére egy gumibot.

— *Senki se moccanjon!*

Attól féltek ugyanis, hogy a revolverét kapja elő. Szegény fiunak nem is volt revolvere. *Ám ebben a veszélyes kerületben soha sem lehet tudni* . . . Az igazoltatást maguk a rendőrök végezték olyképen, hogy végigtapogatták a delikvens zsebeit, kivették az okmányait és ha rendben találták, bocsánatkérések között szélnek eresztették az illetőt, de ha valami gyanusnak látszott! Vonszolták az őrszobába. Ott majd kiderül másnapra: *igazán amerikai szalámikirály-e a fickó, avagy szélhámos?* Addig pedig be kell neki érni a Ritz selyemágya helyett egy rongyos priccsel

Legkönnyebben a nők szabadultak. Ha egy férfi kijelentette:

— *A társaságomhoz tartozik!* — nyomban békében hagyták.

Keritők, kokottok, négerek, kinaiak, japánok, tolvajok, hasfelmetszők, minféle náció gyült össze a rendőrök kezén. *Mint mikor egy üveg aludtejet lefölöznek.* A nagyvárosi mocsár *krémje*, az éjszakai Páris *elitje* egyrakáson. Az ujjlenyomatuk megtalálható minden bünügyi nyilvántartóban. Nézni is rossz volt őket, kinosan hatott rám az a tudat, hogy ezek az emberek loptak, csaltak, raboltak, hogy pellengére vannak állitva és *én itt ácsorgok* velük szemközt, utálkozó arccal, akár az állatkertben a krokodilus ketrece előtt.

A »*Szőke tehén*«-hez cimzett lebujban épen a hagyományos apacstáncot mutatták be álapacsok a kiváncsi angoloknak. (Ezeknek is örökre el fog mulni a kiváncsiságuk párisi specialitások iránt.) Amikor a rendőrség betoppant a vérfagyasztó *fel a kezekkel!* — üvöltéssel, az angolok *röhögni kezdtek*, mert azt gondolták, *hogy ez is az attrakcióhoz tartozik.*

—*Jaj de jó poták!* — dülöngtek jobbra-balra és csak akkor ocsudtak fel, a mikor leteperték őket a rendőrök. A kék foltok: *souvenir a Paris.*

Mig az apacsok és az apacsimitátorok egyforma drukkal bujtak össze. Elvégre az apacsimitátornak is nyomik ja egyet-más a lelkiösmeretét.

A sarokban füstös, piszkos asztal körül, nők mulatoznak. Megannyi kis árva. Fiu-lányok és lány-fiuk, betegek, fakók, ideg-romok. A rendőrök ugy terelték őket előre, akár egy nyájat. A montmartrei báránykák. Valamennyien sértődött arcot vágtak. Az egyik lompos, agyonstrapált kokott hisztérikusan üvöltözni kezdett:

— *Engedjetek el! Disznók!*

És össze-vissza harapta a rendőr kezét, mint egy veszett. Nem lehetett vele birni.

— *A szeretőm egy rendőrfőnök* — vicsorgatta a fogait — majd ad az nektek! *Mindannyiótokat felakasztatlak!*

Megbolondult. Levetette magát a földre, sirt, rugott, harapott. Végül is hátracsavarták a karját, hogy most már a fájdalomtól félőrülten orditozott az éjszakába, amely vörösen izzott körösköröl, mint egy gyulladásos szeme. És a kis kokottot szinte keresztrefeszitve, igy vonszolták le a hegyről, a templom mellől, melyben Jézus igéit prédikálják és amelynek tövében kis szurtos, istentelen kocsmák forralják a jókedvet és a bünt.

Tamás István

Nem a magas hőfok, hanem a tartós melegités teszi tönkre a táplálék vitaminját

A vitaminkutatás legfőbb problémája: mi a vitaminok vegyi összetétele?

Irta: Dr. Rácsai Andor vegyészmérnök

Windaus göttingeni egyetemi tanár a vitaminkutatás terén elért legutóbbi jelentős sikere az általános érdeklődést ujból erre az érdekes problémára forditotta.

A tudományos világ 1910-ig azon az *állásponton volt, hogy fehérjéből szénhydrátból, zsirból, sókból és vizből álló* táplálék a szervezet fenntartásához tökéletesen elegendő. Csak a következő években ismerték fel, hogy még más anyagok is elkerülhetetlenül szükségesek. E sajátságos anyagokat *Funk* 1912-ben vitaminoknak nevezte. A vitaminkutatás terén már régóta vannak értékes megfigyelések, amelyeket agyonhallgattak. *Lunin* pl. már 1881-ben felismerte, hogy a tej az ismert alkotórészein kivül még más az élethez fontos anyagokat is tartalmaz. *Stepp* 1909-ben tette azt a fontos megfigyelést, hogy az alkohol kenyérből és tejből egy olyan alkotórészt von el, amely nélkül egerek nem maradnak életben. Ha a kivonatot megkapják, semmi változást sem mutatnak. Azután röviddel *Hopkins* állapitotta meg, hogy patkányok, amelyeket mesterséges eledellel táplálnak, csak akkor nőnek, ha bizonyos kis mennyiségü tejet is kapnak. A fontos vitaminprobléma feltárása főleg e két kutató érdeme. A kutatásra elsősorban bizonyos betegségek adtak okot, amelyek vitaminhiány következtében keletkeznek. Ezen betegségeket *avitaminosisoknak* nevezik. A vitaminokat, mivel kémiai összetételük ismeretlen, aszerint osztályozzák, hogy az egyes vitaminok hiánya milyen betegséget idéz elő.

Az *A-vitamin* hiánya *xerophtalmiát*, a szem fertőzéses megbetegedését okozza. Xerophtalmiánál a *könnymirigyek működése megszünik, azután baktérium-invázió következik, amely teljes vakséghez vezethet.* A gyógyitásához A-vitamintartalmu anyagok szolgálnak. Az A-vitamin zsirokban oldódik, legbővebben a *csukamájolaj*, azután *vaj, tej, tojássárgája* és némely *főzelék* tartalmazza.

A *B-vitamin* hiányának a Keletázsiában és Braziliában gyakran előforduló *beriberi* a következménye. A rizs vitamintartalma a héjjában van és ha ezt eltávolitják, a vitaminok természetesen veszendőbe mennek. A modern rizshántológépek bevezetése Japánban a beriberi esetek rendkivüli elszaporodását okozta. Érdekes, hogy a betegség a nagyvárosokon kivül főleg a vasuthálózat mentén terjedt el, ahol azelőtt ismeretlen volt, azaz ott, ahová hántolt rizs került. A beriberinek a táplálkozással való összefüggését mindezen tények dacára nem ismerték fel, hanem infekciós betegségnek tartották. A beriberi: polyneuritis, az idegek megbetegedése, amely több formában lép fel. Erős *sulyveszteség, szivgyengeség, a peripher idegek és izmok általános sorvadása* szokott a szimptómája lenni. Előre nem haladott stádiumban e betegség B-vitaminnal gyógyitható. A B-vitamin legnagyobb mértékben az *élesztőben* van, jó forrása a *borsó, bab, hüvelyesek, a gabonaszeme külső része és csirája, a dió* és *a belső, állati szervek.* A *fekete kenyér* is tartalmaz B-vitamint és ezenkivül a gyomorsav mennyiségére jobban hat, mint a fehér kenyér, amelyben vitamin nincs.

A *C-vitamin* hiánya *skorbutot* okoz, a mely a sarkutazók és azelőtt a tengerészek félelmetes betegsége volt. Skorbutnál a bőr halvány, száraz lesz, a foghus meglazul, a bőr alatt vérzések keletkeznek, a lábban és az ágyék tájékán fájdalmak lépnek fel, amelyeket sokszor tévesen rheumatikusoknak tartanak. A háboru alatt sok skorbut-eset fordult elő. Gyógyulást csak a C-vitamin hozhat, amelyet bőven tartalmaz a *narancs, citrom, répa, kel, uborka, spenót*, kisebb mértékben a *tej* és a *csirázó gabona.* Gyermekkliszttel vagy kondenzált tejjel táplált gyermekek a 6—18 hónap között gyakran megbetegszenek skorbutban, a melyet *Barlow-kórnak* neveznek. Érdekes, hogy Kramer osztrák katonaorvos már 1720-ban, amikor a Magyarországon tartózkodó seregnél rettenetes skorbut lépett fel, a betegség teljesen helyes gyógymódját ismertette.

Főleg a *D-vitamin* hiánya okozza az egész világon elterjedt *rachitist*, amely nem más, mint a növésben levő csont tökéletlen elmeszesedése. Nem a csontok növése, hanem az azokban végbemenő csontlerakodás akadályozódik meg. A D-vitamin specifikus hatása abban áll, hogy a csontszövet képessé lesz a mész magához való vonására. A D-vitamin a növényi és állati szövetekben *a napfényben levő ultraviola sugarak hatása alatt* keletkezik. Ezért alkalmazzák a rachitisnál az ultraibolyasugarakat bőven tartalmazó kvarcfényt. Közönséges ablaküvegen az ultraibolya sugarak nem hatolnak át. Ujabban, főleg Angliában, kórházakban speciális ablaküveget használnak, a mely az ultraibolya sugarakat átengedi. A felnőtteknek a rachitishez hasonló megbetegedése az *osteomalacia*, amely a csontoknak rendszerint fiatal anyáknál előforduló megpuhulásában áll. Kezdetleges stádiumban a D-vitamin gyógyulást hoz. A D-vitamin az A-vitaminnal együtt fordul elő csukamájolajban és vajban.

Az utolsó ismert vitamin az *E-vitamin* a nemzőképességre van befolyással. Több kutató egybehangzóan megállapitotta, hogy a sexuális-vitamin hiánya ugy him, mint nőstény patkányoknál nemzőképtelenséget idéz elő. Az E-vitamin főleg a gabonaszemek csirájában, zöld főzelékben és gyümölcsökben van.

Az összes ismert vitaminok együttesen paradicsomban, spenótban, kelben és salátában vannak.

A felsorolt betegségek a vitaminhiány szélső esetei, amelyeken kivül még más lappangó zavarokat is okozhatnak. Igen érdekesek *Fuji-Maki* japán tudós kisérletei. Patkányok A-vitamin hiányában vese-, hólyag- és epe-köveket kapnak. A kövek A-vitamin adagolása után eltünnek, amit *Fuji-Maki* Röntgen-felvételekkel állapitott meg.

Általában az a vélemény uralkodik, hogy a vitaminok főzés utján hatásukat elvesztik. Ez azonban több körülménytől függ. A következő szabály bizonyult [illegible]. *A vitaminok stabilitása nem annyira a hő magasságától, mint inkább a melegités tartalmától függ, ugy hogy egy alacsonyabb temperatura hosszabb időn keresztül ártalmasabb, mint egy rövid ideig tartó magasabb hőfoku melegités.* Ezenkivül némely anyagban a vitaminok bizonyos védőszövettel vannak ellátva, amely ellentállóbbá teszi őket. Mivel a mi hosszu főzési és sütési proceduráink a vitaminok legnagyobb részét hatástalanná teszik, a nyers gyümölcs és főzelék bő fogyasztása okvetlenül szükséges.

Valamennyi vitamin jelenlétét egy anyagban csak állatkisérlettel lehet megállapitani. E módszer meglehetősen hosszadalmas és az eredménye nem mindig egyöntetü. A kutatás legnagyobb akadálya, hogy a vitaminok csak rendkivül kis mennyiségben fordulnak elő, amelyeknek kimutatása kémiai uton eddig még nem sikerült. *Pohl* felfedezése, hogy a *D-vitamin egy fizikai módszerrel* (absorptiós spektrum) felismerhető, fontos haladást jelentett. E módszer, mely a sokszor hetekig tartó állatkisérlet helyett egy óra alatt felvilágositást nyujt, *Windaus* kisérleteit igen elősegitette. Windaus ismerte fel, hogy egy a cholesterinben előforduló anyag az ultarviola sugarak hatása alatt a rachitis ellen hatásossá válik. *Cholesterin az állati zsirokban*, vesében, vérben és ideganyagban van. A hatásos anyagot, amely nem más, mint a D-vitamin, tisztán előállitani nem sikerült. Windaus gyanitotta, hogy ez a rejtelmes anyag ergosterin lesz. Az ergosterinből és cholesterinből mesterségesen előállitott keverék az előbbivel tényleg mindenben megegyezett. Ergosterinből, amelyre ultraibolya sugarak hatottak, még egy gramm milliomodrésze is a patkány rachitisénél hatásosnak bizonyult. *György* tanár a göttingeni klinikán ezzel az anyaggal végzett rachitikus gyerekeken kisérleteket, amelyek kivétel nélkül jó eredményt mutattak.

A vitaminkérdés legfontosabb problémája ma a kémiai megismerésük. Miután ebben az irányban az első lépés, amely rendszerint a legnehezebb szokott lenni, már megtörtént, remélhetjük, hogy e fontos probléma megoldása nincs messze.

Bleyle-swaeterek

gyermekek és felnőttek részére a legnagyobb választékban angol pullowerek és mellények

Klein Jenő üzletében

Novisad, Vel.-Becskerek és Senta

10246

PESTI PANORÁMA

1 Ha nem láttam volna, el sem hinném. Este félnyolc az Andrássy-uton. Villanyfény árvize, sziréna és autótülök. Az Oktogon környékén van egy mészárszék. Majolikafalu fényes pesti mészárszék. A kirakatban némi odaszórt szomoru füvön, giz-gazon három jérce. Élő, falusi jércék, kissé megtépázott tollazattal, szép fehér bóbitájukra szürke pontokat tett már a por. De azért bidresek-bodrosak, kényeskedve kapirgálnak ott az üveg mögött. Mögöttem két kisfiu. Négy-ötévesek, szépen felöltözött pesti kisfiuk a mamájukkal. A mama szemüveget visel és etonfrizurát. Ebben a pillanatban érnek a kirakat elé. Az egyik megtorpan, majd eldönti a mamát, aki közömbösen akar tovább menni, nem sejtve, hogy itt megállás lesz. Hogy itt csodálkozás és élvezés lesz, élmény lesz és kacagós tapsikálás lesz.

— Néé — szaladt ki egyszerre belőlük. Igy, öt vagy hat hosszu é-vel. — Csirke — és figyelmükben felsőfoku érdeklődés magasfeszültsége szikrázott. Két percet is állhattak, az arrahaladók lökdösték őket ide-oda. Végül is a mama unta meg.

— Ervinke siessünk — Ervinke, Palika!

És ugy kellett elcipelni Ervinkét és Palikát a két percnyi izgatott bámulás után az üvegtáblától, amely mögött három jérce kapirgált. Három élő, rosszagu jérce.

2 Szinhely: egy 65-ös villamos a körut sarkán. A zsirfolt pótkocsira termetes néni kapaszkodik fel három kisgyerekkel. A kalauz a kocsi belsejében áll, a kalauz tehát nem láthatja, hogy a harmadik kisgyerek még nem tette meg a két lépcsőfokot. Lecsengeti a kocsit. A néni, amint ijedten kap a lépcsőn vergődő gyerek után, megtántorodik kissé a zökkenéstől. Egész picikét tántorodik meg. Aztán kiabálni kezd:

— Mit csenget le, maga hülye? Nem lát? Nahát ez mégis szemtelenség.

Rikácsoló kappanhangja van. A kalauz, barna, mokány és energikus arcu, látszik, hogy nagyon dühös. Talán káromkodni szeretne, amugy sziveszerént, de eszébe jut az igazgatóság szigoru rendelete az utasokkal való udvarias bánásmód tárgyában. Eszébe jut a nyomorult kis exisztenciája, a darabka kenyere és csak annyit mond:

— Tessék sziveskedni megválogatni a szavait naccsága.

Igy mondja szóról-szóra: »tessék sziveskedni.« Talán igy áll a szabályrendeletben.

— Nem válogatom, — nyelvel a néni — szemtelenség lecsengetni a kocsit. Nem igaz kérem? — fordul hozzám aztán.

A kalauz sarkon fordul, de kis vártatva megint előttünk áll. A jegyeket kéri A néni egy egész és három gyerekátszállót kér.

A kalauz szeme sunyin megvillan.

— Hány évesek a gyerekek, kérdezi gyanus szelidséggel. A néni végigszánt kuszán vonalozott homlokán. Emlékezik.

— Ez a Sanyika négy lesz november ötödikén, a Lacika három mult három hete, a Piroska...

— Hány éves is vagy Piroska? — fordul a kislányhoz.

— Négy multam, szepegi Piroska.

Megható volt a néni, amint a zsufolt kocsiban naivul, pontosan elősorolta a születési dátumokat. Még mosolyt is festett arcára az édes emlékezés. Diadalmásan néz körül. Biztosan nagymama. Már nem tudtam haragudni rá. Éreztem, hogy a kalauz kerekedik fölül és most revánrsa készül.

— A gyerekeknek egész jegy kell, jelentette ki zordan.

A nénike ijedten:

— Hát négy évig feleár?

— Igen ám, de hosszabbak egy méternél —

A nénike ránéz a gyerekekre. Hm, ő is ugy találja, de hátha...

— Ezek? — és olyan őszinte szörnyü-

— Ezek? — és olyan őszinte szörnyülködés rezeg a hangjában, mintha direkt sértés lenne feltételezni ilyesmit.

— Dejszen még kilencven centisek sincsenek a lelkeim. Pláne a Piroska, mindig is mondtam, nehezen nő.

— Sajnálom — mosolyodik el a kalauz. A gyerekek magasabbak egy méternél, hát egész jegy kell. Van talán egy centiméter a nagyságánál? — teszi hozzá gunyosan.

Az utasok hangosan nevetnek. A nénike roppant zavarban van. Az utasok tanui voltak az imént lejátszódott jelenetnek, tehát a kalauz pártján vannak.

— Hát ez harminchat fillérbe kerül — szólal meg valaki. Háromszor tizenkettő, harminchat. Minek tetszett nyers lenni nagyságod?

A nénikén is látszik, hogy teljes mértékben igazat ad a közbeszólónak. A három jegynél harminchat fillér a különbség. Azért már sok mindent lehet kapni. Pedig csak a kalauz jóindulatától függött volna, hogy gyermekjegyeket válthasson.

— Persze, persze — ismeri be sóhajtva, azután megváltja a négy egész jegyet. A kalauz pedig vadul, diadalmasan belekap a csengőszijba. Lecsengeti a kocsit.

3 Szinfolt a pesti uccán. Ormótlan látcső, fenyegetően nekiszegezve az égnek, a cipőpasztát, szappant, miegymást orditó transparenseken messze tul lustálkodó égnek. A látcső körül néhány bámészkodó. Itt mindennek akad közönsége, locsolókocsitól kábellefektetésig. Mindennek. A tömeg mindig nagyobb lesz. Az ember a látcső mellett elérkezettnek látja a pillanatot.

— Itt láthatók a hold hegyei és kráterei, uraim és hölgyeim, tengerek és csatornák. Tizezerszeresen nagyit szenzációs látvány, egy nézés husz fillér. Tessék hölgyeim és uraim.

És beállitja a távcsövet az Oktogon fölött undorodó telihold irányába.

A hold hegyeire kevesen kiváncsiak. Egy borbélysegéd, aki most szaladt ki a műhelyből és egy gimnazista. A gimnazista ragyogó arccal távozik a csőtől.

— Na milyen? — izgul a pajtása.

— Ilyen klasz — lelkesedik az, a megfelelő kézmozdulattal. Azután elégedetten leszurkolja a husz fillérest.

Ó hold, holdam, ég ezüstje. Szegény.

4 Méltóztatnak már ismerni az uj kuplét?

»Oly jól csuszik ez a banánhéj
Együtt csuszni ezen babám kéj
Dobd el valahova
Jobb, mint a datolya
Jaj, csak ne nagyon félj«

Zenéje Márkus Alfrédtől, szövege bamba, valószinü tehát, hogy két héten belül az összes cipészifjumunkások hangoztatni fogják. Egyébként nagyon érdekes kuplé. Csak egyet nem értek. A szöveget — mint a kottán olvasom — ketten irták. Már nem tudom kicsodák ketten. Nem értem, hogy lehetett ezt a szöveget *ketten* irni.

Debreczeni József

LONDONI LEVELEK

VIII.

Hyde-park, vasárnap, népszónokok

Amig élek, nem felejtem el ezt a verőfényes, izgalmas napot. Mingyárt reggel a Hyde-Parkba hajtattam, hogy végighallgassam a népszónokokat. Erről az állandó népgyülésről, fiókparlamentről, (vagy szabadadimazott sóhivatalról) már sok mindenfélét hallottam. Az angol — a világ legszabadelvübb, leggyakorlatibb népe — mindenkinek megengedi, hogy bármikor és bárhol szónokoljon. Ha van hallgatója jó, ha nincs, az is jó. Fő, hogy a feszitőgőz kiszálljon a kazánból, *különben robbanás* történhet. A szó: elvetélt tett. Tegnap, mikor szinház után a Piccadillyn gyalogosan igyekeztem hazafelé, izelitőt kaptam szokásukból. Egy öszbe csavarodott skót éjjel tizenegykor a kocsiutra tette lépcsős, könyvtárlétrához hasonló szószékét, tölmászott rá s a munkabérekről tartott tárgyilagos előadást. Nyomban husz-harminc hallgató vette körül, aki helyeselt neki, vagy ellent mondott s tiz rendőr, közönyösen, karbafont kézzel. A szónok miután elmondta beszédét, mint aki jól végezte dolgát, tovább vitte az éjszakába szószékét. A Hyde Parkban azonban mások az arányok. Ez a park 363 hold, egy egész világrész. Gyöpe mint a tenger. Kövér bárányok és kosok hevernek rajta, sovány hivatalnokok s fáradt gépirólányok csecsemők is, magukra hagyva. Körötttük viharzik az élet. A *Marbre Arch* mellett, ahol hajdan annyi hirességet végeztek ki, egymás mellett állnak a szószékek, zászlócskákkal, jelzőtáblákkal, vitáznak a Szent Bibliáról, Krisztus istenségéről, a pápák csalhatatlanságáról, az *Englisch Church*-ről, *uj és régi prófétákról*, a háborúról és békéről, az anabaptistákról és kommunistákról, az indiai javaslatról, a nemzeti eszméről, a válási törvényről, sőt az állatvédelemről is. Ezt csak egy szál ember hallgatja, azt tizezer. Az egyik szónok hangja áthallik a másikhoz, szinte feleselnek egymással. A közönség pipáz, komoly és tréfás megjegyzéseket tesz, olykor izgatottan hadonász. Uj vitatkozó csoportok keletkeznek a szónokok körül s — a sejthasadás alapján — uj szónokok is. »Londoni jelenet«. *Shaw és Chesterton* népe. Tátott szájjal járkálok a tömegben. Ugy rémlik, hogy több évszázaddal zuhantam vissza a történelemben s még mindig a hitujitás korában élek, ahol makacsul, görcsös erőfeszitéssel keresik a folyton elsikló, *megfoghatatlan igazságot*. Szinpadhoz hasonlit ez a zöld paradicsom, a világszinpadhoz. Nem is az embereket látom, hanem magát az Emberiséget, mely gyötri, zsigereli, hóhérolja magát, hogy végre-valahára megtudja, melyik a helyes ut, mert eddig még semmi, semmi sincs véglegesen elintézve. Itten találkoztam először az Emberiséggel.

Hogy is történt? Ugy, hogy előttem haladt egy kalapos öreglány, valami kis zsámolyt cepelve. Egyszerre, közvetlen közelemben, a zsámolyt a füre helyezi, ráugrik. Egyik kezében néhány kitépett noteszlapot szorongat, másik kezében a *Holy Bible*-t. Az izgalom legmagasabb fokán, önkivületesen forgó szemekkel beszélni kezd, rázva diaboló-frizuráját. Sápadt, golyvás nyaka vonaglik. Olyan, mint valami vérszegény cseléd. Hangja azonban tulriköltja a többiekét:

— Az én ereimben is angol vér csörgedez. Miért nem érthetjük meg egymást? Oroszlánszivü Richard utódjai? Csak ebben a Könyvben, az egyetlen, szent Könyvben találkozhatunk...

Mellette az *Anti Social'st Union:*

— Tudjátok-e, hogy Oroszországban még mindig patakokban folyik a vér? Hallottatok-e az ujabb kivégzésekről? Tudósok, tanárok, müvészek, irók vesznek éhen, kóbor gyerekek csatangolnak falkákban. Az áldozatok vére égre kiállt. Ezek a zsarnokok nem nyugszanak mindaddig, mig a Vörös Moloch-nak uj népeket nem dobnak karjaiba...

A *Church Army* kék-sárga zászlaja alatt imádkoznak:

— Mi Atyánk, ki vagy a menyekben...

Egyfeminista agitátornő:

— Jogot a nőknek...

A *Catholic Evidence Guild* szószékén aranyozott feszület. Egy patikus-arcu, kedélyes ur, fehér mellényben, világosszürke nyári ruhában:

— A katolicizmus olyan magas, olyan mély, olyan széles, hogy mindenkit befogad magába, az egész világot...

Egy sapkás legény megjegyzi, hogy nincs pénze, mire a szónok kiveszi erszényét, a földre dob egy shillinget. Példáját, melyet megtapsolnak, követik a többiek is. Egymás után hullanak a pennyk.

Sötét homloku hindu fiatalember, lobogó zöld nyakkendővel, kezén piszkos szarvasbőr keztyüvel, ordit, mint az őrült, öklével verdesi mellét:

— Ne feledjétek, hogy mi hinduk mindig megtettük kötelességünket. Együtt harcoltunk veletek a lövészárkok mocskában, mert szemünk előtt akkor is az angol világbirodalom nagysága lebegett. De az *Indian homorule*...

Az eretnek tábláján, aki azt bizonyitja, hogy »nincsen három Isten, csak egy« s Jézus nem a lélek, hanem a test megváltója, ezt olvasom:

— *An imortal soul needs no salvation. All living animals (man included) are living souls. God is not: 3.*

Sárgaszemüveges hölgy magyaráz lázasan, homlokán pattanásokkal, fogatlan szájjal:

— *Southcott* Johanna megjósolta a jövendőt. Száz esztendővel ezelőtt lepecsételt dobozban hátrahagyta irásait, azzal a kikötéssel, hogy csak egy nemzeti szerencsétlenség esetén szabad fölnyitni huszonnégy püspök jelenlétében. Mit irt ezekben az isteni sugallattól áthatott jóslatokban? Azt, hogy Anglia mindaddig nem találja meg a békét, amig próféciái az utolsó betüig be nem teljesednek...

Christian Evidence Society:

— Az ördög...

Egy hetyke, gunyos ifju, megkérdezi a szónoktól, hogy látta-e már az ördögöt. A tömeg körülveszi a botránkoztatót, érvekkel igyekszik megértetni vele a szónok igazát. Egy nő elmeséli, hogy annak előtte ő is hitetlen volt, de megtért. A hetyke, gunyos fiatalember komolyan hallgatja, talán a következő pillanatban maga is megtér.

The new and latter haus of Israel. Szakállas, kövér férfi, keménykalapban. Éppen egy közbeszólóját leckézteti:

— Tessék? Nem jól hallottam. Mintha valaki azt állitotta volna, hogy német vagyok. Hát nem tagadom: anyanyelvem német volt. Bocsánatot is kérek rossz angolságomért. De nem ez a fontos. Az a fontos, hogy emberek legyünk, mindenütt, minden körülmények közt...

Divorce law reform Union. Nagyon szomoru, égett ember, nyilván megcsalt férj, teljes meggyőződéssel ágál:

— Ezek a szerencsétlenek egymáshoz láncolva élnek egy egész életen át, mint a gályarabok. Válási törvényünk nemcsak rossz, hanem kegyetlen emberteleni is. Mennyi szenvedés...

Gyorsan váljunk el és menjünk tovább. Emitt a vörös lobogó lengedez. Kommunista szónok, kitünő gyapjuruhában, szines zsebkendővel szivarzsebében:

— Csak azt nem értem, igen tisztelt elvtársak, hogy a *tory*-urak miért oly idegesek, mihelyt béremelésről van szó? Ez a lényeg. Én ir ember vagyok, az ireknek pedig az a régi rossz tulajdonságuk, hogy mindig nevén nevezik a gyermeket...

Amott énekszót hallok. Nyolcvan esztendős aggastyán áll a dobogón. Olyan, mint egy mult századbeli színész. Kék szemeiben a hit tulvilági boldogsága tündöklik s ugy néz velük, mintha vak volna. Panamakalapot visel. Amikor egy zsoltárt elénekeltek, megüti hangvilláját, hervadt kezébe veszi karmesteri pálcáját, vezényli a kart. Ő maga is dalol meginditó gyermek hangján:

— *Óh Thou, my God, my God...*

Már alkonyodik. A szónokok mind rekedtek, de még most se hagyják abba. Folyton uj és uj táblák jelennek meg a hömpölygő sokaság fölött. Most ezt tüzik ki:

—*Motor man Morris speaks here of individualism...*

Egy soffőr, aki az egyéniség világmegváltó elvét hirdeti. Megjegyzem a nevét, nehogy valamikor gépkocsijára üljek. Idegenkedem azoktól a soffőröktől, akik »egyéniségek.« Az autót csak vezessük a régi, maradi módszer szerint, lehetőleg a kocsiuton, ne a háztetőkön.

Fáradt vagyok. Zug a fejem. Annyi mindent hallottam. Most érzem, milyen reménytelen az élet, milyen nyomorult az Emberiség. Lefekszem a füre, egy platán alá, bárányok és kosok közé. Természet, néma fák, néma állatok vigasztaljatok. Szomoru az ember, mikor rabságban senyved s nem mondhatja ki azt, ami szivét nyomja. De rám talán még leverőbben hat az ócska gondolatok e végeladása, a kimustrált, uraságoktól levetett eszmék hetipiaca és zsibvásárja, ez a körbetopogás, ez a semmire se vezető, soha véget nem érő okoskodás, ez a meddő vitustánc és nyavalyatörős rángatózás, ez az átkozott szabadság, mely örökös rabbá tesz mindenkit, aki él. Félre akarok állni. Összetett kezekkel könyörgök, hogy fosszanak meg választójogomtól, véleményem szabad nyilvánitásától, helyezzenek végkép az »alkotmány bástyáin kivül.« Ne kényszeritsenek, hogy részt vegyek ebben a tébolyult játékban. Hagyják meg kétségeimet, függetlenségemet, hogy esetről-esetre, amint jónak látom, mindenkinek igazat adjak, vagy mindenkit elitéljek s gögös magányomban azt gondoljam a zsarnok hatalomról és a még zsarnokabb csőcselékről, amit akarok. Mindezzel nem ártok senkinek. Ha pedig nem engednek elfutni s belekényszeritenek ebbe a pokolba, akkor inkább tegyenek kezemre golyós bilincseket, vezessenek el innen egy középkori tömlöcbe. Ott szabadabb leszek ki nem mondott gondolataimmal, mint ezek az elfogultságukkal, melyet oly biztosan és határozottan kürtölnek ki. Ezt nem birom ki.

Nem birom ki!

Kosztolányi Dezső

Az elismert divat
POUDRE MON PARFUM
Bourjois-Paris 9397

TERE-FERE

Regényes házasság. Van még romantika. Nem nálunk, mert mi már teljesen amerikaiak lettünk. Amerikában nyilik a romantika kék virága, ahol a gazdagoknak még marad idejük (és pénzük) a regényességre is.

Newyorkban igazán rendkivüli házasságot kötöttek meg a minap. A vőlegény nyolcvankét esztendős volt, a menyasszony ugyanannyi s jegyességük több mint egy félszázadik tartott. Az eset a következőkép történt:

James C. Augus vagy ötvenkét esztendővel ezelőtt találkozott Greenwich Village-ben egy bájos, eleven leánnyal, Elisabeth Hartmann-al, akit akkoriban mindenütt a »Barow-Street szépének« hivtak. Augus vele táncolt, annyira beleszabarodott, hogy nem tudott ellenállni neki és ott a bálon nyomban megcsókolta. A lány fölháborodott viselkedésén, többé nem ismerte. Augus-nak el kellett hagynia Newyorkot, mert abban az időben még nem bocsátották meg az ilyen tulkapásokat.

Bolyongott a világban, de nem felejtette el a »Barow-Street szépét.« Multak az esztendők, sok-sok év, aztán Augus immár öregen, őszen visszatért Newyorkba, találkozott Elisabethel, aki aggkoráig pártában maradt. Augus, mintha még mindig a végzetes csók hatalma alatt állott volna, ujra szerelmet vallott aggkori ideáljának. Elisabeth ezuttal nem adott neki kosarat s a felesége lett.

Jobb későn, mint soha.

*

Ne adjatok kölcsön könyvet! A francia könyvbarátok egyesülete ezt a jelszót kürtöli világgá. Semmi könyvet se szabad kölcsön adni. A könyvkölcsönzés bün önmagunk ellen, amennyiben kedves könyveinket tönkre teszi, bün az irók és kiadók ellen, kiket szivességünk által megkárositunk. Voltaképen barbárság minden könyvkölcsönzés. Annyi, mint odaadni egy-két napi használatra testi ruhánkat, vagy fogkefénket.

A könyvbarátok megállapitják, hogy a könyv becsülete a mult századokhoz viszonyitva a mai korban nagyon csökkent.

A középkorban szentségnek tekintették. Igaz, hogy akkoriban csak nagyon kevesen tudtak irni-olvasni, a papok, a nagyurak meg az iródeákok. Ezek azonban áhitatos tisztelettel vették kezükbe a könyveket. Egy *in-folio* a tizenharmadik században — pénzünkben kifejezve — ezer pengőbe került. És mikor föltalálták a könyvnyomtatást, a könyv ára még mindig magas volt, mert mindegyiket dusan, gazdagon kötötték be.

Ebből a korból maradt fenn egy könyvbarát vallomása, mely hiven tükrözi vissza az akkori szellemet:

A könyvhöz csak áhitatos kézzel szabad nyulni. Szellemből, tehetségből született, gondolatot foglal magában, mely varázst ad neki. A könyv egy lélek visszfénye. Sohasem olvasom benső megindultság nélkül egy mester irását, ezért maga a könyv is ugyanazt az érzést gerjeszti föl bennem. Mennyire szenvedtem multkor, mikor egy tudatlan barbár mosollyal a száján, visszahozta nekem becses könyvemet, melyet annyira szerettem, elrongyolva, fölismerhetetlenül...

*

Siratónők, névadományzók, gyufagyujtogatók, varangynevelők, előtáncosok. Hogy mi mindenből lehet megélni, (vagy legalább is nyomorogni) ebben a cifra, modern életben, arról érdekesen számol be egy berlini krónika. Berlin óriási forgatagában ezer és ezer ember a legfurcsább foglalkozást üzi, melyre nem is gondolunk.

Minap — mint azt megirtuk annak idején — a törvényszék elé állitottak egy piszkos, rongyos, csontos öregasszonyt, akit ki akartak toloncolni, mert nem volt foglalkozása. Ő váltig az ellenkezőt bizonyitgatta. Siratóasszony, már huszonöt esztendeje. Temetkezési vállalatok szolgálatában áll. Ha a rokonság közönyös, akkor ő zokog, sóhajtozik, tépi a haját. Ki meri állitani, hogy ez nem munka? A biró belátta igazát s nem toloncoltatta el.

Kevesen tudják azt is, hogy a német fővárosban többen élnek abból, hogy neveket találnak ki az ujszülötteknek. »Névadományozóknak« hivják őket. Ha a világra születik egy gyermek s a szülők nem tudnak megállapodni nevében, erre elviszik a névadományozóhoz, aki megvizsgálja szemének szinét, orrocskája alakját, érdeklődik a szülők társadalmi helyzete iránt s a legmegfelelőbb nevet adja a csecsemőnek, mellyel az életben érvényesülni fog. Dijszabása nincs a névadományozónak, de minden összeget elfogad, ötven márkán fölül.

Egy csomó munkás azzal keresi kenyerét, hogy naponta nyolc óra hosszat gyufákat gyujtogat. Minden gyufagyárban vannak szakmunkások, akik kipróbálják a különböző osztályokból odaérkező gyufákat. Éveken át — egy életen át — nem csinálnak egyebet.

Néhány éve jó üzlet a varangyosbéka-tenyésztés is. A varangy a kertekben szükséges, mert fölfalja a különböző férgeket. Ezért a varangytenyésztők külön helyiségekben tenyésztik ezeket az épen nem kecses állatkákat s eladják jópénzért, az állatkertnek.

Számosan aztán mint előtáncosok boldogulnak az életben. Berlin mulatóhelyein az asztalon egy cédula figyelmeztet bennünket arra, hogy a hölgyek rendelkezésére állnak az »előtáncosok.« Ha a nő petrezselymet árul, csak odafordul a tulajdonoshoz s az egy pillanat mulva küld neki egy csinos, frakkba öltözött fiatalembert, aki csekély dijért táncol az illetővel és semmi módon sem árulja el, hogy fáradtságáért megfizetik. Még udvarol is.

Melyik szebb foglalkozás? Tessék választani.

*

A tenger és a paraszt. Egy jó auvergnei paraszt először látja a tengert. Este, mikor megérkezik, ép dagály van, a hullámok hatalmasan csapkodják a partot. Megbámulja micsoda gyönyörü egy nagy viz, már előre elképzeli, hogy meséli el a falubelieknek s hogy nyomatékot adjon szavának, telemer egy literes üveget tengervizzel.

Épen be akarja dugaszolni, mikor valami jókedvü fickó odaszól neki:

— Hé bácsi, tengervizzel töltötte tele a butykosát?

— Azzal hát.

— Ugy látom azonban, hogy elfelejtett fizetni.

— Ezért fizetni kell?

— Csak nem akarja ingyen?

— Maga árulja?

— Persze, hogy én.

— Ne tessék haragudni, nem tudtam. Mennyit kóstál?

— Fél frank egy üveg.

— Tessék.

Hazaballag a szállodájába, a palackot odateszi éjjeliszekrényére, de véletlenül feldönti és összetöri.

Másnap reggel egy másik üveggel a partra megy, hogy tengervizet vegyen. Apály van.

Megbámulja az üres partot s igy sóhajt föl:

— Nahát, ha a gazda félfrankot kapott literjéért, akkor ugyancsak sok pénzt bevett.

*

A furcsa egyesületek városa. Erre a cimre ma teljes joggal Páris tarthat számot, mert ott egymás hegyen-hátán a legfurcsább egyesületek, társaságok vannak.

Utóbb megalakult a »Boldogtalan szerelmesek egyesülete«, mely tagjai közé fogadja a szerencsétlen házasság áldozatait is. Néhány párisi fiatalember megalakitotta a »Házassági ligát«, mely az elnéptelenedés ellen küzd. A liga tagjai a szivük táján egy zöld csokrocskát viselnek, a remény szinét s az egyesület minden tagjának feleséget, illetve férjet igyekszik szerezni az ujságok apróhirdetési rovatában, a tagdij ellenében.

Ennek az egyesületnek erős konkurrenciát csinál egy apát, aki ötórai teára hivja az agglegényeket és hajadonokat, hogy ott tisztességes módon összeismerkedhessenek egymással. A meghivó kártyákon ez az idézet áll: »Szaporodjatok és sokasodjatok!«

Párisban müködik a »Hosszuhajuak klubja is.« Minden alkalmat megragad arra, hogy tiltakozzék a rövidhaj hóbortja ellen. »A gyalogosok ligája« a városban garázdálkodó hatvanezer autó ellen szervezkedett. Van »Vitatkozó kör« is, mintha a parlamentben nem eleget vitatkoznának.

Végül — ez a legujabb klub — meg kell emlitenünk az »Ejtőernyősök klubját.« Ebbe csak az léphet be, aki már ezer méterről leesett (természetesen ejtőernyő segitségével.)

Ennek a klubnak van legkevesebb tagja.

*

Francia humor. Az iskolakerülő diák reggel az ágyban maradt, aztán elszaladt telefonozni, hogy értesitse az osztályfőnök urat.

A szolga az osztályfőnököt telefonhoz hivja.

Egy hang a telefonban:

— Az osztályfőnök ur van ott?

— Az.

— Jelenteni akarom, hogy Lajos fiam ma nem mehet iskolába, mert nagyon náthás.

— Jó — mormog az osztályfőnök, aki azonban nagyon is vékonynak, gyermekesnek találja az apa hangját s megkérdezi:

— Szabad kérdeznem, kivel beszélek?

Erre a félelemtől remegő diákhang ezt rebegi:

— A papámmal, osztályfőnök ur.

*

A lány, akiről ez a történet szól, se gazdag, se szegény, se szép, se csunya. Azok közül való, akik évről-évre várják a mesebeli herceget, anélkül, hogy megérkeznék, aztán egy szép reggelen azt veszik észre, hogy halántékuk deresedik és megöregedtek. De azért szivükben még mindig él a reménység, hogy hátha, mégis.

Ezen a reggelen a barátnéja hozzáfut és igy szól:

— Mondd, drágám, igaz amit beszélnek, hogy férjhez mész?

A lány — már harmincöt esztendős szegényke — mélabusan vonja vállát:

— Ez nem igaz, de...

— De?

— De az igaz — teszi hozzá fölvillanó szemmel — az igaz, hogy — ezt beszélik.

*

Icarus édesanyja. Icarus volt az első repülő. Most, mikor *Nungesser*-nek, a francia aviatikusnak édesanyjáról annyi megindító cikk jelenik meg, kiássák azokat az adatokat, melyek az első repülőre, Icarusra s édesanyjára vonatkoznak.

Icarus édesanyja — az akkori följegyzések szerint — egyszerü asszony volt, aki Catapolisban egy kis házikóban éldegélt. Fiát a dicsőség szeretetére nevelte s hálát adott Zeusnak, hogy hős lett belőle.

Miután Icarus fölcseperedett és néhányszor sikeresen röpült, boldogan tért vissza a fehér házikóba, édesanyjához. A hős, aki nyilni látta maga előtt az elefántcsont és bronz kapukat, elbeszélgetett az ősz matrónával.

Egy viharos éjszakán az első repülő lezuhant s kétségbeesett öreg édesanya egyedül maradt, emlékeivel. Költők énekelték meg a vértanu-anyát, aki keblén nevelte föl a heroszt. Az argosi és micenei király elzarándokolt hozzá, hogy ajándékot tegyen lábaihoz.

Mikor a skiták — az a nép, melyet Icarus az athéni légiókkal levert — elhatározták, hogy megkisérlik még egyszer Icarus repülését, előbb küldöttséget menesztettek a fájdalomtól sujtott anyához, hogy áldja meg őket.

Icarus anyja a kis házikóban várta a küldöttséget, de amint közeledett, az anyának elfacsarodott a szive, ugy érezte, hogy most másodszor veszti el fiát, bezárta a kunyhó ajtaját, senkit sem engedett magához.

Leült a tüzhely mellé és keservesen sirt.

*

Milyen szint parancsol? Egy londoni divatáruház gyökeres ujitást honosit meg próbatermeiben.

Annak előtte, mikor egy hölgy uj ruhát csináltatott magának, mindig előzőleg ki kellett választani a kelmét, hogy meggyőződjék, vajjon illik-e a szine arcához. A szövetet lepelszerüen ráboritotta termetére s igy itélte meg a szinhatást.

Ma már nem szükséges ez az eljárás. Aki belép a londoni divatáruház próbatermébe, az egyszerüen felgyujthat egy szines villamoslámpát. Ha az a szin megfelel, akkor ilyen szinü ruhát választ, ha nem, akkor egymásután gyujtogattatja föl a segédekkel a különböző szinü lámpákat, melyekhez egy-egy kapcsoló szolgál. Szükségtelen a szövetekkel kisérletezni.

Semmi kétség, hogy ez a találmány a próbatermekből átvándorol a szinházba is. Lámpákkal egyébként máris élnek a diszlettervezők. Tudjuk, hogy a feketevirágu diszlet bizonyos világitásnál sötétkék lesz, ezüst virágokkal. Az alapszint tetszés szerint lehet változtatni, amennyiben más és más szinü fényt vetitenek rá. A diszleteket lámpákkal »föstik át.«

*

Albion humora. Angliában még mindig szokás, hogy a halottak mellé fizetett siratókat fogadjanak.

Az egyik angol megszólitja a másikat:

— Kedves Tom, tégy nekem egy szivességet.

— Parancsolj.

— Menj el ma este a barátomhoz, siratni. Meghalt a felesége.

— Nagyon szivesen — mondja Tom — de ma teljesen lehetetlen.

— Miért?

— Mert az én feleségem is ma halt meg.

*

Az angolok szükszavuak, gyakorlatiasak.

Az apa miután először hagyta magára kis családját, feleségét és hatéves gyermekét, a vidékről Londonba sürgönyöz:

— Mit ebédeltetek tegnap? Hogy van a fiam?

Pár óra mulva feleségétől ezt a sürgönyt kapja:

— Sonkát, kanyaróban.

7323

„DALMA"

(ezelőtt Buzolić & Co)

MARASZKINÓ- ÉS LIKŐRGYAR K. F. T.

SPLIT

Vojvodinai képviselet: **Alimentarija** ügynökség és bizomány, **Novisad**

Kitüntetések: London, Páris, Liege, Wien, Róma, Zagreb, Split

Kivitel: Argentiniába, Ausztráliába, Chilébe, Cubába, Egyiptomba, Keletre

Fiókok az amerikai Egyesült-Államokban és Kanadában.

Világhirü különlegességei: maraszkinó, vermut, prošek, cognac és gyümölcsszeszek

Allandóan raktáron: belföldi, francia és holland likőrök pálinkák, desszertborok, stb.

Kérjen árjegyzéket! **Kérjen mintákat**

Nagykereskedőknek előnyárak!

REJTVÉNYEK

Budakeszikocsm

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése a következő:

Tisztek a zárdában

Mágikus-kocka

A mult vasárnapi számban közölt magikus kocka helyes megfejtése:

1. Palota.
2. Aladár.
3. Lakoma.
4. Ó dohány!
5. Támadó.
6. Aranyos.

Helyesen megfejtették 124-en. Könyvjutalmat nyertek: Rozenzweig Lili (Szubotica, Harambasicseva ul. 13.), Halas Ferdó (Csakovec), Vághy Lili (Szombor.)

Az alanti magikus kockát pályázatra beküldte Sándor Zoltán (Karancs.)

K, EEEEEEEEEE, RRR, SSS, ÓŐŐÓÓÓ, DD, TT, G, ÉÉ, LLL, MM, Ny

A fenti betük ugy helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvasva ugyanazt az értelmet adják.

1. Ilyen a családfő.
2. Folyónak is van.
3. Van ilyen naptár s.
4. Konyhai szer birtokos raggal.
5. Kályhában van. (Hibásan kiejtve.)
6. Község.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 2. Fal, 3. Dirib, 6. Ornatus, 8. Szentszék, 10. Dada, 11. Orel, 13. Moh, 14. Makog, 17. Tej, 19. Dabis, 21. Und, 22. Staub, 24. Tét, 25. Baktérítő, 26. Rak, 28. Tölts, 30. Oly, 31. Karok, 33. Biri, 34. Imam, 37. Frou, 39. Árva, 41. Az több mint büntett, az hiba, 42. Soká, 43. Ugye, 44. Coty, 45. Dent, 46. Köböl, 48 Áve, 50. Abált, 52. Sor, 53. Baldachin, 55. Oly, 56. Sedan, 58. Ede, 59. Papot, 61. Góg, 62. Tretl, 64. Man. 65. Move, 67. Ubul, 69. Santander, 72. Stafián, Elönt, 74. Oli.

Függőleges: 1. Barátok nélkül vad ez a föld, 2. Finn, 3. Lits, 4. Dream, 5. Buzog, 6. Ozd, 7. Sér, 8. Sahib, 9. Kettő, 10. Dob, 12. Lea, 13. Matt, 15. Autó, 16. Odry, 18. Jura, 19. Délibábos, 20. Savanyuan, 22. Stereotip, 23. Barázdált, 24. Törökös, 27. Korhely, 28. Titok, 29. Limul, 31. Kutya, 32. Kvint, 33. B. Zs., 35. Mig, 36. M. T. E., 37. F. T. C., 38. Ott, 40. Abt, 47. Öreg, Ader, 49. Ecet, 51. Boon, 53. Bagos, 54. Namur. 57. Dóm, 60. Pál, 62. Tente, 63. Ludát, 66. Vas, 68. Ben, 70. Told, 71. Nini.

Állandó alkalmazást kaphat Szászország egyik szép erdei városában 25—30 éves **tisztviselőnő** aki a magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen birja, esetleg szerb-horvátul vagy románul is tud. Fizetés 140 márka, később javitás. Családi bánásmód. Német nyelven megirt ajánlatok esetleg fényképpel **„NEUE HEIMAT“** jeligére a „REKLÁM“ Annoncenbureau Wien, IX. Hernalsergürtel 30 cimre intézendők

Billiárd-golyók dákók, mandiner gumik, sakkok és dominók, továbbá szivarszipkák, pipák és pipaszárak, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. Eladás nagyban és kicsinyben. özv. **Gerber Jakabné** specialis szaküzlete és műhelye. Subotica, Sudarevićeva ulica 32. (saját ház)

Legelegánsabb **divatcipők** Subo'icán 1006 **Koch Ármin** Jelašićeva ulicai (kiskápolna mellett) üzletében szerezhetők be.

KOPILOVICS BALÁZS szűcs, SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2 Ajánlja legjobb minőségű szőrméit, valamint mindenféle szőrmeáruját. Szőrmejavitások garancia mellett szakszerüen és olcsón eszközöltetnek 8063

Másirányu e foglaltság miatt **eladom Beogradban levő**, a vasuti állomáshoz közel, két épülő miniszterium szomszédságában levő, ujonnan átalakitott **kávéházamat** a hozzávaló leltárral együtt. Bérösszeg és többi feltételek rendkivül kedvezőek. Kafana i restaurant Hotel „Jadran“ Sarajevska br. 5. 10327

Orajavitások órák a legjobb órajavitó műhelyben kaphatók: **Thau Hermann**-nál Sokolska (Gombkötő) ul. 4

ALMA stájer, kanada, aranyranett, bőr, ananász és viaszalma nagyban és kicsinyben kapható. IVAN OGRIZEK OSIJEK I. Gundulićeva 72 10320

Albe Sudarević ruhafestő, ruhatisztitó és fonalfestő SUBOTICA Scotus Viator ulica 34 (Saját ház) 9322

RECORD fotoszalon (a Nemzetivel szemben) Elsőrangu művészies levelezőlapok 6 drb. Din. 40·— Menyasszonyi felvételeknél egy nagy kép és 6 drb. levelezőlap Din. 60·— 10141

PAPPNÉ kozmetika és manikürszalon, Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3. Törvényileg védett valódi Pompadour kenőcs mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és pattanások ellen. Árusitás és postai szétküldése utánvétel 363

CHRYSANTHEMUMJAI és őszi virágai csodás teljes éget és nagyságot érnek el, ha **KANIPOS** növénytápsóval öntözi őket. **Csomagja 12·50 és 42·— dinár.** **SCHUMACHER ZOLTÁN** gyógyszerész és vegyészeti laboratorium, Crvenka, SHS.

Baján 40 éve fenálló **Arany Kacsa vendéglő eladó** Felvilágositást Wagner Gyula tulajdonosnál Baja 9870

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉ tapecirozás-nál előforduló összes munkákat elvállalja **Szkala Mihály** Oslobodjene (Senćanski) put 2 Egy fedeles hintó eladó

Rizling MUST Din. 8·—-ért kapható **Spitzer** vendéglőben Pašićeva ul. 7561

HAZ jól bevezetett vendéglővel, legforgalmasabb helyen, teljes berendezéssel, más vállalkozás miatt olcsón **eladó.** Bővebbet a tulajdonosnál: **Milan Šimić** Novisad, Fapiac 8. 10240

Butorokat ebédlő, háló, uri szobaberendezéseket, **portálokat** legelőnyösebben szerezheti be **Domján Valentin** butorüzemében Subotica, Zrinjski trg 11 5597

SIRKÖVEKET, temetői utánvéseseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindennemü munkákat legolcsóbban vállalja **Pauk Gáspár** kőfaragó, Subotica Somborski put és Gabonapiac sarok.

Gyenge férfiak-nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim **„Patent 608“** Cluj (Kolozsvár) 1622 1. sz. postafiókbérlet.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy férfiszabó üzletemet folyó hó 20-án a Manojlović-uccában levő dr. Pletikosić-féle palotába helyezem át. Tisztelettel **Vojislav Vasiljević** férfiszabó 9803

Zongorák Pianinók a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban **KAIN** hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

Olcsó tüzifa 100 kg. vágott és apritott fa **30·— dinár** házhoz szállitva. Pontos mérésért garantálunk. Gyors és szolid kiszolgálás **„BOSNA“** fakereskedés Subotica, a vasuti pályaudvar mögött. Telefon 512 8242

HA kárpitos munkára van szüksége forduljon bizalommal FARKAS kárpitoshoz Subotica Zmaj Jovin trg (Minerva palota mellett.) **Ahol már heti részletfizetésre kaphat sezlont, madracot.** 8809

ABLAKÜVEG minden méretben legolcsóbban kapható **Drag. Obradović** üveggyári lerakat Beograd, Knez Milana ulica 81. Uroševa Pivnica

Eladó elsőrendü, egyemeletes **szálloda** inventárral, 14 szobaberendezéssel és a többi gazdasági épületekkel, forgalmas mezővárosban Slavóniában. Vételár háromnegyedrésze előre, negyedrésze három évi lefizetésre. **Özv. Jandrics Rudolfné** Dolnji Miholjac Hotel, Zagreb 1408

Angol és francia **cipőket** mérték után a legmodernebb kivitelben készit

Mezei András cipészmester Subotica, Városi székház 9255

Előnyomdát legujabb rajzokkal jól szortirozva legolcsóbban szállit **Bleier Márk** Első Jugoszláv Előnyomda Berendezési Gyára Senta 9847

Hirdetéseket Sentán a Bácsmegyei Napló részére **Molnár Sz. Vince** vesz fel.

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje. A nekem szállitott gyógyszert megkaptam, az eredmény kitünő. Küldjön azonnal további 10 dobozzal. Jovo Miletić, Temesvár

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje. A gyógyszert megkaptam, a gyógyhatás minden várakozást felülmul. Fogadja leghálásabb köszönetem. Salamon Saporta, Solun

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje A gyógyszert köszönettel megkaptam. Legyen szives további 1 doboz gyógyszert küldeni a régi cimre. Mihaloki Dimopolus, Jedrenje

Bogojević gyógyszerész urnak Skoplje. A küldeményt megkaptam és a gyógyszerrel legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve. Küldjön még 10 dobozzal utánvét mellett. Ribarac Zagubica 9594|1

Reuma akár akut, akár krónikus, csuz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsontfájdalmak a legsikeresebben gyógyithatók a RUSAI MELEM nevü szerrel, amit legjobban bizonyitanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasitással 25 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Postán szállitja: BOGOJEVIĆ udvari gyógyszertára, SKOPLJE

Keresünk mérnököt akinek földmunkákban gyakorlata van **Apatin-sontai Ármentesitő Társulat, Apatin** 10132

Derby-nyertestől, körmendi ménesből származó $3^1/_2$ éves amerikai származásu **ügetőmén** kiváló fedező, szelid és hibátlan, 172 cm., tiszta fekete **eladó** 10210 Frisch Szedište — Vršac. Bánát

Jégszekrények mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére **40% jégmegtakaritás** 1095 **BRAĆA GOLDNER SUBOTICA TELEFON: 134.**

Tüzifa bükk, gyertyán, vagonos, félvagonos és negyedvagonos tételekben **Porosz-szén** I szalon kályhaszén 10321

KOKSZ Mähris-Ostraui d'ó koksz szolid áron. „IGNIS" J. WIRTH tüzianyag-kereskedés. Iroda Agina ulica 13. Telefon 503.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST

LÉGSÜRITŐS és LÉGSÜRITŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

KŐRÖSI GÉZA
כשר szalámikészitő és füstöltthusáruk feldolgozó telepe
(a helybeli föt. főrabbiság felügyelete alatt)

SUBOTICA Iroda és detail eladás: RUDIĆ ULICA 4 — Telefonszám: 513

Készit: I-a szalámit, tormásvirstlit, kolbászt, finom felvágottakat, továbbá mindennemű füstölt, marha- és libahust

Libazsir eladás! — Kereskedőknek árengedmény!

Vidéki rendelések azonnal továbbittatnak!

10389

VESZEK
legmagasabb napi árban lisztes-, korpás- és cukros- s egyébb
HASZNÁLT ZSÁKOKAT
AVRAM SCHIFF
NOVISAD
zsák-, ponyva- és zsineg nagykereskedő, zsák és ponyvakölcsönző
Telefon 2403
Sürgönycim: Jatešif
Uj zsákok
Uj ponyvák
Zsinegek
legolcsóbb bevásárlási forrása.
3886

Hegyi Fülöp
női konfekció áruháza, Szubotica

Szőrmeáruk speciális raktára!

Bundák már 2700 din-tól

Különlegességek kötött árukban!

Nagy választék
női- leánykabátokban!

Kedvező fizetési feltételek!

9478

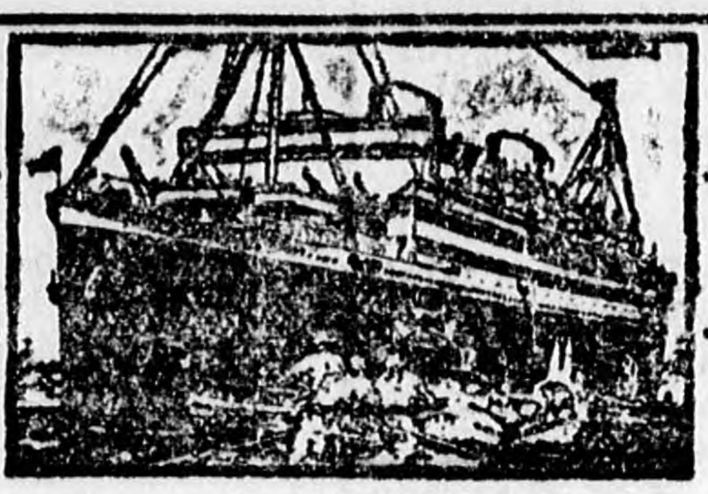

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal
ROYAL MAIL LINE
DÉLAMERIKÁBA
Brazilia — Urugay — Argentinia és CUBA — CHILE — PERU.
Minden felvilágositás ingyen:
Bečkerek — Obala Princese Jelene 7.
Beográd — Karadjordjeva 91.
Sombor — Kralj Gjordja 3. Kosta Dodić.
Osijek — Županijska 34. Drag. Blažević. 9973

„SLAVIJA" magánpoliklinika
specialista orvosok vezetése alatt
BEOGRAD, DALIGRADSKA 12 (a Hotel Slavijával szemben)
Telefonszám 32 31

Vizsgálat és gyógyitás az összes különleges módszerekkel naponta reggel 8 órától este 7 óráig
Kémiai-bakteorológiai laboratórium átvesz vért vizsgálatra, gyomorváladékot, köpetet, vizeletet, ürüléket és végez minden egyéb bakteriológiai vizsgálatot
A Röntgen-kabinett egész nap müködésben
Vasárnap csak délelőtt vannak vizsgálatok
Mérsékelten szabott árak!
Kivánatra és szükség szerint két vagy több orvosból álló konzilium
Az 1, 1a, 2 és 10-es villamosok és autóbuszok a poliklinikáig közlekednek 9118

A legcsekélyebb próba
bevásárlás is meggyőzi Önt arról, hogy a legjobb és legolcsóbb
bort, pálinkát, rumot, likört, cognacot málnát,
valamint valódi főzött
esencet
csakis 9154
Klopfer Sándor
ujonnan megnyilt szeszüzletében szerezheti be. Jelašićeva ul. 5. (Weisz kalapüzlet mellett)

„JUGOPROTEZIA" ZEMUN

KÉSZIT:
Mülábakat és mükarokat
Ortopéd apparátusokat beteg vagy kores és görbe végtagokra
Ortopéd füzőt ferde és görbenövésü testrészekhez
Különféle kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Süllyedés, sérv és köldöknek
Hygenikus füző a test formálására és füzésére. Az összes cikkeket az egészség ápolásához és a betegség gyógyitásához. **Speciális bldogozá!** Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében ugy a külföldön, mint a belföldön konkurrencia nélkül.

Burgonya Káposzta Hagyma Torma
legolcsóbban kapható
Hoffmann János
Szeged — Telefon 134
989

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

Ady Endre: Margita élni akar
" " Még egyszer
" " Könyv

Ady Endre: Párisi noteszkönyv
" " Párisi levelek
Földessy: Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

HADNAGY ISTVÁN
szabó
készit polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat
Subotica, Sučiceva ulica 10
2653

TÜZIFÁT
elsőre dü bükkfahasáb, franko bármely vasutállomásra legolcsóbban szállit:
„KOMERC"
Trgovačka Agentura
ZAJEČAR
6809

Saját érdekében keresse fel

Ferce & Harászti Haramlašića 8
A. E. G. suboticai főképviselőjét
ahol uj és használt gépeket kedvező fizetési teltételek mellett vásárolhat
Ugyancsak kölcsön gépek bármikor kaphatók
Irógép javitást és karbantartást vállalunk. Gyors és pontos kiszolgálás
9872

Butorok
mélyen leszállitott árakon
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalata
Subotica, Szudarević ulica 4.
(Klein Géza mellett)
3530

Edes **MUST**
kapható
literenként 8·— dinárért
Nojcsek Géza
fűszerkereskedésében, Subotica
3308

Gazdaságok és községek részére a legtökéletesebb **raktári, szekér- és sertés-,** valamint **komló-mérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** Kérjen ajánlatot!

Városi Takarékpénztár Subotícán

Foglalkozik az összes takarékpénztári és bankügyletekkel

Takarék- és folyószámlai
betétállomány:
Din. 24,000.000·—

Subotica város teljes vagyonával kezeskedik a Városi Takarékpénztár összes kötelezettségeiért és külön még a betétekért 10320

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd,
Kosovska 43.

Másfél hónappal ezelőtt rendeltem Önnél és Ön küldött nekem 1 üveget az Ön gyógyszeréből beteg anyám részére. Az anyám a szert azonnal használni kezdte és ma már sokkal kisebbek a fájdalmai, mint eddig. Ezért arra kérem, hogy küldjön nekem ebből a szerből még 1 üveggel. — Zagreb, 1925 február 24

Andjela Mandrović

Az Ön kiváló **RADIO BALSAMIKA** gyógyszerét én és anyám a legeredményesebben használjuk reumánk ellen, amiért is fogadja leghálásabb köszönetem. Minthogy alkalmam volt a szer kiválóságáról meggyőződni, küldjön nekem még 2 üveggel. — Kisač (Bačka) 1925. december 9

Pavle Častven

A **Radio Balsamika** *gyógyszert késziti, forgalomba hozza és postai utánvéttel szállitja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika“** laboratoriuma *Beograd, Kosovska 43.* 9732

BÉL

most kapható a legolcsóbb napi árakon:

I. száraz torokbél	1·—	dinártól kezdve
I. sózott szalámibél, keskeny	1·—	dinár métere
I. „ „ közép .	2·50	„ „
I. sózott lóbél, keskeny . .	2·50	„ „
I. „ „ közép . . .	3·—	„ „
I. „ „ széles . . .	4·—	„ „
I. „ „ extraszéles .	5·50	„ „
I. száraz marhavakbél . .	6·—	dinár darabja
Sózott juhsatling 20 méteres kötegekben	4·—	dinártól kezdve

a Bélipar R.-T.-nál (D.D. za Izradu Creva)
Subotica, Petrogradska ul. 46 : Tel. 229
4592

„Alexa“ nyakkendőgyárban
10.000 darab ujdonság

nyakkendő eladása darabszámra is megkezdődött 10 dinártól kezdve. Forditásokat 10 dinárért készit

Vojnovićeva ul. 5. Beograd szálloda mögött
8090

A CUNARD LINE,
WHITE STAR LINE,
RED STAR LINE,
Kir. Hollandiai Lloyd

a világ legnagyobb és leggyorsabb hajózási vállalatainak vezérképviselete:

Jugoslovenska Ekspres Agencija D. D.
Zagreb, trg I., broj 15

Közvetit rendszeres személyszállitásokat az Egyesült-Államokba, Kanadába, Argentiniába, Braziliába, Cubába, Uj-Zeelandba, Afrikába és

családok
ingyenes szállitását Braziliába

Alképviseletek:
BEOGRAD, Karadjordjeva 91/a
VEL.-BEČKEREK, Svetosavska 601
SOMBOR, Karadjordjeva 8
SUBOTICA, Manojlovićeva 7, ahol
minden felvilágositás dijtalanul kapható 6403

Képviselő(nő)ket
keresünk
azonnalra

magas jutalék mellett női fehérnemü eladására. — Ajánlatok: „Din. 5000“ jeligével az ALOMA COMPANY oglasni zavod Ljubljana cimre küldendők
10380

HOVÁ SZALAD A NÉP?

Gyerekek, asszonyok, férfiak, részt akarnak venni a

MILKA SUCHARD CSOKOLÁDÉ

uj versenypályázatán. Számtalan értékes nyeremény. A SUCHARD CSOKOLÁDÉT MEGIZLELNI is már valóságos élvezet. Nyereménybárca minden 1 és 2 dináros csomagban
9759

HADNAGY
asztalosmester **készit épületmunkát. Festett butorok állandó raktára.**
Javitásokat vállal. **SUBOTICA**
1575 **Petrogradska ul. 6**

90 dinártól
konyha és szobafestést, azonkivül előnyösen vállal templom és kápolnafestést
Horváth Almáski József
Skotus Viator ul. 75. 2544

KOMLÓZSÁK

a szokványnak megfelelő méretben és sulyban. — Mindenfajta gazdasági juta, kender és lenzsák, liszteszsák, zsineg és ponyva.

MALOMHEVEDEREK

Kárpitos kellékek, butorszövetek, szőnyegek, függöny és napellenzők

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA
Telefonok 1-90 és 1-92
Tessék mintát és árajánlatot kérni!

RESTAURANT
„AKADEMIJA NAUKA“
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 35

Elsőrendü szerb-francia és vajdasági konyha — Mérsékelt árak!

Allandó látogatóknak 20% árkedvezmény!
Vajdaságiak találkozóhelye!
Tulajdonosok: BRACA SPITZER
9843

LUPA havivédő

törv. védve és szavatoltan **át nem szivárgó,** a mostani divatnál **nélkülözhetetlen,** mert az ülésnél, sportnál és a táncnál a női kötők **egyedül nem védenek és a fehérnemü és a ruha gyakran bepiszkolódnak.** A „Lupa“ puha, mosható anyagból **készül, kifőzhető,** a piszkot nem veszi fel, **sulya** csak 30 gramm, majdnem elpusztithatatlan, **kiméli és óvja a fehérnemüt és a ruhát és igy megnyugtató és biztos érzést** kölcsönöz. **Sok** köszönőlevél. A **„Lupa“** a havinadrágokat, amelyek **kellemetlenek, ártalmasak és drágák,** sok előnyével felülmulja. **Ára 75 dinár.**

A
„Feminosal“ havikötő

a legtökéletesebb, legegészségesebb és évekig tart és igy a legolcsóbb ezen a téren, **ára 125 dinár.** — Megrendelhető az

„Aurora“ k. d. cégnél
SREMSKA KAMENICA Br. 1 3305

Citröen automobilok

raktárról, kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Az összes Citröen-alkatrészek raktáron!

A. Vranits i Drug
Novisad, Kralja Aleksandra 7
9206

A KOVACS-FELE
Nagyenyedi Arckenőcs
és
Borax-szappan

évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb arcszépitő és bőrfinomitó szer. — Kapható minden gyógyszertárban, drogériában, és illatszerüzletben. — Főelárusitó: **Drogeria Herel Subotica, Aleksandrova ul. 1.**
10207

KANADA

Földmunkás-családok (németül beszélők) és egyes földmunkások, akik saját költségükön **Kanadába** akarnak kivándorolni, gyors és dijmentes, felvilágositást kaphatnak a

HOLLAND-AMERIKA VONAL

képviselőjénél

Lavoslav Papai Osijek I
Jägerova ulica 1, II. emelet
10361

SZENTI ÉS VIRÁG

épület-mübutorasztalosáru ipartelep
Subotica. Telefon: 3—83.
Késziteneк: mübutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.
Nyári kerti és tonett székek, valamint parkett állandóan raktáron és olcsón kaphatók.
Árajánlatot dijmentesen küldünk bárhová.

Vukovics Gerő uri divatáruháza

Pullowerek, fehérnemük, divatnyakkendők és sálak a legfinomabb és legizlésesebb kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L.B.O. női- és férfiharisnyák egyedüli lerakata

Széna és szalma

10, illetve 30 vagon eladó

azonnali vagy későbbi szállitásra

Podravska Poljoprivredna A. D. Darda (Baranya)

10400

Gyümölcsfák

néhány ezer darab, főleg alma és körte, őszi fajták, eladásra kerülnek a **Podravska Poljoprivredna A. D.-nél Dárda** (Baranya)

10394

Jugoslavenska Banka d. d.

ZAGREB

folyósit 100.000 dinártól kezdve nyolc százalékos amortizációs kölcsönöket tiz és tizenöt éves visszafizetésre

Szükséges okmányok: 1. telekkönyvi kivonat, 2. kataszteri birtokiv, 3. városi házaknál teljes terv

9807

Üzlethelyiség

Járási székhelyen a FŐTÉR LEGFORGALMASABB HELYÉN levő házrész, minden üzlethez alkalmas nagy üzlethelyiség és mellékhelyiséggel (műhelynek is alkalmas) TÖBB ÉVRE BÉRBE VAGY ÖRÖKÁRON ELADÓ. Konfektiósnak elsősorban ajánlható, mert ilyen a piacon nincsen. Ajánlatok Kardos hirdetőjébe Novisad kérelnek.

10390

A dohányzás méreg!!

Bárki könnyen leszokhat az egészségére ártalmas dohányzásról a Dr. RASCHER-féle **Putsch-tablettákkal.** 1 csomag portóval együtt **30 dinár,** teljes kura 5 csomag 145 dinár teljesen bérmentve. Szállitja **„AURORA" Sremska Kamenica br. 1.**

Kapható a legtöbb gyógyszertárban és drogériában

10138

Elsőrendü szlavóniai

préselt széna és szalma

nagyban kapható

JOSIP WEISS

széna- és szalma-nagykereskedőnél

Telefon 6-45 ZAGREB Ilica broj 82

Raktár: Novagradiška

Modern autógarázs
Speciális javitómühely
Általános gépjavitómühely
Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 6690 Telefon 156

J. ANDRISKA

mechanikai üzlet és javitómühely

Subotica, Jelačićova ul. 9 (Steiner cukrászdával szemben)

Varrógép, kerék-motorkerékpár, grammofonok legolcsóbb beszerzési forrása. — Szavatosság mellett vállalja minden e szakmába vágó cikknek a javitását. — Pontos és gyors kiszolgálás. — Olcsó árak.

10135

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!

gummi cipősarkot, amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet

5844

JUNIPER

ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál **hatásosabb**

Győződjön meg róla. Kérjen a füszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leirással

Mr. Alfred Blum Subotica

1261

ZORA VODA!

LEGUJABB SZER AZ ŐSZ HAJ ELLEN! Nem festi, hanem visszaadja az ősz hajnak az eredeti szinét. A használatot a zagrebi egészségügyi osztály 1796|1920. sz. a. vegyelemzéssel engedélyezte és teljesen ártalmatlannak nyilvánitotta.

A siker biztos és tartós. Egy üveg ára postaköltség nélkül D 85.- Megrendelések utánvétel mellett küldetnek. Cim:

Proizvodnja ZORA VODE Zagreb, Duga ulica 82. 7694

Törv. védve

Vajdasági városokban és nagyobb községekben képviselőket keresünk.

GAZDÁK!

Jó gépek képezik a jómód alapját!

A HOFHERR-gépek elsőranguak!

22—24 HP. és 30—32 HP. H. S. C. S. nyersolajtraktorok üzeme a legolcsóbb és legbiztosabb!

Kérjen referenciajegyzéket!

Raktárról azonnal szállitha'ók:

ekék, boronák, tengerimorzsolók, szecskavágók, répavágók, darálók, vetőgépek, motorok stb.

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

Novisad, Temerinska ul. 1

10433